

Regeringens proposition

2010/11:43

Erkännande och verkställighet av beslut om
förverkande inom Europeiska unionen

Prop.
2010/11:43

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 december 2010

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Rådet antog den 6 oktober 2006 ett rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande. Antagandet skedde efter det att riksdagen godkänt ett utkast till rambeslut.

I propositionen lämnas förslag till den lagstiftning som krävs för att genomföra rambeslutet i Sverige. Det föreslås att det införs en särskild lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen. De nya bestämmelserna omfattar situationer såväl när svenska förverkandebeslut sänds över till en annan medlemsstat för verkställighet där, som när utländska förverkandebeslut sänds över till Sverige från en annan medlemsstat för verkställighet här. Med beslut om förverkande avses beslut som syftar till att förverka såväl hjälpmedel vid brott som utbyte av brott. Vidare omfattas vissa beslut om förverkande som baserar sig på bestämmelser om utökade möjligheter till förverkande.

Enligt förslaget ska Kronofogdemyndigheten vara behörig att ansöka om verkställighet av svenska förverkandebeslut utomlands. Detta ska kunna ske när det finns fördelar med att verkställigheten sker i en annan medlemsstat, t.ex. då tillgångar eller särskilda föremål som förverkandet avser finns i den staten.

I den nya lagen finns också bestämmelser om förutsättningarna för att erkänna och verkställa ett utländskt beslut om förverkande i Sverige samt bestämmelser om förfarandet när sådana frågor prövas här. Enligt förslaget ska Kronofogdemyndigheten pröva om det finns förutsättningar att erkänna och verkställa beslut om förverkande. Om sådana förutsättningar finns, meddelar Kronofogdemyndigheten en verkställbarhetsförklaring.

Myndigheten ska också svara för den praktiska verkställigheten. Den Prop. 2010/11:43
enskilde ska ha möjlighet att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

1	Förslag till riksdagsbeslut	6
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningbeslut	13
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom	16
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.	17
3	Ärendet och dess beredning	18
4	Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande	18
4.1	Allmän bakgrund	18
4.2	Rambeslutets huvudsakliga innehåll	19
5	Nuvarande lagstiftning	25
5.1	Förverkande av egendom	25
5.1.1	Allmänt om förverkande	25
5.1.2	Brottsbalkens regelsystem	26
5.1.3	Regler om förverkande i annan lagstiftning	28
5.1.4	Förfarandet vid förverkande	29
5.2	Åtgärder för att säkra framtida verkställighet av beslut om förverkande	30
5.2.1	Allmänt om säkringsåtgärder	30
5.2.2	Beslag	30
5.2.3	Kvarstad och förvar	31
5.2.4	Internationellt samarbete för att säkra framtida verkställighet av förverkandebeslut	32
5.3	Verkställighet av beslut om förverkande	33
5.3.1	Verkställighet av värdeförverkande	33
5.3.2	Verkställighet av sakförverkande	35
5.4	Internationellt rättsligt samarbete i fråga om verkställighet av förverkande	35
5.4.1	Allmänt	35
5.4.2	Verkställighet inom Norden	37
5.4.3	Verkställighet utanför Norden	38
6	En ny lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen	40
7	Lagstiftningens närmare innehåll	43
7.1	Tillämpningsområdet	43
7.2	Behörig myndighet	53

7.2.1	Allmänna utgångspunkter	53
7.2.2	Verkställighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen	54
7.2.3	Verkställighet i Sverige	55
7.3	Erkännande och verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.....	58
7.3.1	Översändande av ett beslut om förverkande	58
7.3.2	Andra åtgärder och omvandling	61
7.3.3	Följderna av översändandet av ett förverkandebeslut	62
7.4	Erkännande och verkställighet i Sverige av beslut om förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.....	64
7.4.1	Översändande av ett beslut om förverkande	64
7.4.2	Kronofogdemyndighetens prövning.....	66
7.4.3	Dubbel straffbarhet.....	71
7.4.4	Skäl för att vägra verkställighet	74
7.4.5	Särskilt om verkställighet av beslut om utvidgat förverkande	86
7.4.6	Andra åtgärder och omvandling	92
7.4.7	Uppskov med verkställigheten	93
7.4.8	Nedsättning av det verkställbara beloppet.....	99
7.4.9	Domstolsprövningen	100
7.4.10	Upphävande av verkställbarhetsförklaring....	105
7.4.11	Vissa verkställighetsfrågor	108
7.4.12	Förfarandet efter verkställigheten	110
7.5	Särskilt om regressrätt och återkrav av kostnader	114
7.5.1	Regressrätt.....	114
7.5.2	Återkrav av kostnader	115
7.6	Kompletterande regler med anledning av att den egendom som förverkas är föremål för ett beslut om frysning	116
7.6.1	Allmänna överväganden.....	116
7.6.2	Verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande i en annan stat.....	117
7.6.3	Verkställighet av ett utländskt beslut om förverkande i Sverige	119
8	Förklaringar och underrättelser.....	120
8.1	Förklaringar.....	120
8.2	Underrättelser.....	121
9	Ikraftträdande.....	121
10	Ekonomiska konsekvenser.....	121
11	Författningskommentar.....	123
11.1	Förslaget till lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen	123

11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.....	144
11.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.....	146
11.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.	147
Bilaga 1	Rådets rambeslut 2006/783/RIF.....	148
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	168
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser.....	187
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	188
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	199
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 december 2010		205
Rättsdatablad.....		206

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen,

2. lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut,

3. lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

4. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande¹.

Definition av ett svenskt beslut om förverkande

2 § Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande

1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller

2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.

Definition av ett utländskt beslut om förverkande

3 § Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen

1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,

2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, eller

3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott².

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

¹ EUT L 328, 24.11.2006, s. 59 (Celex 32006F0783).

² EUT L 68, 15.3.2005, s. 49 (Celex 32005F0212).

4 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

2 kap. Verkställighet utomlands av ett svenskt beslut om förverkande

Översändande av ett beslut om förverkande

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för erkännande och verkställighet i den staten. Ett beslut om förverkande får sändas över om översändandet är förenligt med rambeslutet och det kan antas ge fördelar vid verkställigheten av beslutet.

Ett beslut om förverkande får sändas över till flera medlemsstater samtidigt.

2 § Kronofogdemyndigheten ska sända över beslutet om förverkande till en behörig myndighet eller en centralmyndighet i den andra medlemsstaten.

Andra åtgärder och omvandling

3 § När ett beslut om förverkande sänds över för verkställighet till en annan medlemsstat, får Kronofogdemyndigheten inte tillåta att verkställigheten i den staten sker genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet.

Avser beslutet om förverkande viss egendom, får Kronofogdemyndigheten inte heller tillåta att verkställigheten i stället sker genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde.

Verkställighet i Sverige

4 § Även om ett beslut om förverkande har sänts över för verkställighet till en eller flera medlemsstater, får verkställighet äga rum i Sverige.

Verkställighet i flera stater

5 § Om ett beslut om förverkande avseende en betalningsskyldighet har sänts över till flera medlemsstater för verkställighet eller om verkställighet av beslutet även sker i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten bevaka att det sammanlagda värdet av det som verkställs inte överstiger det belopp som anges i beslutet.

Inledande bestämmelser

1 § Ett beslut om förverkande som sänds över till Sverige ska erkännas enligt bestämmelserna i denna lag och verkställas enligt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verkställighet i Sverige av beslut om förverkande, om inte annat följer av denna lag.

2 § Verkställighet av ett beslut om förverkande får inte ske genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet.

Verkställighet av ett beslut som avser viss egendom får ske genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde, om det är lämpligt och behörig myndighet i den andra medlemsstaten samtycker till det. Detta gäller inte vid verkställighet av beslut om förverkande av hjälpmedel vid brott.

3 § Vid omräkning till svensk valuta ska den växelkurs tillämpas som gällde när beslutet om förverkande meddelades.

Behörig myndighet

4 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.

Hur förfarandet inleds

5 § Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten för erkännande och verkställighet. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

6 § Ett beslut om förverkande och intyget ska sändas över skriftligen genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

7 § Om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska Kronofogdemyndigheten ge den andra medlemsstatens myndighet möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering. Detsamma gäller om beslutet om förverkande saknas.

Verkställbarhetsförklaring

8 § Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,

2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,

3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt

4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. Verkställbarhetsförklaringen ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutat Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

Kronofogdemyndighetens motiveringsskyldighet

9 § Ett beslut av Kronofogdemyndigheten att inte meddela en verkställbarhetsförklaring, att upphäva en sådan eller att besluta om uppskov med verkställigheten ska innehålla skälen för beslutet.

Hinder mot erkännande och verkställighet

10 § En verkställbarhetsförklaring får inte meddelas om ett sådant intyg som anges i 5 §, trots att den andra medlemsstatens myndighet getts tillfälle att komma in med komplettering, saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet.

11 § En verkställbarhetsförklaring får utöver vad som anges i 10 § inte meddelas om

1. det för samma gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande har meddelats dom eller beslut i Sverige eller i en annan stat och domen eller beslutet i den andra staten, vid ett fällande avgörande, har verkställts,

2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan svensk lag har meddelats beslut att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för beslutet om förverkande,

3. en sådan förklaring inte skulle vara förenlig med bestämmelser om immunitet och privilegier,

4. beslutet om förverkande har meddelats vid en rättegång där den mot vilken beslutet riktar sig inte varit närvarande och det av intyget inte framgår

– att denne personligen eller genom behörigt ombud informerats om rättegången, eller

– att denne har meddelat att beslutet inte bestrids, eller

5. den gärning, som ligger till grund för beslutet om förverkande, helt eller delvis har begåtts i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag eller preskription har inträtt enligt 36 kap. 15 § brottsbalken.

12 § Om beslutet om förverkande avser en betalningsskyldighet och det under verkställigheten framkommer att beloppet till viss del har betalats eller verkställts i en annan stat, ska Kronofogdemyndigheten i samma mån sätta ned det belopp för vilket verkställighet får ske. Vid nedsättning tillämpas 3 §.

Uppskov med verkställighet

13 § Kronofogdemyndigheten får besluta om uppskov på viss tid med verkställigheten av ett beslut om förverkande om

1. verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott,
2. egendomen har förklarats förverkad enligt ett svenskt beslut om förverkande eller är föremål för verkställighet av ett beslut om förverkande eller ett beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande,
3. beslutet avser en betalningsskyldighet hos en person mot vilken ett förfarande om förverkande eller verkställighet av ett beslut om förverkande pågår och personen i fråga saknar tillgångar för att samtliga beslut ska kunna verkställas,
4. verkställigheten innebär en risk för att det penningbelopp som anges i beslutet kommer att överskridas på grund av samtidig verkställighet av beslutet i flera medlemsstater, eller
5. det är nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet.

Tiden för uppskov enligt denna paragraf får förlängas. Kronofogdemyndigheten får besluta att vidtagna verkställighetsåtgärder ska återgå. När skälen för uppskov har upphört ska verkställigheten återupptas.

Överklagande

14 § Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring får överklagas av den mot vilken förklaringen gäller till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Överklagandet ska göras skriftligen och ges in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från den dag då den mot vilken förklaringen gäller fick del av verkställbarhetsförklaringen.

Ett överklagande som inte har kommit in i rätt tid ska avvisas av Kronofogdemyndigheten. Om överklagandet har kommit in till tingsrätten inom tiden för överklagande, ska den omständigheten att överklagandet har kommit in till Kronofogdemyndigheten först därefter inte föranleda att det avvisas. Om överklagandet inte avvisas, ska myndigheten sända det och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

Upphävande av verkställbarhetsförklaringen

15 § En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,

2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,

3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,

4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,

5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller

6. begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning enligt 14 §, fatta beslut i de fall rätten har fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva denna enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

Övriga bestämmelser

16 § För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten avgör ett ärende eller upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utsköningsbalken.

17 § Annan egendom än pengar som erhållits vid verkställigheten ska säljas. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

Egendom enligt första stycket som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning ska oskadliggöras av den myndighet som förvarar egendomen.

Om det finns särskilda skäl, får viss egendom överlämnas till den andra medlemsstaten i stället för att säljas enligt första stycket. Sådan egendom får, om beslutet om förverkande avser en betalningsskyldighet, överlämnas endast om den andra staten samtycker till det.

Egendom får inte i något fall överlämnas om den utgör svenska kulturföremål som avses i 6 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

18 § Influtna medel tillfaller svenska staten om beloppet understiger 10 000 euro. I övriga fall ska influtna medel fördelas lika mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten.

Regeringen får, efter överenskommelse med den andra medlemsstaten, besluta om en annan fördelning än den som anges i första stycket.

19 § Beslut enligt 17 § och 18 § första stycket meddelas av Kronofogdemyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Prop. 2010/11:43

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

dels att 2 kap. 5 § och 3 kap. 19 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 kap. ska lyda ”Beslut i Sverige om kvarstad och beslag enligt denna lag och översändande från Sverige av frysningsbeslut”,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 a §

Rätten får, på yrkande av åklagaren, i en dom förordna att ett beslut om kvarstad till säkerhet för beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter det att beslutet har vunnit laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

5 §

I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. *och* i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom finns bestämmelser om förfarandet vid *ansökan om* verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har översänts enligt 2 §.

I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom *och i lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen* finns bestämmelser om förfarandet vid verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har översänts enligt 2 §.

3 kap.
19 §¹

En *ansökan om verkställighet* i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. *eller* enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Något beslut om beslag eller kvarstad *skall* inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren *skall* vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland, och till Justitiedepartementet, om ansökan gjorts av en myndighet i en annan medlemsstat.

En verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom *eller enligt lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen*. Något beslut om beslag eller kvarstad *ska* inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan *eller ett beslut om förverkande* enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren *ska*

1. *vidarebefordra beslutet om förverkande till Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över av en myndighet i en annan medlemsstat enligt lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen,*

2. *vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., och*

3. *vidarebefordra ansökan till Justitiedepartementet, om ansökan har gjorts enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.*

¹ Senaste lydelse 2007:280.

Om rätten i ett *sådant* ärende *beslutar om verkställighet av ett beslut om förverkande, skall rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet skall bestå till dess att domen om förverkande vinner laga kraft.*

Om rätten i ett ärende *enligt andra stycket 3 beslutar att egendom ska förklaras förverkad, ska rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet ska bestå till dess att beslutet om förverkande vinner laga kraft.*

Prop. 2010/11:43

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottnålsdom

Prop. 2010/11:43

Hårigenom föreskrivs att 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottnålsdom ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med fråmmande stat får regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den fråmmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottnål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket får regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av annan svensk myndighet genom godkänt strafförelåggande eller godkänt förelåggande av ordningsbot, får anförtros åt myndighet i den fråmmande staten. Vad som har sagts nu gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till råttspsykiatrisk vård.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Senaste lydelse 2009:1429.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Prop. 2010/11:43

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, får på begäran verkställas här i riket.

Vad som nu sagts ska också gälla beslut, som i någon av nämnda stater till tryggande av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats angående kvarstad, skingringsförbud eller beslag av egendom tillhörande för brott misstänkt.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Senaste lydelse 2009:1430.

Den 6 oktober 2006 antogs rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande). Innan rådet antog rambeslutet hade riksdagen den 23 mars 2005 godkänt ett utkast till rambeslut (prop. 2004/05:55, bet. 2004/05:JuU25, rskr. 2004/05:184). Rambeslutet finns intaget som *bilaga 1*.

Inom Justitiedepartementet har det utarbetats en promemoria, Verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande (Ds 2007:18), som innehåller förslag till genomförande av såväl rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande som rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff (rambeslutet om verkställighet av bötesstraff). I promemorian föreslås dels en ny lag, dels vissa andra lagändringar. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2007/6240/BIRS). Den 1 januari 2010 trädde lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen i kraft (lagen om verkställighet av bötesstraff, prop. 2008/09:218, bet. 2009/10:JuU3, rskr. 2009/10:33). Den lagen genomför rambeslutet om verkställighet av bötesstraff.

I detta ärende behandlas förslag till lagstiftning för genomförande av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 21 oktober 2010 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har i huvudsak godtagit förslagen men också föreslagit vissa justeringar. Regeringen har i allt väsentligt följt Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitten 6 och 7.4.12 samt i relevanta delar i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag har dessutom några språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande

4.1 Allmän bakgrund

Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande är ett led i det fortgående arbetet inom den Europeiska unionen (EU) med att förbättra samarbetet på det straffrättsliga området. En viktig utgångspunkt i detta arbete är principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål som meddelats i andra medlemsstater. Principen lades fast av

Europeiska rådet i Tammerfors i oktober 1999. De riktlinjer som antogs i Tammerfors har av Europeiska rådet upprepats i Haagprogrammet, som antogs i november 2004, och i Stockholmsprogrammet som antogs den 10–11 december 2009.

I sin mest renodlade form innebär principen om ömsesidigt erkännande att medlemsstaterna inte ska ifrågasätta varandras domar och beslut utan i stället direkt verkställa dem. Det mellanstatliga samarbetet på detta område ger annars den stat som tar emot en framställning om verkställighet från en annan stat stora möjligheter att vägra verkställighet. De rambeslut som antagits inom EU och som vilar på principen om ömsesidigt erkännande lämnar emellertid alltså den verkställande staten vissa möjligheter att vägra verkställighet av domar eller beslut som har meddelats i en annan medlemsstat. Syftet med dessa rambeslut är dock att förenkla förutsättningarna och förfarandet för att en dom eller ett beslut som har meddelats i en medlemsstat ska kunna verkställas inom hela EU. Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande är ett led i detta arbete. Rambeslutet antogs den 6 oktober 2006. Det skulle ha varit genomfört den 24 november 2008.

4.2 Rambeslutets huvudsakliga innehåll

Allmänt om innehållet

I ingressen till rambeslutet framhålls att det inte räcker att inom EU garantera ömsesidigt erkännande av preliminära rättsliga åtgärder som spärrande och beslag. En effektiv brottsbekämpning fordrar även ömsesidigt erkännande av beslut om förverkande av vinning av brott (*skäl 7*). Har egendom förklarats förverkad i en medlemsstat ska, om egendomen finns i en annan medlemsstat, verkställighet av beslutet kunna äga rum där. Tanken är att ingen fysisk eller juridisk person, vars egendom har förverkats, ska kunna komma undan verkställighet av ett sådant beslut inom EU.

Samarbetet kring rambeslutet förutsätter förtroende för att de beslut om förverkande som ska erkännas och verkställas är meddelade i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet. Det förutsätter också att rättigheter som tillkommer parter och berörda tredje män i god tro ska upprätthållas, men att man samtidigt försöker förhindra att orättmätiga anspråk från fysiska eller juridiska personer tillgodoses (*skäl 9*). Rambeslutet reglerar inte återlämnande av egendom till dess rättmätige ägare (*skäl 15*).

Syfte, definitioner och behöriga myndigheter

Enligt *artikel 1* är syftet med rambeslutet att fastställa de regler som ska gälla när en medlemsstat ska erkänna och på sitt territorium verkställa ett beslut om förverkande som har utfärdats av en domstol i en annan medlemsstat.

I *artikel 2* finns en uppräkningslista av olika definitioner av betydelse för rambeslutet. Med uttrycket *beslut om förverkande* avses ett slutligt straff eller slutlig åtgärd, beslutad av domstol efter rättegång på grund av en

eller flera brottsliga handlingar, som innebär slutligt berövande av egendom. Med begreppet *egendom* ska förstås varje form av egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast, samt juridiska handlingar och urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom som kan förklaras förverkad. Med *vinning* avses varje ekonomisk fördel av brott och med *hjälpmedel* all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis har använts eller har varit avsedd att användas för att begå brott. Vidare definieras begreppet *kulturföremål som ingår i det nationella kulturarvet*.

Enligt *artikel 3* ska medlemsstaterna underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som ska vara behöriga enligt rambeslutet, när medlemsstaten är utfärdande respektive verkställande stat.

Tillämpningsområdet och kravet på dubbel straffbarhet

Rambeslutet gäller för verkställighet av beslut om förverkande oavsett vilket brott personen har dömts för. Tanken är att rambeslutet ska vara ett effektivt verktyg vid bekämpning av organiserad och ekonomisk brottslighet (se *skäl 7*).

I fråga om krav på dubbel straffbarhet, dvs. krav på att det förverkandegrundande brottet ska utgöra brott även i den verkställande staten, har man i rambeslutet (*artikel 6*) i huvudsak valt samma lösning som i rådets rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (rambeslutet om den europeiska arresteringsordern) och rådets rambeslut 2003/577/RIF om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut). Detta innebär att krav på dubbel straffbarhet inte får ställas upp, om den utfärdande staten anser att gärningen som har föranlett förverkandebeslutet motsvarar något av de brott som räknas upp i *punkten 1* och att brottet i fråga har ett längsta frihetsstraff om minst tre år enligt den utfärdande statens lagstiftning. Det är den utfärdande staten som prövar om det är fråga om något av de uppräknade brotten. Den verkställande staten får inte göra någon egen bedömning av detta. Uppräkningen kan ändras eller utvidgas efter beslut av rådet (*punkten 2*).

Grundas beslut om förverkande på ett brott som inte finns i uppräknningen, får den verkställande staten enligt *punkten 3* kräva både dubbel straffbarhet och att brottet i fråga kan ge upphov till förverkande enligt den verkställande statens lagstiftning, för att verkställighet ska beviljas.

Vägransgrunder

I *artikel 8* regleras vilka grunder en medlemsstat får åberopa för att inte verkställa ett beslut om förverkande.

För det första får verkställighet vägras om det intyg som ska bifogas beslutet om förverkande saknas, är ofullständigt eller uppenbarligen inte står i överensstämmelse med beslutet om förverkande (*punkten 1*).

För det andra får verkställighet vägras om verkställigheten skulle strida mot principen om *ne bis in idem*, dvs. att ingen ska dömas två gånger för samma sak (*punkten 2 a*).

Verkställighet får för det tredje vägras om det brott som ligger till grund för beslutet om förverkande inte motsvaras av ett brott som ger möjlighet till förverkande i den verkställande staten (*punkten 2 b*). Detta gäller dock inte om brottet tillhör de brott som räknas upp i artikel 6.1.

Vidare får verkställighet vägras om det enligt den verkställande statens lagstiftning finns immunitet och privilegier som skulle hindra verkställighet av ett nationellt beslut om förverkande av egendomen i fråga (*punkten 2 c*). Likaså får verkställighet vägras om de rättigheter som tillkommer berörda parter, inklusive tredje man i god tro, enligt den verkställande statens lagstiftning gör det omöjligt att verkställa beslutet (*punkten 2 d*). I de fall där beslutet har meddelats i en utevarodom får verkställighet vägras om intyget inte anger att den mot vilken förverkandet riktas informerades om förhandlingen eller har uppgett att han eller hon inte bestrider beslutet om förverkande (*punkten 2 e*).

Gäller beslutet om förverkande ett brott som begåtts helt eller delvis på den verkställande statens territorium kan den staten vägra verkställighet (*punkten 2 f, första strecksatsen*). Verkställighet kan också vägras om brottet begåtts utanför den utfärdande statens territorium och åtal inte är tillåtet för brottet i den verkställande staten när det har begåtts utanför den statens territorium (*punkten 2 f, andra strecksatsen*). Den nu aktuella punkten har samband med definitionen i artikel 2 h av förbrott. Om de straffrättsliga förfaranden som leder fram till ett beslut om förverkande omfattar ett förbrott, eller penningtvätt, ska med brott enligt denna vägransgrund avses ett förbrott.

Vidare får den behöriga myndigheten vägra att verkställa ett förverkande om verkställighet inte kan äga rum på grund av preskription enligt den verkställande statens lagstiftning och beslutet avser en gärning som omfattas av den verkställande statens jurisdiktion (*punkten 2 h*).

Det finns en särskild vägransgrund i *punkten 3* som knyter an till den verkställande statens reglering av utökade möjligheter till beslut om förverkande (beslut om utvidgat förverkande). Vägransgrunden tar sikte på sådana beslut om förverkande som har sin grund i något av de alternativ som framgår av artikel 3.2 i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (förverkanderambeslutet). Om beslutet om förverkande inte omfattas av den modell för utvidgat förverkande som den verkställande staten har valt enligt artikel 3.2 förverkanderambeslutet, ska den verkställande staten verkställa beslutet om utvidgat förverkande åtminstone i den omfattning som föreskrivs i liknande fall enligt den nationella lagstiftningen.

Är det fråga om ett beslut om utvidgat förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning som går utöver vad som krävs enligt förverkanderambeslutets artikel 3, som uttryckligen endast anger en miniminivå, har den verkställande staten rätt att med stöd av *punkten 2 g* vägra verkställa beslutet.

För samtliga dessa vägransgrunder gäller att myndigheten i den verkställande staten ska överväga att samråda med behörig myndighet i den utfärdande staten, innan ett beslut att vägra erkänna och verkställa

beslutet om förverkande fattas. För vissa av vägransgrunderna är ett sådant samrådsförfarande obligatoriskt (*punkten 4*).

Enligt *artikel 7.5* har en medlemsstat rätt att avge en förklaring att sådana beslut om utvidgat förverkande som grundar sig på annan lagstiftning än sådana som genomför *artikel 3.1* och *3.2* i förverkanderambeslutet inte kommer att erkännas och verkställas.

Utöver de nu redovisade vägransgrunderna finns det ytterligare några.

Av *artikel 1.2* framgår att rambeslutet inte påverkar skyldigheten att iaktta de grundläggande rättigheterna och grundläggande rättsprinciperna i *artikel 6* i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I *skäl 13* och *14* anges vissa av dessa grundläggande rättigheter och rättsprinciper. Enligt *skäl 13* kan en medlemsstat vägra att verkställa beslut om förverkande om det finns objektiva skäl att tro att beslutet har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller om personens ställning kan skadas av något av dessa skäl. Vidare framgår av *skäl 14* att rambeslutet inte hindrar medlemsstaterna från att tillämpa sina konstitutionella bestämmelser om prövning i laga ordning och om förenings-, tryck- och yttrandefrihet.

I *artikel 8.5* återspeglas också den situationen att det kan vara omöjligt att verkställa beslutet om förverkande på grund av att den egendom som ska förverkas redan har förverkats, försvunnit, förstörts eller inte kan återfinnas.

Regler om förfarandet

I *artikel 4.1* föreskrivs att ett förverkandebeslut ska, tillsammans med ett särskilt upprättat intyg (i vilket vissa obligatoriska uppgifter ska anges), sändas över direkt till den behöriga myndigheten i den medlemsstat i vilken den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att den fysiska eller juridiska person mot vilken förverkandebeslutet har utfärdats har egendom eller inkomster. Avser förverkandebeslutet specifik egendom får det översändas till en medlemsstat där det finns tillräckliga skäl att anta att egendomen finns. Om det inte finns sådana skäl får förverkandebeslutet sändas till en medlemsstat där den fysiska person som beslutet avser normalt är bosatt eller – i fråga om juridisk person – har sitt säte. Det medsända intyget ska vara översatt till den verkställande statens officiella språk eller till ett språk som den staten enligt *artikel 19* har förklarat sig godta.

Om den myndighet som tar emot beslutet om förverkande inte är behörig att pröva om beslutet ska erkännas och verkställas ska myndigheten enligt *artikel 4.5* på eget initiativ lämna över förverkandebeslutet till behörig myndighet.

Av *artikel 5* framgår att verkställighet i vissa fall får sökas i flera medlemsstater samtidigt. Ett förverkandebeslut som avser viss specifik egendom får sändas över till flera medlemsstater för verkställighet, om det finns tillräckliga skäl att anta att egendomen eller olika delar av egendomen finns i flera stater eller om verkställigheten på annat sätt kräver åtgärder i flera stater. Avser förverkandebeslutet ett penningbelopp får verkställighet äga rum i flera medlemsstater samtidigt om detta krävs,

t.ex. om det kan antas att tillräckliga tillgångar inte finns i en verkställande stat för att kunna verkställa beslutet om förverkande i sin helhet. Följden av att sända över ett förverkandebeslut till en annan stat är inte att den utfärdande staten fråntas rätten att fortsätta verkställigheten av beslutet, utan verkställigheten kan fortgå i den utfärdande staten samtidigt som den pågår i en eller flera verkställande stater (*artikel 14.1*). Det sammanlagda värdet av verkställigheten får dock inte överstiga det belopp som angetts i förverkandebeslutet (*artikel 14.2*).

Behörig myndighet i den verkställande staten ska enligt *artikel 7* erkänna förverkandebeslutet, dvs. godta detta utan ytterligare formaliteter, och skyndsamt vidta nödvändiga åtgärder för att beslutet ska kunna verkställas, under förutsättning att någon vägransgrund inte är tillämplig. Myndigheten i den verkställande staten har enligt *artikel 12* exklusiv behörighet att besluta om förfarandet och alla andra åtgärder som har samband med verkställigheten. Det innefattar även skäl för att avbryta verkställigheten. Ett undantag är dock om den verkställande staten inte erkänner principen om straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Då ska verkställighet ändå ske enligt den verkställande statens verkställighetsregler.

Om den verkställande staten får in flera förverkandebeslut avseende penningbelopp mot samma person och denne inte har tillräckligt med tillgångar i den verkställande staten för att samtliga förverkandebeslut ska kunna verkställas, eller om flera förverkandebeslut avser samma specifika egendom, ska den verkställande staten enligt *artikel 11* besluta vilket eller vilka av förverkandebesluten som ska verkställas. Hänsyn ska tas till samtliga omständigheter, bl.a. om egendom redan har frysts på en utfärdande stats begäran, brottens svårhetsgrad, samt datum för förverkandebesluten och tidpunkten för översändandet av dessa till den verkställande staten.

Om förverkandebeslutet avser specifik egendom får de berörda staterna, om det är tillåtet enligt dessa staters lagstiftning, komma överens om att verkställigheten i stället får ske genom inbetalning av ett penningbelopp som motsvarar värdet av egendomen (*artikel 7.2*). Ett förverkandebeslut som avser ett penningbelopp ska verkställas mot all egendom som finns att tillgå, om betalning inte erhålls (*artikel 7.3*).

Kan personen mot vilken beslutet om förverkande riktar sig bevisa att beslutet helt eller delvis har verkställts, ska de berörda myndigheterna samråda med varandra enligt *artikel 12.2*. Den del som redan har verkställts ska dras av från det belopp som återstår att driva in i den verkställande staten. Detta gäller också om den berörda personen frivilligt betalar in ett penningbelopp till den utfärdande myndigheten efter det att förverkandebeslutet har sänts över till en annan stat för verkställighet (*artikel 14.3 c*). Enligt *artikel 7.4* får den verkställande staten vid behov räkna om förverkandebeloppet till den egna valutan. Den växelkurs som gällde vid tidpunkten för förverkandebeslutet ska användas för omräkningen.

Om förverkandebeslutet inte kan verkställas, får den verkställande staten enligt *artikel 12.4* förvandla förverkandet till ett annat straff, inklusive en frihetsberövande påföljd, endast om den utfärdande staten har godkänt detta.

Enligt *artikel 13* får amnesti och nåd beviljas av både den utfärdande och den verkställande staten. Omprövning av förverkandebeslutet får dock bara äga rum i den utfärdande staten.

Den utfärdande staten ska enligt *artikel 15* genast informera den verkställande staten om förverkandebeslutet inte längre är verkställbart eller om verkställigheten av annat skäl dras tillbaka. Den verkställande staten ska då genast avbryta verkställigheten.

Den verkställande staten ska, enligt *artikel 17*, informera den utfärdande staten så snart förverkandebeslutet har verkställts. Detsamma gäller om den verkställande staten har utnyttjat vissa av de vägransgrunder som anges i rambeslutet eller om förverkandebeslutet av andra skäl inte har kunnat verkställas samt om den verkställande staten i så fall har tillämpat en alternativ åtgärd.

Det belopp som drivs in vid verkställigheten tillfaller enligt *artikel 16* den verkställande staten, om beloppet understiger 10 000 euro eller motsvarande belopp. Driver den verkställande staten in ett högre belopp, ska hela det belopp som drivits in delas mellan den utfärdande och den verkställande staten. Avser verkställigheten annat än ett penningbelopp, får den verkställande staten avgöra om egendomen ska säljas och intäkten fördelas enligt vad som nyss har angetts, eller om egendomen ska föras över till den utfärdande staten. Avser förverkandebeslutet ett penningbelopp får specifik egendom som säkrats vid verkställigheten föras över till den utfärdande staten endast om denna samtycker till detta. Kan egendomen varken säljas eller överföras, får den verkställande staten förfoga över den på annat sätt i enlighet med sin lagstiftning (t.ex. förstöra den).

Omfattar beslutet om förverkande kulturföremål som ingår i den verkställande statens kulturarv behöver staten varken sälja eller lämna över detta föremål till den utfärdande staten. Begreppet kulturföremål definieras i *artikel 2 g*.

De berörda staterna kan i det enskilda fallet komma överens om en annan fördelning av vad som flyter in vid verkställigheten av ett förverkandebeslut än vad som nyss har sagts.

Medlemsstaterna får enligt *artikel 20* inte begära ersättning av varandra för de kostnader som har uppstått i samband med verkställigheten av ett förverkandebeslut. Om den verkställande staten har haft stora eller exceptionella kostnader, kan den emellertid lämna förslag till den utfärdande staten om att kostnaderna ska delas mellan staterna.

Uppskov, överklagande och regressrätt

I *artikel 10* finns bestämmelser om att verkställigheten i vissa situationer får skjutas upp. En sådan situation är om det, vid verkställighet i flera medlemsstater samtidigt av ett beslut om förverkande som avser ett penningbelopp, finns risk för att det sammanlagda värdet av verkställigheten kommer att överstiga det belopp som anges i förverkandebeslutet (*punkten 1 a*). En annan situation där verkställigheten får skjutas upp är när någon har överklagat verkställigheten i den verkställande staten (*punkten 1 b*). Vidare får verkställigheten skjutas upp om den skulle skada en pågående brottsutredning eller annat liknande förfarande (*punkten 1 c*) eller om egendomen redan omfattas av ett beslut om

förverkande (*punkten 1 e*). Om det anses nödvändigt att översätta beslutet om förverkande kan verkställigheten skjutas upp under den tid det tar att översätta beslutet (*punkten 1 d*). Så snart skälen för uppskov har upphört ska handläggningen återupptas (*punkten 4*).

Enligt *artikel 9* ska medlemsstaterna säkerställa att alla parter (inklusive tredje man i god tro) har tillgång till rättsmedel i syfte att skydda sina rättigheter. Talan mot verkställigheten ska väckas i den verkställande staten i enlighet med den statens nationella lagstiftning. Domstolen i den verkställande staten får dock inte pröva grunden för att utfärda förverkandebeslutet. Om talan väcks i den verkställande staten ska behörig myndighet i den utfärdande staten underrättas om detta.

Den utfärdande staten ska enligt *artikel 18* ersätta skadestånd som den verkställande staten har betalat ut till skadelidande till följd av verkställigheten av förverkandebeslutet. Detta ska dock inte gälla om skadan, eller någon del av den, beror på den verkställande statens eget agerande vid verkställigheten.

Övriga frågor

Enligt *artikel 21* påverkar rambeslutet inte tillämpningen av bilaterala och multilaterala avtal eller överenskommelser mellan medlemsstaterna som bidrar till att ytterligare förenkla och underlätta förfarandet vid verkställigheten av beslut om förverkande.

Om en medlemsstat upplever upprepade svårigheter eller bristande verksamhet från en annan medlemsstats sida med anledning av rambeslutet får, enligt *artikel 22.4*, förstnämnda stat underrätta rådet om att en utvärdering bör göras av genomförandet av rambeslutet i den andra staten.

Enligt *artikel 22.1* ska rambeslutet vara genomfört senast den 24 november 2008.

5 Nuvarande lagstiftning

5.1 Förverkande av egendom

5.1.1 Allmänt om förverkande

Förverkande är enligt svensk rätt en särskild rättsverkan av brott, vilket innebär en författningsreglerad följd av ett brott som varken är en straffrättslig påföljd eller en skyldighet att betala skadestånd. Ett beslut om förverkande innebär att egendomen i fråga antingen förstörs eller tillfaller staten. Förverkandebeslut kan inte – med vissa undantag i specialstraffrätten – användas för att återställa egendom till dess rättmätige ägare. Ett förverkande kan komma till stånd genom en förverkandeförklaring av domstol eller genom ett strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot.

Förverkanden kan delas upp i sakförverkande och värdeförverkande. Sakförverkande innebär att viss, specifik egendom förklaras förverkad, dvs. att ägaren eller rättighetsinnehavaren förlorar sin rätt till den aktuella

egendomen. Värdeförverkande innebär att förverkandeförklaringen avser värdet av viss egendom eller vissa förtjänster. Ett värdeförverkande har formen av en förpliktelse för den enskilde att betala ett angivet belopp. I vissa fall är värdeförverkande subsidiärt till sakförverkande, t.ex. om egendomen inte är tillgänglig för förverkande. I de fall där domstolen kan välja mellan sak- och värdeförverkande sägs värdeförverkandet vara en alternativ åtgärd.

De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Där regleras bl.a. under vilka förutsättningar förverkande får beslutas och mot vem talan om förverkande kan föras. I andra författningar finns det regler om förverkande som kompletterar eller helt eller delvis ersätter reglerna i brottsbalken. Inom specialstraffrätten finns det bl.a. regler om förverkande som innebär att förverkande kan beslutas på annan grund eller riktas mot annan person än vad som gäller enligt brottsbalken.

5.1.2 Brottsbalkens regelsystem

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken ska utbyte av ett brott förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Med utbyte av brott avses såväl konkret egendom, som någon kommit över genom brott, som det till penningbelopp uppskattade värdet av vad som åtkommit. Begreppet omfattar alltså både konkreta föremål och abstrakt vinst (prop. 1968:79 s. 76 och 79). Vidare kan vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott förverkas, om mottagandet utgör brott. I stället för det mottagna får dess värde förklaras förverkat. Om inte annat är särskilt föreskrivet ska bestämmelserna också tillämpas i fråga om utbyte av ett brott och ersättning för kostnader i samband med ett brott enligt annan lag eller författning, om det för brottet är föreskrivet fängelse mer än ett år. Vid bedömningen av om det är oskäligt att besluta om förverkande ska enligt 1 a § eventuell skadeståndsskyldighet särskilt beaktas. I 1 c § klargörs att som utbyte av ett brott eller av brottslig verksamhet anses vid förverkande även egendom som har trätt i stället för utbyte, avkastning av utbyte samt avkastning av det som trätt i stället för utbyte.

En möjlighet till utvidgat förverkande infördes den 1 juli 2008 genom 1 b §. Bestämmelsen är central för Sveriges genomförande av artikel 3 i förverkanderambeslutet (prop. 2007/08:68, bet. 2007/08:JuU18, rskr. 2007/08:203). Enligt första stycket ska förverkande under vissa förutsättningar ske även i annat fall än då egendomen visats utgöra utbyte av ett enskilt brott. Bestämmelsen är alltså subsidiär i förhållande till 1 §. Vad som avses med förverkandet ska då vara egendom som utgör utbyte av brottslig verksamhet. Till skillnad från vad som är fallet vid utbytesförverkande enligt 1 § fordras inte att det som förverkas kan knytas till ett visst, konkret brott. För att ett utvidgat förverkande ska få ske är det tillräckligt att det framstår som klart mera sannolikt att egendomen utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. Bestämmelsen förutsätter för sin tillämpning att någon döms för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse sex år eller mer och att det aktuella brottet har varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte. Från reglerna om viss straffskala

görs undantag i andra stycket genom en uppräknig av ett antal brott där reglerna i första stycket också ska gälla. Av tredje stycket framgår att även försök, förberedelse och stämpling omfattas, och i fjärde stycket stadgas att beslut om utvidgat förverkande inte får fattas om det är oskäligt. De svenska bestämmelserna går i ett par avseenden längre än vad förverkanderambeslutet kräver. Det gäller för det första de typer av brott som i Sverige anses motivera möjligheten att besluta om utvidgat förverkande. Den uppräknig av brott som framgår av 1 b § brottsbalken omfattar inte bara sådana brott med visst straffminimum som räknas upp i artikel 3.1 i förverkanderambeslutet, utan även vissa andra brott med lägre straffminimum (se prop. 2007/08:68 s. 56 ff.). För det andra uppställs i svensk rätt ett lägre beviskrav för att ett utvidgat förverkande ska få komma till stånd, jämfört med artikel 3.2 i förverkanderambeslutet (se a. prop. s. 65 f.).

I 2 § regleras förverkande av egendom som använts som hjälpmedel vid brott enligt brottsbalken. Förverkande får beslutas om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Även egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel, men som i det enskilda fallet inte kommit till sådan användning, får förverkas. Förutsättningen för förverkande är att brottet antingen har fullbordats eller att det varit fråga om straffbart försök eller straffbar förberedelse eller stämpling till brott. Egendom som frambragts genom brott eller vars användande utgör brott får också förverkas enligt den nu aktuella paragrafen. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat.

I 3 § finns bestämmelser som reglerar förverkande i vissa fall av föremål som riskerar att komma till brottslig användning. Bestämmelsen tar sikte på typiska brottsverktyg. Förverkande av detta slag förutsätter inte att ett brott har begåtts.

Har det uppkommit ekonomiska fördelar för näringsidkare av brott som begåtts i näringsverksamhet ska enligt 4 § värdet därav förklaras förverkat, även om det inte följer av andra regler. Detta gäller dock inte om förverkande är oskäligt. Vid den bedömningen ska bl.a. beaktas om det kan antas att näringsidkaren kommer att åläggas annan betalnings-skyldighet som svarar mot de ekonomiska fördelarna av brottet.

I 5 § regleras mot vem talan om förverkande kan föras enligt de i 36 kap. reglerade förverkandeformerna, med undantag för bestämmelserna om utvidgat förverkande som regleras i 5 a §. Enligt bestämmelserna får förverkande ske inte bara hos gärningsmannen eller hos någon annan som medverkat till brottet, utan förverkande kan även ske bl.a. hos den som fått egendomen genom vissa familjerättsliga fång. 5 a § innehåller också en särskild erinran om att vissa särskilda bestämmelser finns i lagen (2008:369) om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall, som reglerar förfarandet vid prövningen av en fråga om utvidgat förverkande mot någon som inte åtalas för det förverkandeutlösande brottet.

I 5 b § regleras frågan om särskilda rättigheter till förverkad egendom. Som huvudregel består sådana rättigheter för tredje man. Sådan rätt som har vunnits genom utmätning upphör dock, om det inte av särskild anledning förordnas att rätten ska bestå.

Enligt 6 § kan rätten, när ett sakförverkande framstår som oskäligt eller onödigt ingripande, i stället föreskriva att särskild åtgärd ska vidtas till

förebyggande av missbruk av egendomen. Som exempel på det sistnämnda brukar nämnas borttagande av signaturen på en förfalskad tavla.

Om en förutsättning för förverkande är att någon döms till påföljd får rätten, enligt 12 §, om den beslutar om påföljdseftergift ändå besluta om sådan rättsverkan.

I 13 § regleras vad som gäller om brottet har begåtts av någon som inte fyllt 15 år eller som handlat under påverkan av en allvarlig psykisk störning. I sådana fall får rätten besluta om förverkande av egendom endast om och i den mån det med hänsyn till gärningsmannens psykiska tillstånd, gärningens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt.

Enligt 14 § är möjligheten att besluta om förverkande begränsad om gärningsmannen har avlidit eller om påföljd av någon annan orsak inte längre kan ådömas. I ett sådant fall får egendom förklaras förverkad på grund av brottet endast om stämning i målet har delgetts inom fem år från det att brottet begicks. Talan om förverkande får väckas endast om det är påkallat från allmän synpunkt. Beslut om förverkande eller om åtgärd till förebyggande av missbruk förfaller, om verkställighet inte har skett inom tio år från det beslutet vann laga kraft, 15 §.

16 § innehåller en bestämmelse om att en förklaring om förverkande som följer av annan lag eller författning kan underlåtas, om en sådan rättsverkan vore uppenbart oskälig. Av 17 § följer att förverkad egendom som huvudregel tillfaller staten. Har utbyte av brott som svarar mot skada för enskild, eller medel som en enskild är berättigad att få tillbaka, förklarats förverkad hos någon, svarar staten under vissa förutsättningar för ersättning till den skadelidande eller ersättningsberättigade personen.

5.1.3 Regler om förverkande i annan lagstiftning

Som tidigare nämnts finns det regler om förverkande i vissa specialstraffrättsliga författningar. Även om dessa ibland skiljer sig i olika avseenden från brottsbalkens reglering, fungerar bestämmelserna i brottsbalken som riktlinjer vid tillämpningen av de specialstraffrättsliga reglerna. Detta gäller dock inte för bestämmelserna om förverkande (konfiskering) på tryck- och yttrandefrihetsrättens område. Där finns det särskilda regler om konfiskering av sådana skrifter och tekniska upptagningar som omfattas av tryckfrihetsförordningen respektive yttrandefrihetsgrundlagen (se närmare 7 kap. 4, 5, 7 och 8 §§ tryckfrihetsförordningen respektive 5 kap. 1 och 6 §§ yttrandefrihetsgrundlagen).

Reglerna om förverkande av utbyte m.m. i 36 kap. 1 § brottsbalken är generellt tillämpliga på specialstraffrättsliga brott, under förutsättning att dessa är av viss svårhetsgrad. Är det fråga om brott för vilket är föreskrivet fängelse i mer än ett år ska, om inte annat är särskilt föreskrivet, utbyte av brott och ersättning för kostnader i samband med brottet förverkas. Åtskilliga specialstraffrättsliga författningar innehåller bestämmelser om förverkande även för brott som inte förskyller så högt straff. Det gäller t.ex. vissa brott mot lagen (2000:1225) om straff för smuggling. Utformningen av 36 kap. 1 § brottsbalken innebär att det är möjligt att besluta om förverkande vid ett stort antal specialstraffrättsliga brott (för en närmare redogörelse, se prop. 2004/05:135 s. 92 ff.).

En motsvarande reglering återfinns i fråga om förverkande enligt 36 kap. 2 § brottsbalken. Om det inte finns avvikande regler i specialförfattningen ska vad som sägs i den paragrafen om förverkande av hjälpmedel m.m. tillämpas på brott för vilka det är föreskrivet fängelse i mer än ett år.

5.1.4 Förfarandet vid förverkande

Förverkande på grund av brott sker, som tidigare nämnts genom en förverkandeförklaring som meddelas av domstol. När en förverkande-fråga tas upp i samband med åtal för det brott som förverkandet grundar sig på gäller sedvanliga regler för rättegången i brottmål för förfarandet. Beslut om utvidgat förverkande kan endast beslutas av domstol.

Övriga former av förverkande kan, som också tidigare nämnts, beslutas genom strafföreläggande eller ordningsbot. Bestämmelserna om detta finns i 48 kap. rättegångsbalken. Ett strafföreläggande meddelas skriftligen av åklagare och innebär att en person misstänkt för brott får möjlighet att godkänna ett bötesstraff (under vissa förutsättningar även villkorlig dom) som alternativ till att åtal väcks. Är brottet förenat med förverkande eller annan särskild rättsverkan ska den misstänkte föreläggas även detta, 2 § tredje stycket. Ett godkänt strafföreläggande gäller som en lagakraftvunnen dom. Meddelande av ordningsbot får endast avse särskilt bestämda brott för vilka strängare straff än penningböter inte är föreskrivet, 13 §. En ordningsbot ska vara skriftlig och meddelas som huvudregel av polisman, se 20 §. Möjligheterna att genom ordningsbot besluta om förverkande är begränsade, se 5 § ordningsbotskungörelsen (1968:199). Liksom vad gäller för strafförelägganden gäller en godkänd ordningsbot som en lagakraftvunnen dom.

Lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. reglerar förfarandet då förverkandefrågan rör någon som inte är tilltalad för brott. Enligt huvudregeln prövas förverkandefrågan i dessa fall av allmän domstol efter särskild talan, varvid rättegångsbalkens regler om åtal för brott på vilket inte kan följa svårare straff än böter ska tillämpas (2 §). Åklagare kan pröva en fråga om förverkande av sådan egendom som tagits i beslag, om det som ska förverkas inte uppgår till betydande belopp eller det finns andra skäl mot ett sådant förfarande (3 § första stycket). Om värdet av det beslagtagna som ska förverkas uppgår till mindre än en tiondels basbelopp, eller om egendomen saknar saluvärde, får en polisman besluta om förverkande (3 § fjärde stycket). Detta förutsätter dock att det är uppenbart att förutsättningarna för förverkande är uppfyllda. Den som är missnöjd med en polisman eller en åklagares beslut om förverkande kan anmäla missnöje mot beslutet. Åklagaren kan inom en månad från missnöjesanmälan väcka talan vid domstol, som då slutligt avgör saken. Väcks inte sådan talan ska det beslagtagna återlämnas.

Särskilda bestämmelser gäller om talan rör utvidgat förverkande mot någon som inte är tilltalad för brott. I sådana fall gäller lagen om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall. Frågan om förverkande ska prövas av tingsrätten efter särskild talan därom. I tillämpliga delar gäller rättegångsbalkens bestämmelser om åtal

för brott för vilket är föreskrivet fängelse ett år eller mer, 2 §. Talan får inte väckas innan dom i mål om åtal för det brott som enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken har vunnit laga kraft, och talan om förverkande ska enligt 3 § väckas inom ett år därefter.

Särskilda förfaranderegler gäller även enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen vid konfiskering av tryckta skrifter respektive tekniska upptagningar (se 9 kap. 5 § samt 10 och 12 kap. tryckfrihetsförordningen respektive 7 och 9 kap. yttrandefrihetsgrundlagen).

5.2 Åtgärder för att säkra framtida verkställighet av beslut om förverkande

5.2.1 Allmänt om säkringsåtgärder

För att det ska vara möjligt att verkställa ett lagakraftvunnet beslut om förverkande är det ofta nödvändigt att i ett tidigare skede säkra egendomen så att innehavaren eller ägaren inte längre fritt kan förfoga över den. I svensk rätt beslutas sådana åtgärder under pågående förundersökning, bl.a. beslag och kvarstad. I det internationella samarbetet finns också förutsättningar att efter ansökan säkra verkställighet av ett framtida beslut om förverkande.

5.2.2 Beslag

Bestämmelser om beslag finns i 27 kap. 1–17 §§ rättegångsbalken. Enligt 1 § får föremål som skäligen kan antas komma att förverkas på grund av brott tas i beslag. Beslag får riktas såväl mot den som är misstänkt för brottet som mot annan. Det finns inte något krav på att brottet ska ha viss straffskala. Beslag kan därför beslutas även vid rena bötesbrott. Beslag får emellertid beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse. Särskilda regler gäller för beslag av skriftliga handlingar (27 kap. 2 § rättegångsbalken) och för brev, telegram och andra försändelser under befordran (27 kap. 3 § rättegångsbalken).

För att beslag ska få ske förutsätts som huvudregel att föremålet ska vara tillgängligt för en sådan åtgärd, dvs. beslutet om beslag ska kunna verkställas omedelbart. I 2 kap. 1 § lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut (lagen om verkställighet av frysningsbeslut) ges dock en möjlighet för åklagare att besluta om beslag av föremål som kan antas vara förverkat på grund av brott och som kan antas komma att påträffas i en annan medlemsstat inom EU (se närmare nedan avsnitt 5.2.4). Ett sådant beslut får inte verkställas i Sverige.

27 kap. 4 § rättegångsbalken innehåller bestämmelser om vem som får ta föremål i beslag. Ett beslag avser ofta ett föremål som påträffas i samband med en annan tvångsåtgärd, t.ex. husrannsakan. Huvudregeln är att den som med laga rätt verkställer en sådan tvångsåtgärd får ta föremål i beslag. Undersökningsledaren eller åklagaren får besluta att ett föremål

som påträffas i annat fall än vid verkställighet av en tvångsåtgärd ska tas i beslag. Även utan ett föregående beslut av undersökningsledaren eller åklagaren får en polisman i viss fall, om det är fara i dröjsmål, ta ett påträffat föremål i beslag. Ett sådant beslag ska skyndsamt anmälas till undersökningsledaren eller åklagaren, som då ska pröva om beslaget ska bestå. Enligt 5 § kan rätten i vissa fall besluta om beslag. Har ett beslag verkställts utan rättens förordnande, får enligt 6 § den som har drabbats av beslaget begära rättens prövning av beslaget.

I 10 § anges hur beslagtagna föremål ska tas om hand. Bland annat föreskrivs att sådana föremål ska tas om hand av den som verkställt beslaget. Om det kan ske utan fara och det är lämpligt får ett beslagttaget föremål lämnas kvar hos innehavaren. I ett sådant fall ska föremålet normalt förseglas eller märkas som beslagttaget.

När rätten avgör ett mål i vilket det beslutats om beslag, ska den också avgöra om beslaget ska bestå. Ett beslut om förverkande av föremålet anses då verkställt när beslutet vunnit laga kraft.

Bestämmelser om beslag finns även i andra författningar. De flesta sådana bestämmelser innebär endast smärre avvikelser från rättegångsbalkens regelsystem. En mer avvikande reglering återfinns dock på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området, jfr 10 kap. tryckfrihetsförordningen och 7 kap. yttrandefrihetsgrundlagen.

5.2.3 Kvarstad och förvar

För att säkra värdeförverkande finns två tvångsmedel, förvar och kvarstad. Dessa regleras i 26 kap. rättegångsbalken. Förvar är en interimistisk åtgärd i avvaktan på domstols beslut angående kvarstad.

Förutsättningarna för kvarstad är för det första att det finns någon som är skäligen misstänkt för ett brott. För det andra ska det finnas risk för att denne, genom att avvika eller undanskaffa egendom eller på annat sätt, undandrar sig att betala vad som kan komma att ådömas honom eller henne på grund av brottet bl.a. i form av värdet av förverkad egendom (1 §). Anspråk för vilka kvarstad kan beviljas kan i vissa fall även riktas mot juridiska personer. Detta gäller t.ex. talan mot näringsidkare om förverkande enligt 36 kap. 4 § brottsbalken (se NJA 1983 s. 570).

Om dessa förutsättningar är uppfyllda får domstol besluta om kvarstad på så mycket av den misstänktes (eller den juridiska personens) egendom att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning. Kvarstad får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

En fråga om kvarstad initieras av åklagaren eller, om denne för talan, målsäganden. När åtal är väckt kan rätten på eget initiativ besluta om kvarstad (2 § andra stycket). Rätten ska hålla kvarstadsförhandling så snart det kan ske efter att frågan har väckts. Det finns inte någon absolut frist för när en sådan förhandling ska hållas, utom i de fall där egendom tagits i förvar. Då gäller kortare tidsfrister, se 4 §. I brådskande fall kan rätten fatta interimistiskt beslut om kvarstad, 2 §.

Ett beslut om kvarstad är enligt 30 kap. 12 § första stycket 3 rättegångsbalken omedelbart verkställbart. Sådana beslut verkställs av Krono-

fogdemyndigheten enligt bestämmelser i utsökningsbalken, som också reglerar verkan av kvarstad m.m. (se 16 kap. 14 §, 4 kap. 29 § andra stycket och 31 § samt 12 kap. 6–10 §§ utsökningsbalken och 15 kap. utsökningsförordningen [1981:981]). Kronofogdemyndigheten får, i den mån det kan anses befogat, använda tvång för att verkställa ett beslut om kvarstad (2 kap. 17 § utsökningsbalken). Ett besked om att egendom belagts med kvarstad kan numera lämnas till den berörde genom telefonsamtal (15 kap. 2 § utsökningsförordningen), vilket innebär att verkställighet kan ske mycket snabbt.

När rätten avgör målet ska den pröva om beslutad kvarstad ska bestå. Rätten kan också i samband med domen besluta om kvarstad (26 kap. 6 § andra stycket rättegångsbalken).

Förvar, som är en tillfällig åtgärd, regleras i 26 kap. 3–4 §§ rättegångsbalken. För förvar gäller samma grundläggande förutsättningar som för kvarstad. Vad som har sagt angående kvarstad gäller därför i allt väsentligt också för förvar. Beslut om förvar meddelas av åklagare eller, i brådskande fall, av en polisman. I sistnämnda fall ska beslutet skyndsamt underställas åklagaren, som omedelbart ska pröva om egendomen ska förbli i förvar.

5.2.4 Internationellt samarbete för att säkra framtida verkställighet av förverkande beslut

I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser som reglerar under vilka förutsättningar Sverige kan lämna rättslig hjälp i brottmål eller begära sådan hjälp utomlands. När det gäller rättslig hjälp i Sverige bygger lagen på grundtanken att samtliga åtgärder som kan vidtas i en svensk förundersökning eller rättegång också ska kunna vidtas av åklagare eller domstol för att bistå utländska myndigheter. Regler om bl.a. beslag och kvarstad finns i 4 kap. 14–24 §§. Enligt 23 § kan Sverige bistå en annan stat genom att ta egendom i beslag eller besluta om kvarstad för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande som meddelats eller kommer att meddelas i den andra staten. En förutsättning är bl.a. att beslutet om förverkande i ett senare skede också kommer att kunna verkställas i Sverige, se nedan avsnitt 5.4.3.

En särskild typ av säkringsåtgärd, frysning, regleras i lagen om verkställighet av frysningsbeslut. Med ett svenskt frysningsbeslut avses dels beslut om kvarstad i brottmål, dels beslut om beslag för att säkra antingen bevismaterial eller förverkande. En svensk åklagare kan besluta om beslag avseende bl.a. föremål som kan komma att förverkas och som finns i en annan medlemsstat. Beslutet kan sedan sändas till den andra staten för erkännande och verkställighet. Ett beslut om kvarstad enligt 26 kap. rättegångsbalken, som avser värdet av förverkad egendom, kan också sändas över för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat.

Ett frysningsbeslut som har meddelats av behörig myndighet i en annan medlemsstat kan på motsvarande sätt sändas över till Sverige för erkännande och verkställighet, om egendomen kan antas påträffas här.

När ett frysningsbeslut, som avser kvarstad till säkrande av värdeförverkande, ska verkställas får åklagaren ta lös egendom i förvar till

dess beslutet har verkställts (3 kap. 11 § lagen om verkställighet av frysningensbeslut). I fråga om verkställigheten tillämpas reglerna om kvarstad i brottmål, vilket som framgått tidigare innebär att Kronofogdemyndigheten har hand om verkställigheten.

Är ett utländskt frysningensbeslut verkställbart i Sverige ska åklagaren meddela en s.k. verkställbarhetsförklaring (3 kap. 4 §). I denna ska åklagaren ange om frysningen ska verkställas som beslag eller som kvarstad. För att säkra verkställigheten får en polismyndighet på åklagarens uppdrag använda tvångsmedel för att ta egendom i beslag eller förvar (3 kap. 10–12 §§). När frysningensbeslutet har verkställts ska åklagaren snabbt begära rättens prövning av verkställbarhetsförklaringen (3 kap. 16 §).

5.3 Verkställighet av beslut om förverkande

5.3.1 Verkställighet av värdeförverkande

Bestämmelserna om verkställighet av sådan särskild rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet finns i bötesverkställighetslagen (1979:189) och i bötesverkställighetsförordningen (1979:197).

Enligt 1 § bötesverkställighetslagen kan förverkande som innefattar betalningsskyldighet verkställas antingen genom uppbörd eller genom indrivning. Detta gäller dock inte om kvarstad på egendom till säkerställande av betalningsskyldigheten dessförinnan har beslutats (3 § tredje stycket bötesverkställighetsförordningen). Beslutet om värdeförverkande är då verkställt i och med att det vinner laga kraft. Om uppbörd ska äga rum, sker det så snart domen har meddelats. Indrivning får däremot inte äga rum förrän domen har vunnit laga kraft (2 § bötesverkställighetslagen). Den misstänkta personen får dock betala förskott på förverkande som innefattar betalningsskyldighet som kan komma att påföras honom eller henne.

Rikspolisstyrelsen är central uppbördsmyndighet. Domstolarna medverkar i uppbördsförfarandet genom att de upplyser om möjligheten till frivillig betalning och förser den som har ålagts ett värdeförverkande med ett inbetalningskort. Uppbörd sker enligt 4 § bötesverkställighetslagen genom att den dömda betalar frivilligt. Utgångspunkten är att verkställigheten i största möjliga utsträckning ska äga rum utan indrivning.

Betalar inte den som förverkandebeslutet avser frivilligt sker indrivning. Bestämmelserna om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. (indrivningslagen). Indrivningen sköts av Kronofogdemyndigheten. Indrivningslagen omfattar alla slags fordringar som handläggs i allmänna mål hos Kronofogdemyndigheten, se 1 § indrivningslagen, 1 kap. 6 § andra stycket utsködningsbalken och 1 kap. 2 § utsködningsförordningen. Vid indrivningen gäller huvuddelen av utsködningsbalkens regler om förfarandet vid verkställigheten, bl.a. reglerna om vilken egendom som kan tas i anspråk till täckande av skulden och om möjligheterna att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut.

Innan ett förverkandebeslut lämnas för indrivning ska enligt 3 § indrivningsförordningen (1993:1229) den person som kravet riktar sig emot

uppmannas att betala. Indrivning begärs senast två månader efter det att beloppet skulle ha betalats. Rikspolisstyrelsen ansöker i sin egenskap av uppbördsmyndighet om indrivning av beslut om förverkande. Ansökan görs enligt 5 § indrivningsförordningen hos Kronofogdemyndigheten. Indrivningen inleds med att Kronofogdemyndigheten enligt bestämmelserna i 4 kap. 12 § utsökningsbalken underrättar gäldenären om målet. Finns det särskilda skäl att inte lämna en sådan underrättelse, t.ex. om det finns risk för att personen försvårar indrivningen genom att gömma undan egendom, behöver någon underrättelse inte lämnas.

I 6 § indrivningslagen åläggs Kronofogdemyndigheten att, som ett komplement till den i utsökningsbalken föreskrivna tillgångsundersökningen, göra en utredning om den betalningsskyldiges ekonomiska förhållanden för att kunna bestämma vilka indrivningsåtgärder som ska vidtas (s.k. gäldenärsutredning). Kronofogdemyndigheten får enligt 7 § indrivningslagen bevilja uppskov med betalningen, bl.a. om det är nödvändigt med hänsyn till gäldenärens personliga förhållanden såsom vid sjukdom eller arbetslöshet. Ett uppskov kan också förenas med villkor om avbetalning av skulden. Uppskov ska ses som ett undantag från huvudprincipen att betalning ska göras genast och innebär att några ytterligare indrivningsåtgärder inte vidtas under den tid som uppskovet gäller.

Tidigare hade Kronofogdemyndigheten även möjlighet att ansöka om att en gäldenär skulle försätts i konkurs samt om likvidation och företagsrekonstruktion. Denna uppgift ankommer numera på Skatteverket enligt 6 § lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter. Det är också Skatteverket som genomför den utredning om gäldenärens ekonomiska förhållanden som behövs för att lämpliga åtgärder enligt lagen ska kunna vidtas (2 §).

Om ytterligare indrivningsåtgärder framstår som utsiktslösa, eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna, och indrivning inte heller krävs från allmän synpunkt, får Kronofogdemyndigheten avbryta indrivningen. Kronofogdemyndigheten får även avbryta indrivningen om Skatteverket överväger att vidta eller har vidtagit åtgärder enligt lagen om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter (18 § indrivningslagen).

I 12 och 13 §§ bötesverkställighetslagen öppnas en möjlighet att lägga ned verkställigheten, om särskilda skäl föranleder det. För ett sådant beslut, som fattas av Kronofogdemyndigheten, krävs att indrivningen skulle vara till synnerligt men för den dömda eller för någon som är beroende av denne för sin försörjning. Som exempel anges långvarig sjukdom av allvarligare slag eller fysiskt handikapp som försvårar personens inkomstmöjligheter och existens i övrigt. Det krävs också att det inte är nödvändigt från allmän synpunkt att indrivningen fortgår, och eftergift bör inte göras för någorlunda betydande belopp.

I motsats till vad som gäller i fråga om bötesstraff är det inte möjligt att förvandla beslut om värdeförverkande till fängelse eller annan påföljd om indrivningen misslyckas.

Egendom som blir föremål för sakförverkande har normalt tagits i beslag. Beslutet om förverkande av egendomen är då verkställt i och med att beslutet vinner laga kraft. I lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegoods m.m. finns det regler om det fortsatta förfarandet. Detta innebär att det sällan blir aktuellt att anlita Kronofogdemyndigheten för verkställighet av sakförverkande.

Genom domen förpliktas svaranden (dvs. den som förverkandebeslutet riktas mot) att utge den förverkade egendomen. I de fall där den egendom som förverkas inte har tagits i beslag, eller där den beslagtagna egendomen har lämnats kvar i innehavarens vård med stöd av 27 kap. 10 § rättegångsbalken, ska verkställigheten av förverkandet ske enligt 16 kap. utsökningsbalken. Ansökan om verkställighet av sakförverkande görs av polis- eller åklagarmyndigheten.

Innan verkställighet sker ska domen ha vunnit laga kraft, 3 kap. 8 § och 23 § utsökningsbalken, samt svaranden ha underrättats enligt 16 kap. 11 § utsökningsbalken. Detta kan dock underlåtas om saken är brådskande. Underrättelse om att verkställighet är aktuellt kan medverka till att uppfyllelsen sker frivilligt. Svaranden bör också få möjlighet att på ett tidigt stadium åberopa de hinder mot verkställighet som kan föreligga. I brådskande fall får Kronofogdemyndigheten ingripa omedelbart, t.ex. om det är fara att egendomen göms undan eller förs bort av annat skäl. Kronofogdemyndigheten får då genast vidta behövlig åtgärd, t.ex. ta hand om egendomen, försegla den eller om den finns hos tredje man, meddela förbud för denne att utlämna egendomen. Verkställighet av sakförverkande sker enligt 16 kap. 12 § utsökningsbalken genom att Kronofogdemyndigheten förelägger svaranden att fullgöra vad som åligger denne eller genom att myndigheten själv vidtar behövlig åtgärd. På framställning av sökanden kan Kronofogdemyndigheten, om det anses lämpligt, överlämna åt sökanden att efter myndighetens anvisning utföra behövlig åtgärd. Som huvudregel kan verkställighet endast ske mot den som exekutionstiteln utpekar. Beträffande genomförandet av verkställigheten tillämpas reglerna i 16 kap. 6 § utsökningsbalken, vilket innebär bl.a. att Kronofogdemyndigheten vid behov ombesörjer transport av egendom som ska bortföras, hyr utrymme för förvaring av egendomen och vidtar andra liknande åtgärder som föranleds av verkställigheten. Om åtgärden kan ha betydelse för parterna, ska de underrättas innan den vidtas. De åtgärder som behövs ska i princip betalas av svaranden. När verkställigheten är fullbordad ska Kronofogdemyndigheten lämna egendomen till den polis- eller åklagarmyndighet som har begärt verkställigheten.

5.4 Internationellt rättsligt samarbete i fråga om verkställighet av förverkande

5.4.1 Allmänt

När det gäller detta område för samarbete finns det ett flertal internationella överenskommelser, såväl på global som regional och bilateral nivå.

Sverige har tillträtt flertalet av de multilaterala konventionerna. Nedan redogörs för de internationella överenskommelser som är av störst intresse.

Europarådets konvention från 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen) var en av de första internationella konventionerna som reglerade frågor om verkställighet av beslut om förverkande över gränserna. Sverige tillträdde konventionen år 1974 (prop. 1972:98, bet. 1972:JuU16, rskr. 1972:233). Enligt konventionen kan Sverige åta sig att efter framställning verkställa en brottmålsdom som har meddelats i en annan konventionsstat och som avser bl.a. beslut om förverkande. Konventionen gör det vidare möjligt att från svensk sida begära verkställighet i en annan stat av ett beslut om förverkande i en dom som har meddelats här i landet. Konventionen har emellertid haft en begränsad betydelse, främst därför att relativt få länder har anslutit sig till den. Dessutom anses förfarandet vid verkställighet, som är kringgärdat med en rad detaljregler, vara onödigt komplicerat, vilket också kan ha bidragit till att möjligheten att begära verkställighet enligt lagen sällan utnyttjas (se prop. 2004/05:55 s. 12 f.).

Europarådets konvention från 1990 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (förverkandekonventionen) trädde för svensk del i kraft år 1996 (prop. 1995/96:49, bet. 1995/96:JuU10, rskr. 1995/96:59). I samband med att Sverige återtog en förklaring till konventionen gjordes vissa ytterligare ändringar i lagstiftningen om förverkande med verkan från den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:135, bet. 2004/05:JuU31, rskr.).

Samtliga medlemsstater inom EU har ratificerat förverkandekonventionen. Syftet med konventionen är bl.a. att utveckla samarbetet i fråga om förverkande av vinning av brott. Konventionen skapar möjlighet till samarbete under alla stadier av förfarandet, från förundersökningen till dess att det finns ett lagkraftvunnet beslut om förverkande. Förenta nationernas (FN) konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen från 1988 (narkotikabrottskonventionen), som Sverige också har anslutit sig till (prop.1990/91:127, bet. 1990/91:JuU32, rskr. 1990/91:323), utgjorde förebild vid utformningen av förverkandekonventionen. I prop. 1995/96:49 finns en närmare redogörelse för innehållet i förverkandekonventionen. När konventionen ratificerades var målsättningen att bestämmelserna skulle få så vidsträckt tillämpning som möjligt, men konventionen har inte lett till någon ökning av antalet ärenden. Det rör sig endast om ett fåtal ärenden per år (prop. 2004/05:55 s. 14).

Som en följd av den utveckling som skett sedan 1990 när det gäller vikten av att motverka penningtvätt och komma åt utbyte av brottslig verksamhet, samt för att även bekämpa finansiering av terrorism, har en revidering av förverkandekonventionen skett. Den 3 maj 2005 antogs den reviderade konventionen, Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott samt finansiering av terrorism, som innebär en uppdatering och komplettering av 1990 års förverkandekonvention och som därutöver alltså innehåller bestämmelser om finansiering av terrorism. Konventionen trädde i kraft den 1 maj 2008. Sverige har undertecknat konventionen och frågan om Sveriges tillträde till konventionen övervägs inom ramen för 2010 års Penningtvättsutredning (Dir. 2010:80).

Inom FN har ett flertal konventioner utarbetats som innehåller bestämmelser om bistånd med verkställighet av beslut om förverkande. Dessa är narkotikabrottskonventionen, konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet från 2000 (Palermokonventionen, prop. 2002/03:146, bet. 2003/04:JuU6, rskr. 2003/04:23), samt konventionen mot korruption från 2003 (korruptionskonventionen, prop. 2006/07:74, bet. 2006/07:JuU12, rskr. 2006/07:149). Bestämmelserna som rör samarbetet om verkställighet av beslut om förverkande är i stora drag överensstämmande, men tillämpningsområdet för respektive konvention är begränsat till den brottslighet som varje konvention avser att reglera. Sverige har tillträtt samtliga konventioner. En närmare redogörelse för innehållet i dessa konventioner finns i anförda propositioner.

Sverige har också ingått vissa bilaterala överenskommelser i vilka det finns bestämmelser om rättsligt bistånd med straffprocessuella tvångsåtgärder och verkställighet av beslut om förverkande. Sådana överenskommelser finns med Storbritannien och Nordirland, Australien och Kanada¹.

5.4.2 Verkställighet inom Norden

Genom enhetlig nordisk lagstiftning är det möjligt att inom Norden verkställa domar och beslut i brottmål i ett annat nordiskt land än domslandet. En dom som har meddelats i ett annat nordiskt land, och i vilken förverkande av egendom har beslutats, kan därför på begäran av vederbörande myndighet verkställas här i landet med stöd av 1 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen). Detsamma gäller beslut till tryggande av anspråk på förverkande av egendom som har meddelats genom kvarstad, skingringsförbud eller beslag av egendom som tillhör den för brottet misstänkte personen. Enligt 3 § gäller motsvarande i fråga om verkställighet av svenska beslut om förverkande och andra beslut som har meddelats här i Sverige.

En begäran om verkställighet i ett annat nordiskt land av ett förverkandebeslut ska enligt 4 a § förordningen (1963:194) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetsförordningen) göras av Kronofogdemyndigheten. Myndigheten tar också emot framställningar från andra nordiska länder om verkställighet av förverkandebeslut i Sverige. Om Kronofogdemyndigheten bifaller framställningen om verkställighet här i landet överlämnas ärendet för fortsatt handläggning till den enhet inom myndigheten som har ansvar för den ort där personen eller egendomen i fråga finns.

Om domen inte är verkställbar i den stat där den har meddelats får en framställning om verkställighet här inte bifallas (24 § nordiska verkställighetslagen). Detta innebär att i praktiken ska domen ha vunnit laga kraft.

¹ Jfr 21 a, d och e § förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

Normalt ska en framställning om verkställighet bifallas, om det inte finns särskilda hinder. Någon omprövning av skuldfrågan eller av straffmätningen ska inte äga rum. Verkställigheten i Sverige sker enligt svensk lag och på samma sätt som om det vore en svensk dom (2 §). Preskriptionsfrågor prövas däremot enligt domslandets lagstiftning (31 §). En begäran om verkställighet ska därför enligt 2 § 4 nordiska verkställighetsförordningen innehålla uppgift om den tidpunkt när verkställighet senast får ske.

Ett förverkandebelopp i utländsk valuta ska räknas om till svenska kronor (6 § nordiska verkställighetsförordningen).

5.4.3 Verkställighet utanför Norden

Verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

Enligt 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) kan regeringen, på grundval av överenskommelse med en främmande stat, förordna att förverkande som har dömts ut i den andra staten efter en rättegång i brottmål eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet får verkställas i Sverige. Bestämmelserna är tillämpliga på såväl sak- som värdeförverkande.

Framställning om verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande görs hos Justitiedepartementet. I 5 § internationella verkställighetslagen behandlas absoluta hinder mot verkställighet och i 6 § fakultativa hinder. Till de absoluta hindren hör ett krav på att gärningen som föranlett beslutet måste motsvara ett brott i Sverige (dubbel straffbarhet), att verkställigheten skulle vara oförenlig med grundläggande principer för den svenska rättsordningen, strida mot våra internationella förpliktelser eller vara oförenlig med principen om *ne bis in idem* (dvs. förbud mot dubbelbestraffning). I uppräknningen av omständigheter som utgör fakultativa hinder nämns bl.a. att domen har föranletts eller påverkats av den dömda personens ras, religion, nationalitet eller politiska åsikt, att förundersökning har inletts i Sverige rörande samma gärning eller att mål om ansvar för gärningen har anhängiggjorts eller att strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot har utfärdats för samma gärning. Verkställighet får också vägras om domen avser ett brott som har begåtts utanför den dömande statens område eller om den dömda personen vid tiden för brottet inte var straffmyndig enligt svensk rätt eller påföljden preskriberad enligt svenska regler. Vissa av verkställighetshindren är av den arten att de saknar praktisk betydelse för verkställighet av beslut om förverkande.

Om regeringen inte avslår framställningen om verkställighet i Sverige ska den överlämnas till riksåklagaren för vidare handläggning.

Avser framställningen beslut om förverkande som angår någon annan än den dömda, t.ex. den som har fått förverkad egendom som gåva av den dömda, ska särskild talan föras mot denne, om denne inte har hörts i den utländska rättegången. För sådan talan gäller i tillämpliga delar reglerna i rättegångsbalken om åtal för brott för vilket inte kan följas svårare straff än böter.

Har genom den utländska domen visst belopp i pengar eller värdet av viss egendom förklarats förverkat, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett motsvarande förverkandebelopp i svenska kronor (14 §). Om förverkandebeloppet uppenbarligen överstiger det belopp som skulle ha förverkats enligt svensk lag, om rättegången hade ägt rum i Sverige, får rätten sätta ned beloppet i motsvarande mån.

Har visst föremål förklarats förverkat, får rätten förklara föremålet förverkat endast om det hade kunnat förverkas enligt svensk lag vid en rättegång i Sverige.

I stället för att ansöka hos tingsrätten kan riksåklagaren själv pröva framställningen om verkställighet av beslutet om förverkande och utfärda ett strafföreläggande för det brott som förverkandebeslutet avser (16 §).

Har en framställning om verkställighet gjorts, kan egendom som genom domen förklarats förverkad tas i beslag, om beslag hade kunnat ske enligt svensk lag vid en rättegång i Sverige (18 §). Beslut om beslag meddelas av riksåklagaren eller rätten. Bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken ska därvid tillämpas.

Reglerna i den internationella verkställighetslagen om utevarodom är tillämpliga på beslut om förverkande.

Svenska regler om verkställighet ska tillämpas vid verkställigheten av ett utländskt beslut om förverkande (24 §). Verkställigheten ska upphöra om domslandets meddelar att vissa beslut fattats eller åtgärder vidtagits beträffande förverkandebeslutet. Detta gäller bl.a. om den dömda beviljas nåd eller amnesti i den dömande staten, eller om den dömande staten har tagit upp beslutet till ny prövning. Detsamma gäller om den dömande staten har meddelat något annat beslut som medför att beslutet om förverkande inte längre får verkställas.

Enligt 36 § internationella verkställighetslagen ska egendom eller dess värde som har förverkats med stöd av lagen tillfalla den svenska staten. Regeringen får dock på önskemål av den stat som begärt verkställighet förordna att egendomen eller dess värde helt eller delvis ska lämnas över till denna stat.

Verkställighet utanför Norden av ett svenskt beslut om förverkande

Enligt 1 § andra stycket internationella verkställighetslagen får regeringen, i enlighet med överenskommelse med en främmande stat, förordna att verkställighet av svenska brottmålsdomar om förverkande ska kunna anförtros åt myndighet i en annan stat. Bestämmelsen tillkom i samband med att Sverige tillträdde brottmålsdomskonventionen, men den kan tillämpas även när Sverige ingår bilaterala eller multilaterala avtal angående verkställighet. Lagen är således tillämplig på förverkande enligt narkotikabrottskonventionen, förverkandekonventionen, Palermokonventionen och de bilaterala avtal som nämns i avsnitt 5.4.1.

I 26 § internationella verkställighetslagen finns allmänna bestämmelser om verkställighet av straff utomlands. Där regleras bl.a. verkställighet av beslut om förverkande enligt brottmålsdomskonventionen. De närmare reglerna om vad en framställning ska innehålla finns i 9 och 10 §§ förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt sam-

arbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetsförordningen). Frågor om verkställighet utomlands prövas enligt 12 § av Kronofogdemyndigheten. Myndighetens beslut kan överklagas till regeringen. Om det kan antas att det finns hinder mot verkställighet i den andra staten får någon framställning inte göras.

Om Kronofogdemyndigheten finner att förutsättningarna för verkställighet enligt internationella verkställighetslagen är uppfyllda ska ansökan, tillsammans med myndighetens beslut, beslutet om förverkande och övriga handlingar i ärendet överlämnas till Justitiedepartementet för vidarebefordran till behörig myndighet i den främmande staten.

Intäkterna från verkställighet av svenska beslut om förverkande utomlands tillfaller den utländska staten, om inte staterna kommer överens om en annan fördelning.

6 En ny lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Regeringens förslag: En ny lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen ska införas. Lagen ska innehålla de bestämmelser som krävs för att genomföra rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande när Sverige är såväl utfärdande som verkställande stat.

Promemorians förslag om att införa en lag för erkännande och verkställighet av beslut om förverkande och formerna för denna överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians lagförslag upptog emellertid även bestämmelser för genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff.

Remissinstanserna har lämnat promemorians förslag utan erinran, med undantag för *Svea hovrätt* som bl.a. anför att det bör övervägas om bestämmelserna om förverkande i stället bör införas i lagen om verkställighet av frysningsbeslut.

Skälen för regeringens förslag: Två lagar reglerar internationell verkställighet av beslut om förverkande; dels den internationella verkställighetslagen, dels den nordiska verkställighetslagen (se avsnitt 5.4.2 och 5.4.3 för en närmare redogörelse för innehållet i dessa lagar). Den internationella verkställighetslagen bygger på flera olika konventioner och bilaterala avtal. Vissa av dessa internationella överenskommelser tillämpas mycket sällan. Lagen är vidare omfattande och reglerar olika verkställighetsfrågor, inte enbart sådana som avser förverkande. Detta utgör sannolikt den grundläggande orsaken till att lagen anses svåröverskådlig och svårtillämpad. Mot denna bakgrund anser regeringen att genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande inte bör ske genom att bestämmelserna arbetas in i den internationella verkställighetslagen. Med hänsyn till den geografiska begränsningen i den nordiska verkställighetslagen kan det heller inte anses aktu-

ellt att genomföra rambeslutet genom att bestämmelserna arbetas in i den lagen. Riksdagen godtog inför antagandet av rambeslutet dessa slutsatser (se prop. 2004/05:55 s. 44).

Lagen om verkställighet av bötesstraff trädde i kraft den 1 januari 2010. Frågan är om genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande bör ske genom att bestämmelserna arbetas in i den lagen eller om de, såsom *Svea hovrätt* har föreslagit, bör arbetas in i lagen om verkställighet av frysningsbeslut. Ytterligare ett alternativ är att en separat lag för beslut om förverkande inom EU införs.

Såsom anförts i promemorian uppvisar rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande respektive bötesstraff såväl likheter som skillnader. Promemorians förslag om en gemensam lag för bötesstraff och förverkandebeslut som meddelats inom EU bör enligt regeringens mening ses mot bakgrund av att promemorians förslag byggde på ett samtidigt genomförande av rambeslutets bestämmelser (jfr Ds 2007:18 s. 120). Enligt regeringens bedömning har en gemensam reglering av rambeslutets bestämmelser dock inte någon mer beaktansvärd praktisk betydelse. Det förhållandet att lagen om verkställighet av bötesstraff redan har trätt i kraft talar, liksom de skillnader som trots allt finns mellan de båda rambeslutet, för att bestämmelserna om förverkande inte bör arbetas in i den lagen. En annan sak är att denna reglering i flera delar kommer att överensstämma med den reglering som gäller för erkännande och verkställighet av bötesstraff.

Ett inarbetande av rambeslutets bestämmelser i lagen om verkställighet av frysningsbeslut skulle, enligt regeringens bedömning, kräva en del strukturella ändringar i den lagen. Med hänsyn till detta och till att frysningsförfarandet och förfarandet för erkännande och verkställighet av förverkandebeslut föreslås hanteras av olika myndigheter och enligt olika processregler anser regeringen att bestämmelserna om förverkande bör genomföras i en särskild lag.

Verkställighetsföreskrifter, t.ex. bestämmelser om formkrav, samråd och underrättelser samt hantering av förverkad egendom, kan ges i förordningsform eller som myndighetsföreskrifter. *Lagrådet* har ifrågasatt formuleringen av den bestämmelse i lagförslaget som upplyser om att verkställighetsföreskrifter meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Lagrådet har föreslagit en annan formulering för att i lydelse särskilja bestämmelsen från de två ordinära kompetensregler som finns i förslaget (2 kap. 1 § första stycket första meningen och 3 kap. 4 §). Regeringen vill med anledning av detta anföra följande. Den valda formuleringen, dvs. att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter, har hittills använts för att upplysa om förekomsten av verkställighetsföreskrifter. Det valda uttrycks sättet har också godtagits av riksdagen och av Lagrådet i tidigare ärenden, se t.ex. 1 kap. 4 § lagen om verkställighet av bötesstraff samt 1 kap. 3 § lagen om verkställighet av frysningsbeslut. I den först nämnda lagen finns dessutom samma kompetensregler som i nu aktuellt förslag (se 2 kap. 1 § första stycket första meningen och 3 kap. 4 § lagen om verkställighet av bötesstraff). Regeringen finner inte skäl att nu avvika från eller ändra den utformning av informationsbestämmelser som har blivit den vanliga. Nu aktuellt lagförslag och lagen om verkställighet av bötesstraff har stora likheter och föreslås tillämpas av samma myndig-

heter. Lagrådet har inte föreslagit någon ändring av kompetensreglerna, utan anfört att de har utformats på ett för sådana regler karakteristiskt sätt. Inte heller regeringen anser att kompetensreglerna bör ändras.

Enligt artikel 21 i rambeslutet påverkar rambeslutet inte tillämpningen av andra bilaterala eller multilaterala överenskommelser mellan medlemsstaterna, i den mån dessa bidrar till att ytterligare underlätta förfaranden för verkställighet av beslut om förverkande. De överenskommelser som både den internationella och den nordiska verkställighetslagen avser omfattas av denna bestämmelse. I de fall de förfaranden som står till buds enligt respektive verkställighetslags bestämmelser kan anses tillåta ett förenklat förfarande jämfört med rambeslutets bestämmelser, så medför alltså inte den nya lagen någon inskränkning av verkställighetslagarnas tillämpningsområde.

Den föreslagna lagen innebär att uppgiften att verkställa ett svenskt beslut om förverkande kan överlåtas till en annan stat. Detta medför ett överlämnande av en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning mot enskild. Det bör härvid beaktas att verkställigheten av förverkandebeslutet inte helt fråntas svenska myndigheter eftersom verkställigheten föreslås få fortsätta i Sverige. Vidare kan anmärkas att resning och nåd kommer att kunna beviljas i Sverige även sedan ett beslut sänts över till en annan stat för verkställighet. Verksälligheten av ett förverkandebeslut får mot denna bakgrund, i likhet med vad som anses gälla i fråga om verkställighet av en brottmålsdom när det gäller en påföljd, anses röra ett sådant svenskt intresse som innebär att en tillämpning av 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen därmed aktualiseras (jfr JuU 1978/79:12 s. 11 och 14 f. samt SOU 1984:14 s. 85 f.).

7.1 Tillämpningsområdet

Regeringens förslag: Den nya lagstiftningen ska tillämpas på svenska och utländska beslut om förverkande som med stöd av rambeslutet om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande sänds över till en annan stat inom Europeiska unionen eller till Sverige för erkännande och verkställighet. Beslutet ska ha meddelats av domstol och vunnit laga kraft.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska avses beslut enligt vilket utbyte av ett brott, eller ersättning för kostnader som mottagits i samband med brott eller värdet av det mottagna har förklarats förverkat. Vidare ska med ett svenskt beslut om förverkande avses beslut enligt vilket hjälpmedel vid brott har förklarats förverkat eller genom vilket egendom som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott, har förklarats förverkad. Slutligen ska beslut som har meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken omfattas av definitionen av ett svenskt beslut om förverkande.

Med ett utländskt beslut om förverkande ska avses ett straff eller en åtgärd som innebär ett slutligt berövande av egendom på grund av brottslig handling när egendomen utgör vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning, eller utgör hjälpmedel vid brott. Även beslut enligt vilket egendom har förklarats förverkad med stöd av artikel 3.1 och 3.2 i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott ska omfattas av definitionen av ett utländskt beslut om förverkande.

Det ska framgå av den nya lagstiftningen vilka svenska och utländska beslut om förverkande som den omfattar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens, med den skillnaden att promemorians förslag inte omfattade beslut om förverkande enligt 36 kap. 4 § brottsbalken och vissa beslut på det specialstraffrättsliga området. Promemorian hade vidare som utgångspunkt att svenska beslut om utvidgat förverkande skulle omfattas av tillämpningsområdet.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag

Inledande överväganden

Rambeslutet har som målsättning att komma åt de ekonomiska vinster som brott kan ge upphov till och de hjälpmedel som använts eller har varit avsedda att användas för att begå brott. Rambeslutets tillämpningsområde kommer huvudsakligen till uttryck i de definitioner som anges i artikel 2. I nämnda artikel återfinns en utförlig definition av vad som ska

avses med ett beslut om förverkande, samt definitioner av begreppen egendom, vinning och hjälpmedel. Ytterligare vägledning för hur vissa av dessa begrepp ska tolkas finns i rambeslutets skäl, främst skäl 11. De olika definitionerna ska ses i relation till den målsättning som finns. Vad som bör påpekas är att rambeslutets definitioner har varit föremål för kompromisser och är begrepp som samtliga medlemsstater har kunnat enas om. Begreppen är därför i vissa avseenden inte identiska med de som används i svensk rätt, eller, om de är likalydande, har de delvis en annan innebörd. Motsvarande avvikelser vad avser definitionerna bör även gälla för andra medlemsstater.

En generell utgångspunkt vid ett genomförande av rambeslutet bör vara att rambeslutets begrepp ska användas i så stor utsträckning som möjligt. Detta bidrar till att rambeslutet genomförs och tillämpas på ett sätt som överensstämmer med de möjligheter eller åtaganden som följer av rambeslutet när Sverige är utfärdande respektive verkställande stat. Samtidigt kan det vara nödvändigt att avvika från rambeslutets terminologi för att den nya lagstiftningen ska bli klar och tydlig.

För regeringen är det en självklar utgångspunkt att de svenska förverkandebeslut som faller inom ramarna för rambeslutets reglering också ska omfattas av de nya bestämmelserna som genomför rambeslutet. Svensk rätt innehåller som tidigare framgått ett stort antal bestämmelser om förverkande. Även om 36 kap. brottsbalken blir tillämpligt på flertalet av de förverkandebeslut som fattas, så utgör också förverkandebeslut som grundas på specialstraffrättsliga bestämmelser en stor och viktig del. Även dessa förverkandebeslut bör kunna bli föremål för verkställighet i en annan medlemsstat i enlighet med rambeslutet. Bestämmelserna i den nya lagstiftningen bör således utformas med denna utgångspunkt. Att då använda rambeslutets begrepp vid utformningen av den nya lagens tillämpningsområde, i den del som avser verkställighet av svenska förverkandebeslut utomlands, är enligt regeringens mening en lösning som är svår att förena med den utgångspunkt regeringen har men även med kravet på att de nya bestämmelserna måste göras tydliga. De definitioner som finns i rambeslutet bör därför anpassas till de begrepp som används i svensk rätt, i den utsträckning en sådan anpassning är nödvändig för att tydliggöra tillämpningsområdet.

När det däremot gäller de fall där Sverige är verkställande stat måste bestämmelserna i den nya lagstiftningen utformas på ett sätt som inkluderar alla de beslut om förverkande som faller inom rambeslutets tillämpningsområde och som beslutats i en annan medlemsstat. För Sverige innebär rambeslutet ett åtagande i denna del och för att leva upp till detta åtagande bör rambeslutets definitioner följas i största möjliga utsträckning. En sådan utgångspunkt skapar enligt regeringens mening de bästa förutsättningarna för att få en lagstiftning som överensstämmer med rambeslutets bestämmelser om tillämpningsområdet.

För att tillämpningsområdet ska bli klart och tydligt bör den nya lagstiftningen innehålla en definition av såväl svenska som utländska beslut om förverkande.

I artikel 2 c definieras att med ett *beslut om förverkande* avses ett sådant slutligt straff eller sådan slutlig åtgärd som beslutas av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga handlingar som innebär slutligt berövande av egendom.

Inledningsvis anges i definitionen att det ska röra sig om ett slutligt straff eller en slutlig åtgärd. I Sverige är ett beslut om förverkande en särskild rättsverkan av brott, vilket inbegrips i rambeslutets begrepp slutlig åtgärd. Denna konstruktion återfinns även i andra medlemsstater. I vissa medlemsstater är dock ett beslut om förverkande ett straff i straffrättslig mening. Sådana beslut faller som framgår också inom rambeslutets tillämpningsområde och ska således kunna verkställas i andra medlemsstater, inklusive Sverige.

I artikel 2 c anges vidare att straffet eller åtgärden ska ha beslutats av domstol. Det innebär att beslut om förverkande som meddelas av åklagare eller av annan myndighet – vilket är möjligt enligt svensk rätt – faller utanför rambeslutets tillämpningsområde. Förverkanden som beslutats genom straffföreläggande eller ordningsbot kommer således inte att kunna sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet där enligt den nya lagstiftningen. Motsvarande krav på domstolsbeslut gäller givetvis även för de beslut om förverkande som skickas till Sverige för verkställighet här.

Definitionen i artikel 2 c förutsätter härutöver att beslutet om förverkande ska ha fattats efter rättegång. Detta krav bör inte enligt regeringens uppfattning tolkas så att det förutsätter att det alltid har hållits en muntlig förhandling, utan även skriftliga förfaranden i en domstol får anses kunna omfattas av detta begrepp (jfr även den engelska versionen där begreppet ”proceedings” används). Därtill krävs det att den slutliga åtgärden eller straffet, efter rättegång, beslutats på grund av en eller flera brottsliga handlingar. Förverkandet ska således utgöra en reaktion på en brottslig handling. I svensk rätt utgör ett beslut om förverkande en sådan reaktion, oavsett om beslutet om förverkande syftar till ett konkret brott eller brottslig verksamhet. Motsvarande krav gäller även för andra medlemsstaters beslut om förverkande. Beslut om förverkande med stöd av 36 kap. 3 § brottsbalken syftar emellertid främst till att förverka föremål i förebyggande syfte, t.ex. föremål som är ägnade att användas som hjälpmedel vid brott. Beslut med stöd av denna bestämmelse omfattas inte av rambeslutets tillämpningsområde mot bakgrund av att dessa beslut inte kan anses vara en åtgärd på grund av en brottslig handling. Beslut om förverkande i andra medlemsstater med motsvarande syfte men utan någon koppling till en brottslig handling omfattas inte heller av tillämpningsområdet i rambeslutet.

Det kan diskuteras huruvida det faktum att ett förverkandebeslut ska fattas av domstol efter rättegång på grund av en brottslig handling innebär att förverkandebeslutet därmed måste vara meddelat inom ramen för ett straffrättsligt förfarande eller om beslut om förverkande som meddelats inom ramen för ett annat förfarande omfattas av rambeslutets tillämpningsområde. För svenskt vidkommande är detta inget problem eftersom våra beslut om förverkande fattas inom ramen för ett straffrättsligt förfarande. Om ett beslut om förverkande tagits upp i samband

med åtal för det eller de brott som förverkandet grundar sig på, tillämpas på det förfarandet de allmänna reglerna om rättegång i brottmål. I de fall frågan om förverkande ska beslutas i särskild ordning, då med stöd av lagen om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m., tillämpas de regler som gäller vid handläggning av brottmål. Däremot kan det inte uteslutas att själva förverkandebeslutet i vissa medlemsstater fattas inom ramen för ett annat förfarande, även om övriga delar, t.ex. ansvarsfrågan, har hanterats inom ramen för ett straffrättsligt förfarande. Regeringen gör följande bedömning.

Rambeslutet avser att utveckla samarbetet beträffande verkställighet av beslut om förverkande som har utfärdats av en domstol. I detta sammanhang anges att domstolen ska vara behörig i brottmål (se t.ex. artikel 1.1). Vidare anges i definitionen av utfärdande stat i artikel 2 a, att det är den medlemsstat i vilken en domstol har utfärdat ett beslut om förverkande i samband med ett straffrättsligt förfarande. Detta skulle kunna indikera att endast beslut om förverkande som fattats efter ett straffrättsligt förfarande omfattas av rambeslutets tillämpningsområde. Regeringen anser emellertid att denna tolkning inte är självklar.

En domstol som är behörig i brottmål kan ju lika gärna vara behörig att fatta beslut i civilmål eller andra typer av mål, som t.ex. de svenska allmänna domstolarna, även om vissa medlemsstater har separata brottmåls- och tvistemålsdomstolar. På vilket sätt medlemsstaterna har organiserat sitt domstolsväsende bör dock inte ha en avgörande betydelse. I definitionen av utfärdande stat sägs det att beslutet ska ha fattats *i samband med* ett straffrättsligt förfarande, vilket torde kunna ge utrymme för att förverkandebeslutet kan ha fattats inom ramen för ett annat förfarande, även om det måste finnas en koppling till ett straffrättsligt förfarande. En omständighet att beakta i detta sammanhang är förverkanderambeslutet (se avsnitt 5.1.2). I artikel 3 i det rambeslutet åläggs medlemsstaterna att införa regler om utvidgat förverkande. För att leva upp till dessa åtaganden får medlemsstaterna enligt artikel 3.4 i nämnda rambeslut tillämpa andra förfarande än straffrättsliga. Enligt nu aktuellt rambeslut som är föremål genomförande, är medlemsstaterna skyldiga att verkställa beslut om utvidgat förverkande som baserar sig på de åtaganden som återfinns i förverkanderambeslutet. Regeringen anser det inte vara förenligt, i vart fall inte rimligt, med ett genomförande av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande som utesluter verkställighet av beslut om utvidgat förverkande som beslutats med stöd av ett annat förfarande än ett straffrättsligt sådant. Om en medlemsstat använt sig av möjligheten i artikel 3.4 i förverkanderambeslutet ska detta enligt regeringens mening inte i sig utgöra några hinder mot verkställighet av ett beslut om utvidgat förverkande i Sverige. Regeringen vill i detta sammanhang framhålla att ett beslut om förverkande, oavsett förfarande, ska, enligt det rambeslut som nu ska genomföras, ha fattats av domstol och det förutsätts att ett beslut fattats i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet (skäl 9).

Sammanfattningsvis anser regeringen att det i den nya lagstiftningen inte bör uppställas något krav på att beslutet om förverkande ska vara fattat efter ett straffrättsligt förfarande. Det avgörande får istället vara att av domstol beslutat förverkande har ett nära samband med ett straffrättsligt förfarande, såsom definitionen i artikel 2 a utgår ifrån, t.ex. där

någon dömts till ansvar för en eller flera brottsliga handlingar och att det är dessa som ligger till grund för förverkandebeslutet. Med denna lösning riskerar man inte att från samarbetet utesluta de medlemsstater som har valt en annan ordning vad gäller beslut om förverkande än den i Sverige.

Ett beslut om förverkande ska enligt artikel 2 c innebära ett slutligt berövande av egendomen, vilket torde innebära att den som innehar egendomen som förverkandebeslutet riktar sig mot definitivt förlorar rätten till egendomen. Däremot sägs inget i artikeln om vem egendomen ska tillfalla. Bestämmelsen ska vidare läsas tillsammans med skäl 15 och 16. Av skäl 15 framgår att rambeslutet inte omfattar återställande av egendom till dess rättmätige ägare, dvs. restitution. Enligt skäl 16 påverkar rambeslutet inte det ändamål för vilket medlemsstaterna använder de summor som erhålls till följd av dess tillämpning. Syftet med dessa skäl är att å ena sidan frågan om restitution ska hanteras inom ramen för annat samarbetet mellan medlemsstaterna, t.ex. artikel 8 i 2000 års konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater (se prop. 2004/05:144 s. 60), men å andra sidan att de belopp som staterna erhåller efter en verkställighet får användas på det sätt som regleras i respektive stat. Det ska dock noteras att verkställighet av civilrättsliga skadeståndsanspråk sker inom ramen för medlemsstaternas civilrättsliga samarbete, se t.ex. rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

Av 36 kap. 17 § brottsbalken framgår att förverkad egendom tillfaller staten om inte annat är föreskrivet. Detta gäller enligt de flesta bestämmelser även förverkandebeslut i specialstraffrätten. Det förekommer dock bestämmelser där förverkad egendom ska tillfalla annan än staten, t.ex. innehavare av fiske- eller jakträtt i vissa fall. I dessa sistnämnda fall kan det vara tveksamt om ett förverkandebeslut kan verkställas med stöd av rambeslutet, men mot bakgrund av vad ett sådant förverkandebeslut avser torde det enligt regeringens mening bli ytterst sällan som det skulle kunna bli aktuellt. Alla andra svenska beslut om förverkande får enligt regeringens uppfattning anses uppfylla kravet på ett slutligt berövande av egendomen. Motsvarande torde gälla även beträffande de beslut om förverkande som fattats i de andra medlemsstaterna, även om det inte kan uteslutas att gränsfall uppstår.

Det ska avslutningsvis framhållas att det är den behöriga myndigheten i den utfärdande staten som avgör om ett beslut om förverkande får översändas till en annan stat för verkställighet med stöd av rambeslutet. Den verkställande staten har en skyldighet enligt artikel 7.1 att erkänna och verkställa detsamma om inte någon av de skäl för att vägra erkännande och verkställighet som anges i artikel 8 föreligger. Endast i uppenbara fall torde det bli aktuellt att avvisa en verkställighet för att förverkandebeslutet faller utanför rambeslutets tillämpningsområde. Vid tveksamheter bör alltid kontakt tas med den andra statens myndighet.

Definition av egendom – artikel 2 d

Definitionen av *egendom*, som återfinns i artikel 2 d, är vid. Med egendom ska förstås varje form av egendom, materiell eller immateriell, lös

eller fast, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom. Tydligt är att rambeslutet är avsett att vara tillämpligt utan begränsningar beträffande vilket slag av egendom det kan vara fråga om. Begreppet egendom i rambeslutet överensstämmer även med motsvarande begrepp som finns i andra internationella överenskommelser om verkställighet av beslut om förverkande som Sverige har ratificerat (t.ex. förverkandekonventionen och Palermo-konventionen; se prop. 1995/96:49 och prop. 2002/03:146). Att ett beslut om förverkande enligt rambeslutet kan omfatta all slags egendom så länge förutsättningarna för förverkande i övrigt är uppfyllda får också anses stå i överensstämmelse med vad som gäller enligt svensk rätt. I de nya bestämmelserna ska begreppet egendom ha denna innebörd, när det gäller såväl svenska som utländska beslut om förverkande.

Definition av vinning – artikel 2 e

Med utgångspunkt i definitionen av begreppet egendom i inledningen av artikel 2 d anges i samma bestämmelse (i) att egendomen ska utgöra vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning. I artikel 2 e anges att med *vinning* ska förstås varje ekonomisk fördel av brott och att den kan bestå av alla former av egendom. Bestämmelsen bör vidare läsas mot bakgrund av skäl 11, som anger att termen vinning har en tillräckligt vid definition för att även innefatta föremål för brottet.

Så som begreppet vinning vanligtvis har tolkats i svensk rätt så avses med detta begrepp inte konkreta föremål utan en ändring av förmögenhetsläge, alltså en abstrakt ekonomisk differens (se prop. 2004/05:135 s. 80). Detta är en betydligt snävare tolkning än den som avses i rambeslutet eftersom det i rambeslutet uttryckligen anges att även konkreta föremål inbegrips. I stället bör rambeslutets begrepp vinning anses motsvara det i svensk rätt använda begreppet utbyte. Motsvarande tolkning av begreppet vinning gjordes även vid Sveriges tillträde till förverkandekonventionen (prop. 1995/96:49 s. 10), samtidigt som begreppet utbyte har preciseras ytterligare (se prop. 2004/05:135 s. 84 ff.). Med utbyte av brott avses såväl den konkreta egendomen som mottagits som värdet av det mottagna. Det kan därmed konstateras att svenska förverkandebeslut enligt 36 kap. 1 § första stycket första meningen, dvs. utbyte av brott, omfattas av rambeslutets tillämpningsområde och kan översändas till en annan medlemsstat för verkställighet där, förutsatt att övriga rekvisit är uppfyllda.

Enligt andra meningen i 36 kap. 1 § första stycket möjliggörs förverkande av vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott, eller värdet av det mottagna, om mottagandet utgör brott. Ett sådant brottsligt mottagande kan t.ex. röra sig om straffbar förberedelse enligt 23 kap. 2 § brottsbalken. Denna ersättning för kostnader anses i svensk rätt inte – i strikt mening – falla in under begreppet utbyte av brott. Rambeslutets terminologi skiljer sig som nämnts ovan från den svenska och frågan är om beslut om förverkande enligt 36 kap. 1 § första stycket andra meningen eller motsvarande beslut inom specialstraffrätten kan anses inrymmas i rambeslutets tillämpnings-

område. Mot bakgrund av kravet på att mottagandet ska utgöra brott enligt de svenska reglerna samt med beaktande av skäl 11 i rambeslutet och vad som anges att med vinning avses varje ekonomisk fördel av brott, anser regeringen att svenska beslut om förverkande av nämnt slag får anses falla in under rambeslutets definition av vinning och därmed omfattas av dess tillämpningsområde. Detta bör uttryckligen framgå av lagen.

I 36 kap. 1 c § brottsbalken anges att utbyte av brott eller av brottslig verksamhet i detta sammanhang även omfattar egendom som har trätt i stället för utbyte, avkastning av utbyte samt avkastning av det som trätt i stället för utbyte. Med hänsyn till att rambeslutet anger att med vinning avses varje ekonomisk fördel av brott får även egendom som trätt i stället för utbyte eller avkastning därav också omfattas av rambeslutets tillämpningsområde.

Det är vidare möjligt att enligt 36 kap. 4 § brottsbalken förverka ekonomiska fördelar för näringsidkare om dessa uppkommit till följd av brott begånget i utövningen av näringsverksamheten. Denna bestämmelse tillämpas även på det specialstraffrättsliga området. Med ekonomiska fördelar ska förstås såväl förbättrad ekonomisk ställning som reducerad förlust. I promemorian ansågs dessa beslut om förverkande av ekonomiska fördelar i näringsverksamhet falla utanför rambeslutets tillämpningsområde. Regeringen gör emellertid en annan bedömning. Rambeslutets definition av vinning i artikel 2 e omfattar uttryckligen varje ekonomisk fördel av brott och tanken är att rambeslutet ska ha ett så brett tillämpningsområde som möjligt med hänsyn till dess syften. Vidare framgår det av rambeslutet, t.ex. artikel 4.1, att ett förverkandebeslut kan rikta sig mot en juridisk person. Svenska beslut om förverkanden som avser ekonomiska fördelar för en näringsidkare som uppkommit till följd av brott begånget i utövningen av näringsverksamhet får därför enligt regeringens mening anses omfattas av rambeslutets tillämpningsområde.

Samma utgångspunkt gäller för beslut om förverkande som meddelats i en annan medlemsstat, dvs. att genom beslutet förverkas egendom som utgör vinning av brott, vilket inkluderar varje ekonomisk fördel av ett brott och även själva föremålet för brottet. En annan sak är att andra medlemsstater eventuellt använder en annan terminologi än den som används i rambeslutet eller i svensk rätt.

Definition av hjälpmedel – artikel 2 f

Begreppet egendom definieras i artikel 2 d. Därutöver anges i samma bestämmelse (ii) att egendom som utgör hjälpmedel för ett brott kan bli föremål för förverkande. Med *hjälpmedel* ska enligt artikel 2 f förstås all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå ett eller flera brott. Även denna bestämmelse bör läsas mot bakgrund av skäl 11, som anger att termen hjälpmedel har en tillräckligt vid definition för att även innefatta föremålet för brottet.

Enligt 36 kap. 2 § första stycket första meningen brottsbalken får egendom som använts som hjälpmedel vid brott förklaras förverkad, om det

behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Rambeslutet uppställer inte motsvarande krav på att det ska finnas ett behov av att förebygga brott eller att särskilda skäl ska föreligga. Det kan därmed konstateras att rambeslutets definition av begreppet hjälpmedel är vidare än den svenska och att svenska beslut om förverkanden med stöd av 36 kap. 2 § första stycket första meningen således faller inom rambeslutets tillämpningsområde. Vid erkännande och verkställighet i Sverige av utländska beslut om förverkande av hjälpmedel kan det inte ställas upp ett motsvarande krav på att det ska finnas ett underliggande behov av att förebygga brott eller att annars särskilda skäl föreligger, vilket bör återspeglas i bestämmelserna om tillämpningsområdet.

Egendom som varit avsedd att användas för att begå brott omfattas också av rambeslutets tillämpningsområde. Sådan egendom kan även förklaras förverkad i Sverige enligt 36 kap. 2 § första stycket andra meningen brottsbalken. Den svenska bestämmelsen är något snävare än den i rambeslutet – då den kräver att brottet har fullbordats eller förfarandet utgjort ett straffbart försök, en straffbar förberedelse eller stämpling – men inom ramen för dess tillämpningsområde. Vad gäller beslut om förverkande av hjälpmedel i andra medlemsstater gör sig motsvarande resonemang som anförts vad gäller första styckets första mening gällande även här.

Enligt 36 kap. 2 § andra stycket brottsbalken kan egendom som frambragts genom brott enligt brottsbalken, egendom vars användande utgör sådant brott samt egendom som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott förklaras förverkad. Själva frambringandet ska vara brottsligt för att bestämmelsen ska bli tillämplig. Motsvarande bestämmelser om förverkande av vad som kan benämnas brottsprodukter förekommer ofta även inom specialstraffrätten. Förverkanden av denna typ av egendom utgör inte i strikt mening hjälpmedel vid brott, även om det förekommer situationer då egendomen i vissa fall kan utgöra såväl brottsprodukt som hjälpmedel. Mot bakgrund av skäl 11 i rambeslutet, i vilket det framgår att med hjälpmedel ska även förstås föremålet för brottet, anser regeringen att beslut om förverkande som fattats med stöd av 36 kap. 2 § andra stycket brottsbalken eller motsvarande bestämmelser inom specialstraffrätten, t.ex. inom immaterialrätten – till skillnad från den bedömning som gjordes i promemorian – omfattas av rambeslutets tillämpningsområde. Av t.ex. 6 § narkotikastrafflagen (1968:64) framgår att narkotika som har varit föremål för brott enligt den lagen kan förklaras förverkad. Även sådana beslut faller således inom tillämpningsområdet.

Enligt 36 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken kan i stället för egendom dess värde förklaras förverkat. Även om detta är möjligt enligt svensk rätt omfattar rambeslutet inte sådana beslut.

Utvidgat förverkande

Utifrån samma konstruktion som beträffande vinning av brott eller hjälpmedel vid ett brott anges i artikel 2 d att med egendom avses varje form av egendom som kan förklaras förverkad enligt bestämmelser om utvidgat förverkande, antingen med stöd av artikel 3.1 och 3.2 i förverkande-

rambeslutet (iii) eller andra bestämmelser i den utfärdande statens lagstiftning (iv).

I syfte att genomföra artikel 3 i förverkanderambeslutet infördes genom lagändringar 2008 en ny förverkandeform i svensk lagstiftning, se 36 kap. 1 b § brottsbalken (prop. 2007/08:68). Den nya förverkandeformen innebär att även utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet kan förklaras förverkad. Som framgår av rambeslutets artikel 2 d iii omfattar rambeslutet sådana beslut om utvidgat förverkande som stödjer sig på artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet. Enligt rambeslutets artikel 2 d iv omfattas även sådana beslut om utvidgat förverkande som enligt lagen i den utfärdande staten går längre än vad förverkanderambeslutet som ett minimum kräver eller som stödjer sig på andra inhemska bestämmelser i de enskilda medlemsstaterna.

Det svenska genomförandet av bestämmelserna om utvidgat förverkande tar sin utgångspunkt i den första av de i förverkanderambeslutets artikel 3.2 anvisade modellerna, men går i vissa avseenden längre (se prop. 2007/08:68 s. 51). Av artikel 3.1 i förverkanderambeslutet framgår nämligen att staterna som *ett minimum* ska vidta de åtgärder som behövs för att, under de omständigheter som anges i punkten 2, kunna förverka egendom som tillhör en person som dömts för de brott som anges i punkten 1. Förverkanderambeslutet är således en minimireglering som tillåter staterna att gå längre när det gäller utvidgat förverkande. De väsentliga skillnaderna i det svenska genomförandet består däri att de svenska bestämmelserna blir tillämpliga vid ytterligare ett antal brotstyper jämfört med förverkanderambeslutet, och att det för sambandet mellan det som förverkas och den brottsliga verksamheten gäller ett sänkt beviskrav i förhållande till vad som i allmänhet gäller i brottmålsprocessen (se a. prop. s. 56 ff. och 65 f.) och vad som anges i förverkanderambeslutet. För svenskt vidkommande kommer det således att bli fråga om att begära erkännande och verkställighet i andra medlemsstater av sådana förverkandebeslut som avses i rambeslutets artikel 2 d iv (jfr a. prop. s. 52 f.). Rambeslutets artikel 2 d iii blir alltså inte tillämplig på svenska beslut om förverkande, vilket var utgångspunkten i promemorian (Ds 2007:18 s. 140 ff.).

Rambeslutets tillämpningsområde omfattar också beslut om utvidgat förverkande meddelade i andra medlemsstater, såväl sådana beslut som baserar sig på artikel 2 d iii som på artikel 2 d iv.

Den nya lagens tillämpningsområde bör omfatta beslut om utvidgat förverkande som grundas på förverkanderambeslutets bestämmelser, dvs. de beslut om faller in under definitionen i artikel 2 d iii i nu aktuellt rambeslut. I förhållande till andra medlemsstater innebär rambeslutet ett åtagande att verkställa dessa beslut. När det sedan gäller svenska beslut om utvidgat förverkande föreslogs i promemorian att de skulle inrymmas i den nya lagens tillämpningsområde eftersom dessa i promemorian ansågs vara i överensstämmelse med artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, och således falla in under artikel 2 d iii. Som angetts ovan anser regeringen emellertid att den nya svenska förverkandeformen i stället får anses falla under artikel 2 d iv i det nu aktuella rambeslutet. I promemorian uteslöts dessa beslut om förverkande från tillämpningsområdet. Regeringens utgångspunkt är att svenska beslut om utvidgat förverkande ska omfattas av lagens tillämpningsområde. Det bör då

också vara möjligt att verkställa andra medlemsstaters beslut om utvidgade förverkanden, dvs. sådana beslut som grundar sig på andra bestämmelser än de i förverkanderambeslutet och som får anses falla in under definitionen i artikel 2 d iv. Att inkludera svenska beslut men utesluta motsvarande utländska beslut, vilket i och för sig är möjligt enligt rambeslutet, anser regeringen inte vara en lämplig lösning. I promemorian fanns emellertid inga förslag på hur tillämpningsområdet i detta avseende skulle utformas och som remissinstanserna haft möjlighet att ta ställning till. Regeringen anser därför att ytterligare överväganden bör ske innan något förslag läggs fram i detta avseende, se även avsnitt 7.4.5. Innan detta gjorts bör Sverige utnyttja den möjlighet som finns i artikel 7.5 att förklara att de förverkandebeslut som är att hänföra till artikel 2 d iv inte kommer att verkställas i Sverige (se avsnitt 8.1).

Vilka personer som omfattas

Det kan noteras att rambeslutet inte innehåller någon begränsande bestämmelse som uttryckligen tar sikte på frågan om mot vem ett beslut om förverkande kan riktas för att omfattas av rambeslutets tillämpningsområde. I 36 kap. 5 § brottsbalken anges vilka ett svenskt beslut om förverkande kan riktas emot.

Mot bakgrund av rambeslutets reglering är det regeringens uppfattning att nu nämnda bestämmelser inte innebär någon begränsning vad gäller vilka svenska förverkandebeslut som kan skickas över för verkställighet till en annan medlemsstat så länge övriga förutsättningar är för handen. När det gäller utländska beslut om förverkande som översänds till Sverige för verkställighet här, är det i princip lagstiftningen i den utfärdande staten som avgör mot vem förverkandet kan riktas och någon prövning i detta hänseende ska inte ske. Några särskilda bestämmelser vad avser personkretsen behöver därför inte föras in i den nya föreslagna lagstiftningen. En annan sak är att erkännande och verkställighet kan vägras mot bakgrund av rambeslutets vägransgrunder avseende immunitet och privilegier (se avsnitt 7.4.4).

Sammanfattning

Av den nya lagstiftningen ska det framgå vilka svenska respektive utländska förverkandebeslut som ska omfattas av tillämpningsområdet. Utgångspunkten för denna avgränsning är tillämpningsområdet i rambeslutet som huvudsakligen tydliggörs genom definitionerna i artikel 2. De beslut om förverkande som omfattas av rambeslutet bör enligt regeringens uppfattning vara en del av den nya lagstiftningens tillämpningsområde när det gäller svenska förverkandebeslut. Beträffande beslut om förverkande i andra medlemsstater som faller inom rambeslutets tillämpningsområde har Sverige ett åtagande att verkställa dessa om övriga förutsättningar är uppfyllda. Sådana förverkandebeslut ska också omfattas av lagstiftningens tillämpningsområde. Ytterligare överväganden bör emellertid ske vad gäller beslut om förverkande som är att hänföra till artikel 2 d iv i rambeslutet, såväl vad gäller svenska som utländska beslut. Detta innebär inte att Sverige blir ytterligare försenad

med att genomföra rambeslutet eftersom en medlemsstat med stöd av artikel 7.5 i rambeslutet helt kan utesluta dessa typer av beslut om utvidgat förverkande från tillämpningsområdet.

Som det har konstaterats ovan omfattas i stort sett samtliga svenska förverkandebeslut av rambeslutets tillämpningsområde; dock med några undantag, t.ex. beslut som fattas med stöd av 36 kap. 3 § brottsbalken eller motsvarande reglering i annan lagstiftning. I de nya bestämmelserna bör det uttryckligen anges vilka svenska förverkandebeslut som kan bli aktuella att verkställa i en annan medlemsstat med stöd av rambeslutet. För att åstadkomma en så tydlig reglering som möjligt bör dessa bestämmelser mer ansluta till de begrepp som används i svensk rätt, t.ex. utbyte av brott istället för vinning av brott. Mot bakgrund av att rambeslutets begrepp i vissa avseenden har en vidare innebörd än motsvarande begrepp i svensk rätt, även om möjligheterna att förverka samma egendom finns enligt svenska regler, bör även särskilda bestämmelser införas som tydliggör alla de möjligheter som finns att få svenska förverkandebeslut verkställda i en annan medlemsstat. Ett sådant exempel är beslut om förverkande av egendom med stöd av 36 kap. 2 § andra stycket, där egendomen i strikt mening inte anses utgöra hjälpmedel, men däremot enligt rambeslutet.

När det sedan gäller beslut om förverkande som meddelats i en annan medlemsstat bör det införas en särskild bestämmelse som reglerar vilka utländska förverkandebeslut som omfattas av den nya lagstiftningen. För att de svenska reglerna – i detta avseende – ska överensstämma med det åtagande som följer av rambeslutet bör den bestämmelsen i stort sett följa den reglering som anges i rambeslutet.

7.2 Behörig myndighet

7.2.1 Allmänna utgångspunkter

Rambeslutet föreskriver i artikel 3.1 att varje medlemsstat ska utpeka vilken eller vilka myndigheter som är behöriga att agera enligt rambeslutets bestämmelser när medlemsstaten är utfärdande respektive verkställande stat. Respektive behörig myndighets uppgift framgår av flera bestämmelser i rambeslutet och kan som närmare utvecklas i promemorian delas upp i skilda steg. Någon särskild prövning blir inte aktuell när Sverige är utfärdande stat, utöver att bedöma att en verkställighet av det svenska förverkandebeslutet omfattas av rambeslutets tillämpningsområde och att förutsättningar för en framgångsrik verkställighet i en annan medlemsstat generellt sett finns. När Sverige är verkställande stat ska det utländska beslutet om förverkande tas emot och en prövning ske om beslutet kan verkställas här. Ett andra steg är att faktiskt verkställa det utländska avgörandet, sedan det väl har erkänts.

I princip uppställs inte något särskilt krav för att en viss myndighet ska få pekats ut som behörig. Det finns dock en särskild begränsning. Ett beslut att vägra erkänna och verkställa ett beslut om förverkande med hänvisning till någon av de materiella vägransgrunderna som framgår av rambeslutets artikel 8.2 ska fattas av en behörig *rättslig* myndighet i den verkställande staten. Vad som är en rättslig myndighet definieras inte i

rambeslutet. I stället görs en hänvisning till den nationella lagstiftningen. För övriga ställningstaganden i rambeslutet, t.ex. att tillåta verkställighet eller att vägra på någon av de formella vägransgrunderna i artikel 8.1 ställs inte något sådant krav upp. Utgångspunkten i rambeslutet är att samma förutsättningar för verkställigheten ska gälla för ett utländskt beslut om förverkande som för ett motsvarande inhemskt beslut. Det finns inte heller några krav på behörig myndighet när medlemsstaten är utfärdande stat. Slutligen kan det noteras att en stat kan utse en central myndighet att bistå med översändande och mottagande av beslut om förverkande.

Verkställigheten av ett beslut om förverkande i en annan stat än den som har meddelat beslutet är naturligtvis ingripande för den enskilde. Det förfarande som ska föregå en sådan verkställighet måste enligt regeringens mening uppfylla kraven på ett rättssäkert förfarande. De utpekade myndigheterna ska också kunna samverka över nationsgränserna eftersom de prövningar som kommer att bli aktuella ofta föranleder kontakter mellan behöriga myndigheter.

Vid genomförande av rambeslut av likartat slag har lagstiftaren inte strävat efter någon enhetlig lösning. Utgångspunkten bör i stället vara en bedömning av hur den nödvändiga lagstiftningen ska genomföras på bästa möjliga sätt för den typ av verkställighet som avses. En närmare redogörelse för olika alternativ och lösningar för det svenska genomförandet av rambeslutet finns i promemorian (se sid. 123 ff.). Det kan redan här konstateras att något behov av att utse en centralmyndighet som rambeslutet ger möjlighet till inte finns.

7.2.2 Verkställighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska pröva om ett svenskt beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för verkställighet i den staten.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs att åklagare skulle pröva om verkställighet skulle begäras utomlands i de fall ett beslut om förverkande föregåtts av ett frysningsförfarande.

Remissinstanserna har anslutit sig till eller lämnat promemorians förslag utan särskild erinran. Några remissinstanser – *Åklagarmyndigheten*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Kronofogdemyndigheten* – har generellt motsatt sig att åklagare ska vara involverade i frågor om erkännande och verkställighet enligt rambeslutet.

Skälen för regeringens förslag: En fråga om verkställighet utomlands aktualiserar under verkställighetsstadiet, dvs. under handläggningen hos Kronofogdemyndigheten. I dag har myndigheten uppgiften att ansöka om verkställighet av svenska förverkandebeslut i andra nordiska länder enligt nordiska verkställighetslagen. Myndigheten prövar också om verkställighet ska ske med stöd av internationella verkställighetslagen i utomnordiska länder. I dessa fall gör myndigheten en bedömning om det finns möjligheter till en framgångsrik verkställighet i det andra landet och om

det svenska förverkandebeslutet faller inom ramen för den internationella överenskommelse som är en förutsättning för verkställighet utomlands enligt den aktuella lagstiftningen. Inom Kronofogdemyndigheten finns det således en bred erfarenhet av att hantera verkställighet utomlands och nödvändig juridisk kompetens för den uppgiften. Att ge Kronofogdemyndigheten rollen som behörig myndighet att pröva om ett svenskt förverkandebeslut ska sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet ligger därför väl i linje med myndighetens nuvarande uppgifter. Regeringen anser således att Kronofogdemyndigheten bör utses som behörig myndighet när Sverige är utfärdande stat.

I promemorian föreslogs att även åklagare, i sådana fall där ett svenskt beslut om frysning enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut har verkställts i en annan medlemsstat, bör ges möjlighet att begära verkställighet av det efterföljande svenska förverkandebeslutet i den medlemsstaten. Promemorians förslag var delvis kopplat till att åklagare föreslogs ha en avsevärt större roll vid verkställighet av förverkandebeslut enligt rambeslutet än vad regeringen föreslår.

Verkställighet av ett svenskt förverkandebeslut i fall där det redan finns ett frysningsbeslut kommer att kräva en väl fungerande samverkan mellan Kronofogdemyndigheten och berörd åklagare, oavsett om åklagare ges behörighet eller inte att sända över ett beslut om förverkande till en annan medlemsstat. Det finns enligt regeringens mening ingen anledning att förutsätta att en sådan samverkan, vilken kan regleras i förordningsform, inte kommer att fungera tillfredsställande. Även om nu aktuella fall kan komma att ställa vissa särskilda krav på de berörda myndigheterna, innebär detta enligt regeringens mening inte att det finns tillräckligt starka skäl att frånga bedömningen ovan att Kronofogdemyndigheten ska agera som behörig myndighet i samtliga fall. En ordning där enbart Kronofogdemyndigheten är behörig att sända över svenska förverkandebeslut till en annan medlemsstat för verkställighet tydliggör tvärtom ansvarsfördelningen mellan de berörda myndigheterna.

Sammanfattningsvis bör enligt regeringens mening enbart Kronofogdemyndigheten ges behörighet att utverka verkställighet av ett svenskt förverkandebeslut i en annan medlemsstat.

7.2.3 Verkställighet i Sverige

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska pröva om ett beslut om förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen och som har sänts över till Sverige ska erkännas och verkställas här. Vidare ska Kronofogdemyndigheten ansvara för verkställigheten av det utländska förverkandebeslutet sedan det har erkänts.

Promemorians förslag: Enligt promemorians förslag skulle åklagare ansvara för att pröva om det finns hinder mot verkställighet i Sverige av utländska förverkandebeslut. I likhet med regeringens förslag skulle Kronofogdemyndigheten ansvara för verkställigheten.

Remissinstanserna: *Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt och Sveriges advokatsamfund* har tillstyrkt promemorians förslag att åklagare

ska pröva om ett förverkandebeslut som har meddelats i en annan medlemsstat är verkställbart i Sverige. *Åklagarmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Föreningen Sveriges kronofogdar* har i stället anfört att det bör vara Kronofogdemyndigheten som prövar frågan om erkännande. Övriga remissinstanser har inte haft någon erinran mot förslaget. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot att Kronofogdemyndigheten ansvarar för verkställigheten.

Skälen för regeringens förslag: En av de mest framträdande uppgifterna som rambeslutet reglerar är den uppgift som tilldelas en behörig myndighet i en medlemsstat att ta ställning till om ett utländskt beslut om förverkande ska erkännas och verkställas. Rambeslutet förutsätter att den faktiska verkställigheten ska skötas av behöriga myndigheter i den verkställande staten på samma sätt som vid verkställighet av ett inhemskt beslut. När det gäller själva verkställigheten är någon annan myndighet än Kronofogdemyndigheten enligt regeringens mening inte aktuell, utan denna myndighet ska ha till uppgift att sköta verkställigheten av ett utländskt förverkandebeslut om beslutet har ansetts vara verkställbart i Sverige.

I promemorian redogörs för tre olika myndighetsorganisationer som tänkbara för uppgiften att pröva om ett utländskt beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige, nämligen åklagarväsendet, domstolsväsendet och exekutionsväsendet. Där beskrivs också närmare vilka uppgifter som respektive myndighet har i dag, både i ett nationellt förfarande och i det internationella straffrättsliga samarbetet, och som är av betydelse för de uppgifter som ska utföras enligt rambeslutet (se s. 125 ff.). Utöver den redogörelse som finns i promemorian bör framhållas de uppgifter som faller på Kronofogdemyndigheten enligt lagen om verkställighet av bötesstraff. Av den redogörelse som lämnas i promemorian framgår att alla tre myndighetsstrukturer har uppgifter inom de förfaranden som är förknippade med beslut om förverkande. Medan domstolsväsendet och även åklagarväsendet har uppgifter som innefattar en mer materiell prövning av förverkandefrågor, är exekutionsväsendets uppgifter med stöd av hittillsvarande lagstiftning mer inriktade mot verkställighetsstadiet. Vidare görs en analys av de för- och nackdelar som respektive alternativ har. I promemorian fästs avgörande vikt vid det innehåll som prövningsförfarandet i realiteten kommer att innebära.

Inledningsvis vill regeringen påpeka att av de tre alternativ som redogjorts för i promemorian framstår domstolsväsendet som det minst lämpliga, främst mot bakgrund av de uppgifter som föranleds av rambeslutet och domstolarnas uppgifter idag. En prövning ska inte placeras på en högre nivå än vad som sakligt sett krävs. Inte heller någon remissinstans har direkt förespråkat en sådan lösning, även om bl.a. *Riksdagens ombudsmän* har anfört att de överväganden som fordras som utgångspunkt inte bör anförtros någon annan instans än domstol. Regeringen vill i detta sammanhang påpeka att det föreslås (se avsnitt 7.4.9) att ett beslut om att ett utländskt förverkandebeslut är verkställbart i Sverige ska kunna bli föremål för domstolsprövning. De alternativ som enligt regeringens bedömning således står till buds är Kronofogdemyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

Promemorian lade stor vikt vid att prövningen av om det utländska förverkandebeslutet ska verkställas i Sverige huvudsakligen innehåller frågor av straffrättslig karaktär och att Åklagarmyndigheten är mest lämpad för att göra sådana bedömningar. Mot detta har såväl *Kronofogdemyndigheten* som *Åklagarmyndigheten* invänt och bl.a. pekat på att de frågeställningar som blir aktuella faller inom Kronofogdemyndighetens verksamhetsfält och att myndigheten redan i dag har sådana uppgifter, samtidigt som samarbetet på verkställighetsstadiet ligger utanför Åklagarmyndighetens normala verksamhetsområde. Regeringen vill med anledning av detta anföra följande.

Rambeslutet reglerar frågan om verkställighet av lagakraftvunna beslut om förverkande, vilket vid en första anblick kan tyckas vara en renodlad uppgift för Kronofogdemyndigheten. Men den prövning som ska ske enligt rambeslutet om ett beslut om förverkande kan verkställas eller inte innebär att Kronofogdemyndigheten ställs inför nya bedömningsgrunder. Den prövning som i dag görs av Kronofogdemyndigheten enligt nordiska verkställighetslagen är avsevärt mer summarisk än vad som kan bli aktuellt enligt rambeslutet. Enligt internationella verkställighetslagen har Kronofogdemyndigheten inte heller någon liknande roll, utan tvärtom är det åklagaren som är mer involverad fram till dess det finns ett beslut som är verkställbart i Sverige. Den lagtekniska lösningen i den lagen är att ett svenskt förverkandebeslut ska meddelas av domstol varvid den faktiska prövningen, t.ex. vad gäller vägransgrunder, liknar den som nu är aktuell. På den punkten delar regeringen promemorians bedömning, dvs. att de frågor som är aktuella att ta ställning till är mer av straffrättslig än exekutiv karaktär. Däremot innebär inte det sagda att en myndighets verksamhet inte kan eller bör utvecklas till att hantera frågor som ligger i nära anslutning till det normala verksamhetsområdet.

Verkställigheten av slutliga beslut om förverkande ligger otvetydigt inom Kronofogdemyndighetens kompetensområde. En sådan utveckling betonades också i förarbetena till lagen om verkställighet av bötesstraff (se prop. 2008/09:218 s. 34), även om den prövning som sker i de fallen sannolikt är av mer rutinartad karaktär än när det gäller att avgöra om ett utländskt förverkandebeslut ska verkställas eller inte. I detta sammanhang bör påpekas att principen om ömsesidigt erkännande innebär att prövningen så nära som möjligt ska sluta an till vad som gäller när det finns ett svenskt beslut om förverkande. Enligt regeringens mening riskerar en särskild inledande prövning av åklagare att inte vara helt förenlig med denna princip. I ett längre perspektiv kan det vidare förutses att principen om ömsesidigt erkännande kommer att få ett allt starkare genomslag och att den verkställande statens myndigheter kommer att vidta allt färre kontroller av utländska beslut. Att nu tillerkänna Kronofogdemyndigheten ställning som behörig myndighet när det gäller att pröva om det finns hinder att verkställa utländska förverkandebeslut ligger väl i linje både med denna utveckling och med de nya uppgifter som har ålagts myndigheten enligt lagen om verkställighet av bötesstraff.

Ett ytterligare skäl för att välja Kronofogdemyndigheten som behörig myndighet är att samma myndighet också föreslås vara behörig när Sverige är utfärdande stat. Frågor om verkställighet av förverkande kommer med en sådan lösning på bästa sätt att hållas ihop och bli föremål för en konsekvent hantering. Regeringen delar vidare de synpunkter

som framförts av bl.a. *Kronofogdemyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*, att den lösning som föreslogs i promemorian med en uppdelning av ansvarsområdena skulle medföra en risk för en mer oklar ansvarsfördelning och fler samordningsproblem, än en lösning där Kronofogdemyndigheten är behörig såväl att pröva om ett utländskt förverkandebeslut är verkställbart i Sverige som att ansvara för den faktiska verkställigheten.

Även med den lösning som nu föreslås kommer det att finnas situationer som kräver ett bra samarbete mellan Kronofogdemyndigheten och Åklagarmyndigheten, t.ex. för att utreda om en verkställighet skulle skada en pågående förundersökning. Regeringen är övertygad om att en lösning där Kronofogdemyndigheten ensam är behörig enligt rambeslutet när Sverige är verkställande stat skapar de bästa förutsättningarna för en effektiv hantering av de frågor som kan bli aktuella.

I promemorian fästes också viss vikt vid rambeslutets krav att det för vissa vägransgrunders tillämpning (artikel 8.2) krävs att det är en rättslig myndighet som fattar beslut. När det gäller det internationella straffrättsliga samarbetet torde Kronofogdemyndigheten traditionellt sett inte räknas som en rättslig myndighet, utan med sådana myndigheter har framför allt avsetts domstolar, undersökningsdomare eller åklagare. I ett snävt perspektiv kan därmed Kronofogdemyndigheten anses falla utanför begreppet rättslig myndighet. Rambeslutet erbjuder emellertid en mer flexibel tolkning eftersom det anger att ett avslag med stöd av aktuell artikel får ske av en rättslig myndighet ”så som den definieras i den [verkställande] statens lagstiftning”. Enligt regeringens mening finns det därmed utrymme enligt rambeslutet att utse andra myndigheter än de traditionella som behöriga rättsliga myndigheter. Med denna utgångspunkt finns det enligt regeringens mening inte några hinder mot att utse Kronofogdemyndigheten till behörig myndighet.

Sammanfattningsvis anser regeringen att Kronofogdemyndigheten bör vara den myndighet som är behörig att pröva om ett beslut om förverkande från en annan medlemsstat som sänts över till Sverige är verkställbart eller inte. Kronofogdemyndigheten bör vidare vara behörig att verkställa det utländska förverkandebeslutet.

7.3 Erkännande och verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande i en annan medlemsstat i Europeiska unionen

7.3.1 Översändande av ett beslut om förverkande

Regeringens förslag: Ett svenskt beslut om förverkande ska få sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för erkännande och verkställighet i den staten om det är förenligt med rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande och det kan antas ge fördelar vid verkställigheten. Beslutet ska skickas direkt till en behörig myndighet eller – i förekommande fall – till en centralmyndighet. Beslutet ska få sändas över till flera medlemsstater samtidigt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot den prövning som ska ske innan ett svenskt förverkandebeslut sänds över till en eller flera medlemsstater för verkställighet.

Skälen för regeringens förslag: I svensk rätt gäller ett par grundläggande förutsättningar för att verkställighet utomlands ska bli aktuell. En av dessa är att gäldenären vistas utomlands eller av annat skäl kan antas ha egendom utomlands. En annan är att det är förknippat med stora svårigheter att driva in skulden i Sverige eller att det annars finns grundad anledning att anta att fortsatta verkställighetsförsök i Sverige kommer att misslyckas.

Några motsvarande krav vad gäller nationella indrivningsförsök uppställs inte enligt rambeslutet. Avsikten med rambeslutet är att åstadkomma enklare och effektivare verkställighet av beslut om förverkande. Det innebär enligt regeringens mening att det inte bör ställas något krav på att försök till indrivning redan har gjorts i Sverige eller att indrivning av andra skäl bedöms utsiktslös innan Kronofogdemyndigheten sänder över det svenska förverkandebeslutet till en annan medlemsstat för verkställighet där. Ibland kan man tidigt förutse att verkställighet utomlands har goda förutsättningar att lyckas och bli effektiv om den genomförs snabbt, oberoende av förutsättningarna för verkställighet här i landet. Detta gäller framför allt i de fall där viss egendom redan har säkrats genom ett svenskt frysningsbeslut eller Kronofogdemyndigheten erhållit uppgifter om att den som förverkandebeslutet riktar sig mot har tillgångar i en annan medlemsstat. I många fall torde dock verkställighet utomlands aktualiseras först sedan vanliga indrivningsåtgärder i Sverige har vidtagits. Sådana åtgärder kan ha visat sig resultatlösa eller ha resulterat i information om att tillgångar finns i en annan medlemsstat. I ett sådant fall talar starka skäl för att verkställighet i den andra staten bör ske. Den nya regleringen bör vara flexibel och i varje enskilt fall skapa de bästa förutsättningarna för effektiv verkställighet. Samtidigt bör emellertid ställas krav på att verkställighet utomlands kan antas ge fördelar jämfört med verkställighet i Sverige. Att en sådan materiell förutsättning ställs upp överensstämmer med rambeslutets syfte och säkerställer att svenska och utländska myndighetsresurser utnyttjas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Motsvarande utgångspunkter gäller i dag beträffande verkställighet av svenska bötesstraff i andra medlemsstater, se 2 kap. 1 § lagen om verkställighet av bötesstraff (prop. 2008/09:218 s. 35 f.). Detta krav bör framgå av de nya bestämmelserna. En skillnad gentemot verkställighet av ett bötesstraff är att verkställighet av ett beslut om förverkande kan fortgå efter det att beslutet sänts över till en annan stat, vilket bör beaktas i de nya bestämmelserna (se avsnitt 7.3.3).

En ytterligare prövning som Kronofogdemyndigheten kommer att behöva göra, utöver den att verkställighet utomlands kan antas ge fördelar, är om det svenska förverkandebeslutet kan sändas över med stöd av rambeslutet, dvs. om de krav som rambeslutet ställer över är tillgodosedda. För att ett översändande ska få ske förutsätter rambeslutet, om förverkandebeslutet avser ett penningbelopp, t.ex. att det finns tillräckliga skäl att anta att den fysiska eller juridiska personen som avses med beslutet har egendom eller inkomster i den medlemsstat beslutet skickas till. Rör förverkandebeslutet specifik egendom får beslutet sändas över

till den medlemsstat i vilken Kronofogdemyndigheten har tillräckliga skäl att anta att egendomen är belägen. Skulle sådana uppgifter inte gå att fastställa, får beslutet om förverkande sändas över till den medlemsstat i vilken personen normalt är bosatt (se artikel 4.1).

Rambeslutet föreskriver i artikel 4 att ett beslut om förverkande eller en bestyrkt kopia av beslutet ska skickas direkt till behörig myndighet i den verkställande staten. I de fall en medlemsstat med stöd av artikel 3.2 i rambeslutet har utsett en centralmyndighet ska förverkandebeslutet i stället skickas direkt till den myndigheten. Enligt vad som framgår av avsnitt 7.2.2 ska Kronofogdemyndigheten vara behörig att sända över svenska förverkandebeslut. Kommunikationen ska ske direkt mellan Kronofogdemyndigheten och den behöriga myndigheten eller centralmyndigheten i den andra staten.

Till beslutet om förverkande ska alltid fogas det särskilda intyg vars innehåll anges i bilagan till rambeslutet. Intyget ska i princip innehålla all den information som krävs för att behörig myndighet i den andra staten ska kunna ta ställning till frågan om erkännande av beslutet och sedan verkställa detsamma. Uppgifterna i intyget hänför sig till själva domstolsavgörandet, men det är även fråga om uppgifter som tar sikte på verkställigheten. Det närmare innehållet framgår i detalj av bilagan till rambeslutet och kräver därför inga ytterligare kommentarer. Intyget ska utfärdas av Kronofogdemyndigheten. Myndigheten ansvarar också för att intyget är utfärdat på, eller översatt till, ett språk som godtas av den stat där verkställigheten är tänkt att äga rum. Dessa förutsättningar kan framgå av förordning.

Om den andra statens myndighet begär kompletterande uppgifter från Kronofogdemyndigheten, får myndigheten bedöma om det finns behov av att översätta dessa handlingar. Kronofogdemyndigheten är aldrig skyldig att översätta det avgörande som innehåller förverkandebeslutet. För att kunna lämna vissa uppgifter i intyget kan Kronofogdemyndigheten behöva bistånd eller kompletterande uppgifter från domstol eller åklagare, i de fall där uppgifterna inte klart kan läsas ut av domen. Domstol och åklagare bör självfallet bistå med de uppgifter som behövs för att Kronofogdemyndigheten ska kunna fullgöra sina åtaganden.

Rambeslutet skapar även förutsättningar för den utfärdande staten att sända över förverkandebeslutet till flera medlemsstater samtidigt (se artikel 5). Avser förverkandebeslutet specifik egendom får beslutet sändas över till flera stater samtidigt om det t.ex. finns tillräckliga skäl att anta att egendomen är lokaliserad i flera stater eller om det för verkställigheten krävs åtgärder i flera stater. Beslut om förverkande bör få sändas över till flera stater samtidigt under förutsättning att Kronofogdemyndigheten bedömer att det finns ett specifikt behov av att göra det. Detta kan t.ex. vara fallet om det krävs verkställighet i flera stater för att nå upp till det belopp som omfattas av förverkandebeslutet. Om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda finns det enligt regeringens mening inte någon anledning att ställa upp hinder för att ett förverkandebeslut sänds över till flera medlemsstater. Denna möjlighet bör framgå av lag. Verkställighet i flera stater samtidigt får givetvis inte leda till att det sammanlagda värdet av det som verkställs överstiger det belopp som anges i förverkandebeslutet, se avsnitt 7.3.3.

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska inte få tillåta att ett svenskt beslut om förverkande, som har sänts över för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, verkställs genom frihetsberövande eller annan åtgärd eller att ett beslut om förverkande avseende viss egendom verkställs i den andra staten genom betalning av ett belopp motsvarande egendomens värde.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs inga regler om förbud mot andra alternativa åtgärder eller omvandling i den verkställande staten.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter i dessa frågor.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 12.4 i rambeslutet finns bestämmelser som innebär att den verkställande staten kan föreskriva andra alternativa åtgärder för verkställighet än vad som anges i beslutet om förverkande, i de fall det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa beslutet. Sådana åtgärder kan t.ex. vara ett frihetsberövande eller någon form av samhällstjänst. Mot bakgrund av att flera medlemsstater inte har några sådana möjligheter i sina egna rättssystem är detta tillåtet endast om den utfärdande statens myndighet i intyget uttryckligen lämnat sitt samtycke till ett sådant förfarande. I svensk rätt finns inte några sådana möjligheter, dvs. att myndigheterna vid misslyckade försök att verkställa ett förverkandebeslut kan föreskriva t.ex. ett frihetsstraff i stället. Sådana möjligheter finns beträffande bötesstraff enligt bötesverkställighetslagen, men den grundläggande skillnaden är att bötesstraff är en påföljd för brott, vilket förverkande inte är.

En möjlighet för en annan medlemsstat att verkställa ett svenskt beslut om förverkande genom någon annan åtgärd än den som uttryckligen framgår av beslutet, t.ex. genom ett frihetsberövande, ter sig alltför främmande från ett svenskt perspektiv och bör därför enligt regeringens mening inte tillåtas. Detta bör framgå av lag. I de fall Kronofogdemyndigheten avser att sända över ett beslut om förverkande till en annan medlemsstat ska myndigheten uttryckligen i intyget ange att den verkställande staten inte får föreskriva andra åtgärder än vad som uttryckligen framgår av beslutet om förverkande.

I rambeslutets artikel 7.2 finns bestämmelser om att beslut om förverkande avseende viss specifik egendom kan verkställas genom inbetalning av ett belopp som motsvarar värdet på egendomen i stället. Detta förutsätter att det är tillåtet enligt de berörda staternas lagstiftning och att de behöriga myndigheterna i det enskilda fallet kommer överens om att förverkandebeslutet får verkställas på detta sätt. Denna möjlighet finns inte i svensk rätt. Om en svensk domstol har beslutat att viss specifik egendom ska förverkas får Kronofogdemyndigheten inte verkställa det såsom ett värdeförverkande i stället. Det bör framgå av lag att Kronofogdemyndigheten inte får tillåta att ett svenskt beslut om förverkande avseende specifik egendom verkställs i den andra staten genom betalning av eller verkställighet avseende egendomens värde. I samband med att Kronofogdemyndigheten sänder över ett beslut om förverkande avseende viss specifik egendom ska myndigheten ange i intyget att någon sådan omvandling inte får ske.

Sammanfattningsvis bör det i lag tas in bestämmelser om att Kronofogdemyndigheten inte ska få tillåta att ett svenskt förverkandebeslut verkställs genom att andra åtgärder vidtas än vad som framgår av beslutet eller att ett beslut om förverkande avseende viss egendom verkställs genom betalning eller indrivning av ett visst belopp.

7.3.3 Följderna av översändandet av ett förverkandebeslut

Regeringens förslag: Verkställighet ska få ske i Sverige även sedan ett beslut om förverkande har sänts över till en annan medlemsstat. Avser förverkandebeslutet en betalningsskyldighet ska Kronofogdemyndigheten bevaka så att det inte sammanlagt verkställs ett högre belopp än det som anges i beslutet om förverkande. Denna bevakningsskyldighet ska gälla såväl vid verkställighet i Sverige som vid verkställighet i flera andra medlemsstater.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs inga uttryckliga bestämmelser om att verkställighet får ske i Sverige även sedan ett förverkandebeslut har sänts över till en annan medlemsstat eller om någon bevakningsskyldighet för Kronofogdemyndigheten.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter i dessa frågor.

Skälen för regeringens förslag: I 29 § internationella verkställighetslagen finns ett uttryckligt förbud mot att påbörja verkställigheten av ett beslut i Sverige sedan beslutet har skickats över till en annan stat för verkställighet. Bestämmelsen omfattar även beslut om förverkande (se 4 § tredje stycket samma lag). Bestämmelsen baserar sig på de konventionsåtaganden som ligger till grund för lagen (bl.a. brottmålsdomskonventionen, se prop. 1972:98 s. 135). Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande innehåller däremot inget sådant förbud utan tillåter att den utfärdande staten påbörjar eller fortsätter verkställigheten i den egna staten efter det att förverkandebeslutet har sänts till en eller flera andra medlemsstater, se artikel 14.1. Det kan inte uteslutas att verkställighet i flera stater av ett beslut om förverkande avseende en betalningsskyldighet innebär en viss risk för att det sammanlagda värdet av det som verkställs överstiger det belopp som anges i beslutet. Ett sådant överförverkande är givetvis inte tillåtet, se artikel 14.2. Samtidigt kan verkställighet i flera stater utgöra ett effektivt sätt att få förverkandebeslutet verkställt i sin helhet och då särskilt när personen i fråga har tillgångar i flera medlemsstater. Regeringen anser att Kronofogdemyndigheten bör få utnyttja den möjlighet som rambeslutet erbjuder, att få påbörja eller fortsätta med verkställigheten i Sverige även sedan förverkandebeslutet har sänts över till annan medlemsstat. Detta bör framgå av lag. Den svenska verkställigheten kan således fortgå som tidigare.

I syfte att förhindra ett överförverkande följer en skyldighet enligt artikel 14.3 att genast skriftligen underrätta den andra statens myndighet om det finns risk för ett överförverkande, om beslutet om förverkande helt eller delvis har verkställts i Sverige eller i en annan stat eller om den mot vilken verkställigheten riktar sig frivilligt betalat hela eller delar av det förverkade beloppet. Bestämmelser om sådan underrättelseskyldighet

kan tas in i förordning. Däremot bör det av lag framgå att Kronofogdemyndigheten har en skyldighet att bevaka de beslut om förverkande som avser en betalningsskyldighet och som sänds över till flera medlemsstater så att ett överförverkande inte sker. Detsamma gäller i de fall Kronofogdemyndigheten verkställer beslutet i Sverige parallellt med verkställighet i annan medlemsstat.

Efter det att ett svenskt beslut om förverkande har verkställts i en annan medlemsstat ska den verkställande staten fördela det belopp som flutit in under verkställigheten mellan staterna enligt den schablonregel som anges i rambeslutets artikel 16.1. Som framgår av avsnitt 7.4.12 (som reglerar motsvarande situation när Sverige är verkställande stat) kan den utfärdande och den verkställande staten komma överens om att det som flyter in vid verkställigheten ska fördelas annorlunda än vad som följer av schablonregeln. Även om frågan sällan torde bli aktuell vid verkställighet utomlands av ett svenskt förverkandebeslut, kan det inte uteslutas att omständigheterna i ett enskilt fall är sådana att en annan fördelning av beloppet kan vara motiverad. Det kan vara fråga om ett mycket stort belopp, samtidigt som den arbetsinsats som krävs av den andra statens myndighet är obetydlig, t.ex. där hela det belopp som ska drivas in finns på ett bankkonto. Även den omvända situationen kan vara för handen. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet torde det ofta framstå som lämpligt att ett önskemål från svensk sida om en särskild överenskommelse enligt artikel 16.4 föregås av samråd mellan Kronofogdemyndigheten och Justitiedepartementet, i egenskap av centralmyndighet för det internationella rättsliga samarbetet. Ett sådant samråd kan ske informellt och t.ex. belysa om den svenska staten har behandlat en likartad begäran från den andra staten. Det närmare förfarandet kan regleras i förordning.

7.4 Erkännande och verkställighet i Sverige av beslut om förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Prop. 2010/11:43

7.4.1 Översändande av ett beslut om förverkande

Regeringens förslag: Det intyg som ska följa med ett beslut om förverkande för erkännande och verkställighet i Sverige ska vara upprättat i enlighet med bilagan till rambeslutet. Intyget ska vara avfattat på eller översatt till svenska, danska, norska eller engelska. Om intyget saknas, eller om det är så bristfälligt till form eller innehåll att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för en prövning av frågan om förverkandebeslutet kan erkännas och verkställas här, ska Kronofogdemyndigheten ge den andra statens myndighet möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering. Detsamma ska gälla om beslutet om förverkande saknas.

Intyget och beslutet om förverkande ska sändas över av behörig myndighet eller centralmyndighet i den utfärdande staten direkt till Kronofogdemyndigheten. Detta ska ske skriftligen genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i enskilda fall får översändande ske på annat sätt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens med den skillnaden att Åklagarmyndigheten föreslogs vara behörig myndighet.

Remissinstanserna har lämnat förslagen utan anmärkning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 4.1 ska ett beslut om förverkande som sänds över för erkännande och verkställighet åtföljas av ett intyg som har upprättats i enlighet med bilagan till rambeslutet. I rambeslutet finns det inte några bestämmelser om intygets innehåll, utan detta regleras uteslutande i bilagan. Intyget är av central betydelse vid prövningen av om förverkandebeslutet är verkställbart. I intyget ska i princip all den information som behövs för att Kronofogdemyndigheten ska kunna genomföra sin prövning finnas. Intyget ska undertecknas av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, som också intygar riktigheten i innehållet. Innehållet i intyget överensstämmer i huvudsak med de intyg som ska upprättas enligt andra rambeslut som reglerar det straffrättsliga samarbetet. I den nya lagstiftningen bör det införas en bestämmelse motsvarande den som återfinns i rambeslutet, dvs. att ett förverkandebeslut ska åtföljas av ett intyg som ska ha upprättats enligt de krav som ställs.

Om intyget saknas, är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar förverkandebeslutet, får erkännande och verkställighet vägras med stöd av artikel 8.1. Innan ett sådant beslut fattas ska Kronofogdemyndigheten samråda med behörig myndighet i den andra staten. För att samråds-skyldigheten i detta avseende ska fylla en funktion bör myndigheten i den utfärdande staten ges möjlighet att komplettera intyget eller rätta till de brister eller felaktigheter som finns. Detsamma gäller om beslutet om förverkande saknas. Detta bör framgå av lag och bestämmelsen kan utformas efter förebild av motsvarande regel i t.ex. 3 kap. 7 § lagen om verkställighet av bötesstraff. Om bristerna i intyget kvarstår efter det att tiden för komplettering har gått ut kan det bli aktuellt att vägra erkän-

nande (se avsnitt 7.4.4). Vägransgrunden i artikel 8.1 avser endast brister i intyget. Någon motsvarande bestämmelse som hänför sig till beslutet om förverkande finns inte. Det är enligt regeringens mening inte möjligt att i Sverige verkställa ett utländskt förverkandebeslut utan att själva beslutet finns tillgängligt. Skulle den andra statens myndighet, trots begäran om komplettering, inte sända över beslutet, ska någon verkställighet i Sverige inte ske. Det bör i sådana fall bli fråga om att avvisa verkställigheten.

Rambeslutet ställer inte något krav på att själva förverkandebeslutet ska vara skrivet på eller översatt till ett språk som den verkställande staten godtar. Däremot ska det särskilda intyget antingen vara avfattat på eller översatt till något av de språk som den verkställande staten har förklarat sig godta (artikel 19.1). Att det inte ställs några språkkrav på förverkandebeslutet ska ses mot bakgrund av att de uppgifter som ska anges i intyget återger de delar av förverkandebeslutet som är av betydelse för frågan om erkännande och verkställighet av beslutet. Inget hindrar dock den verkställande staten att på egen bekostnad översätta beslutet om förverkande. Detta utgör också en grund för att besluta om uppskov med verkställigheten med stöd av artikel 10.1 d i rambeslutet. Ett skäl kan vara att det under förfarandet framförts invändningar från den som förverkandebeslutet riktar sig emot, t.ex. att intyget inte motsvarar beslutet om förverkande, vilket utgör en vägransgrund. Utgångspunkten är dock att ett intyg på ett för den verkställande staten godtagbart språk ska räcka.

I propositionen om antagande av det nu aktuella rambeslutet redovisades ingen bedömning av vilka språk som bör godtas av Sverige. Den frågan lämnades öppen till genomförandet av rambeslutet (prop. 2004/05:55 s. 48). Vid genomförande av andra rambeslut, t.ex. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och om verkställighet av frysningsbeslut diskuterade regeringen ingående vilka språk som bör godtas beträffande intyget (prop. 2003/04:7 s. 107 f. och prop. 2004/05:115 s. 37 f.). Frågan var även aktuell vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff (prop. 2008/09:218 s. 43). I samtliga fall ansågs det självklart att de språk som normalt godtas i det straffrättsliga samarbetet, nämligen svenska, danska och norska, ska vara godtagbara språk. Det ansågs vidare att även engelska bör godtas. Huvudargumenten för detta var att det kan antas att många stater har begränsade möjligheter och resurser att få fram en översättning till svenska, danska eller norska, samtidigt som det finns skäl att anta att kunskaperna i engelska och tillgången till översättare till engelska är god i hela unionen. De skäl som låg till grund för bedömningen av språkfrågan vid genomförandet av nyss nämnda rambeslut är relevanta även när det gäller erkännande och verkställighet av förverkandebeslut. Samma lösning bör således väljas nu. Kraven på vilka språk som intyget ska vara skrivet på eller översatt till bör framgå av lag. Sverige bör vidare avge förklaring till artikel 19.2 att de språk som godtas för intyget är svenska, danska, norska och engelska (se avsnitt 8.1).

Av artikel 4.2 i rambeslutet framgår att ett beslut om förverkande med bifogat intyg ska sändas direkt av behörig myndighet i den utfärdande staten till behörig myndighet i den verkställande staten. En medlemsstat kan med stöd av artikel 3.2 utse en centralmyndighet att ansvara för

översändandet och mottagandet av beslut om förverkande och i övrigt bistå behöriga myndigheter. Som angetts i avsnitt 7.2.3 ska Kronofogdemyndigheten vara behörig myndighet enligt rambeslutet. Ett beslut om förverkande som översänds till Sverige för erkännande och verkställighet här ska skickas direkt till Kronofogdemyndigheten. Detta bör framgå av lag.

När det gäller formerna för översändandet framgår det av artikel 4.2 i rambeslutet att det ska ske på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning för att kunna fastställa dokumentens äkthet. Motsvarande bestämmelse finns i t.ex. artikel 4.1 i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och artikel 4.3 i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff. Vid genomförandet av dessa bestämmelser har det angetts att beslutet tillsammans med intyget ska översändas till Sverige skriftligen genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt. Ett sådant exempel är e-post (se t.ex. prop. 2008/09:218 s. 44). Det finns enligt regeringens mening inte någon anledning att införa en annorlunda reglering än de som valts vid genomförandet av ovan nämnda rambeslut. Denna lösning bör framgå av den nya bestämmelsen.

7.4.2 Kronofogdemyndighetens prövning

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska pröva om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige. Om så är fallet ska myndigheten besluta att sådan verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen ska gälla omedelbart. Ett beslut att inte meddela en verkställbarhetsförklaring ska innehålla skälen för beslutet.

I verkställbarhetsförklaringen ska Kronofogdemyndigheten ange vad verkställigheten ska avse, hur beslutet om förverkande ska prioriteras om det finns flera förverkandebeslut eller om det finns beslut för att säkerställa ett framtida förverkande samt hur förklaringen kan överklagas. Avser verkställigheten ett visst belopp ska detta omräknas till svensk valuta. Verkställbarhetsförklaring ska delges den mot vilken förklaringen gäller.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens, dock med den skillnaden att promemorian utgick från att verkställbarhetsförklaringen skulle meddelas av Åklagarmyndigheten. Härutöver föreslogs i promemorian ett allmänt skyndsamhetskrav för erkännande av beslut om förverkande.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag vad gäller den prövning som ska ske. *Malmö tingsrätt* har dock invänt mot det allmänna skyndsamhetskravet vid handläggning av frågor om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande.

Verkställbarhetsförklaring

I artikel 7 i rambeslutet anges att behörig myndighet ska erkänna beslut om förverkande som översänts med stöd av rambeslutet utan krav på ytterligare formaliteter och skyndsamt vidta alla de åtgärder som krävs för att verkställa det om myndigheten inte finner skäl att tillämpa någon av de vägransgrunder som anges i rambeslutet.

I enlighet med vad som föreslås i avsnitt 7.2.3 ska Kronofogdemyndigheten vara behörig att pröva om ett beslut om förverkande ska erkännas och bli föremål för verkställighet i Sverige. Kronofogdemyndigheten ska också handha den faktiska verkställigheten. Frågan är hur det närmare prövningsförfarandet bör utformas. Prövningen måste ske i etapper, eftersom ställningstagandet till om det föreligger en vägransgrund och till eventuella skäl för att besluta om uppskov med verkställigheten måste föregå den faktiska verkställigheten. Förfarandet ska också uppfylla kraven i rambeslutet på motiverade beslut, i de fall där erkännande och verkställighet vägras.

Flera rambeslut som vilar på principen om ömsesidigt erkännande inom det straffrättsliga området har genomförts i Sverige, bl.a. rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och rambeslutet om verkställighet av bötesstraff. Vid genomförandet av dessa rambeslut har en ordning införts med en särskild verkställbarhetsförklaring (se t.ex. 3 kap. 8 § lagen om verkställighet av bötesstraff). En verkställbarhetsförklaring är ett beslut där myndigheten anger att det utländska beslutet är verkställbart i Sverige, samt de närmare förutsättningarna för verkställigheten, t.ex. det belopp som ska verkställas. Rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande uppvisar stora likheter med dessa rambeslut. Regeringen anser med hänsyn till detta att ett liknande prövningsförfarande bör införas när det gäller erkännande och verkställighet av beslut om förverkande. Kronofogdemyndighetens beslut att ett utländskt förverkandebeslut kan verkställas i Sverige ska således anges i en verkställbarhetsförklaring, vilket bör framgå av den nya lagstiftningen. Med den föreslagna lösningen får man ett beslut som kan läggas till grund för eventuell prövning i domstol och som också anger de närmare förutsättningarna för verkställigheten i Sverige. Verkställbarhetsförklaringen är inte avsedd att ersätta det utländska beslutet.

Utgångspunkten vid Kronofogdemyndighetens prövning ska vara att det översända beslutet om förverkande ska verkställas, om det inte finns lagliga eller praktiska hinder mot det. Innan en verkställbarhetsförklaring meddelas ska vissa frågor alltid övervägas. En grundförutsättning är att den utfärdande statens myndighet har sänt över beslutet om förverkande tillsammans med intyget och att intyget innehåller alla de uppgifter som krävs enligt rambeslutet. Om det saknas uppgifter eller om intyget inte är översatt till något av de godtagna språken får myndigheten ge den utfärdande myndigheten tillfälle att komma in med en komplettering.

Under förutsättning att underlaget är fullständigt ska Kronofogdemyndigheten därefter överväga om det finns grund att vägra erkännande (se avsnitt 7.4.4). Finner myndigheten att det inte finns några hinder mot erkännande och verkställighet ska en verkställbarhetsförklaring utfärdas.

Samtidigt ska myndigheten ta ställning till om det finns skäl att besluta om uppskov med verkställigheten (se avsnitt 7.4.7). Ett beslut om uppskov förutsätter att den grundläggande prövningen av om beslutet ska erkännas och verkställas har gjorts. Kronofogdemyndigheten kan således inte avvakta med att ta ställning i denna fråga under hänvisning till att det finns skäl att besluta om uppskov.

Om det står klart att det utländska förverkandebeslutet är verkställbart, kan det finnas ytterligare frågor som Kronofogdemyndigheten ska ta ställning till. En sådan är en förklaring från den utfärdande staten om att förverkande av ett specifikt föremål får ersättas av betalning. Den frågan utvecklas närmare i avsnitt 7.4.6. En annan fråga är den inbördes prioriteringen om det finns konkurrerande förverkandebeslut, vilket kan resultera i ett beslut om uppskov avseende ett av besluten, se avsnitt 7.4.7.

Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring ska gälla omedelbart, vilket bör framgå av den nya lagstiftningen. Innebörden av detta är att verkställigheten kan påbörjas omedelbart även om den person som beslutet om förverkande riktar sig mot överklagar Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring. Möjligheterna att överklaga verkställbarhetsförklaring och begära inhibition hos rätten behandlas närmare i avsnitt 7.4.9.

Även om utgångspunkten vid tillämpningen av principen om ömse-sidigt erkännande är att medlemsstaterna ska bistå varandra kan det uppkomma situationer då ett erkännande vägras. Enligt artikel 17 b ska den verkställande staten ange skälen för detta. Förvaltningslagens bestämmelser om motivering av beslut gäller inte Kronofogdemyndighetens exekutiva verksamhet, se 32 § förvaltningslagen (1986:223). Även om den prövning som görs av Kronofogdemyndigheten i nu aktuellt fall möjligen inte är att anse som en exekutiv åtgärd bör det för tydlighetens skull införas en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att ange skälen för sitt beslut när myndigheten beslutar att inte meddela en verkställbarhetsförklaring.

Det ligger i sakens natur att den utfärdande staten förväntar sig att en fråga om erkännande och verkställighet ska handläggas snabbt. I promemorian föreslogs även ett allmänt skyndsamhetskrav för frågor som rör erkännande och verkställighet av beslut om förverkande. Förslaget baserade sig på artikel 7.1 i rambeslutet och avsåg handläggningen hos såväl den myndighet som först prövade om en verkställbarhetsförklaring skulle meddelas som vid en överprövning i domstol. *Malmö tingsrätt* har invänt mot detta och angett att det inte är rimligt att dessa mål ska handläggas med större skyndsamhet än vad som generellt gäller för handläggning av mål. Regeringen instämmer i vad tingsrätten har angett. Skyndsamhetskravet i aktuell bestämmelse i rambeslutet syftar enbart till verkställigheten och inte frågan om erkännandet av beslutet om förverkande. Det finns således ingen anledning att dessa ärenden ska hanteras med förtur framför andra mål och ärenden hos Kronofogdemyndigheten eller domstol (jfr prop. 2008/09:218 s. 46 f. där samma fråga behandlades). En annan sak är att regeringen är övertygad om att myndigheterna gör sitt yttersta för att dessa ärenden hanteras så skyndsamt som ärendet kräver. Regeringen återkommer vad gäller skyndsamhetskravet vid verkställigheten av beslutet om förverkande efter det att beslutet har erkänts (se

avsnitt 7.4.11). Det ska dock noteras att den omständigheten att en verkställbarhetsförklaring gäller omedelbart och att den faktiska verkställigheten kan påbörjas omgående kommer att påskynda förfarandet.

Tillgång till registeruppgifter

Enligt rambeslutet ska erkännande kunna vägras på flera grunder, bl.a. på grund av förbudet mot dubbelbestraffning (se närmare i avsnitt 7.4.4), dvs. verkställighet kan vägras om den person som förverkandebeslutet riktar sig mot tidigare blivit dömd för samma gärning som förverkandebeslutet grundar sig på. För att Kronofogdemyndigheten ska kunna ta ställning till denna fråga kommer myndigheten att behöva tillgång till vissa uppgifter som finns i register.

Vidare kan en verkställighet skjutas upp om den skulle skada en pågående förundersökning eller annat liknande förfarande. Även här kan det finnas skäl att ge Kronofogdemyndigheten tillgång till registeruppgifter.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff fick Kronofogdemyndigheten en rätt att få ut uppgifter ur belastningsregistret, se 10 § 21 förordningen (1999:1134) om belastningsregister, för att kunna ta ställning till om det i Sverige finns en tidigare dom eller annat avgörande beträffande samma gärning som hindrar erkännande och verkställighet av bötesstraffet (se prop. 2008/09:218 s. 48). I rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande finns motsvarande vägransgrund. Regeringen anser således att Kronofogdemyndigheten i handläggningen av dessa ärenden bör ha tillgång till uppgifter ur belastningsregistret. En sådan bestämmelse kan tas in i förordning. Regeringen vill notera att även om Kronofogdemyndigheten ges tillgång till dessa uppgifter finns det ingen skyldighet att inhämta uppgifter i varje ärende. Exempel på när uppgifter bör inhämtas är när den person som förverkandebeslutet riktar sig emot anger att han eller hon redan har dömts för samma gärning som förverkandebeslutet avser.

Rambeslutets möjlighet att besluta om uppskov med en verkställighet för att den skulle kunna skada en pågående brottsutredning föranleder frågan om Kronofogdemyndigheten ska ha tillgång till uppgifter i misstankeregistret. I registret finns uppgifter om enskilda som är misstänkta för brott. Det ligger i sakens natur att uppgifterna är av känslig art och att de inte bör spridas mer än absolut nödvändigt. Motsvarande risk för att skada en pågående brottsutredning borde kunna uppstå även vid verkställighet av nationella förverkandebeslut. I dessa fall har Kronofogdemyndigheten ingen tillgång till misstankeregistret. Regeringen kan inte se några skäl att vid genomförandet av nu aktuellt rambeslut ändra denna ordning. Med hänsyn härtill och till uppgifternas känsliga natur bör Kronofogdemyndigheten inte ha någon rätt att få ut uppgifter ur misstankeregistret, även om regeringen kan se att Kronofogdemyndigheten i sin hantering av förverkandeärendena minimerar antalet personer som skulle ha tillgång till uppgifterna. Uppgifterna är i första hand avsedda för de brottsbekämpande myndigheterna. Oavsett om Kronofogdemyndigheten får tillgång till uppgifterna eller inte är det ändå förundersökningsledaren som bäst kan bedöma vilken påverkan verkställigheten

av ett utländskt förverkandebeslut skulle ha på en pågående brottsutredning.

Det viktiga är att myndigheterna samråder med varandra för att utreda om verkställigheten av ett utländskt förverkandebeslut skulle skada en pågående brottsutredning. En sådan samrådsskyldighet kan regleras i förordning. Den samrådsskyldighet som föreslås torde i huvudsak motsvara de synpunkter som förts fram av *Kronofogdemyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* i dessa delar. Det ska anmärkas att ett sådant samråd även kan avse om en verkställighet skulle skada en pågående brottsutredning i en annan stat (se närmare avsnitt 7.4.7).

Innehållet i verkställbarhetsförklaringen

En verkställbarhetsförklaring innebär, som ovan nämnts, inte något nytt beslut i förverkandefrågan. Det är endast en förklaring att det översända förverkandebeslutet motsvarar de krav som ställs i den svenska lagstiftning som genomför rambeslutet och att förutsättningar finns för att verkställa beslutet i Sverige.

Det finns dock några uppgifter som behöver redovisas närmare i verkställbarhetsförklaringen för att beslutet ska kunna verkställas i Sverige.

En sådan uppgift är vilket belopp som ska förverkas, om det är fråga om ett penningbelopp. Enligt artikel 7.4 har den verkställande staten rätt att, om det är nödvändigt, räkna om beloppet till sin egen valuta. Eftersom ingen annan medlemsstat har samma valuta som Sverige blir en omräkning alltid nödvändig. Detta bör framgå av lag. Utgångspunkten för omräkningen är tidpunkten då det utländska förverkandebeslutet meddelades. Om en del av det belopp som ska drivas in redan är verkställt, antingen genom att berörd person betalt in ett delbelopp eller om verkställighet delvis skett i någon stat, ska verkställigheten endast avse det belopp som återstår (se artikel 12.2). I promemorian föreslogs att förverkandebeloppet skulle anges i svensk valuta, med avdrag för vad som redan betalats eller drivits in i annan stat. Regeringen anser emellertid, mot bakgrund av hur motsvarande fråga reglerats i lagen om verkställighet av bötesstraff, att samtliga belopp som betalats eller drivits in efter det att beslutet om förverkande meddelats ska ses som en ren verkställighetsfråga och inte påverka verkställbarhetsförklaringen (jfr prop. 2008/09:218 s. 47 f.). Skälen för detta är främst att förenkla hanteringen av dessa ärenden.

Om beslutet om förverkande rör specifik egendom ska detta också anges i verkställbarhetsförklaringen. Om den utfärdande staten godtar att verkställighet av specifik egendom ersätts med verkställighet av ett penningbelopp (jfr artikel 7.2), ska detta framgå av verkställbarhetsförklaringen tillsammans med en uppgift om egendomens värde (se vidare avsnitt 7.4.6). I det sistnämnda fallet kan således verkställighet ske av den specifika egendomen eller av ett belopp motsvarande egendomens värde.

En annan fråga som måste tas upp i verkställbarhetsförklaringen är hur beslutet ska verkställas om det finns flera beslut om förverkande eller ett eller flera beslut om åtgärder till säkerställande av framtida beslut om

förverkande. Den frågan utvecklas närmare i avsnittet om uppskov med verkställigheten (avsnitt 7.4.7). Prop. 2010/11:43

Eftersom det föreslås att det inte ska vara tillåtet att ersätta ett beslut om förverkande med alternativa påföljder (se närmare om detta i avsnitt 7.4.6) krävs det ingen påminnelse om detta i verkställbarhetsförklaringen. Däremot bör Kronofogdemyndigheten underrätta den utfärdande staten om detta om den utfärdande staten i intyget samtyckt till sådana alternativa åtgärder. En sådan underrättelseskyldighet kan regleras i förordning.

Slutligen ska det också framgå av verkställbarhetsförklaringen vad som gäller i fråga om domstolsprövning. Förklaringen ska bl.a. innehålla upplysningar om till vem ett överklagande ska ges in och inom vilken tid överklagandet måste ske. Verkställbarhetsförklaringen ska också delges den person som beslutet om förverkande riktar sig mot. Delgivningsfrågor behandlas vidare i avsnitt 7.4.9.

7.4.3 Dubbel straffbarhet

Regeringens förslag: Något generellt krav på dubbel straffbarhet ska inte ställas upp. Ett krav på dubbel straffbarhet ska emellertid gälla för brott som helt eller delvis begåtts på svenskt territorium.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslogs att ett krav på dubbel straffbarhet skulle ställas upp beträffande beslut om utvidgat förverkande som baserade sig på artiklarna 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet vad gäller de brott som inte omfattades av artikel 6.1 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna har anslutit sig till promemorians förslag eller lämnat det utan erinran. *Riksdagens ombudsmän* har anfört att rambeslutets fakultativa möjlighet att införa ett krav på dubbel straffbarhet förutom för de s.k. listbrotten bör utnyttjas fullt ut. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* och *Helsingborgs tingsrätt* har också sett ett värde i att uppställa ett krav på dubbel straffbarhet, åtminstone i form av ett fakultativt verkställighetshinder.

Skälen för regeringens förslag: Rambeslutet ger möjlighet för den verkställande staten att uppställa ett krav på dubbel straffbarhet samt kräva att den aktuella gärningen utgör brott som möjliggör förverkande enligt den verkställande statens lagstiftning (artikel 6.3). Denna möjlighet är emellertid begränsad. I fråga om de brott som räknas upp i artikel 6.1 har valts samma lösning som i vissa andra rambeslut. Den innebär att något krav på dubbel straffbarhet inte får ställas upp, om den utfärdande staten bedömer att den gärning som föranlett beslutet om förverkande motsvarar något av de brott som anges i artikel 6.1 och brottet har en straffskala med ett högsta frihetsstraff om minst tre år, de s.k. listbrotten. Uppräkningen omfattar ett antal av de brott som regleras i brottsbalken och som kan resultera i beslut om förverkande, t.ex. vissa tillgreppsbrott, bedrägeribrott och förfalskningsbrott. Även brott inom specialstraffrätten förekommer på listan, exempelvis terroristbrott, narkotikabrott och vapenbrott. Brotten i fråga är till viss del harmoniserade inom EU. De

brottsbeteckningar som anges i uppräknningen motsvarar dock inte alltid brott som i den svenska lagstiftningen har samma beteckning. Den reglering som finns i rambeslutet motsvarar i huvudsak de regler om dubbel straffbarhet som finns i andra rambeslut på det straffrättsliga området, t.ex. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, om verkställighet av frysningsbeslut och om verkställighet av bötesstraff.

Huvudparten av remissinstanserna har inte haft några invändningar mot de begränsade möjligheterna att kräva dubbel straffbarhet som föreslogs i promemorian. Några remissinstanser har emellertid anfört invändningar mot en sådan lösning.

Först vill regeringen hänvisa till de principiella överväganden om kravet på dubbel straffbarhet som gjordes i anslutning till genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff (se prop. 2008/09:218 s. 48 ff.). Dessa överväganden gör sig gällande även i detta lagstiftningsärende. Det straffrättsliga samarbetet inom EU är unikt och går inte att jämföra med annat internationellt samarbete. De särskilda friheterna, framför allt den fria rörligheten av personer, ställer särskilda krav på samarbetet. Vid genomförandet av tidigare rambeslut har möjligheterna att ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet inte utnyttjats fullt ut. Regeringens utgångspunkt vid genomförandet av nu aktuellt rambeslut är att rambeslutets möjligheter att införa ett krav på dubbel straffbarhet inte heller nu bör utnyttjas fullt ut. Förutom de principiella överväganden som gjordes i ovan nämnda lagstiftningsärende vill regering föra fram följande.

Ett beslut om förverkande är ett slutligt beslut som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat. Alla medlemsstater är bundna av de grundläggande principer som gäller för rättsskipning. I rambeslutet anges också uttryckligen att det förutsätts att ett förverkandebeslut fattas i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet (skäl 9). Medlemsstaterna i EU har också som ett övergripande mål att bekämpa organiserad brottslighet och ett viktigt verktyg i denna kamp är att komma åt de vinster som den brottsligheten genererar. Målsättningen i samarbetet mellan medlemsstater bör vara att undanröja de hinder som finns i samarbetet, vilket principen om ömsesidigt erkännande är ett uttryck för, dvs. medlemsstaterna ska i så stor utsträckning som möjligt acceptera de olikheter som finns i varandras system. Detta gäller bl.a. vilka gärningar som har kriminaliserats i de olika staterna.

För verkställighet av bötesstraff (vilket inkluderar verkställighet av särskild rättsverkan av brott i form av företagsbot) och frysningsbeslut gäller, med vissa undantag, inget krav på dubbel straffbarhet. Regeringen kan inte se någon avgörande skillnad mellan verkställighet av ett beslut om förverkande i de fall det rör sig om ett förverkande som är kopplat till ett konkret brott (och som motsvaras av beslut om förverkande enligt 36 kap. 1 § brottsbalken) och verkställighet av bötesstraff och företagsbot när det gäller just kravet på dubbel straffbarhet.

En annan omständighet som bör föras fram är att något krav på dubbel straffbarhet inte ställs när det gäller verkställighet av frysningsbeslut som bl.a. syftar till att säkerställa en framtida verkställighet av ett förverkandebeslut. Detta talar för att man inte bör införa ett krav på dubbel straffbarhet när det gäller verkställighet av beslut om förverkande. Det vore anmärkningsvärt att kunna frysa stora tillgångar utan krav på dubbel

straffbarhet för att i ett senare led vägra verkställighet av förverkandebeslutet på grund av avsaknaden av dubbel straffbarhet. Ett motargument är dock att frysning är ett interimistiskt beslut och att de materiella kraven då kan ställas lägre än vid verkställighet av det slutliga beslutet. Regeringen delar den syn att kraven på en verkställighet av en interimistisk åtgärd kan och bör ställas lägre än på en verkställighet av ett slutligt beslut. Däremot innebär det inte att de högre kraven måste manifesteras genom införandet av ett krav på dubbel straffbarhet. Möjligheterna att vägra verkställighet av förverkandebeslut är avsevärt fler än när det gäller möjligheterna att vägra verkställighet av ett frysningsbeslut. Det ska vidare noteras att i de fall ett frysningsbeslut syftar till att säkra bevisning finns, enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, inget krav på dubbel straffbarhet för att i det senare ledet överlämna bevisningen till den utfärdande statens myndigheter. Regeringen anser således, mot bakgrund av de skäl som angetts ovan, att det inte bör införas något generellt krav på dubbel straffbarhet när det gäller verkställighet av beslut om förverkande som grundar sig på ett konkret brott.

Som nämnts ovan har några remissinstanser invänt mot att Sverige inte fullt ut utnyttjar möjligheterna till att uppställa krav på dubbel straffbarhet. *Riksdagens ombudsmän* har pekat på att ett sådant krav bäst skulle överensstämma med legalitetsprincipen, dvs. Sverige ska inte medverka till verkställighet av ett beslut om förverkande som grundar sig på gärningar som inte är straffbara här. Detta skäl för att bibehålla kravet på dubbel straffbarhet har regeringen bemött ett flertal gånger och den har ansett att denna princip inte hindrar ett avstående av aktuellt krav (se särskilt prop. 2008/09:218 s. 50). Regeringen ser inte någon anledning att ändra sin ståndpunkt när det gäller verkställighet av beslut om förverkande.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet och *Helsingborgs tingsrätt* har också förespråkat ett användande av kravet på dubbel straffbarhet i större utsträckning än vad som föreslogs i promemorian. Fakultetsnämnden har menat att ett sådant krav bör användas mot bakgrund av att verkställighet kan grunda sig på lagstiftning som framstår som oacceptabel från svensk utgångspunkt, framför allt vad gäller gärningar som är begångna utanför den utfärdande statens territorium. Tingsrätten har också ansett att ett sådant krav bör utnyttjas i större utsträckning utifrån allmänna proportionalitetshänsyn. Regeringen delar delvis de synpunkter som förts fram och anser att det i vissa fall bör införas ett krav på dubbel straffbarhet, och det är i de fall den gärning som beslutet om förverkandet grundar sig på helt eller delvis är begången i Sverige. Motsvarande lösning finns enligt lagen om verkställighet av bötesstraff (3 kap. 11 § 2). Samma skäl gör sig gällande här, dvs. om en person i en annan EU-stat åtalas, döms och blir föremål för ett beslut om förverkande avseende en gärning som begåtts i Sverige bör vi inte bistå med verkställighet av förverkandebeslutet, om gärningen inte är straffbar i Sverige. Ett sådant partiellt krav på dubbel straffbarhet torde i viss mån tillgodose de remissynpunkter som framförts. Däremot anser regeringen inte att det, vilket är möjligt enligt artikel 6.3, bör uppställas något krav på att ett förverkande hade varit möjligt enligt svenska regler om förverkande för det aktuella brottet.

Regeringen anser således att det inte ska införas något generellt krav på dubbel straffbarhet när det gäller verkställighet av beslut om förverkande när förverkandet baserar sig på ett konkret brott. Däremot bör ett sådant krav gälla om brottet, som förverkandet grundar sig på, helt eller delvis har begåtts i Sverige. Samma bedömning gjordes vid genomförandet av rambesluten om en europeisk arresteringsorder (prop. 2003/04:7 s. 85) och om verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (prop. 2008/09:218 s. 51). Detta krav ska gälla även för de s.k. listbrotten, vilket är förenligt med rambeslutet, jfr artikel 8.2 f som gör det möjligt för en verkställande stat att i samtliga fall avslå en verkställighet av ett förverkandebeslut om brottet begåtts på dess territorium. För den närmare utformningen av de fall verkställighet ska vägras när gärningen helt eller delvis har begåtts i Sverige hänvisas till avsnitt 7.4.4.

När det gäller beslut om utvidgat förverkande föreslogs i promemorian att lagens tillämpningsområde i dessa fall skulle avse endast sådana beslut om förverkande som grundar sig på artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, dvs. de beslut som anges i artikel 2 d iii, men däremot inte övriga beslut om utvidgat förverkande, dvs. beslut som anges i artikel 2 d iv. För beslut om utvidgat förverkande föreslogs i promemorian att ett krav på dubbel straffbarhet skulle gälla, utom för de s.k. listbrotten i artikel 6.1 där ett sådant krav inte får ställas upp. Regeringen gör en annan bedömning än den som gjordes i promemorian. De brott som enligt artikel 3.1 i förverkanderambeslutet ska kunna föranleda ett beslut om utvidgat förverkande omfattas samtliga av listan i artikel 6.1. Regeringen gör, mot bakgrund av de argument som redogörs för i avsnitt 7.4.5, bedömningen att det saknas skäl att uppställa krav på dubbel straffbarhet för att erkänna och verkställa de utländska beslut om utvidgat förverkande som anges i artikel 2 d iii.

7.4.4 Skäl för att vägra verkställighet

Regeringens förslag: En verkställbarhetsförklaring ska inte få meddelas om:

- det intyg som ska bifogas beslutet om förverkande saknas eller är alltför bristfälligt för att kunna användas för prövningen,
- det skulle strida mot förbudet mot dubbelbestraffning,
- gärningen helt eller delvis har begåtts i Sverige och den inte motsvarar brott enligt svensk lag eller en tillämpning av 36 kap. 15 § innebär att preskription inträtt,
- det inte skulle vara förenligt med bestämmelser om immunitet eller privilegier, eller
- beslutet om förverkande har meddelats efter rättegång där den som förverkandebeslutet riktar sig mot inte inställt sig och det inte av intyget framgår att denne personligen eller genom behörigt ombud informerats om förfarandet eller att den mot vilken beslutet gäller har meddelat att förverkandebeslutet inte bestrids.

Regeringens bedömning: Någon uttrycklig vägransgrund hänförlig till Europakonventionen eller grundlagsbestämmelser bör inte införas. Det bör heller inte införas någon särskild vägransgrund med hänvisning till bestämmelser om skydd för berörda parter eller tredje man.

Rambeslutet ger staterna rätt att vägra verkställighet på ett antal olika grunder, bl.a. med stöd av artikel 8. En verkställande stat kan också enligt artikel 1.2 vägra verkställighet om en sådan skulle komma i konflikt med de grundläggande rättsprinciperna enligt artikel 6 i EU-fördraget. I skäl 13 och 14 anges vidare att en verkställande stat inte ska hindras från att tillämpa ytterligare grundläggande principer, t.ex. regler om yttrandefrihet. De frågor som är aktuella att ta ställning till är dels i vilken utsträckning Sverige ska utnyttja möjligheterna att vägra verkställighet, dels om de vägransgrunder som bör tillämpas ska vara obligatoriska eller fakultativa. Vidare bör det övervägas om alla vägransgrunder som rambeslutet möjliggör uttryckligen måste anges i den nya lagen.

En allmän utgångspunkt bör vara att svenska myndigheter ska bistå andra stater så långt det är möjligt. Det är angeläget att rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande blir ett effektivt instrument mellan EU:s medlemsstater och att den målsättning som anges i rambeslutet efterlevs. Det ligger också i Sveriges intresse att så långt som möjligt bistå andra länder i det brottsbekämpande arbetet. Ju fler situationer där Sverige kan hjälpa andra stater med verkställighet, desto lättare bör det sannolikt vara att få svenska beslut verkställda utomlands. Även om denna princip om reciprocitet inte anges uttryckligen i de instrument som reglerar det straffrättsliga samarbetet återspeglar den många staters synsätt på samarbetet. Dessutom förutsätter systemet med ömsesidigt erkännande att man i viss utsträckning godtar beslut som kanske inte skulle kunna ha fattats av en svensk myndighet i en motsvarande situation. För att utvecklingen i fråga om internationellt rättsligt samarbete ska drivas framåt bör således möjligheterna att införa vägransgrunder bedömas utifrån dessa utgångspunkter.

Samtidigt erkänner rambeslutet att en verkställande stat ska kunna vägra att verkställa utländska beslut i de fall där verkställigheten skulle strida mot vissa grundläggande rättsprinciper eller enskildas rättssäkerhet. Regeringen är av den uppfattningen att dessa möjligheter ska utnyttjas. För att se till att vägransgrunderna tillämpas endast när det finns skäl för det ska den verkställande staten enligt artikel 8.4 samråda med den utfärdande staten innan ett beslut om avslag fattas.

Rambeslutet innehåller – i motsats till exempelvis rambeslutet om den europeiska arresteringsordern – inte någon uppdelning i obligatoriska och fakultativa grunder för att vägra erkännande och verkställighet. Samtliga vägransgrunder är enligt artikel 8 fakultativa, dvs. erkännande och verkställighet får vägras. Även andra rambeslut har samma utgångspunkt och vid genomförandet av dessa rambeslut, t.ex. rambeslutet om verkställighet av bötesstraff, har i den svenska lagstiftningen vägransgrunderna utformats som obligatoriska. Regeringen ser ingen anledning att frångå detta synsätt, dvs. de vägransgrunder som föreslås föras in i den nya lagstiftningen ska vara obligatoriska. Om de förutsättningar som anges är för handen ska Kronofogdemyndigheten inte besluta om en verkställbarhetsförklaring. Något utrymme för en diskretionär bedömning bör således inte finnas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag: En grundläggande förutsättning för att ett beslut om förverkande ska kunna verkställas i Sverige är att det intyget som ska upprättas av den utfärdande staten uppfyller kraven i rambeslutet. Tanken är att intyget ska innehålla all den information som är nödvändig för att den verkställande staten dels ska kunna ta ställning till frågan om beslutet ska erkännas, dels ska kunna fullgöra verkställigheten effektivt och korrekt. Om intyget saknas eller om det är så bristfälligt att det inte kan läggas till grund för prövningen av erkännande och verkställighet ska verkställighet alltid kunna vägras enligt artikel 8.1. Detsamma gäller om intyget uppenbarligen inte motsvarar beslutet om förverkande.

Ett exempel på en brist i intyget som kan föranleda ett avslag är att uppgifterna om den person som förverkandebeslutet riktar sig mot är så ofullständiga att det inte går att avgöra mot vem verkställighet ska ske. Detsamma bör gälla om beslutet om förverkande avser specifik egendom och det inte av intyget går att identifiera vilken egendom som avses. Otillräckliga personuppgifter eller uppgifter avseende den specifika egendom som ska förverkas kan därför utgöra skäl att vägra erkännande och verkställighet. En annan omständighet att beakta är om intyget inte är skrivet på ett språk som Sverige godtar (se avsnitt 7.4.1). Det utgör i sig ingen vägransgrund, men ett formellt krav som, om det inte rättas till, bör leda till att verkställighet vägras. Intyget får då anses vara så ofullständigt att det inte kan läggas till grund för prövningen.

I den nya lagstiftningen bör det införas en vägransgrund med detta innehåll. Bestämmelsen bör utformas efter mönster av motsvarande regler i t.ex. lagen om verkställighet av frysningsbeslut och lagen om verkställighet av bötesstraff. Ett avslag ska ske först efter det att den utfärdande statens myndighet getts möjlighet att komma in med kompletteringar eller rätta till de brister som finns, vilket är i överensstämmelse med den samrådsskyldighet som föreskrivs i artikel 8.4 i rambeslutet, se avsnitt 7.4.1. Om intyget, trots begäran om komplettering, inte uppfyller kraven kan således ett avslagsbeslut meddelas av Kronofogdemyndigheten. Det bör även noteras att varje brist i intyget inte ska leda till ett avslag, utan bristerna bör vara betydande.

Avslag på grund av principen om ne bis in idem

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 8.2 a får erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande vägras om det skulle stå i strid mot principen om förbud mot dubbelbestraffning (*ne bis in idem*), dvs. en person får inte bli lagförd och straffad två gånger för samma gärning. Denna vägransgrund återspeglar en grundläggande princip i alla rättsstaters system. Principen räknas upp bland de grundläggande mänsk-

liga fri- och rättigheterna i bl.a. 1966 års FN-konvention om medborgerska och politiska rättigheter och den återfinns också i artikel 4.1 i det sjunde tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europa-konventionen). I dessa överenskommelser regleras principen endast i förhållande till beslut som fattas inom en och samma stat. I konventionen från 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Frankrike om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (Schengenkonventionen) finns bestämmelser om att principen även ska efterlevas mellan medlemsstaterna, dvs. en dom i en stat ska ha en hindrande effekt för övriga stater rörande ny lagföring.

I de rambeslut som reglerar det straffrättsliga samarbetet och som Sverige har genomfört finns bestämmelser som uttrycker principen om *ne bis in idem*, även om de är olika utformade. I rambeslutet om den europeiska arresteringsorden hänvisas uttryckligen till en dom (artiklarna 3.2 och 4.5) eller ett särskilt beslut att inte åtala eller beslut som hindrar senare lagföring (artikel 4.3). I rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut hänvisas enbart till principen om *ne bis in idem* (artikel 7.1 c) Slutligen i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff hänvisas det till att personen dömts i en annan stat (artikel 7.2 a). I de bestämmelser som genomfört de olika rambesluten har också vägransgrunden utformats på olika sätt. I lagen om en europeisk arresteringsorder finns bestämmelser om att ett överlämnande ska vägras om det för samma gärning har meddelats dom i Sverige eller utomlands samt ett svenskt beslut om åtalsunderlåtelse (2 kap. 5 § 2 och 3). När det gäller lagen om verkställighet av frysningsbeslut ska erkännande och verkställighet vägras om det för samma gärning har meddelats dom eller beslut om åtalsunderlåtelse i Sverige (3 kap. 5 § 4). En motsvarande dom eller beslut i annan stat utgör inte någon grund för avslag enligt den lagen. Detta motiverades särskilt med att verkställighet av frysningsbeslut är en intermistisk åtgärd där verkställighet ska ske snabbt och det underlag som ligger till grund för prövningen kommer att vara begränsat (se prop. 2004/05:115 s. 59). I lagen om verkställighet av bötesstraff är ett beslut om åtalsunderlåtelse avseende samma gärning inte skäl för avslag, men däremot en dom.

Ytterligare omständigheter att beakta är den reglering som finns i Schengenkonventionen, artiklarna 54–58, och den rättspraxis som utvecklats i anslutning härtill. Även om Schengenkonventionen inte är direkt tillämplig på det rättsliga samarbetet som regleras i nu aktuellt rambeslut utgör den en bra vägledning om hur en vägransgrund relaterad till principen om *ne bis in idem* bör utformas. Enligt artikel 54 utgör en dom avseende samma gärning hinder mot ny lagföring i en annan medlemsstat om domen verkställts, verkställigheten pågår eller inte längre kan verkställas. Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) har också menat att denna princip även omfattar ett slutligt beslut fattat av en myndighet, om beslutet i något avseende innebär ett ställningstagande avseende ansvarsfrågan, om beslutet är bindande för övriga myndigheter i den staten samt om beslutet hindrar senare lagföring (mål C-491/07 Brott mål mot Vladimir Turanský, REG 2008 I-11039).

I svensk rätt finns bestämmelser om brottmålsdoms rättskraft i 30 kap. 9 § rättegångsbalken, vilket innebär att om en dom i brottmål har vunnit laga kraft kan frågan om ansvar för gärningen inte prövas på nytt. En brottmålsdoms rättskraft omfattar beslut om förverkande på grund av brott, dvs. en talan kan inte föras om förverkande på grund av brott efter det att frågan om ansvar gentemot samma person prövats tidigare i en dom som vunnit laga kraft, även om talan om förverkande till viss del har ett brottsförebyggande syfte (se NJA 1990 s. 401). Beslut om förverkande enligt 36 kap. 3 § faller utanför eftersom de inte grundar sig på ett begånget brott (och vilka beslut inte heller omfattas av rambeslutets tillämpningsområde, se avsnitt 7.1). I de fall talan om förverkande riktar sig mot en annan person utgör en tidigare brottmålsdom inte något hinder eftersom bestämmelsen i 30 kap. 9 § rättegångsbalken syftar på en och samma person. EU-domstolen har också konstaterat att artikel 54 i Schengenkonventionen enbart skyddar en och samma person (se mål C-467/04 Brottmål mot Giuseppe Francesco Gasparini m.fl., REG 2006 I-09199).

I den nya lagstiftningen bör det införas en vägransgrund som grundar sig på aktuell princip. Att upprätthålla principen om förbud mot dubbelbestraffning i form av en avslagsgrund i den nya lagstiftningen är en given utgångspunkt för regeringen. Frågan är dock hur den ska utformas. I rambeslutet anges endast att verkställande av ett förverkandebeslut får vägras om det skulle stå i strid med *ne bis in idem*-principen. I EU-rätten finns ingen definition av denna princip när det gäller samarbetet som baserar sig på principen om ömsesidigt erkännande. Som redovisats ovan har *ne bis in idem*-frågan hanterats olika i de straffrättsliga rambesluten. Inte heller finns någon rättspraxis från EU-domstolen vad gäller tolkningen av *ne bis in idem* i de rambeslut som antagits, även om viss vägledning kan hämtas från samma domstols praxis angående artikel 54 i Schengenkonventionen. Med hänsyn till hur vägransgrunden har utformats i det rambeslut som nu är aktuellt att genomföra anser regeringen att en viss mått av flexibilitet erbjuds vid genomförandet. Med denna utgångspunkt anser regeringen att bestämmelsen bör utformas i huvudsak utifrån den innebörd *ne bis in idem* har getts i svensk rätt. Verkställighet av ett beslut om förverkande bör därför vägras om det finns en dom eller ett beslut i Sverige eller annan stat avseende samma gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande. I likhet med vad som gäller enligt lagen om verkställighet av bötesstraff ska även beaktas sådana domar och beslut genom vilka den som förverkandebeslutet riktar sig mot har friats från ansvar. Detta gäller såväl svenska som utländska domar och beslut (se prop. 2008/09:218 s. 54). När det gäller utländska domar och beslut ska det dock, vid ett fällande avgörande, krävas att domen eller beslutet har verkställts. En ytterligare förutsättning är att den dömde och den som beslutet om förverkande riktar sig emot är samma person.

I promemorian föreslogs att med en svensk dom skulle likställas ett beslut om åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag. En relevant fråga är om rambeslutet ger stöd för att införa en grund för vägran beträffande dessa beslut. I såväl rambeslutet om den europeiska arresteringsordern (artikel 3.5 och 4.2) som rambeslutet om verkställighet av bötesstraff (artikel 7.2 a) anges uttryckligen att en tidigare dom avseende samma gärning utgör grund för vägran. I det förra rambeslutet finns även en uttrycklig bestäm-

melse om att beslut om åtalsunderlåtelse också är skäl för att vägra (artikel 4.3), men däremot inte i det andra rambeslutet. Den svenska lagstiftningen som genomfört dessa två rambeslut återspeglar också detta. I rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut och nu aktuellt rambeslut hänvisas emellertid allmänt till principen om *ne bis in idem*, utan att närmare ange vad som exakt avses. I lagen om verkställighet av frysningsbeslut har också införts en grund för vägran om det för samma gärning finns ett beslut om åtalsunderlåtelse. Regeringen finner ingen anledning att här göra en annan bedömning. Det ska också noteras att ingen av remissinstanserna har haft några invändningar mot promemorians förslag. En bestämmelse om att ett svenskt beslut om åtalsunderlåtelse utgör grund för avslag bör därför införas i den nya lagstiftningen. På samma sätt som gäller för en dom ska beslut om åtalsunderlåtelse och den som förverkandebeslutet riktar sig mot avse samma person.

Utländska beslut om åtalsunderlåtelse eller liknande beslut ska inte utgöra grund för vägran. Det vore att utsträcka bestämmelsen för långt. Inte heller utgör beslut om att inte inleda eller att lägga ner en förundersökning något hinder mot erkännande och verkställighet. Det ska också poängteras att det sannolikt ytterst sällan blir aktuellt att tillämpa vägransgrunden. Beslut om åtalsunderlåtelse torde, med få undantag, avse gärningar som begåtts i Sverige. Att en annan medlemsstat skulle ha haft anledning att lagföra för samma brott och att detta brott dessutom skulle föranleda ett beslut om förverkande i den staten, men där verkställighet skulle ske i Sverige, torde i praktiken inte bli aktuellt.

Det ska avslutningsvis noteras att vägransgrunden avser den gärning som ligger till grund för ett beslut om förverkande eller den gärning som föranledde ett beslut om utvidgat förverkande (dvs. den förverkandeutlösande gärningen). I det sistnämnda fallet ska vägransgrunden således inte prövas gentemot den brottsliga verksamhet som ligger till grund för ett utvidgat förverkande.

Avslag på grund av immunitet och privilegier

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag: Den verkställande staten kan enligt artikel 8.2 c i rambeslutet vägra att erkänna och verkställa ett beslut om förverkande om det enligt den statens bestämmelser föreligger immunitet eller privilegier som skulle hindra en verkställighet av ett nationellt beslut om förverkande. Motsvarande bestämmelse finns i alla de rambeslut om straffrättsligt samarbete som antagits och genomförts i Sverige, t.ex. artikel 7.1 b i rambeslutet om verkställighet av frysningsbeslut.

Det följer bl.a. av Sveriges internationella åtaganden att straffrättslig immunitet och privilegier ska respekteras även på verkställighetsstadiet. I svensk lagstiftning förekommer olika slags regler om immunitet, såväl i grundlagarna som i vissa övriga lagar. Reglerna tar normalt sikte på personer som genom sin ställning har immunitet. Lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall innehåller bestämmelser som

genomför Sveriges internationella åtaganden i konventioner och andra överenskommelser. Lagen är tillämplig på bl.a. utländska diplomater, företrädare för vissa internationella organ samt andra personer som anges antingen direkt i lagen eller i en till lagen fogad bilaga. Även svenska medborgare kan i viss utsträckning omfattas av straffrättslig eller straffprocessuell immunitet men det rör sig om betydligt färre personer. Till dessa hör statschefen, riksdagsledamöter och riksdagens talman samt statsråden, vilkas immunitet regleras i regeringsformen. Vidare har främmande statsöverhuvuden immunitet enligt folkrättsliga grunder. Regeringens bedömning är att en vägransgrund bör införas i den nya lagstiftningen för de situationer då erkännande och verkställighet inte skulle vara förenligt med bestämmelser om immunitet och privilegier. Bestämmelsen kan utformas efter mönster av motsvarande regler i t.ex. lagen om verkställighet av frysningsbeslut.

Avslag på grund av utevarodom

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag: I rambeslutet finns bestämmelser som gör det möjligt för den verkställande staten att vägra erkännande och verkställighet i vissa fall när den som förverkandebeslutet riktar sig mot inte var närvarande vid det förfarande som ledde fram till beslutet (artikel 8.2 e). För att den utfärdande staten ska undvika ett avslag ska det av intyget framgå att den berörda personen personligen eller genom behörig företrädare informerats om förfarandet eller att personen i fråga har meddelat att han eller hon inte bestrider beslutet om förverkande.

Motsvarande vägransgrund finns i flertalet av de rambeslut som reglerar det straffrättsliga samarbetet, t.ex. artikel 7.2 g i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff. Möjligheterna att vägra verkställighet ska i dessa fall ses som en garanti för att den berörda personen inte ska gå miste om en av sina rättigheter, dvs. att kunna närvara vid det förfarande som leder till ett beslut om förverkande.

Denna vägransgrund bör därför enligt regeringens mening utnyttjas eftersom det för den enskilde är av avgörande betydelse att han eller hon haft möjlighet att ta till vara sin rätt i den process eller det förfarande som föregått beslutet om förverkande. Bestämmelsen kan utformas efter mönster av motsvarande vägransgrund i t.ex. lagen om verkställighet av bötesstraff (3 kap. 11 § 6).

Avslag på grund av att den gärning som beslutet om förverkande grundar sig på helt eller delvis har begåtts på svenskt territorium

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har emellertid pekat på behovet av att ytterligare överväga omfattningen av den vägransgrund som hänför sig till att den utfärdande staten tagit sig extraterritoriell jurisdiktion.

Skälen för regerings förslag: Enligt artikel 8.2 f kan den verkställande staten i två situationer vägra att erkänna och verkställa ett beslut om förverkande om det brott som förverkandebeslutet grundar sig på har begåtts utanför den utfärdande statens territorium; dels på den verkställande statens eget territorium (första strecksatsen), dels utanför såväl den utfärdande som den verkställande statens territorium, om åtal inte är tillåtet i den verkställande staten i dessa fall (andra strecksatsen).

Om brottet är begånget på den verkställande statens territorium kan den staten i samtliga fall vägra att erkänna och verkställa förverkandebeslutet, även om t.ex. gärningen är straffbar i den staten. Regeringens utgångspunkt är att rambeslutet ska få en så bred tillämpning som möjligt och av den anledningen bör inte en generell vägransgrund införas vad avser de fall då gärningen som förverkandebrottet grundar sig på helt eller delvis har begåtts i Sverige. Däremot bör Kronofogdemyndigheten, vilket har utvecklats i avsnitt 7.4.3, inte få meddela en verkställbarhetsförklaring om gärningen inte motsvarar brott enligt svensk lag. Regeringen anser det vara en rimlig avvägning, dvs. om gärningen inte är straffbar här bör Sverige inte heller bistå med verkställighet av ett förverkandebeslut. En bestämmelse om detta bör tas in i den nya lagstiftningen. Det ska påpekas att ett krav på dubbel straffbarhet i dessa fall inte begränsas av de s.k. listbrotten eftersom ett avslag i dessa fall grundar sig på var gärningen begåtts. Vägransgrunden bör omfatta såväl beslut om förverkande avseende ett konkret brott som beslut om utökade möjligheter till förverkande. I sistnämnda fall ska prövningen göras mot det förverkandeutlösande brottet.

Erkännande och verkställighet får vägras enligt artikel 8.2 h i rambeslutet om verkställigheten av förverkandebeslutet är preskriberad enligt den verkställande statens lagstiftning under förutsättning att gärningen, som förverkandebeslutet grundar sig på, omfattas av den statens jurisdiktion. Mot bakgrund av att Sverige har vittomfattande jurisdiktionsregler anser regeringen att vägransgrunden bör begränsas till de fall den aktuella gärningen helt eller delvis har begåtts i Sverige, vilket också är förenligt med artikel 8.2 f första strecksatsen. Inte heller i dessa fall anser regeringen det vara rimligt att i de fall beslutet om förverkandet avser gärningar som begåtts på svenskt territorium ska verkställas om sådan verkställighet har preskriberats enligt 36 kap. 15 § brottsbalken. En vägransgrund med denna innebörd bör införas i den nya lagstiftningen.

Den andra vägransgrunden i artikel 8.2 f i rambeslutet avser fall då en gärning begås utanför den utfärdande statens territorium och den verkställande staten saknar jurisdiktion för gärningen om den begås utanför den statens territorium. I promemorian föreslogs ingen vägransgrund med stöd av denna bestämmelse. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har invänt mot detta och framfört att det kan finnas fall där den utfärdande staten har tagit sig en alltför vittomfattande jurisdiktion att möjlighet bör finnas att vägra verkställighet. Regeringen delar inte bedömningen att det finns ett sådant behov som framförts av fakultetsnämnden. De svenska jurisdiktionsreglerna är vittomfattande. Att vägra verkställighet enbart därför att brottet har begåtts i en tredje stat stämmer mindre väl överens med den svenska grundsynen att de beslut som fattas mot bakgrund av detta brott ska kunna beivras eller verkställas oavsett var de har begåtts. Någon sådan vägransgrund bör därför inte

införas. Regeringen vill i anslutning härtill peka på att principen om ömsesidigt erkännande i viss utsträckning kan leda till att Sverige måste godta beslut som kanske inte skulle kunna fattas av svenska myndigheter i en motsvarande situation. I ett annat fall kan situationen vara den omvända. Någon vägransgrund som stödjer sig på artikel 8.2 f i aktuella delar bör således inte införas.

Avslag med hänsyn till rättigheter som tillkommer berörda parter

Promemorians förslag: I promemorian förslags att en verkställbarhetsförklaring inte skulle få meddelas om förverkandebeslutet inte kunde verkställas av hänsyn till regler om skydd för berörda parter eller tredje man.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regerings förslag: Den faktiska verkställigheten av ett beslut om förverkande ska alltid ske enligt den verkställande statens lagstiftning, vilket följer av artikel 12.1 i rambeslutet. I artikel 8.2 d finns också en möjlighet att vägra verkställighet om det enligt nationell lagstiftning inte är möjligt att verkställa förverkandebeslutet med hänsyn till de rättigheter som tillkommer berörda parter. Detta inkluderar tredje part i god tro och fall där verkställigheten omöjliggörs på grund av användande av rättsmedel i den verkställande staten. Denna vägransgrund har inte sin motsvarighet i andra rambeslut om det straffrättsliga samarbetet. Bakgrunden är att ett beslut om förverkande kan drabba andra än den som dömts för den gärning som föranlett beslutet om förverkande. De rättigheter som finns i den verkställande staten för dessa förstnämnda personer ska också kunna beaktas.

I Sverige torde dessa rättigheter bli aktuella först under verkställighetsstadiet, t.ex. om det är fråga om utmätning och egendomen utgör beneficium enligt reglerna i utsökningsbalken. En annan omständighet skulle kunna vara om en verkställighet skulle stå i strid mot reglerna om indrivningshinder i bötesverkställighetslagen. Enligt 12 § i nämnda lag kan Kronofogdemyndigheten lägga ned verkställigheten om den skulle vara till synnerligt men för personen mot vilket förverkandet riktar sig eller någon som är beroende av denne för sin försörjning. Ytterligare en fråga som kan aktualiseras under verkställigheten är om ett beslut om förverkande avseende utpekad egendom har överlåtits till annan person som fått äganderätt till egendomen genom ett godtrosförvärv.

Mot bakgrund av att utländska beslut om förverkande ska verkställas på samma sätt som nationella förverkandebeslut anser regeringen, till skillnad mot den bedömning som gjordes i promemorian, att någon vägransgrund hänförlig till rättigheter för berörda parter och tredje man inte bör införas. Frågorna ska i stället hanteras under den verkställighet som sker efter det att en verkställbarhetsförklaring har meddelats. Enligt de regler som gäller för verkställighet finns det vissa bestämmelser som angetts ovan och som syftar till att ge ett skydd för tredje man. Därigenom undviker man också att bestämmelsen användas för att åberopa de krav som allmänt gäller i svensk rätt, och även torde finnas i andra medlemsstater, för att ett beslut om förverkande ska få meddelas. I stället

är berörda parter och tredje man i detta avseende hänvisade till utsökningens bestämmelser om överklagande av beslut under verkställighet (se avsnitt 7.4.11). Skulle det, efter det att en verkställbarhetsförklaring har meddelats, visa sig att verkställigheten skulle stå i strid mot t.ex. tredje mans rättigheter kan det bli fråga om att upphäva verkställbarhetsförklaringen (se avsnitt 7.4.10).

Grundlagsfrågor m.m.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet instanser har tillstyrkt promemorians bedömning eller lämnat den utan invändning. *Riksdagens ombudsmän* har angett att det i lagen ska erinras om möjligheten att vägra verkställighet om det skulle stå i strid mot grundläggande principer på tryck- och yttrandefrihetens område. *Justitiekanslern* har efterfrågat ett klagörande avseende hur långt ett verkställighetshinder till följd av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen sträcker sig. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har bl.a. anfört att lagstiftningen bör innehålla en uttrycklig vägransgrund hänförlig till Europakonventionen eller andra grundläggande bestämmelser.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 1.2 anges att rambeslutet inte ändrar den skyldighet medlemsstaterna har att iakttä de grundläggande rättigheterna och rättsprinciperna enligt artikel 6 i EU-fördraget. Av artikel 6.1 i EU-fördraget framgår, efter ändring genom Lissabonfördraget, att unionen ska erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna av den 7 december 2000, anpassad den 12 december 2007. I stadgan, som har samma rättsliga värde som fördragen, slås bl.a. de fri- och rättigheter fast som även följer av Europakonventionen. Enligt artikel 6.3 i EU-fördraget ska vidare de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ingå som allmänna principer i unionsrätten. En unionsrättsakt eller ett beslut som fattas med stöd av en sådan rättsakt får inte strida mot de grundläggande fri- och rättigheterna inom unionsrätten.

Vissa grundläggande fri- och rättigheter framhålls särskilt i skälen till rambeslutet. I skäl 13 slås fast att rambeslutet inte hindrar medlemsstaterna från att vägra att verkställa ett beslut om förverkande om det finns objektiva skäl att tro att beslutet har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl. Rambeslutet hindrar inte heller enligt skäl 14 att en medlemsstat tillämpar sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning och om föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

Enligt 2 kap. 1 § första stycket regeringsformen är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrande- och informationsfrihet, mötes- och demonstrationsfrihet samt föreningsfrihet och religionsfrihet. Utlänningar här i riket åtnjuter samma skydd för dessa fri- och rättigheter som svenska medborgare, om inte annat följer av särskilda föreskrifter i lag.

Särskilda bestämmelser om tryckfrihet finns vidare i tryckfrihetsförordningen och om yttrandefrihet i andra medier, bl.a. ljudradio och television, i yttrandefrihetsgrundlagen. Dessa båda grundlagar är exklusiva i den meningen att det allmänna inte får ingripa mot innehållet i de skyddade medierna, t.ex. genom konfiskering och beslag av tryckta skrifter och tekniska upptagningar som cd-skivor, i annat fall och i annan ordning än som föreskrivs i de båda grundlagarna. Där anges bl.a. uttömmande vilka yttranden i de grundlagsskyddade medierna som är otillåtna och vem som bär det straffrättsliga ansvaret vid en överträdelse. Vidare föreskrivs att endast Justitiekanslern får inleda förundersökning för tryck- och yttrandefrihetsbrott och att Justitiekanslern ensam får besluta om tvångsmedel med anledning av misstanke om sådant brott. Dessutom finns det särskilda bestämmelser om rättegången i mål om tryckfrihetsbrott och yttrandefrihetsbrott. Enligt regeringens uppfattning är det förenligt med rambeslutet att vägra verkställighet om en sådan skulle komma i konflikt med dessa grundlagsbestämmelser.

Europakonventionen har sedan den 1 januari 1995 ställning som svensk lag (prop. 1993/94:117, bet. 1993/94:KU24, rskr. 1993/94:246). Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen, i dess lydelse fr.o.m. den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:80), får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen. Konventionen innehåller bl.a. bestämmelser om skydd för privat- och familjeliv (artikel 8), tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet (artikel 9) samt yttrandefrihet (artikel 10). Av artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen följer att varje fysisk eller juridisk person ska ha rätt till respekt för sin egendom. Till dessa konventionsbestämmelser finns en omfattande rättspraxis från Europadomstolen. Utgångspunkten är att medlemsstaterna iakttar såväl konventionens bestämmelser som unionsrättens bestämmelser om respekt för grundläggande fri- och rättigheter innan ett beslut om förverkande meddelas. Det går förstås inte att utsluta att omständigheterna i den enskilda fallet kan vara sådana att en verkställighet i Sverige kan komma i konflikt med Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen eller unionsrättens allmänna principer och stadgan om grundläggande rättigheter. Om en sådan konflikt uppkommer, ska verkställighet vägras. Enligt regeringens mening finns det ett uttryckligt stöd för detta i artikel 1.2 tillsammans med skäl 13 och 14.

Riksdagens ombudsmän har ansett att det i lagen bör tas in en erinran om möjligheten att vägra verkställighet om en sådan skulle komma i konflikt de principer som gäller på tryck- och yttrandefrihetens område. Motsvarande synpunkt har lämnats av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* när det gäller Europakonventionen. Fakultetsnämnden har särskilt pekat på att rambeslutet som baserar sig på principen om ömsesidigt erkännande syftar till ett snabbt förfarande med en begränsad prövning och att det av effektivitets- och rättssäkerhetsskäl i lagstiftningen bör anges någorlunda uttömmande tillämpliga avslagsgrunder.

Regeringens uppfattning är att den lagstiftning som genomför internationella överenskommelser inte ska behöva hänvisa till grundlag eller andra grundläggande regler. Dessa ska tillämpas oavsett vad som anges i lag. Det får prövas i varje enskilt lagstiftningsärende om en sådan upplysningsbestämmelse behövs. En restriktiv hållning bör dock vara

utgångspunkten. Dessa frågor har också varit aktuella i samtliga de fall Sverige genomfört rambeslut på det straffrättsliga området och som baserar sig på principen om ömsesidigt erkännande (rambesluten om den europeiska arresteringsordern, om verkställighet av frysningsbeslut och om verkställighet av bötesstraff). Dessa tre rambeslut har också i stort sett samma konstruktion, dels att det i artikel hänvisas till artikel 6 i EU-fördraget, dels att verkställighet får vägras om det skulle komma i konflikt med det diskrimineringsförbud som finns, samt dels att det i skälen anges att rambeslutet ifråga inte hindrar en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella bestämmelser om bl.a. tryck- och yttrandefrihet.

När det först gäller en erinran om grundlagarnas tillämpning har någon hänvisning inte skett i någon av den lagstiftning som genomfört de tre nämnda rambesluten (prop. 2003/04:7 s. 72, prop. 2004/05:115 s. 49 och prop. 2008/09:218 s. 59 f.). Regeringen ser ingen anledning att i detta ärende göra en annan bedömning. Någon regel som erinrar om grundlagsskyddet bör därför inte införas. Så snart det uppkommer en fråga om verkställighet av ett beslut om förverkande som grundas på en gärning som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen eller om det avser förverkande av tryckta skrifter eller tekniska upptagningar med anledning av innehållet i dessa, bör samråd ske med Justitiekanslern. Samrådsskyldigheten bör i likhet med vad som tidigare skett regleras i förordning.

När det sedan gäller att i lagstiftningen erinra om Europakonventionens tillämplighet kan noteras att en sådan erinran finns i 2 kap. 4 § 2 lagen om en europeisk arresteringsorder. I det lagstiftningsärendet ansåg regeringen att en sådan erinran behövdes i ärenden om överlämnande av personer, även om regeringen pekade på de nackdelar som finns med att i lag hänvisa till Europakonventionen (se prop. 2003/04:7 s. 74). I lagen om verkställighet av frysningsbeslut och lagen om verkställighet av bötesstraff har en sådan erinran inte ansetts behövlig. I det förra fallet framhöll Lagrådet dessutom att det fanns goda skäl att inte införa en uttrycklig lagregel i detta avseende (prop. 2004/05:115 s. 137). Regeringen kan inte se att det i detta ärende finns några skäl som föranleder en annan bedömning. En uttrycklig regel som erinrar om Europakonventionens tillämplighet behövs således inte.

Justitiekanslern har i sitt remissyttrande pekat på att det i vissa situationer kan vara oklart hur långt det svenska skyddet på tryck- och yttrandefrihetens område sträcker sig i förhållande till vissa typfall som anges i yttrandet. Som ovan konstaterats bör det inte tas in någon hänvisning till grundlagarna. Inte heller bör regeringen i detta ärende närmare uttala sig om i vilken omfattning nu gällande grundlag hindrar verkställighet av ett utländskt beslut om förverkande utifrån vissa typfall.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det i den nya lagstiftningen inte bör hänvisas till grundlagarnas eller Europakonventionens tillämplighet.

Sammanfattning

I den nya lagstiftningen bör införas vissa avslagsgrunder som Kronofogdemyndigheten har att pröva innan myndigheten kan meddela en

verkställbarhetsförklaring. Dessa är kvarvarande brister i intyget och om en verkställighet skulle komma i konflikt med förbudet mot dubbel bestraffning (principen om *ne bis in idem*) eller bestämmelser om immunitet och privilegier. Avslag ska också kunna ske i vissa fall när domen har meddelats i utemå. Slutligen ska avslag ske om gärningen som beslutet om förverkande grundar sig på helt eller delvis har begåtts i Sverige och gärningen inte är straffbar här eller att verkställigheten av förverkandebeslutet har preskriberats enligt svenska bestämmelser.

Innan ett beslut om avslag meddelas ska Kronofogdemyndigheten enligt artikel 8.4 i rambeslutet samråda med den andra statens myndighet, om avslaget grundar sig på vissa av de vägransgrunder som anges i rambeslutet. Myndighetens skyldighet att samråda beror således på vilken vägransgrund som är aktuell att tillämpa, även om rambeslutet självklart inte hindrar myndigheten att samråda även i andra fall. Omfattningen av denna samråds skyldighet kan regleras i förordning.

7.4.5 Särskilt om verkställighet av beslut om utvidgat förverkande

Regeringens förslag: Ett beslut om utvidgat förverkande som fattats med stöd av artikel 3.1 och 3.2 i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott ska kunna erkännas och verkställas i Sverige under samma förutsättningar som övriga beslut om förverkande som sänds över för verkställighet här.

Regeringens bedömning: Det bör övervägas ytterligare i vilken omfattning utländska beslut om utvidgade förverkande ska kunna erkännas och verkställas i Sverige när förverkandebeslutet har meddelats med stöd av bestämmelser som går längre än det minimum som krävs enligt artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet eller med stöd av andra nationella bestämmelser om utvidgat förverkande.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utgångspunkten i promemorian var att det svenska genomförandet av förverkanderambeslutet i stort sett var i överensstämmelse med artikel 3.1 och 3.2 i det rambeslutet. För verkställighet av de beslut som fattats med stöd av förverkanderambeslutet och som sänts över av en annan medlemsstat skulle gälla ett partiellt krav på dubbel straffbarhet.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna har inte haft några invändningar mot promemorians förslag. *Helsingborgs tingsrätt* har ansett att det bör övervägas att införa strängare krav för att verkställa beslut om förverkande som har sin grund i förverkanderambeslutet men som avviker från det alternativ som Sverige valt. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har pekat på de svårigheter som kan finnas för att kunna avgöra huruvida ett beslut om förverkande dels svarar mot ett av de alternativ som ges i artikel 3.2 i förverkanderambeslutet, dels baserar sig på förverkanderambeslutet eller andra nationella bestämmelser. Fakultetsnämnden har vidare framfört tveksamheter huruvida ett längre gående krav på dubbel straffbarhet i dessa fall är tillräckligt.

Inledande anmärkningar

Rambeslutets tillämpningsområde omfattar, som tidigare nämnts (se avsnitt 7.1), även beslut om utökade möjligheter till förverkande (s.k. utvidgat förverkande), dels sådana beslut som grundar sig på artikel 3 i förverkanderambeslutet (artikel 2 d iii), dels beslut som baserar sig på nationella bestämmelser som går längre än förverkanderambeslutets miniminivå eller på andra nationella bestämmelser i den utfärdande statens lagstiftning (artikel 2 d iv). I det sistnämnda fallet kan det även röra sig om bestämmelser som grundar sig på genomförande av andra internationella överenskommelser, t.ex. narkotikabrottskonventionen eller rent nationella regler. I svensk rätt finns bestämmelser som genomför förverkanderambeslutet i 36 kap. 1 b § brottsbalken.

Ett beslut om utvidgat förverkande enligt förverkanderambeslutet skiljer sig från ett vanligt beslut om förverkande. Skillnaden består i att den egendom som förverkandet avser kopplas till en brottslig verksamhet och inte ett konkret brott samt att beviskravet beträffande denna koppling kan vara annorlunda formulerat. En annan skillnad kan också vara att ett beslut om utvidgat förverkande kan fattas inom ramen för ett annat förfarande än ett straffrättsligt.

En medlemsstats möjligheter att få ett beslut om utvidgat förverkande verkställt i en annan medlemsstat enligt det rambeslut som nu ska genomföras beror delvis på om beslutet grundar sig på någon av de i förverkanderambeslutet anvisade modellerna eller går längre enligt nationella bestämmelser eller grundar sig på andra nationella bestämmelser.

När det först gäller beslut om utvidgat förverkande som grundar sig på artikel 3 i förverkanderambeslutet anges i artikel 8.3 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande under vilka förutsättningar en verkställande stat kan vägra verkställighet. Om den verkställande staten finner att egendomen förverkades med stöd av artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet, men att den utfärdande staten valt en annan modell än den verkställande staten när det gäller de tre olika alternativen i artikel 3.2 i samma rambeslut, ska den verkställande staten i vart fall verkställa förverkandebeslutet i den omfattning som föreskrivs i liknande fall enligt den nationella lagstiftningen, dvs. enligt den modell som den staten valt. Tanken med artikel 8.3 är att den verkställande staten i vart fall ska verkställa beslut om utvidgat förverkande som den huvudsakligen själv skulle kunna förverka med stöd av nationella regler.

När det sedan gäller sådana beslut om utvidgat förverkande som avses i artikel 2 d iv, som enligt lagstiftningen i en medlemsstat går längre än förverkanderambeslutets miniminivå eller grundar sig på andra nationella regler, kan en medlemsstat enligt artikel 7.5 genom en förklaring ange att den inte kommer att erkänna och verkställa sådana beslut. Dessa beslut kan således helt uteslutas från tillämpningsområdet. I de fall en medlemsstat lämnat en förklaring enligt artikel 7.5 kommer övriga stater inte ens skicka över ett sådant utvidgat förverkande till den staten. Även om en sådan förklaring inte lämnas kan den verkställande staten alltid i det enskilda fallet vägra verkställighet enligt artikel 8.2 g. I dessa fall kan

den verkställande staten således själv avgöra under vilka förutsättningar verkställighet ska kunna ske.

Som föreslagits i avsnitt 7.1 ska tillämpningsområdet för den nya lagstiftningen omfatta endast beslut om utvidgat förverkande som grundar sig på minimikraven enligt artikel 3 i förverkanderambeslutet eftersom det är ett åtagande Sverige har att efterleva. Angående sådana beslut om förverkande som går längre än vad förverkanderambeslutet kräver, till vilken kategori svenska beslut om utvidgade förverkanden hör, eller grundar sig på andra nationella bestämmelser, anser regeringen att ytterligare överväganden bör ske. Det gäller framför allt under vilka omständigheter och i vilken omfattning utländska beslut ska omfattas av den nya lagens tillämpningsområde. Fram till dess sådana överväganden gjorts ska dessa beslut om förverkande inte omfattas av tillämpningsområdet. Det ska dock noteras – såsom också lyfts fram av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* – att det inte är helt enkelt att avgöra när ett utländskt beslut om förverkande baserar sig på förverkanderambeslutets bestämmelser eller andra nationella bestämmelser. Förverkanderambeslutets bestämmelser är dessutom minimiregler, vilket innebär att med det rambeslutet som utgångspunkt kan medlemsstaterna, utöver de brott som anges i artikel 3.1, tillåta även andra brott som utlöser ett förfarande om utvidgat förverkande. Det kan även vara aktuellt med andra – lägre – beviskrav än de som anges i artikel 3.2. Slutligen är det den utfärdande staten som i intyget kommer att ange vilket typ av beslut om utvidgat förverkande som skickas över för verkställighet. Den verkställande staten ska inte ifrågasätta den utfärdande statens bedömning annat än i uppenbara fall, dvs. då det är uppenbart att intyget inte motsvarar beslutet (se artikel 8.1). Utgångspunkten är dock att den verkställande staten ska kunna förlita sig på vad som anges i intyget.

De frågor som kräver ytterligare överväganden är om särskilda vägransgrunder bör införas beträffande beslut om utvidgat förverkande enligt artikel 2 d iv med stöd av artikel 8.2 g och, om så är fallet, hur de ska utformas. En annan fråga är hur de frågor som uppstår i samband med att ett beslut om utvidgat förverkande ska erkännas och verkställas i praktiken ska hanteras.

Som angetts inledningsvis i avsnittet om vägransgrunder (avsnitt 7.4.4) bör en allmän utgångspunkt vara att svenska myndigheter ska bistå andra stater så långt det är möjligt och att rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande blir ett effektivt verktyg för att komma åt de vinster som viss brottslighet genererar. Detta gör sig gällande även beträffande verkställighet av beslut om utvidgat förverkande, som är särskilt utvecklat för att komma åt brottsvinster från allvarlig brottslighet. Det har visat sig att de brottsbekämpande myndigheterna har svårigheter att fullt ut styrka att viss egendom utgör utbyte av ett konkret brott, även om egendomen på goda grunder kan antas härröra från brottslig verksamhet. Om sådana beslut har fattats i andra stater bör svenska myndigheter i största möjliga utsträckning bistå med att få dessa verkställda i Sverige i de fall detta blir aktuellt.

Som angetts ovan är vägransgrunden i artikel 8.3 knuten till hur Sverige har genomfört artikel 3 i förverkanderambeslutet. Tanken är att en verkställande stat ska verkställa ett beslut om utvidgat förverkande i samma omfattning som den staten själv i liknande fall kunnat fatta beslut. De svenska bestämmelserna om utvidgat förverkande i 36 kap. 1 b § brottsbalken bygger i huvudsak på modell ett (alternativ a) i artikel 3.2 i förverkanderambeslutet (prop. 2007/08:68 s. 50 f.). Samtidigt går den svenska regleringen längre än vad förverkanderambeslutets bestämmelser kräver, dels vad gäller vilka brott som kan utlösa ett beslut om förverkande, dels beträffande beviskravet. Även om den svenska regleringen därmed går längre än miniminivån i artikel 3 i förverkanderambeslutet får utgångspunkten för övervägandena om en särskild vägransgrund ska införas utgå från den modell som angetts ovan, dvs. det alternativ som anges i artikel 3.2 a i förverkanderambeslutet.

I promemorian föreslogs det inte någon vägransgrund som grundar sig på artikel 8.3, bl.a. mot bakgrund av svårigheterna att jämföra det alternativ som den utfärdande staten valt för att genomföra artikel 3.2 i förverkanderambeslutet med det svenska genomförandet. I stället föreslogs ett något längre gående krav på dubbel straffbarhet. *Helsingborgs tingsrätt* har anfört att utländska beslut om utvidgat förverkande kan visa sig vara mer långtgående än vad som bör anses acceptabelt. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har bl.a. anfört att det framstår som tveksamt om enbart ett krav på dubbel straffbarhet innebär en tillräcklig garanti för den enskildes rättssäkerhet, eftersom den reglering som finns inte innehåller några krav på t.ex. beviskravet vad gäller det förverkandeutlösande brottet. Regeringen gör i detta sammanhang följande bedömning.

Det bör generellt inte vara något hinder att i Sverige verkställa ett beslut om utvidgat förverkande på den grunden att den andra medlemsstaten utgått från en annan modell för att genomföra artikel 3.2 i förverkanderambeslutet. Syftet med att det finns olika alternativ är att ge medlemsstaterna en viss flexibilitet vid genomförandet av det rambeslutet. Att hålla sig till sin egen valda modell för att avgöra om verkställighet av utvidgat förverkande ska kunna ske rimmar enligt regeringens mening illa med tanken om principen om ömsesidigt erkännande, där syftet är att vissa olikheter ska accepteras mellan medlemsstaterna. Redan idag kan det bli aktuellt att verkställa beslut om utvidgat förverkande som klart avviker från den svenska regleringen. I de nordiska länderna finns sedan 1990-talet regler om utvidgade förverkanden och enligt den nordiska verkställighetslagen finns inga uttryckliga skäl att avslå en sådan begäran om verkställighet. Dessutom bör det framhållas att rambeslutet skapar möjligheter att framöver få svenska beslut om utvidgat förverkande verkställda utomlands och mot bakgrund av hur dessa bestämmelser utformas kommer Sverige att vara beroende av att andra medlemsstater har samma inställning när det eventuellt blir aktuellt att i den staten verkställa ett svenskt beslut. Det kommer sannolikt vara så att svenska beslut kommer att avvika från hur beslut om utvidgat förverkande fattas i den staten. Enligt regeringens uppfattning

bör utgångspunkten vara att skillnader i val av modell vid genomförandet av artikel 3 i förverkanderambeslutet inte ska utgöra en grund för avslag. Det kan också framhållas, vilket *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har pekat på, att det torde vara förenat med stora svårigheter att jämföra det svenska genomförandet av artikel 3.2 i förverkanderambeslutet med den andra statens motsvarande regler, framför allt vad avser frågan hur beviskravet är uppställt. Kronofogdemyndigheten skulle i varje enskilt fall behöva sätta sig in i den andra statens lagstiftning för att kunna göra dessa jämförelser. Det anser regeringen av rent praktiska skäl inte vara rimligt. Mot den nu angivna bakgrunden bör någon särskild vägransgrund knuten till det svenska genomförandet av artikel 3 i förverkanderambeslutet inte införas.

I promemorian föreslogs ett krav på dubbel straffbarhet för verkställighet av dessa beslut om utvidgade förverkanden, utom i de fall den gärning som låg till grund för förverkandet (det förverkandeutlösande brottet) omfattades av den s.k. listan i artikel 6.1. I artikel 3.1 i förverkanderambeslutet räknas det upp ett antal brott som ska kunna föranleda ett senare beslut om utvidgat förverkande. Alla de brott som anges där inkluderas också, fast i mer allmänna ordalag, i listan i artikel 6.1. Det ska dock noteras att för alla de brott som räknas upp i artikel 3 i förverkanderambeslutet anges inte några straffrösklar, även om det i de allra flesta fall kommer att röra sig om brott som motsvarar den tröskel som anges i artikel 6.1. Regeringen anser mot denna bakgrund att ett partiellt krav på dubbel straffbarhet inte fyller någon funktion och bör således inte införas. Den möjlighet som finns att åberopa ett sådant krav, dvs. när den förverkandeutlösande gärningen helt eller delvis begåtts i Sverige, samt övriga vägransgrunder som föreslås gälla är fullt tillräckliga för att ta hand om de situationer då det är lämpligt att avslå verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om utvidgat förverkande som meddelats med stöd av artikel 3 i förverkanderambeslutet.

Det praktiska förfarandet

Som föreslås ovan kommer olika förutsättningar att gälla för erkännande och verkställighet av beslut om förverkande som grundar sig på en tillämpning av artikel 3 i förverkanderambeslutet och de beslut som baserar sig på andra nationella regler om utvidgat förverkande, inklusive sådana bestämmelser som går längre än miniminivån i förverkanderambeslutet. De sistnämnda besluten föreslås falla utanför lagens tillämpningsområde till dess närmare överväganden gjorts. För att Kronofogdemyndigheten ska kunna veta vilken prövning som ska ske måste den bli informerad om vilken typ av beslut om utvidgat förverkande det rör sig om.

Utgångspunkten är det intyg som den utfärdande staten alltid ska bifoga förverkandebeslutet. Av intyget ska det framgå vilken typ av förverkandebeslut det rör sig om samt vilka brott som ledde till beslutet om förverkande. Om den utfärdande staten anger att det rör sig om ett beslut enligt artikel 2 d iv (se bilagan till rambeslutet; ruta i, punkt 1.2 iv), dvs. ett beslut som har fattats med stöd av andra nationella regler än de som genomför artikel 3 i förverkanderambeslutet eller som går längre

än miniminivån i förverkanderambeslutet, ska verkställigheten avvisas. Det får emellertid förutsättas att den andra staten aldrig sänder över ett sådant beslut med hänsyn till den förklaring enligt artikel 7.5 som Sverige föreslås avge. Om den utfärdande staten däremot anger att det rör sig om ett beslut om utvidgat förverkande i den första kategorin, dvs. de som anges i artikel 2 d iii (se bilagan till rambeslutet; ruta i, punkt 1.2 iii a–c) ska de förutsättningar som gäller för ordinära förverkandebeslut tillämpas. I intyget ska den utfärdande staten även ange den brottslighet som ledde till förverkandebeslutet (se bilagan till rambeslutet; ruta i, punkt 2). Det kan inte uteslutas att en utfärdande stat anger att det rör sig om ett beslut om utvidgat förverkande som grundar sig på någon av de tre modellerna i artikel 3.2 i förverkanderambeslutet, men samtidigt anger ett brott som inte överensstämmer med den katalog som finns angiven artikel 3.1 i förverkanderambeslutet. Den utfärdande staten kan vara av den uppfattningen att även om det rör sig om annan brottslighet baserar sig beslutet om det utvidgade förverkandet på nämnda rambeslut. Regeringen är emellertid av den uppfattningen att det i dessa fall är fråga om ett beslut om förverkande med stöd av rambeslutets artikel 2 d iv. Ett sådant beslut ska således avvisas.

Den prövning som beskrivs ovan är också förenlig med rambeslutet. Konstruktionen i artikel 8.3 och artikel 8.2 g är att den verkställande staten i varje enskilt fall får bedöma om ett beslut om förverkande som sänts över är ett sådant beslut som anges i artikel 2 d iii eller iv. Om den verkställande staten anser att beslutet om utvidgat förverkande är ett beslut som anges i artikel 2 d iii är det vägransgrunden i artikel 8.3 som ska tillämpas. Bliar bedömningen att beslutet är ett beslut enligt den andra kategorin ska artikel 8.2 g användas eller så avvisas beslutet med stöd av artikel 7.5. Den verkställande staten kan således göra sin egen bedömning om vad det är för beslut om utvidgat förverkande. Regeringen anser att en sådan prövning bör ske eftersom olika förutsättningar gäller beroende på vad för typ av beslut om utvidgat förverkande det rör sig om. Regeringen är vidare medveten om att en prövning av dylikt slag i vissa fall kan bli komplicerad, men ser ändå att en jämförelse med den brottskatalog som anges i artikel 3.1 i förverkanderambeslutet och det brott som anges i intyget låter sig göras utan alltför stora svårigheter. Samma möjlighet kommer dock inte att finnas när det rör sig om vilken av de tre modellerna som använts i artikel 3.2 i förverkanderambeslutet. Den utfärdande staten kommer att kryssa för det alternativ den staten valt. Därutöver kommer ytterligare uppgifter inte att finnas i intyget. Någon möjlighet att pröva om den angivna modellen i intyget också stämmer överens med den modell som tillämpas i den utfärdande staten kommer inte att finnas, förutom i mycket uppenbara fall.

Regeringens förslag: Om ett beslut om förverkande inte kan verkställas ska detta inte få ersättas med ett frihetsberövande eller någon annan åtgärd.

Verkställighet av ett beslut om förverkande avseende specifik egendom ska, om det är lämpligt och om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten godtar det, få ersättas med betalning eller verkställighet avseende värdet av egendomen. Detta ska inte gälla vid verkställighet av beslut om förverkande av hjälpmedel vid brott.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Rambeslutet gör det möjligt för den verkställande staten att med stöd av artikel 12.4 föreskriva att verkställighet av ett beslut om förverkande får ske genom andra alternativa åtgärder, inklusive ett frihetsberövande, under förutsättning att behörig myndighet i den utfärdande staten samtyckt till detta. Rambeslutet lämnar vidare utrymme för att ett förverkandebeslut som avser viss egendom i stället verkställs genom betalning av ett belopp som motsvarar värdet av denna egendom (artikel 7.2). Vidare är förutsättningen att ett förverkande av ett visst belopp fullgörs gentemot all egendom som finns att tillgå om betalning inte erläggs (artikel 7.3). Den utfärdande myndigheten ska i intyget ange om andra alternativa åtgärder till ett förverkandebeslut enligt artikel 12.4 får tillämpas och om ett förverkandebeslut avseende viss egendom kan verkställas genom betalning av ett belopp.

Vissa stater har en lagstiftning som gör det möjligt att vidta andra alternativa åtgärder när en verkställighet av ett förverkandebeslut inte lyckas, t.ex. ett frihetsberövande, en annan typ av straffrättslig påföljd eller andra åtgärder. Några sådana möjligheter finns inte enligt svensk rätt. Artikel 12.4 gör det möjligt för den verkställande staten att använda sig av dessa andra åtgärder under förutsättning att den utfärdande staten samtycker till detta i intyget. I de fall ett svenskt förverkandebeslut sänds över till en annan medlemsstat för verkställighet där föreslås i avsnitt 7.3.2 att Kronofogdemyndigheten inte får tillåta att sådana andra åtgärder vidtas. Främsta skälet är förstås att sådana möjligheter inte finns enligt svenska regler. Att ersätta ett beslut om förverkande med t.ex. en frihetsberövande åtgärd är främmande för den svenska rättsordningen. I det nu aktuella fallet, när Sverige är verkställande stat, bör därför några sådana möjligheter inte finnas. Detta bör framgå av lagtexten. Om den utfärdande staten i intyget anger att andra åtgärder får tillämpas bör Kronofogdemyndigheten upplysa den andra statens myndighet om att detta inte är möjligt enligt svenska regler. Sådan underrättelse kan regleras i förordning.

Det finns enligt regeringens mening inte några principiella hinder mot att ett utländskt beslut om förverkande avseende viss specifik egendom verkställs i Sverige genom betalning eller indrivning av ett penningbelopp motsvarande värdet av den specifika egendomen, om den andra statens myndighet i intyget förklarar sig villig att godta detta. Det handlar

ytterst om att tillgodose den andra myndighetens önskemål om att få beslutet verkställt, samtidigt som en möjlighet att byta egendom mot betalning ökar den enskildes utrymme att också själv kunna påverka verkställigheten. Ett förutsättning för ett sådant förfarande är att Kronofogdemyndigheten gör bedömningen att det är lämpligt. Det kan t.ex. inte anses lämpligt om egendomen som har förverkats är förbjuden att inneha. Vidare krävs att det finns uppgift om värdet på den egendom som avses. I den mån det inte finns någon sådan uppgift bör den andra statens myndighet få tillfälle att komma in med en komplettering.

I promemorian föreslogs att det inte borde vara tillåtet att ersätta förverkande av hjälpmedel vid brott med dess värde. Skälet för detta var att det skulle vara stötande om en brottsling skulle kunna få tillbaka sådan egendom som utgjort brotts hjälpmedel genom att betala för den. Regeringen gör delvis en annan bedömning. Enligt 36 kap. 2 § brottsbalken kan hjälpmedel vid brott förverkas. I samma bestämmelse finns det en möjlighet att i stället förverka värdet av egendomen. Beslut om förverkande av värdet av hjälpmedel vid brott faller dock utanför rambeslutets tillämpningsområde (se avsnitt 7.1). Det bör därför inte vara tillåtet att ersätta verkställighet av ett beslut om förverkande av hjälpmedel med verkställighet avseende värdet av hjälpmedlet.

Bestämmelsen i artikel 7.3 i rambeslutet att ett beslut om förverkande av visst belopp kan verkställas genom att egendom tas om hand för det fall betalning inte erlaggs behöver inte regleras särskilt. Detta är en ren verkställighetsfråga. En annan sak är att den egendom som tagits om hand i ett sådant fall inte, i samband med den fördelning som ska ske enligt artikel 18, får översändas till den utfärdande staten utan att behörig myndighet i den staten lämnat sitt samtycke till det (se avsnitt 7.4.12).

7.4.7 Uppskov med verkställigheten

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten ska få besluta om uppskov med verkställigheten på viss tid om verkställigheten skulle skada en pågående brottsutredning, om samma egendom eller samma fysiska eller juridiska person redan är föremål för ett förfarande om förverkande, om beslutet om förverkande måste översättas eller om det finns risk för överförverkande. Tiden för uppskov får förlängas. Finns det skäl för uppskov ska vidtagna verkställighetsåtgärder kunna återgå. Ett beslut om uppskov ska innehålla skälen för beslutet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslogs dock att åklagare skulle vara behöriga att pröva frågor om verkställighet och uppskov. Vidare föreslogs i promemorian en uttrycklig bestämmelse om konkurrerande beslut om förverkande från två medlemsstater samt att Kronofogdemyndigheten skulle kunna besluta om uppskov med en verkställighet om talan mot verkställigheten förs.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot promemorians förslag. Såväl *Kronofogdemyndigheten* som *Åklagarmyndigheten* har, för det fall Kronofogdemyndigheten utses att vara behörig myndighet, pekat på behoven av ett bra informationsutbyte mellan dessa myndigheter.

Skälen för regeringens förslag

Inledande överväganden

Rambeslutet möjliggör för den verkställande myndigheten att i vissa fall besluta om uppskov med verkställigheten av ett förverkandebeslut. Enligt artikel 10.1 får uppskov beslutas i fem olika situationer. Dessa är när det finns risk för överförverkande (a), när rättsmedel utnyttjas (b), när verkställigheten riskerar att skada en pågående brottsutredning (c), när det är nödvändigt att översätta beslutet om förverkande (d) samt när egendomen redan omfattas av ett förfarande om förverkande i den verkställande staten (e). Ett beslut om uppskov innebär att Kronofogdemyndigheten, efter det att en verkställbarhetsförklaring har meddelats, beslutar att skjuta upp den faktiska verkställigheten. Ett beslut om uppskov innebär således inte att beslutet om att erkänna den andra statens förverkandebeslut skjuts upp. Ett uppskov aktualiseras i de flesta fall under handläggningens första skede, dvs. i samband med att en verkställbarhetsförklaring meddelas, men frågan kan också uppkomma i ett senare skede när verkställigheten påbörjats. Den verkställande myndigheten har enligt artikel 10.3 och 10.4 en skyldighet att informera behörig myndighet i den andra staten om att ett uppskov har meddelats, samt skälen för det. En skyldighet för Kronofogdemyndigheten att motivera ett beslut om uppskov bör därför införas i den nya lagen.

Artikel 10.2 anger att den verkställande behöriga myndigheten ska vidta samma åtgärder som i ett rent nationellt förfarande under ett uppskov, till säkerställande av att egendomen inte försvinner. Det kan konstateras att verkställighetsåtgärder som redan har hunnit vidtas får bestå under tiden för uppskovet. Egendomen är på så sätt säkrad under uppskovet. Visserligen införs en möjlighet att låta verkställighetsåtgärder som redan har hunnit vidtas återgå. Detta skulle kunna bli aktuellt där risken för att skada en pågående brottsutredning minskar om vidtagna åtgärder hävs. Denna möjlighet bör därför finnas, men enligt regeringens mening endast användas i undantagsfall.

Pågående brottsutredning

En uppskovsgrund som kan aktualiseras i ett inledande skede är då verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning, även om frågeställningen kan uppkomma även i ett senare skede av verkställigheten. Hänvisningen till pågående utredning innefattar i realiteten huvudsakligen brottsutredningar i den verkställande staten, men utesluter inte brottsutredningar i en annan stat, även om det torde vara sällsynt. En tänkbar situation är när svenska myndigheter vidtar utredningsåtgärder för att bistå en annan stat i dess brottsutredning. Något krav på att en förundersökning ska vara inledd för att uppskovsgrunden ska vara tillämplig uppträffas inte.

Mot bakgrund av betydelsen av att inte skada en pågående brottsutredning bör en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att besluta om uppskov med verkställigheten föras in i den nya lagstiftningen. Med hänsyn till de överväganden som ligger bakom införandet av denna uppskovsgrund bör någon delgivning av verkställbarhetsförklaringen inte ske så länge grunden för uppskovet kvarstår. Det ligger i sakens natur att eventuella verkställighetsåtgärder eller domstolsprövning får skjutas upp så länge hindret består.

Bedömningen av om verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning kräver överväganden av Kronofogdemyndigheten av speciellt slag. En sådan bedömning kan också involvera mycket känsliga uppgifter. Kronofogdemyndigheten kommer inte att ha någon tillgång till misstankeregistret (se avsnitt 7.4.2). Bedömningen bör därför som huvudregel göras efter samråd med de brottsbekämpande myndigheterna, främst Åklagarmyndigheten. Denna samrådsskyldighet kan regleras i förordning. Det ska poängteras att det kan finnas situationer då ett sådant samråd inte är nödvändigt, t.ex. då den egendom som omfattas av beslutet om förverkande redan har frysts för den andra statens räkning.

Flera förfaranden om förverkande

En annan situation där det kan finnas behov av att besluta om uppskov med verkställigheten av ett utländskt beslut om förverkande är om det finns två eller flera beslut om förverkande eller flera förfaranden om förverkande i den verkställande staten riktade mot samma fysiska eller juridiska person eller mot samma egendom (artikel 10.1 e).

I artikel 11 regleras särskilt hur verkställigheten kan hanteras i de fall där den verkställande staten handlägger två eller flera beslut om förverkande, dels avseende en betalningsskyldighet riktad mot samma fysiska eller juridiska person och den berörda personen inte har tillräckligt med tillgångar för att samtliga beslut ska kunna verkställas, dels två eller flera beslut om förverkande avseende samma specifika egendom. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten ska då avgöra vilket eller vilka av besluten som ska verkställas i dessa fall. Bedömningen ska ske med utgångspunkt i samtliga omständigheter. I artikeln anges att hänsyn ska tas till förekomsten av frysningensbeslut, brottets svårhetsgrad, platsen för brottet, när beslut om förverkande meddelades och när det sändes över för erkännande och verkställighet. Bestämmelsen i artikel 11 får anses utgå i fråga – även om det inte anges uttryckligen – två eller flera beslut från medlemsstater som översänts med stöd av rambeslutet.

Även om artikel 11 är begränsad till beslut från medlemsstater har grunden för uppskov enligt artikel 10.1 e enligt regeringens uppfattning ett vidare tillämpningsområde. Bestämmelsen i rambeslutet torde också omfatta situationer när den verkställande staten hanterar en begäran om verkställighet enligt andra internationella överenskommelser, t.ex. 1990 års förverkandekonvention, om det rör samma fysiska eller juridiska person eller samma egendom. För svenskt vidkommande skulle det kunna röra sig om situationer när verkställighet av ett utländskt förverkandebeslut hanteras inom ramen för den internationella eller den nordiska verkställighetslagen.

Slutligen omfattar bestämmelsen i artikel 10.1 e situationer när samma fysiska eller juridiska person eller samma egendom är föremål för ett svenskt förfarande om förverkande, t.ex. när egendomen är beslagtagen för att säkerställa en framtida verkställighet av ett sakförverkande eller beslut har fattats om ett värdeförverkande avseende samma person.

Enligt regeringens mening bör Kronofogdemyndigheten, i enlighet med rambeslutets artikel 10.1 e, ha en möjlighet att besluta om uppskov med verkställigheten av ett förverkandebeslut som sänds över med stöd av rambeslutet. Regeringen anser däremot – till skillnad mot vad som föreslogs i promemorian – inte att det behövs en uttrycklig bestämmelse om konkurrerande framställningar. En bestämmelse om en möjlighet att besluta om uppskov med verkställigheten är fullt tillräcklig och ett uppskov i dessa fall innebär i realiteten att Kronofogdemyndigheten gör en bedömning av hur två konkurrerande förfaranden ska hanteras. Bestämmelsen om uppskov ska omfatta alla de situationer som redovisats ovan, dels när det gäller beslut om förverkande från flera olika stater – såväl medlemsstater som då en tredje stat är inblandad, dels om det finns ett svenskt förfarande om förverkande. En möjlighet för Kronofogdemyndigheten att i dessa fall besluta om uppskov med en verkställighet ska ta i beaktande alla relevanta omständigheter i ärendet, bl.a. de som anges i rambeslutet, t.ex. om tillgångarna redan frysts efter beslut i samma stat och i samma förfarande som förverkandebeslutet eller om förfarandet i ett av de beslut som konkurrerar är långt framskridet.

Bestämmelsens räckvidd, dvs. ett uppskov med verkställigheten, kan endast avse ett beslut om förverkande som sänts över med stöd av rambeslutet. Om Kronofogdemyndigheten t.ex. gör den bedömningen att verkställighet av ett förverkandebeslut som har begärts enligt andra internationella överenskommelser inte ska äga företräde, får det ”uppskovet” hanteras inom ramen för de konventions- och svenska bestämmelser som reglerar det förfarandet. Detsamma gäller om det rör sig om ett svenskt förverkandebeslut.

Enligt rambeslutet är ett uppskov tänkt att vara temporärt. I praktiken kan dock ett uppskov leda till att den specifika egendomen som förverkats i det uppskjutna beslutet inte längre finns att tillgå. Resultatet blir då att verkställbarhetsförklaringen bör upphävas (se avsnitt 7.4.10). Detsamma gäller om beslutet avser ett värdeförverkande och Kronofogdemyndigheten konstaterar att det inte längre finns några tillgångar att tillgå efter det att det prioriterade förverkandebeslutet har verkställts.

Överförverkande

Huvudprincipen i rambeslutet är att ett beslut om förverkande ska sändas över till en medlemsstat åt gången (artikel 5.1). Det finns emellertid vissa undantag från denna princip. Ett sådant undantag är att beslut om förverkande avseende en betalningsskyldighet får sändas över till flera stater samtidigt, om det krävs av verkställighetsskäl (artikel 5.3). Så kan t.ex. vara fallet då behörig myndighet i den utfärdande staten gör bedömningen att de tillgångar som kan antas finnas i en medlemsstat inte räcker för att verkställa beslutet fullt ut. En annan orsak kan vara att undvika en situation där den som förverkandebeslutet riktar sig mot flyttar sina

tillgångar mellan staterna. Av samma skäl får verkställigheten fortsätta i den utfärdande staten. Samtidig verkställighet avseende ett penningbelopp i flera stater skapar emellertid en risk för att det sammanlagda värdet av verkställighetsåtgärderna överstiger det belopp som förverkandebeslutet avser. Med anledning av denna risk för överförverkande finns det en möjlighet för den verkställande myndigheten att besluta om uppskov med verkställigheten (artikel 10.1 a). För att förhindra ett överförverkande är det av stor vikt att behöriga myndigheter håller tät kontakt med varandra och fortlöpande rapporterar hur indrivningen fortskrider när man närmar sig den punkt där förverkandet är helt verkställt. Rambeslutet föreskriver också en underrättelse- och samrådsskyldighet som har till syfte att undvika risken för överförverkande. Dessutom ska den utfärdande staten i intyget ange om beslutet om förverkande har sänts över till flera medlemsstater. En sådan uppgift bör föranleda Kronofogdemyndigheten att hålla sig särskilt informerad om hur verkställigheten fortgår. Uppskovsmöjligheten blir en möjlighet för myndigheten att undvika ett överförverkande.

Överklagande

Enligt artikel 10.1 b i rambeslutet kan uppskov med verkställigheten beslutas om den som förklaringen riktar sig mot använder sig av de rättsmedel som föreskrivs i artikel 9 vad gäller erkännande och verkställighet av beslutet om förverkande.

Som angetts tidigare och som utvecklas i avsnitt 7.4.9 kommer Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring att kunna överklagas. Den processordning som föreslås gälla för domstolens prövning är lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen). Enligt 26 § ärendelagen kan domstolen i samband med ett överklagande meddela inhibition, vilket innebär att det överklagade beslutet, dvs. verkställbarhetsförklaringen, tills vidare inte får verkställas. Det innebär att verkställigheten i enlighet med artikel 10.1 b skjuts upp. Samma sak gäller om den som förklaringen gäller mot överklagar Kronofogdemyndighetens beslut under verkställigheten. Ärendelagens regler är tillämpliga även här (18 kap. 1 § utsokningsbalken).

I promemorian föreslogs att Kronofogdemyndigheten skulle ha en möjlighet att besluta om uppskov med verkställigheten. Det förslaget ska dock ses mot bakgrund av att det i promemorian föreslogs att Åklagarmyndighetens beslut om verkställbarhetsförklaring skulle kunna överklagas till domstol och att reglerna om domstols handläggning i brottmål tillämpas. Dessa regler möjliggör inte meddelande av inhibition. Regeringen kan inte se något behov av att utöver en domstols möjlighet att meddela inhibition enligt 26 § ärendelagen införa bestämmelser om en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att besluta om uppskov med verkställigheten.

Översättning

Den verkställande statens behöriga myndighet kan besluta om uppskov med verkställigheten om den anser det nödvändigt att helt eller delvis

översätta beslutet om förverkande (artikel 10.1 d). Utgångspunkten i rambeslutet är att intyget ska vara tillräckligt för att den verkställande staten ska kunna ta ställning till om beslutet om förverkande ska erkännas och verkställas. Syftet med intyget är att undvika kostsamma och tidsödande översättningar av besluten. Motsvarande synsätt återspelas i alla de övriga rambesluten som reglerar det straffrättsliga samarbetet.

Det kan dock inte uteslutas att den som verkställbarhetsförklaringen gäller mot kommer med invändningar som gör att det kan bli nödvändigt att översätta hela eller delar av beslutet om förverkande. Kronofogdemyndigheten bör i sådana situationer ha en möjlighet att besluta om uppskov med verkställigheten till dess en översättning gjorts, även om detta inte ska ske med automatik. Inget hindrar att verkställigheten fortsätter även om en översättning görs. Det ska noteras att Kronofogdemyndigheten själv kommer att få stå för kostnaden för översättningen, vilket anges uttryckligen i artikel 10.1 d. Denna kostnad kan således inte återkrävas från den utfärdande staten.

Sammanfattning

I den nya lagstiftningen bör det föras in en bestämmelse som gör det möjligt för Kronofogdemyndigheten att besluta om uppskov med verkställigheten för en viss tid. De situationer när detta kan bli aktuellt är när en verkställighet skulle kunna skada en pågående brottsutredning, när det finns flera förfaranden om förverkande, när det finns en risk för överförverkande och när det finns behov av att översätta beslutet om förverkande.

Det ligger i sakens natur att ett beslut om uppskov bör fattas så snabbt som möjligt. Om ett beslut om uppskov meddelas, ska den andra statens myndighet genast underrättas om detta och om skälen för beslutet (artikel 10.4). I underrättelsen bör anges dels hur lång tid uppskovet avser, dels om det finns risk för att tiden kan komma att förlängas. Vissa skäl för uppskov är av den arten att de snabbt kan upphöra. Det gäller exempelvis uppskov på grund av att beslutet om förverkande måste översättas. I andra fall kan det vara svårt att överblicka hur långt uppskovet kan bli, t.ex. vid uppskov på grund av att verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning. Så snart skälen för uppskov har upphört ska verkställigheten påbörjas eller återupptas. Dessutom ska den behöriga myndigheten i den utfärdande staten genast underrättas om detta. Kronofogdemyndighetens underrättelseskyldighet i dessa frågor kan regleras i förordning.

Regeringens förslag: Det verkställbara beloppet ska sättas ned om beslutet om förverkande avser en betalningsskyldighet och det under verkställigheten av beslutet visar sig att detta till någon del har betalats in eller verkställts i en annan stat. Beslut om nedsättning under verkställighet ska fattas av Kronofogdemyndigheten med tillämpning av den växelkurs som gällde vid tidpunkten för beslutet om förverkande.

Promemorians förslag: Enligt promemorian skulle beslut om nedsättning innan verkställbarhetsförklaringen fastställts slutligt fattas av åklagaren eller rätten genom en ändring av verkställbarhetsförklaringen. För tiden därefter föreslogs att Kronofogdemyndigheten skulle sätta ned det belopp som skulle verkställas utan någon ändring av verkställbarhetsförklaringen.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat dem utan erinran. *Svea hovrätt* har pekat på vissa orimliga konsekvenser om avsikten i promemorian är att endast rätten ska kunna besluta om nedsättning av det verkställbara beloppet sedan rätten har fastställt verkställbarhetsförklaringen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt rambeslutet kan verkställigheten av ett beslut om förverkande av en betalningsskyldighet fortsätta i den utfärdande staten, jämsides med verkställigheten här. Vidare kan den utfärdande staten begära verkställighet i flera stater samtidigt. Den som avses med beslutet om förverkande kan också frivilligt bidra till verkställigheten genom inbetalning i en eller flera stater. Detta innebär att det under den tid som handläggningen pågår kan visa sig att det belopp som har begärts förverkat i Sverige måste sättas ned på grund av att en del av det förverkade beloppet betalats eller drivits in utomlands. Detta regleras i artikel 12.2 i rambeslutet. I den nya lagstiftningen bör det därför föras in en bestämmelse om nedsättning av det verkställbara beloppet motsvarande den del som har verkställts i en annan stat.

Promemorian föreslog att åklagare eller rätten, innan verkställbarhetsförklaringen prövats slutligt, skulle sätta ned det verkställbara beloppet genom en ändring av verkställbarhetsförklaringen. För tiden därefter skulle Kronofogdemyndigheten sätta ned beloppet, men utan någon ändring av förklaringen. *Svea hovrätt* har anfört att effekten av promemorians förslag kan bli att en högre instans tvingas meddela prövnings-tillstånd enbart för att kunna sätta ned det belopp som ska verkställas, vilket enligt hovrätten inte är rimligt. Regeringen delar hovrättens bedömning. Hanteringen av en nedsättning av det penningbelopp som ska verkställas bör vara enkel och effektiv. Mot bakgrund av att verkställighet kan pågå i flera medlemsstater kan den lösning som föreslogs i promemorian, att nedsättning skulle ske genom en ändring i verkställbarhetsförklaringen, ge upphov till ett alltför formaliserat förfarande. En annan lösning bör därför väljas.

Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff var motsvarande fråga aktuell och *Svea hovrätt* anförde samma synpunkter på promemorians förslag i de delar som avsåg nedsättning av bötesbeloppet. Även lagrådet föreslog ändringar för att förenkla förfarandet i nu aktuella frågor (se prop. 2008/09:218 s. 68 f.). I propositionen ansåg

regeringen att nedsättning av det bötesbelopp som ska drivas in är en ren verkställighetsfråga, oavsett vid vilken tidpunkt nedsättningen sker. Enligt 3 kap. 13 § lagen om verkställighet av bötesstraff är det Kronofogdemyndigheten som beslutar om att sätta ned beloppet. Regeringen kan inte se någon anledning att göra en annan bedömning vad gäller nedsättning av det verkställbara beloppet vid ett förverkande. Beslut om nedsättning bör således fattas av Kronofogdemyndigheten, vilket bör framgå av den nya lagstiftningen.

Vid nedsättning av det verkställbara beloppet är det alltid den växelkurs som gällde vid tidpunkten för det utländska beslutet om förverkande som ska tillämpas.

7.4.9 Domstolsprövningen

Regeringens förslag: Den mot vilken verkställbarhetsförklaringen gäller ska skriftligen till allmän domstol kunna överklaga Kronofogdemyndighetens förklaring inom tre veckor från det att han eller hon fått del av denna. Kronofogdemyndigheten prövar om överklagandet kommit in i rätt tid. Om överklagandet inte avvisas ska myndigheten överlämna handlingarna i ärendet till tingsrätten. När rätten prövar överklagandet ska Kronofogdemyndigheten vara den enskildes motpart. Frågan om behörig domstol ska avgöras enligt de allmänna bestämmelserna i utsökningsbalken om överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vid domstolens handläggning ska lagen (1996:242) om domstolsärenden gälla. Innan rätten prövar ett överklagande eller upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Kronofogdemyndigheten ges tillfälle att yttra sig.

Promemorians förslag: Promemorians förslag utgick från att åklagare skulle meddela en verkställbarhetsförklaring och att den mot vilken förklaringen gällde skulle kunna begära rättens prövning av densamma. Tillämplig processordning föreslogs vara rättegångsbalkens regler för bötesmål, med viss avvikande reglering. I promemorian föreslogs vidare att det inte skulle vara möjligt att delge en verkställbarhetsförklaring genom kungörelsedelgivning och surrogatdelgivning.

Remissinstanserna: *Kronofogdemyndigheten*, *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* har angett att vid domstolens handläggning bör ärendelagen gälla mot bakgrund av att myndigheterna anser att Kronofogdemyndigheten ska vara behörig myndighet enligt rambeslutet (se avsnitt 7.2.3). *Sveriges advokatsamfund* har förordat att verkställbarhetsförklaringen automatiskt ska underställas rättens prövning. Slutligen har *Svea hovrätt*, *Kronofogdemyndigheten* och *Föreningen Sveriges kronofogdar* pekat på behovet av effektiv delgivning och lyft fram kungörelsedelgivning som en möjlig delgivningsform. *Umeå tingsrätt* har föreslagit en lagändring för att göra det möjligt att tillämpa förenklad delgivning.

Överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring

Enligt artikel 9.1 i rambeslutet åläggs medlemsstaterna att införa bestämmelser för att se till att alla berörda parter, inklusive tredje part i god tro, har tillgång till rättsmedel mot erkännande och verkställighet av ett utländskt beslut om förverkande. Detta gäller oavsett vilken myndighet som utses som behörig myndighet enligt rambeslutet. En talan kan – men måste inte – ha en uppskjutande effekt på verkställigheten i den verkställande staten. Enligt artikel 9.2 får en talan inte avse en omprövning av det ursprungliga beslutet om förverkande. Vidare ska enligt artikel 9.3 den verkställande staten underrätta den utfärdande staten om ett överklagande sker.

I angivna bestämmelser finns en skyldighet att införa en tillgång till rättsmedel för alla som kan beröras av ett erkännande eller en verkställighet. Regeringen anser därför att det i den nya lagstiftningen bör införas bestämmelser om överklagande. Mot bakgrund av att Kronofogdemyndigheten föreslås vara den myndighet som meddelar en verkställbarhetsförklaring är det den myndighetens beslut som ska överklagas. När det gäller möjligheten för andra berörda, t.ex. tredje part i god tro, att bevara sina rättigheter finns det möjligheter att överklaga de beslut som fattas under själva verkställigheten enligt 18 kap. utsökningssbalken. De bestämmelserna får enligt regeringens uppfattning anses vara tillräckliga för att i dessa delar leva upp till åtagandet i rambeslutet.

Den lösning som föreslogs i promemorian, dvs. att den mot vilken förklaringen gäller får begära rättens prövning av verkställbarhetsförklaring, och som remissinstanserna har anslutit sig till, är således också den lösning som regeringen förespråkar.

Delgivning m.m.

Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring föreslås innehålla en uppgift om att förklaringen kan överklagas och inom vilken tid det ska ske. En särskild fråga är hur denna tid i så fall ska beräknas. De alternativ som finns till hands är att tidsfristen börjar löpa från det att Kronofogdemyndigheten meddelade verkställbarhetsförklaringen eller att fristen löper från den dag den mot vilken förklaringen gäller delgetts densamma. Delgivning vållar emellanåt praktiska problem. Vid verkställighet av ett utländskt förverkandebeslut får man vidare räkna med att verkställighet i vissa fall begärs här i landet av det enda skälet att det finns tillgångar här. Den mot vilken förklaringen gäller kan lika gärna befinna sig i den utfärdande staten eller i en tredje stat varvid delgivning kan behöva ske i någon av dessa stater.

Det finns ingen skyldighet för den utfärdande staten att underrätta den som förverkandebeslutet är riktat mot om att beslutet har sänts över till en annan stat för verkställighet där. Situationer kan således uppstå där den enskilde inte har någon information om att verkställigheten sker i Sverige. Det är därför enligt regeringens uppfattning rimligt att delge honom eller henne verkställbarhetsförklaringen och att tidsfristen för överklagande börjar löpa från den dag delgivning sker. När det gäller de

farhågor som angavs i promemorian om att delgivning kan inverka negativt på verkställigheten hänvisas till de skäl regeringen anförde i anslutning till genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff (prop. 2008/09:218 s. 65).

Sammanfattningsvis anser regeringen, mot den nu angivna bakgrunden, att den mot vilken verkställbarhetsförklaringen gäller ska ha rätt att överklaga förklaringen inom tre veckor från det att han eller hon har delgetts densamma.

Vid delgivningen bör delgivningslagen tillämpas. I propositionen Ny delgivningslag (prop. 2009/10:237) föreslår regeringen att den nuvarande delgivningslagen (1970:428) ska ersättas med en ny delgivningslag. Regeringen överlämnade propositionen till riksdagen den 17 juni 2010. Riksdagen har bifallit förslagen i propositionen (rskr. 2010/11:30) och den nya delgivningslagen gäller från den 1 april 2011.

Frågan är om det bör införas några begränsningar avseende vilka delgivningsformer som ska få användas. I promemorian föreslogs att bestämmelserna i 12 och 15 §§ delgivningslagen (1970:428) inte skulle få tillämpas. Som skäl anfördes att dessa delgivningsformer inte bör användas när den mot vilken verkställbarhetsförklaringen riktar sig själv måste vara aktiv för att få till stånd en domstolsprövning. Promemorian pekade på att man måste ha tillräckliga försäkringar om att den enskilde personligen fått del av förklaringen. En bidragande orsak till ställningstagandet i promemorian är dess förslag att reglerna om domstols handling i brottmål ska tillämpas vid rättens prövning av en verkställbarhetsförklaring. I ett brottmålsförfarande finns också begränsningar i möjligheterna att tillämpa surrogat- respektive kungörelsedelgivning.

Några remissinstanser har invänt mot denna begränsning vad gäller möjligheterna till delgivning. *Svea hovrätt* har pekat på att det är viktigt att det finns ett effektivt sätt att delge den enskilde och att det vid verkställighet av utländska civilrättsliga anspråk inte finns sådana begränsningar. *Kronofogdemyndigheten* och *Föreningen Sveriges kronofogdar* har framfört att kungörelsedelgivning bör kunna användas. Kronofogdemyndigheten har vidare anført att delgivning av en verkställbarhetsförklaring inte kan jämföras med de krav som ställs upp vid delgivning under ett brottmålsförfarande och att det i det exekutiva förfarandet i övrigt inte gäller några inskränkningar beträffande vilka delgivningsformer som kan användas. Myndigheten anser det inte finnas skäl att göra en annan bedömning bara för att den enskilde själv måste vara aktiv för att få en prövning till stånd.

Regeringen delar hovrättens mening att det allmänt sett är viktigt att det finns ett effektivt sätt att delge den enskilde verkställbarhetsförklaringen, framför allt då den som ska delges många gånger finns utomlands. Som bl.a. Kronofogdemyndigheten har påpekat kan en delgivning av en verkställbarhetsförklaring inte direkt jämföras med de handlingar som ska delges under ett brottmålsförfarande för vilka det ställs särskilda krav. Förverkandebeslutet har vunnit laga kraft och verkställbarhetsförklaringen anger endast att beslutet får verkställas här i Sverige. Mot denna bakgrund är det enligt regeringens mening av avgörande betydelse att Kronofogdemyndigheten får använda sig av samtliga former för delgivning som den nya delgivningslagen föreslår.

I sitt yttrande har *Umeå tingsrätt* föreslagit att ett tillägg görs i 3 b § delgivningslagen som gör det möjligt för tingsrätten att tillämpa förenklad delgivning om Kronofogdemyndigheten vid delgivning av verkställbarhetsförklaringen underrättat den enskilde om att förenklad delgivning kan komma att tillämpas i ärendet hos tingsrätten. Regeringen vill med anledning av frågan om förenklad delgivning framhålla följande. Delgivning får inte ske på ett sätt som är olämpligt med hänsyn till omständigheterna i delgivningsärendet (se prop. 1990/91:11 s. 16 f.). Detsamma föreslås gälla enligt den nya delgivningslagen (se prop. 2009/10:237 s. 243 f.). Prövningen ska göras med beaktande av förhållandena i det enskilda ärendet. Det får t.ex. anses olämpligt att använda förenklad delgivning om delgivningsmottagaren inte kan förväntas förstå vad som krävs av honom eller henne. När den person som är delgivningsmottagare är bosatt utomlands måste t.ex. hänsyn tas till om postgången kan antas ske tillräckligt snabbt och tillförlitligt för att förenklad delgivning ska anses lämpligt (se NJA 2006 s. 588). Det är, som nämnts ovan, inte osannolikt att den mot vilken förklaringen gäller befinner sig utomlands, men har tillgångar här. Mot bakgrund av det anförda anser regeringen inte att det är lämpligt med en ordning där Kronofogdemyndigheten i varje enskilt fall, utan en prövning av huruvida det är lämpligt att använda förenklad delgivning, informerar den enskilde om att förenklad delgivning kan komma att användas vid ett eventuellt överklagande. Det är en fråga som tingsrätten, utifrån omständigheterna i varje enskilt fall, får ta ställning till vid ett överklagande.

Sammanfattningsvis bör enligt regeringens mening den mot vilken förklaringen gäller kunna överklaga verkställbarhetsförklaringen efter det att han eller hon delgetts förklaringen, vilket bör framgå av lag. Inga särskilda begränsningar bör gälla vad beträffar de former för delgivning som anges i delgivningslagen. Överklagandet bör göras skriftligen och ges in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från delgivning. Myndigheten bör pröva om överklagandet har getts in i rätt tid. Avvisas inte överklagandet ska handlingarna överlämnas till behörig domstol.

Behörig domstol

Det krävs en särskild regel om vilken domstol som ska vara behörig att pröva en verkställbarhetsförklaring. I promemorian föreslogs att behörigheten skulle knytas till domstolen i den ort där verkställighet skulle äga rum, eller annars där den mot vilken verkställighet ska ske har sin hemvist eller, om det är frågan om en juridisk person, sitt säte.

En prövning av verkställbarhetsförklaringen kan komma att ske samtidigt som, eller i nära anslutning till, att en prövning begärs av de verkställighetsbeslut som Kronofogdemyndigheten fattar, bl.a. med stöd av utsökningsbalken. För dessa överklaganden gäller särskilda forumregler (se 18 kap. 1 § utsökningsbalken och 17 kap. 1 § utsökningsförordningen). Bestämmelserna utgår från var personen i fråga har sin hemvist eller den juridiska personen sitt säte och anvisar, i de fall hemvist eller säte i Sverige inte kan konstateras, Nacka tingsrätt som behörig domstol. För att undvika att verkställbarhetsförklaringen och övriga beslut under

verkställigheten överklagas till olika tingsrätter bör de forumregler som här föreslås ansluta till dessa bestämmelser.

Vilken processordning ska tillämpas?

Utgångspunkten bör vara att valet av processordning så långt som möjligt ska överensstämma med vad som redan i dag gäller för likartade prövningar, med förbehåll för att vissa modifieringar kan krävas med hänsyn till förfarandet vid tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande. I princip finns det två huvudalternativ för hur domstolsprövningen ska gå till. Det ena alternativet är att handlägga prövningen enligt reglerna i rättegångsbalken, med vissa avvikande regler i den nya lagen. Det andra alternativet är att prövningen ska följa reglerna ärendelagen. Flera remissinstanser, bl.a. *Kronofogdemyndigheten*, *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten*, har anfört att om Kronofogdemyndigheten skulle bli behörig myndighet bör prövningen ske enligt ärendelagen. Dessa remissinstanser har bl.a. anfört följande. Det handlar inte om någon omprövning av förverkandebeslutet utan om en ren verkställighetsfråga. Det finns stora fördelar med att välja den processordning som är naturlig för den myndighet som ska handlägga frågor om erkännande och verkställighet. Genom att välja ärendelagen undviker man också behovet av att införa specialregler. Regeringen delar remissinstansernas bedömning. Att tillämpa ärendelagen vid rättens prövning av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring skapar ett snabbt och enkelt förfarande som den myndigheten redan är väl bekant med via utsökningsmålen. En skillnad är dock att Kronofogdemyndigheten enligt ärendelagen kommer att vara motpart i ärendet, vilket inte är fallet i utsökningsmålen (jfr 18 kap. 1 § tredje stycket utsökningsbalken). Regeringen ser ingen anledning att göra avsteg från ärendelagens bestämmelser i detta avseende, vilket inte heller myndigheten föreslagit i sitt remissyttrande.

Ärendelagen innebär bl.a. att rätten har möjlighet att hålla sammanträde, att rättens beslut får överklagas av den som beslutet rör förutsatt att det går honom eller henne emot, att den vanliga instansordningen gäller, att vissa tidsfrister för överklagande ska iakttas och att ett krav på prövningstillstånd i hovrätten kommer att gälla generellt. Mot denna bakgrund och eftersom förverkandebeslutet har föregåtts av ett straffrättsligt förfarande i en annan medlemsstat anser regeringen att ärendelagen får anses innehålla ett tillräckligt skydd för den enskilde. Regeringen anser således att ärendelagen ska tillämpas vid rättens handläggning av ett överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring.

Vad ska domstolsprövningen omfatta?

Prövningen av verkställbarhetsförklaringen ska avse frågan om Kronofogdemyndighetens bedömning att beslutet är verkställbart har stöd i den lagstiftning som genomför rambeslutet, de bifogade handlingarna, dvs. det utländska förverkandebeslutet och intyget, samt den svenska lagstiftningen i övrigt. Prövningen ska utmynna i ett ställningstagande till om

det utländska beslutet får verkställas och i förekommande fall till de villkor som myndigheten har angett för verkställigheten. Det är således inte fråga om att ersätta det utländska förverkandebeslutet med ett motsvarande svenskt beslut. Om domstolen kommer till slutsatsen att det utländska förverkandebeslutet inte bör erkännas och verkställas ska den av Kronofogdemyndigheten meddelade verkställbarhetsförklaring upphävas.

Av artikel 8.4 följer en skyldighet för den verkställande myndigheten att samråda med den andra statens myndighet om det blir aktuellt att inte erkänna och verkställa en beslut om förverkande. Rambeslutet förutsätter att den utfärdande myndigheten får tillfälle att lämna synpunkter i dessa fall. Den modell som föreslås för att genomföra aktuellt rambeslut med en verkställbarhetsförklaring som kan upphävas av domstol leder till samma resultat som samrådsskyldigheten i artikel 8.4 avser att omfatta. Det bör därför framgå av lagen att rätten inte får upphäva ett beslut om verkställbarhet utan att Kronofogdemyndigheten beretts tillfälle att yttra sig.

Rätten ska i förekommande fall kontrollera att det belopp i svensk valuta som anges i verkställbarhetsförklaringen är korrekt angivet. Att rätten är skyldig att motivera sitt beslut framgår av 28 § ärendelagen. En fråga som kan bli aktuell att ta ställning till är ett yrkande att verkställighet tills vidare inte ska få ske, dvs. ett yrkande om inhibition, vilket också lyfts fram av *Svea hovrätt*. Den nya lagen bör inte innehålla någon särskild föreskrift om inhibition eftersom en sådan möjlighet följer av 26 § ärendelagen.

7.4.10 Upphävande av verkställbarhetsförklaring

Regeringens förslag: En verkställbarhetsförklaring ska kunna upphävas om det framkommer skäl som, om de varit kända tidigare, skulle ha inneburit att någon verkställbarhetsförklaring inte hade meddelats. Detsamma ska gälla om verkställigheten av något annat skäl måste upphöra, t.ex. om den andra staten återkallar sin begäran om verkställighet, regeringen beviljar nåd eller om det inte påträffas någon egendom som kan användas för verkställighet. Kronofogdemyndigheten beslutar om att upphäva verkställbarhetsförklaringen, med undantag för vissa fall då rätten beslutar om upphävande. Ett beslut av Kronofogdemyndigheten att upphäva en verkställbarhetsförklaring ska innehålla skälen för beslutet. Ett upphävande av verkställbarhetsförklaringen ska innebära att de verkställighetsåtgärder som genomförts i Sverige ska återgå, såvitt detta är möjligt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svea hovrätt* har sett det som mer ändamålsenligt att Kronofogdemyndigheten, i stället för rätten, ges behörighet att besluta om ett upphävande i de fall då frågan om verkställbarhetsförklaringen inte längre är anhängig vid domstol.

Skälen för regeringens förslag: Ett utländskt förverkandebeslut kan verkställas så snart Kronofogdemyndigheten har meddelat en verkställ-

barhetsförklaring (se avsnitt 7.4.2). Förklaringen gäller omedelbart. Rambeslutet behandlar inte uttryckligen frågan om vad som gäller när den verkställande staten först beslutar att erkänna och verkställa beslutet om förverkande för att därefter upptäcka att det av någon orsak inte är möjligt att verkställa. Det framgår emellertid av flera artiklar att en verkställande stat kan ställas inför en sådan situation, t.ex. artikel 8.5 som anger vad som bör ske om det är omöjligt att verkställa förverkandebeslutet. Det kan således, sedan verkställbarhetsförklaringen har meddelats, komma fram omständigheter som, om de varit kända tidigare, innebär att någon verkställbarhetsförklaring inte skulle ha meddelats. Likaså kan det, under handläggningens gång, inträffa nya omständigheter som gör att verkställigheten av något skäl måste upphöra.

Skälen till att upphäva en verkställbarhetsförklaring kan som nämnts vara flera. Ett skäl kan vara att det efter förklaringen har meddelats kommer fram uppgifter som inte tidigare var kända och som innebär att någon förklaring inte skulle ha meddelats om de varit kända vid denna tidpunkt. Nya omständigheter kan framkomma som skulle ha resulterat i en annan bedömning av de vägransgrunder som ska prövas, t.ex. om det visar sig att det finns en tidigare dom avseende samma brott. Det kan vidare visa sig att äganderätten till egendomen som ska verkställas övergått till tredje man genom ett godtrosförvärv. Ett praktiskt skäl till att verkställigheten måste upphöra kan vara att förverkandebeslutet avser viss utpekad egendom och att det är uppenbart att den inte finns här i landet eller att den är förstörd. Vidare kan verkställighet av en betalningsskyldighet misslyckas därför att den berörde saknar tillgångar.

Rambeslutet möjliggör vidare för såväl den utfärdande som den verkställande staten att bevilja nåd (artikel 13). I ett sådant fall bör verkställbarhetsförklaringen kunna upphävas genom ett formellt beslut. Ett annat skäl till att upphäva verkställbarhetsförklaringen kan vara att det förverkade beloppet i sin helhet redan är verkställt i en annan stat. Slutligen kan den ansökande staten av olika anledningar återkalla sin begäran. Det bör därför införas en bestämmelse om att verkställbarhetsförklaringen ska kunna upphävas under vissa omständigheter. En liknande bedömning gjordes vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff (se prop. 2008/09:218 s. 69 f.).

Det kan även bli fråga om att upphäva en verkställbarhetsförklaringen delvis. En sådan situation kan t.ex. bli aktuell då Kronofogdemyndigheten har verkställt förverkandebeslutet till viss del och gör bedömningen att det saknas tillräckligt med tillgångar i Sverige för att verkställa beslutet till fullo. Ett annat tänkbart scenario är att ett översänt beslut om förverkande mildras genom ett beslut om nåd. Verkställbarhetsförklaringen ska i dessa fall upphävas i den del beslutet inte kan eller får verkställas i Sverige. Någon särskild reglering kring detta behövs inte.

Om frågan om upphävande av verkställbarhetsförklaringen aktualiseras innan rätten har hunnit pröva den ska Kronofogdemyndigheten kunna besluta om upphävande, t.ex. om den andra staten meddelar att beslutet inte längre är verkställbart. Frågan är vem som ska fatta beslut om upphävande i de fall där verkställbarhetsförklaringen är föremål för rättens prövning. I promemorian förslags att rätten skulle upphäva förklaringen efter ansökan av Kronofogdemyndigheten i de fall rätten fastställt förklaringen oavsett på vilken grund upphävandet bör ske. *Svea hovrätt*

har invänt mot denna lösning och menat att denna uppgift helt bör läggas på Kronofogdemyndigheten. Vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff diskuterades frågan om vem som ska besluta om ett upphävande i de fall där rätten har fastställt en verkställbarhetsförklaring (a. prop. s. 70). Regeringen gjorde bedömningen att Kronofogdemyndigheten inte bör kunna upphäva eller ändra ett domstolsbeslut, framför allt på de grunder som domstolen beaktat när beslutet om förverkande erkändes, t.ex. någon av vägransgrunderna. Vidare anförde regeringen att situationen med upphävande av en verkställbarhetsförklaring bör kunna betraktas som ett s.k. officialprövningsfall där rätten självmant kan pröva ärendet. Regeringen ser ingen anledning att göra en annan bedömning vad gäller upphävande av en verkställbarhetsförklaring avseende ett beslut om förverkande. I de fall rätten fastställt verkställbarhetsförklaringen och det därefter blir aktuellt att upphäva förklaringen bör endast rätten vara behörig att upphäva förklaringen om det innebär en omprövning av de grunder som var aktuella när domstolen fastställde förklaringen. Det får anses bäst förenligt med de allmänna principerna om rollfördelningen inom rättsväsendet att endast rätten får upphäva förklaringen i sådana fall. Även om det är fråga om en formalitet i vissa fall bör enligt regeringens mening således rätten besluta om upphävande i de fall förklaringen är föremål för rättens prövning eller när rätten har fastställt förklaringen. För övriga fall bör Kronofogdemyndigheten ensamt besluta om att upphäva verkställbarhetsförklaringen.

Ett beslut att upphäva en verkställbarhetsförklaring har i princip samma effekt som ett beslut att inte meddela en verkställbarhetsförklaring. Av rambeslutet följer en skyldighet att informera den andra statens myndighet om varje beslut att inte erkänna ett beslut om förverkande samt skälen till beslutet. Såsom framgår av avsnitt 7.4.2 gäller inte förvaltningslagens bestämmelser om motivering av beslut Kronofogdemyndighetens exekutiva verksamhet. En skyldighet för Kronofogdemyndigheten att motivera sitt beslut om att upphäva en verkställbarhetsförklaring ska därför införas. Skulle frågan om upphävande avgöras av rätten får ett upphävande anses vara ett sådant beslut som enligt 28 § ärendelagen ska motiveras.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska eventuella verkställighetsåtgärder som vidtagits här i landet såvitt möjligt återgå. Regleringen i denna del överensstämmer med vad som gäller enligt utsökningsbalkens regler när en exekutionstitel upphävs (se 3 kap. 22 § utsökningsbalken). Har verkställbarhetsförklaringen upphävts endast till viss del, ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits i den delen som upphävts återgå. Återgången av verkställighetsåtgärderna ska således anpassas till upphävandets omfattning.

Regeringens förslag: Verkställigheten av ett utländskt beslut om förverkande ska ske på samma sätt som vid ett svenskt beslut om förverkande. I lagen ska erinras om att Kronofogdemyndighetens beslut under verkställigheten överklagas enligt reglerna i 18 kap. utsökningsbalken.

Regeringens bedömning: Kronofogdemyndigheten bör inte ges några särskilda befogenheter för att säkra verkställigheten av utländska förverkandebeslut. Utländska förverkandebeslut bör verkställas så skyndsamt som möjligt. Detta kan regleras i förordning. Förmånsreglerna bör inte ändras.

Promemorians förslag: Enligt promemorians förslag skulle åklagare meddela verkställbarhetsförklaringen och i samband med detta kunna säkra verkställigheten av förverkandebeslutet genom användande av straffprocessuella tvångsmedel. I promemorian föreslogs också ett allmänt skyndsamhetskrav för verkställigheten samt att indrivningen av utländska förverkandebeslut skulle ske med förtur.

Remissinstanserna: Såväl *Åklagarmyndigheten* som *Kronofogdemyndigheten* har avstyrkt förslaget att åklagare ska kunna besluta om tvångsmedel. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens bedömning: I avsnitt 7.4.9 föreslås att Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring ska kunna överklagas. Detta ska inte blandas samman med möjligheterna till överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställighetsåtgärder, även om det ofta kommer att finnas ett tidsmässigt och funktionellt samband däremellan. För överklagande i verkställighetsfrågor finns bestämmelser i 18 kap. utsökningsbalken. Regeringen gör bedömningen att det inte finns någon anledning att i detta sammanhang göra några avsteg från dessa bestämmelser. En erinran om detta bör tas in i den nya lagen.

Rambeslutet ger få anvisningar för själva verkställigheten eftersom det, enligt artikel 12.1, är en angelägenhet för den verkställande staten. Detta är också utgångspunkten för principen om ömsesidigt erkännande, dvs. den verkställande staten verkställer en annan stats beslut som om det vore ett nationellt beslut. Det innebär att verkställigheten av ett utländskt beslut om förverkande ska hanteras på samma sätt som ett motsvarande svenskt beslut, vilket bör framgå av den nya lagstiftningen.

I artikel 7.1 anges att den verkställande staten skyndsamt ska vidta alla de åtgärder som krävs för verkställigheten. En första fråga kan ställas om man, i likhet med vad som är fallet vid frysning, bör införa en tidsfrist som anger när verkställigheten senast ska ha genomförts. Behovet av en formell tidsfrist är emellertid, enligt regeringens bedömning, inte lika påtaglig vid verkställighet av ett lagakraftvunnet beslut om förverkande som vid frysning. Någon tidsfrist bör därför inte läggas fast.

En annan fråga är om kravet på skyndsamt handläggning uttryckligen bör regleras när det gäller själva indrivningsförfarandet. I 4 § indrivningslagen öppnas en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om att indrivning i vissa fall ska ske med förtur. I promemorian gjordes den bedömningen att en sådan förtursregel kunde föras in i förordning.

Regeringen gör härvid samma bedömning som vid genomförandet av rambeslutet om verkställighet av bötesstraff (prop. 2008/09:218 s. 71 f.), dvs. det torde räcka att i förordning ange att indrivning ska ske skyndsamt utan att denna verkställighet uttryckligen ges förtur framför andra.

Skälet till att den utfärdande staten begär verkställighet av ett utländskt förverkandebeslut i Sverige är att den staten har förhoppningen att verkställigheten ska lyckas bättre här än i den egna staten. Om Kronofogdemyndigheten får till uppgift att verkställa ett förverkandebeslut, får den dömda normalt kännedom om att verkställighet har begärts. Det innebär att det finns en risk för att denne försöker undgå verkställigheten genom att gömma undan egendom eller vidta annan illojal åtgärd. Med den utgångspunkt promemorian hade att Åklagarmyndigheten skulle vara behörig myndighet föreslogs också särskilda regler om att använda vissa straffprocessuella tvångsmedel för att kunna säkra verkställighet av det utländska förverkandebeslutet. Riskerna torde dock generellt sett inte vara större än vid verkställigheten av ett svenskt förverkandebeslut om åklagare inte säkrat egendomen genom beslag eller kvarstad. Regeringen vill i sammanhanget också anmärka att Kronofogdemyndigheten, enligt de allmänna bestämmelser som gäller, har möjlighet att underlåta delgivning innan verkställighetsåtgärder vidtas om det finns en konkret risk för illojalt förfarande. Som också redovisats i avsnitt 5.2.4 finns möjligheter för utländska myndigheter att utverka beslut om användande av straffprocessuella tvångsmedel för att säkra egendomen i fråga innan ett beslut om förverkande sänds över för verkställighet här. Det är fullt möjligt att en utländsk myndighet inte i förväg utverkar ett sådant beslut. Flera olika skäl till det kan tänkas, men enligt regeringens mening finns det inga avgörande skillnader mellan de möjligheter som står en utländsk myndighet till buds för att säkra egendomen enligt den angivna lagstiftningen och de möjligheter som står en svensk åklagare till buds i ett nationellt förfarande. Rambeslutet har som nämnts som utgångspunkt att samma förfarande ska tillämpas vid verkställigheten av ett utländskt förverkandebeslut som vid verkställigheten av ett svenskt förverkandebeslut. Med hänsyn till detta och med hänsyn till de befogenheter som Kronofogdemyndigheten redan i dag har, finner regeringen inte skäl att ge myndigheten ytterligare befogenheter för att säkra verkställigheten av förverkandebeslut i enlighet med rambeslutet.

Regeringens förslag: Annan egendom än pengar som erhållits vid verkställigheten ska som huvudregel säljas. Undantag ska dock göras för sådan egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning. Den ska i stället oskadliggöras av den myndighet som förvarar egendomen. Egendom som inte går att sälja får förstöras. I vissa fall ska förverkad egendom kunna föras över till den medlemsstat som sänt över beslutet om förverkande.

Influtna medel ska tillfalla den svenska staten när beloppet understiger 10 000 euro. Uppgår influtna medel till 10 000 euro eller mer ska beloppet delas lika mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten.

Kronofogdemyndigheten ska besluta om egendomens hantering och fördelning. Regeringen ska kunna besluta om en annan fördelning i ett enskilt fall.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian fanns ingen uttrycklig bestämmelse om vilken myndighet som ska ansvara för att oskadliggöra egendom som inte får säljas.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan invändningar.

Skälen för regeringens förslag

Allmänna utgångspunkter

När den faktiska verkställigheten är genomförd, dvs. när den egendom som anges i det utländska beslutet om förverkande har omhändertagits eller när egendom som motsvarar det värde som förverkandebeslutet anger har drivits in eller utmätts uppkommer frågan om hur Kronofogdemyndigheten ska förfara med egendomen, bl.a. mot bakgrund av artikel 16 i rambeslutet.

Utgångspunkten i rambeslutet är att vid verkställighet av beslutet om förverkande ska den verkställande statens lagstiftning tillämpas (artikel 12.1). Detta inkluderar även förfarandet efter det att den faktiska verkställigheten är avklarad och det blir fråga om att viss egendom ska säljas, oskadliggöras eller förfogas över på annat sätt och hur sedan egendomen, i form av influtna medel, ska fördelas.

Enligt svenska bestämmelser tillfaller förverkad egendom svenska staten, utom i vissa undantagsfall som inte är aktuella här, oavsett om den förverkade egendomen är resultatet av ett sak- eller värdeförverkande (36 kap. 17 § brottsbalken). Utmätt egendom som kan realiseras går till försäljning enligt bestämmelserna i utsökningsbalken. Egendom som beslagtogs och som därefter förverkats ska hanteras enligt bestämmelserna i lagen om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. Utgångspunkten är att egendomen ska säljas (4 och 6 §§). Egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig att sälja ska oskadliggöras enligt 5 §. Oskadliggörande torde främst bli aktuellt vad avser typiska brottsverktyg eller egendom som utgör själva

brottsprodukten. Kan egendomen inte säljas ska den förstöras (6 §). Prop. 2010/11:43
Influtna medel tillfaller staten.

Motsvarande sätt att förfara med egendomen bör vara en utgångspunkt när ett beslut om förverkande har översänts hit med stöd av rambeslutet och har verkställts här. Det innebär att egendom som kan säljas ska gå till försäljning eller, i övriga fall, oskadliggöras eller förstöras. I artikel 16 i rambeslutet finns emellertid särskilda bestämmelser som innebär ett avsteg från svenska bestämmelser. Detta gäller särskilt fördelning av influtna medel, men rambeslutet utgår även i fråga om att viss egendom ska kunna lämnas över till den andra staten. I den nya lagstiftningen bör det därför föras in bestämmelser som lever upp till de åtaganden som följer av nämnda artikel.

När verkställigheten av ett beslut om förverkande är avslutad ska Kronofogdemyndigheten ställa samman resultatet av indrivningen och underrätta den utfärdande myndigheten om utgången av ärendet samt om fördelningen av influtna medel. De närmare detaljerna angående hur detta ska ske bör regleras i förordning.

Fördelningen av influtna medel

I artikel 16.1 anges hur den verkställande staten ska fördela det penningbelopp som erhålls vid verkställigheten, oavsett om verkställigheten avser tillgångar på t.ex. ett bankkonto eller annan egendom som därefter har sålts (se artikel 16.2 a). Om det belopp som erhålls vid verkställigheten understiger 10 000 euro får den verkställande staten behålla hela beloppet. Detta belopp kommer således att tillfalla den svenska staten när Sverige är verkställande stat. Om däremot beloppet uppgår till 10 000 euro eller mer ska hela beloppet fördelas lika mellan den utfärdande staten och Sverige. I den nya lagstiftningen bör det införas en bestämmelse som motsvarar denna schablonregel i rambeslutet. Beslut om fördelning enligt schablonregeln bör meddelas av Kronofogdemyndigheten.

Hanteringen av annan egendom än penningbelopp

Många gånger kommer verkställigheten av ett utländskt förverkandebeslut att resultera i att viss egendom omhändertas. Det kan bero på dels att det utländska förverkandebeslutet avser en viss egendom, dels att de tillgångar som finns att tillgå vid verkställigheten utgör annan egendom än ett penningbelopp. I artikel 16.2 ges den verkställande staten ett antal alternativ för hur den ska förfoga över denna egendom. Egendomen kan säljas och influtna medel ska då fördelas enligt schablonregeln (punkt 2 a). Egendomen kan också överlämnas till den stat som översänt beslutet om förverkande (punkt 2 b). Om det utländska förverkandebeslutet avser viss egendom kan det finnas ett önskemål från den andra staten att egendomen överlämnas till den staten. Avser beslutet om förverkande en betalningsskyldighet får viss egendom överlämnas till den andra staten endast om den staten samtyckt till detta, vilket ska framgå av intyget. Finns inget sådant samtycke är den verkställande staten förhindrad att lämna över viss egendom. För det fall den verkställande staten inte har möjlighet att tillämpa något av de alternativ

som anges, får den förfoga över egendomen i enlighet med den statens lagstiftning (punkt 2 c). Detta torde bli aktuellt t.ex. om det vore olämpligt att sälja egendomen eller överlämna den till den andra staten och egendomen helst bör oskadliggöras.

I den nya lagstiftningen som genomför rambeslutet bör enligt regeringens mening huvudregeln vara att egendom som erhålls vid verkställigheten ska säljas. Intäkterna ska sedan fördelas enligt den schablonregel som föreslås ovan, dvs. belopp som uppgår till eller överstiger 10 000 euro fördelas lika mellan den svenska och andra staten, i övriga fall tillfaller hela beloppet den svenska staten. Vissa undantag från denna huvudregel bör emellertid enligt regeringen föras in i den nya lagstiftningen.

Egendom som inte går att sälja får förstöras. Viss egendom ska också kunna överlämnas till den andra staten om det utländska beslutet om förverkande avser just den egendomen eller om beslutet avser ett penningbelopp och den andra staten samtyckt till att viss egendom som tagits omhand som ett led i verkställigheten av beslutet kan lämnas över. Ett överlämnande av viss egendom ska kunna ske om det finns särskilda skäl. Kronofogdemyndigheten bör i en sådan situation samråda med den andra myndigheten. Det bör poängteras att rambeslutet inte syftar till återställande av egendom till rättmätig ägare (skäl 15). För det samarbetet finns andra bestämmelser, såväl internationella som inhemska (se avsnitt 7.1). Vidare kan det visa sig av praktiska skäl vara olämpligt att transportera egendomen, t.ex. med hänsyn till höga kostnader. En annan aspekt att beakta är att ett överlämnande inte bör ske om den schablonregel som gäller för fördelningen av influtna medel i stora delar frångås. I en sådan situation är det bättre att sälja egendomen och fördela pengarna.

Ett annat fall där egendomen inte bör bli föremål för försäljning är egendom som är av det slaget att den inte bör komma i omlopp, t.ex. föremål som kan befaras komma till brottslig användning eller vars användande utgör ett brott. Denna egendom bör i stället oskadliggöras.

Vad som ovan nämnts angående hanteringen av förverkad egendom gäller inte i fråga om pengar. Som *Lagrådet* har påpekat bör detta komma till direkt uttryck i lagen.

Ett särskilt undantag från bestämmelserna om hur den verkställande staten kan förfoga över viss egendom finns i artikel 16.3 i rambeslutet. En verkställande stat behöver varken sälja egendomen eller överlämna den till den utfärdande staten om det föremål som förverkats utgör kulturföremål som ingår i den statens nationella kulturarv. I artikel 2 g i rambeslutet föreskrivs att med kulturföremål som ingår i det nationella kulturarvet avses detsamma som i artikel 1.1 i direktiv 93/7/EEG av den 15 mars 1993 om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en medlemsstats territorium. Direktivet i fråga har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. I 6 kap. 2 § samma lag finns en definition av vad som ska avses med ett kulturföremål. I det nya lagstiftningen bör det införas ett undantag vad gäller dessa kulturföremål. Enligt regeringens mening är det utslutet att kulturföremål som ingår i det svenska kulturarvet ska bli föremål för en försäljning eller ett överlämnande till en annan stat.

Beslut om huruvida egendom som omhändertagits under verkställigheten ska säljas, oskadliggöras eller överlämnas till den andra staten bör

meddelas av Kronofogdemyndigheten. Det bör härutöver införas en särskild bestämmelse om vilken myndighet som ansvarar för själva oskadliggörandet. Denna uppgift bör lämpligast ligga på den myndighet i vars förvar den aktuella egendomen finns. Skulle t.ex. den egendom som pekas ut i det utländska beslutet om förverkande vara narkotika och finnas i beslag hos polisen, som ett led i verkställigheten av ett föregående utländskt beslut om frysning, bör den aktuella polismyndigheten ombesörja att narkotikan oskadliggörs. Det kan givetvis också finnas situationer då det är Kronofogdemyndigheten som är förvarande myndighet, och då också bör ansvara för att egendomen oskadliggörs.

Överenskommelser i andra fall

I artikel 16.4 i rambeslutet anges att den verkställande och den utfärdande staten kan komma överens om annat än vad som anges i punkterna 1–3, t.ex. en annan fördelning av influtna medel än schablonregeln eller vad gäller förutsättningarna för att överlämna egendom till den utfärdande staten.

Vad gäller förutsättningarna för att överlämna egendom till den andra staten anser regeringen att de föreslagna reglerna ovan ger tillräcklig med flexibilitet och att några ytterligare undantag inte bör föras in. Några undantag från när egendomen bör oskadliggöras, t.ex. för att egendomen typiskt sett utgör ett brottsverktyg, anser regeringen inte vara lämpligt. Detsamma gäller undantag från att sälja eller överlämna egendom som utgör kulturföremål. Några undantag i dessa avseende bör således inte föras in.

Däremot kan det enligt regeringens uppfattning finnas skäl att kunna göra undantag från den fördelning av influtna medel som föreskrivs i artikel 16.1. Ett undantag bör kunna göras i båda riktningarna, dvs. svenska staten får behålla mer eller mindre av de influtna medlen än vad som föreskrivs i nämnda bestämmelse. Ett exempel är att verkställigheten har resulterat i exceptionellt höga kostnader för Kronofogdemyndigheten och att det kan bli aktuellt med en annan fördelning för att helt eller delvis täcka de kostnaderna. Ett motsatt exempel är att förverkandebeslutet avser ett mycket högt belopp och verkställigheten i Sverige har varit förhållandevis enkel. I vissa fall kan det vara rimligt att den utfärdande staten får tillbaka ett större belopp än hälften. Beslut om att avvika från schablonregeln är något som kan kräva känsliga bedömningar. Beslut i sådana frågor bör därför endast kunna fattas av regeringen. Det kan i sammanhanget anmärkas att motsvarande beslut enligt 36 § internationella verkställighetslagen meddelas av regeringen. En liknande bestämmelse finns också i 5 kap. 11 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

7.5.1 Regressrätt

Regeringens bedömning: I de fall där frågan aktualiseras om att begära ersättning av den andra staten för belopp som har betalats ut till någon som lidit skada till följd av verkställighet av ett beslut om förverkande i den staten, bör Justitiekanslern utreda om det finns grund för att utöva regressrätt. Om så är fallet ska ärendet överlämnas till Justitiedepartementet för fortsatt hantering. Ett regresskrav från en annan stat bör också handläggas av Justitiekanslern. Dessa nya uppgifter för Justitiekanslern behöver inte regleras i lag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte haft något att invända emot promemorians förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 18 i rambeslutet kan den verkställande staten begära ersättning av den utfärdande staten för belopp som har betalats ut till någon som har lidit skada till följd av verkställigheten. Det gäller dock inte om skadan uteslutande beror på fel begångna av den verkställande statens myndigheter i samband med verkställigheten. Artikeln är inte avsedd att påverka tillämpningen av medlemsstaternas lagstiftning om enskildas anspråk på ersättning. Det finns liknande bestämmelser om regressrätt i andra internationella överenskommelser, t.ex. artikel 12 i rambeslutet om verkställighet av frysningens beslut.

Bestämmelsen i artikel 18 reglerar en medlemsstats rätt att utöva regress mot en annan medlemsstat, men däremot inte den rätt den enskilde kan ha att kräva ersättning till följd av ett förverkandebeslut eller verkställighet av detta beslut. En stats rätt att utöva regress kräver inte reglering i lag, vilket också framhölls i propositionen om antagande av rambeslutet (prop. 2004/05:55 s. 54). Däremot angavs i propositionen att i det fortsatta arbetet bör övervägas frågan om hur regressrätten ska utövas.

I promemorian redogörs för relevanta skadeståndsregler och Justitiekanslerns nuvarande uppgifter vad gäller skadestånd i samband med myndighetsutövning (s. 220 ff.). Vidare görs i promemorian den bedömningen att Justitiekanslern bör få till uppgift att utreda frågan om regress ska utövas med stöd av artikel 18 och, om det blir aktuellt, överlämna frågan till Justitiedepartementet för vidare handläggning och regeringens ställningstagande. Regeringen delar den bedömning som görs i promemorian. Justitiekanslerns nya uppgift kan regleras i förordning.

I den omvända situationen, dvs. en annan stat utövar regress mot Sverige, är Sverige enligt artikel 18 skyldigt att utge ersättning för den skada som den andra staten ansetts ansvarig för. Ett sådant krav på regress kommer troligen ges in till Kronofogdemyndigheten såsom behörig myndighet. Även denna fråga bör hanteras av Justitiekanslern och kan regleras i förordning.

Regeringens bedömning: Uppkommer det en fråga om delning av kostnader för att verkställa ett svenskt eller en annan stats beslut om förverkande ska Kronofogdemyndigheten med eget yttrande överlämna frågan till Justitiedepartementet för fortsatt handläggning.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte haft något att invända emot promemorians förslag.

Skälen för regeringens bedömning: En av utgångspunkterna i rambeslutet, artikel 20, är att den verkställande staten i princip ska stå för kostnaderna för verkställigheten, utan möjlighet att kräva ersättning från den andra staten. En verkställande stat kan dock föreslå en fördelning av kostnaderna när de har varit exceptionellt stora. Om kostnaderna ska delas ska dessa specificeras av den verkställande staten.

Ett sätt att hantera kostnader som en verkställande stat haft i anslutning till en verkställighet av ett förverkandebeslut kan vara att avvika från den schablonregel om fördelning av influtna medel som återfinns i artikel 16.1 (se avsnitt 7.4.12). Genom att den verkställande staten kan få behålla ett större belopp än vad som där föreskrivs kan kostnadsfrågan indirekt hanteras. Detta bör dock ske endast i undantagsfall och det blir upp till regeringen att bedöma detta.

Det utesluter inte heller att en direkt fråga om delning av kostnader uppkommer. Tanken bakom rambeslutet är dock att det ska ske ytterst sällan och endast då det rör sig om exceptionella kostnader. När Sverige agerar som verkställande stat bör det ske i undantagsfall och röra större belopp. Om Kronofogdemyndigheten verkställt ett beslut om förverkande enligt rambeslutet och myndigheten anser att kostnaderna för verkställigheten är exceptionella och att frågan om delning av dessa bör väckas, ska de handlingar som behövs för att kunna bedöma saken överlämnas till Justitiedepartementet för fortsatt handläggning.

Om en annan stat begär ersättning för sina kostnader med stöd av artikel 20.2 bör Kronofogdemyndigheten tillse att de krav som ställs i nämnda bestämmelse om detaljerade uppgifter finns att tillgå och med ett eget yttrande överlämna ärendet till Justitiedepartementet. Kronofogdemyndighetens uppgifter i dessa delar kan regleras i förordning.

7.6 Kompletterande regler med anledning av att den egendom som förverkas är föremål för ett beslut om frysning

7.6.1 Allmänna överväganden

Regeringens bedömning: Vissa ändringar bör ske i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens, även om promemorian förutsatte att åklagare ska vara behörig att pröva frågan om en annan medlemsstats beslut om förverkande skulle erkännas och verkställas i Sverige.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Verktällighet av ett beslut om förverkande föregås ofta av åtgärder för att säkerställa en verkställighet av ett sådant beslut. De åtgärder som i svensk rätt finns att tillgå är kvarstad och beslag enligt bestämmelserna i 26 och 27 kap. rättegångsbalken. Även i det internationella samarbetet finns det möjligheter att i förväg säkerställa en senare verkställighet av ett beslut om förverkande. I lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål finns möjligheter för åklagare och domstol att besluta om beslag eller kvarstad för att säkerställa verkställighet i Sverige av utländska förverkandebeslut (4 kap. 23–24 §§). En svensk åklagare kan ansöka om motsvarande åtgärd i ett annat land (1 kap. 7 §). En annan möjlighet att vidta åtgärder med samma syfte finns enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut.

En fråga att ta ställning till är om genomförandet av rambeslut om verkställighet av förverkandebeslut medför några krav på att samordna de förfaranden som följer av lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål och lagen om verkställighet av frysningsbeslut, bl.a. mot bakgrund av att frågorna kommer att hanteras av olika myndigheter. I rambeslutets skäl 6 framhålls sambandet med förfarandet om att verkställa beslut om frysning. Något samband med motsvarande säkerhetsåtgärder enligt rättslig hjälp i brottmål lyfts emellertid inte uttryckligen fram. En avgörande skillnad är dock att en åtgärd enligt rättslig hjälp i brottmål grundar sig på en ansökan om t.ex. beslag för att säkerställa ett framtida förverkande. Den anmodade staten beslutar om beslag enligt nationella regler och de förutsättningar som gäller för en sådan åtgärd, medan ett frysningsbeslut för den verkställande staten är verkställighet av en annan stats beslut. Behovet av samordning är därför inte lika stort vid åtgärder som baserar sig på rättslig hjälp i brottmål.

Det bör i sammanhanget påpekas att det förhållandet att egendom har frysts, tagits i beslag eller blivit föremål för kvarstad inte har någon prejudicerande verkan i förhållande till erkännandet och verkställigheten av ett såväl svenskt som utländskt beslut om förverkande enligt rambeslutet. Den prövning som görs för att säkerställa en senare verkställighet av ett förverkandebeslut är av annat slag än den som görs vid prövningen om ett beslut om förverkande ska erkännas och verkställas.

Det finns enligt regeringens bedömning ett behov av att med anledning av genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande att i vissa avseenden komplettera lagen om verkställighet av frysningsbeslut, se avsnitt 7.6.2 och 7.6.3.

Vad beträffar frågan om åklagarens behörighet att översända ett svenskt beslut om förverkande till en medlemsstat som föregåtts av en verkställighet av ett svenskt beslut om frysning hänvisas till avsnitt 7.2.2.

7.6.2 Verkställighet av ett svenskt beslut om förverkande i en annan stat

Regeringens förslag: Rätten ska, på yrkande av åklagaren, kunna förordna att ett beslut om kvarstad i en dom ska gälla under viss tid efter det att domen vunnit laga kraft, om detta behövs för att verkställa ett beslut om förverkande utomlands. Tiden för kvarstaden får inte bestämmas längre än nödvändigt.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs även att i de fall domstol beslutat om kvarstad och det beslutet översänts till en annan stat för verkställighet som ett frysningsbeslut, så skulle förundersökningen och rättegången handläggas skyndsamt.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot promemorians förslag. *Åklagarmyndigheten* har framhållit att möjligheten att låta kvarstaden bestå en längre tid efter det att domen vunnit laga kraft bör finnas oavsett om beslutet om förverkande ska verkställas i Sverige eller utomlands. Denna ändring bör enligt myndigheten införas genom en ändring i 26 kap. 6 § rättegångsbalken.

Skälen för regeringens förslag: I promemorian föreslogs att förundersökningen och rättegången, vid förekomsten av ett beslut om kvarstad som avses i 1 kap. 2 § 1 lagen om verkställighet av frysningsbeslut, ska handläggas skyndsamt. Utgångspunkten var att eftersom kvarstad utgör ett tvångsmedel ska åtgärden utifrån proportionalitetsskäl inte kvarbli längre än nödvändigt. Regeringen delar denna utgångspunkt, men anser att några särskilda regler om detta inte behöver införas i lagen om verkställighet av frysningsbeslut. Enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut utgör ett beslut om kvarstad enligt 26 kap. rättegångsbalken ett frysningsbeslut. Enligt regeringens uppfattning innebär det att för detta kvarstadsbeslut gäller bestämmelserna i 26 kap. fullt ut, t.ex. 26 kap. 5 § som föreskriver att då rätten förordnar om kvarstad ska tid för åtal sättas ut och att den tiden inte får vara längre än vad som behövs, men att förlängning av tiden kan medges. Bestämmelsen är ett uttryck för att åklagaren ska bedriva förundersökningen med viss prioritet. Med hänsyn härtill anser regeringen att det inte behövs några uttryckliga regler om skyndsamt handläggning i lagen om verkställighet av frysningsbeslut.

En annan viktig fråga är hur man ska lösa de problem som uppkommer när en dom, som innehåller ett kvarstadsbeslut, vinner laga kraft. Normalt upphör kvarstadsbeslutet vid laga kraft, vid vilken tidpunkt beslutet om förverkande kan verkställas. Det förekommer undantagsvis att domstolen i enlighet med 26 kap. 6 § andra stycket rättegångsbalken

förordnar att beslutet om kvarstad ska gälla ytterligare en kortare tid, för att underlätta verkställigheten. Bestämmelserna är av förklarliga skäl anpassade efter svenska förhållanden.

Annorlunda blir det när ett svenskt kvarstadsbeslut har verkställts i en annan stat. Vanligtvis upphör kvarstadsbeslut att gälla när beslutet om förverkande vinner laga kraft. Förverkandebeslutet blir verkställbart direkt och det uppstår inga tidsglapp i förhållande till kvarstadsbeslutets upphörande. Men om ett svenskt kvarstadsbeslut har verkställts i en annan stat finns det ett behov av låta kvarstaden bestå under längre tid efter det att beslutet om förverkande i den svenska rättegången vunnit laga kraft och det blir aktuellt att verkställa det beslutet i den stat som dessförinnan verkställt det svenska kvarstadsbeslutet. I dessa situationer ska Kronofogdemyndigheten upprätta ett intyg som ska översättas och, som tillsammans med beslutet om förverkande ska sändas över till den stat som verkställt kvarstadsbeslutet. Därefter kommer det att ske en prövning i den andra staten om det svenska förverkandebeslutet kan verkställas där. Det kommer således att ta en viss tid innan det svenska förverkandebeslutet verkställts och det inte längre finns något skäl att låta kvarstadsbeslutet bestå.

Regeringen anser att det finns ett behov av att ett beslut om kvarstad ska kunna bestå en viss tid efter det att beslutet om förverkande vunnit laga kraft. Bestämmelserna i 26 kap. 6 § rättegångsbalken är anpassade till behovet när verkställighet sker i Sverige. *Åklagarmyndigheten* har ansett att promemorians förslag bör föras in i rättegångsbalken och gälla generellt. Regeringen kan se skälen bakom myndighetens förslag, men anser emellertid att en sådan förändring av de generella förutsättningarna för hur länge ett kvarstadsbeslut ska bestå inte kan ske inom ramen för Sveriges genomförande av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. Däremot finner regeringen – vilket också föreslogs i promemorian – att det i lagen om verkställighet av frysningsbeslut bör föras in en bestämmelse som gör det möjligt att låta det svenska kvarstadsbeslutet gälla en längre tid efter det att ett beslut om förverkande vunnit laga kraft. Tiden bör bestämmas individuellt och inte vara längre än vad som är nödvändigt. Det kan t.ex. vara lättare att snabbt få till stånd åtgärder i vissa stater jämfört med andra. Även andra skäl kan föreligga. I lagen bör inte anges någon längsta tidsfrist. En tvångsåtgärd måste emellertid alltid stå i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Det innebär att proportionaliteten sätter en gräns för hur länge ett kvarstadsbeslut av detta slag kan bestå. Som längst ska kvarstaden kunna bestå till dess att det svenska förverkandebeslutet verkställs i den andra staten.

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 3 kap. 19 § lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningensbeslut ska kompletteras och även omfatta beslut om förverkande som ska verkställas enligt den lagstiftning som föreslås genomföra rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande. En åklagare som tar emot ett beslut om förverkande som översänts till Sverige för verkställighet i enlighet med föreslagen lagstiftning ska översända beslutet till Kronofogdemyndigheten. Vissa förtydliganden ska även göras i nämnda bestämmelse.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte haft något att invända emot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Promemorian utgick från att åklagare skulle pröva om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige. Det bedömdes finnas bra förutsättningar för övergången mellan verkställighet av ett frysningensbeslut och verkställighet av ett beslut om förverkande eftersom behörigheten beträffande erkännande och verkställighet finns inom en och samma myndighet. Regerings förslag att Kronofogdemyndigheten ska vara behörig myndighet innebär att två myndigheter kommer att vara involverade när egendom i ett inledningsskede har frysts och sedermera blir föremål för verkställighet av ett beslut om förverkande. Regeringen anser emellertid att lika goda förutsättningar finns för att skapa en bra samordning mellan Åklagarmyndigheten och Kronofogdemyndigheten beträffande handhavandet av egendom som först frysts och som därefter blir föremål för en verkställighet av ett förverkandebeslut, vilket även *Åklagarmyndigheten* understrukit. I det intyg som ska bifogas beslutet om förverkande ska bl.a. anges om egendom har säkrats genom ett frysningensbeslut. En verkställighet av ett frysningensbeslut som ska verkställas som en kvarstad (3 kap. 6 § 2 lagen om verkställighet av frysningensbeslut) kommer också att handhas av Kronofogdemyndigheten, vilket innebär att myndigheten kommer att vara medveten om förekomsten av frysningensbeslut. Den samordning som kan komma att krävas kan framgå av förordning.

I 3 kap. 19 § lagen om verkställighet av frysningensbeslut finns bestämmelser om det efterföljande förfarandet efter det att egendom frysts. Inledningsvis hänvisas till de lagar enligt vilka utländska beslut om förverkande, som föregåtts av ett frysningensförfarande, prövas. Här bör en hänvisning till den nu föreslagna lagen införas. Av paragrafens första stycke, sista mening framgår att något beslut om beslag eller kvarstad inte ska meddelas i dessa fall. Vidare regleras att en ansökan om verkställighet av ett beslut om förverkande enligt nordiska och internationella verkställighetslagarna kan göras direkt till den åklagare som handlagt ärendet om verkställighet av frysningensbeslutet. Åklagaren ska då översända beslutet om förverkande till Kronofogdemyndigheten eller Justitiedepartementet beroende på vilken av lagarna som ska tillämpas. Motsvarande bör vara möjligt om ett beslut om förverkande sänds över

med stöd av den lagstiftning som nu föreslås. I det fall åklagaren tar emot en sådan ansökan ska den överlämnas till Kronofogdemyndigheten, utan någon prövning av om beslutet är verkställbart, vilket föreslogs i promemorian. Kronofogdemyndigheten föreslås i stället vara behörig att pröva denna fråga.

Slutligen bör det i det sista stycket förtydligas att i de fall rätten beslutar om verkställighet i ett ärende ska rätten samtidigt ta ställning till om beslutet om frysning ska bestå. Detta gäller endast vad avser de fall som handläggs enligt internationella verkställighetslagen. I såväl den nordiska verkställighetslagen som den lagstiftning som nu föreslås är det Kronofogdemyndigheten, och inte rätten, som beslutar om en annan stats beslut om förverkande kan verkställas i Sverige.

8 Förklaringar och underrättelser

8.1 Förklaringar

Regeringens bedömning: Sverige bör avge en förklaring till artikel 7.5 i rambeslutet att Sverige inte kommer att erkänna och verkställa beslut om utökade möjligheter till förverkande vad avser beslut enligt artikel 2 d iv i rambeslutet. Sverige bör också avge förklaring till artikel 19.2 att de språk som godtas för det intyg som ska sändas över tillsammans med beslutet om förverkande ska vara skrivet på svenska, danska, norska och engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs att Sverige skulle avge en förklaring enligt artikel 6.3 att ett partiellt krav på dubbel straffbarhet skulle gälla för att erkänna och verkställa beslut om utvidgade förverkande som fattats med stöd av artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet.

Remissinstanserna har inte anfört några särskilda synpunkter i anledning av promemorians förslag.

Skälen för regeringens bedömning: I promemorian föreslogs att Sverige skulle avge en förklaring till artikel 6.3 att Sverige kommer att ha ett partiellt krav på dubbel straffbarhet när det gäller att erkänna och verkställa beslut om utvidgade förverkanden som fattats med stöd av artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet. Som framgår av avsnitt 7.4.5 anser regeringen att något sådant krav på dubbel straffbarhet inte behövs. Av den anledningen bör någon förklaring inte avges i detta hänseende.

Eftersom regeringen i avsnitt 7.1 föreslår att beslut om utvidgade förverkanden som baserar sig på andra nationella bestämmelser än de som genomför artikel 3 i förverkanderambeslutet inte ska kunna bli föremål för verkställighet här i Sverige, bör en sådan förklaring enligt artikel 7.5 avges.

Enligt artikel 19.2 ska medlemsstaterna vidare avge förklaring om vilka språk intyget, som ska bifogas ett beslut om förverkande, ska vara översatt till. I avsnitt 7.4.1 föreslås att intyget ska vara skrivet på

8.2 Underrättelser

Regeringens bedömning: Sverige bör enligt artikel 3 i rambeslutet underrätta rådets generalsekretariat om att Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet enligt rambeslutet.

Promemorians förslag innebar att underrättelsen skulle ange att Åklagarmyndigheten var behörig att ta emot och erkänna beslut om förverkande som översänds till Sverige, och att myndigheten, vid sidan av Kronofogdemyndigheten, var behörig att översända beslut om förverkande till annan medlemsstat inom EU för erkännande och verkställighet där.

Remissinstanserna har inte anfört några särskilda synpunkter i anledning av promemorians förslag.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 3 i rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande ska varje medlemsstat underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som är behöriga dels när medlemsstaten är utfärdande stat, dels när den är verkställande stat enligt rambeslutet.

Enligt förslagen i avsnitten 7.2.2 och 7.2.3 ska Kronofogdemyndigheten ensam vara behörig myndighet när Sverige är såväl utfärdande som verkställande stat. Rådets generalsekretariat bör således underrättas om att Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet.

9 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2011.

Promemorians förslag: I promemorian föreslogs att lagändringarna skulle träda i kraft så snart som möjligt.

Remissinstanserna har tillstyrkt promemorians förslag eller lämnat det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Den föreslagna lagen och de övriga ändringarna bör träda i kraft så snart som det är praktiskt möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2011. Regeringen föreslår därför att dessa regler träder i kraft det datumet. Några övergångsbestämmelser behövs inte.

10 Ekonomiska konsekvenser

Genom den nya lagen åläggs Kronofogdemyndigheten och domstol nya uppgifter. Det är inte möjligt att nu förutse hur många nya ärenden som

kommer att behöva handläggas årligen vid någon av de myndigheterna. Det kan emellertid konstateras att ett genomförande av rambeslutet om verkställighet av förverkandebeslut kommer att medföra en ökad ärendemängd, även om det enligt regeringens mening inte torde komma att bli fråga om några större mängder. *Domstolsverket* har dock i sitt remissvar ansett ett resurstillskott nödvändigt.

Inledningsvis kan det framhållas att rambeslutets genomförande innebär att en stor andel av de medel från utländska beslut om förverkanden som drivs in i Sverige kommer att tillfalla staten. På så sätt har den nya regleringen en positiv budgetpåverkan. Den nya lagen innebär också att indrivningsärenden vid Kronofogdemyndigheten, som gäller förverkande hos en person som stadigvarande vistas i en annan medlemsstat, kommer att kunna handläggas avsevärt snabbare än vad som är fallet i dag. Detta torde medföra lägre administrativa kostnader.

Regeringen kan emellertid se att den nya lagen för Kronofogdemyndighetens del eventuellt kan medföra behov av vissa organisationsförändringar och utbildning av den personal som ska handha de nya uppgifterna, vilket också *Kronofogdemyndigheten* angett i sitt remissvar. I detta sammanhang bör dock också nämnas de uppgifter som Kronofogdemyndigheten nu har enligt lagen om verkställighet av bötesstraff. Som tidigare framgått kommer prövningen och handläggningen enligt den lagen och den nu aktuella lagstiftningen att uppvisa stora likheter. Kronofogdemyndigheten kommer därför i sin fortsatta verksamhet att ha en långtgående nytta av de förändringar och utbildningsinsatser som vidtagits i anledning av den nya lagen om bötesstraff, även såvitt avser erkännande och verkställighet av förverkandebeslut. Som påpekats i det föregående finns det emellertid även skillnader, och Kronofogdemyndigheten kommer också att ställas inför nya bedömningar jämfört med hanteringen av förverkandefrågor enligt exempelvis den nordiska verkställighetslagen (se avsnitt 7.2.3). I det sammanhanget bör också beaktas den betydelse förverkandefrågor kan förväntas få i arbetet mot den grova organiserade brottsligheten.

Domstolsväsendet tillförs en ny målgrupp. Målgruppen kan dock inte förväntas bli särskilt betungande, dels då målen kan handläggas enligt ett enklare förfarings sätt enligt ärendelagen, dels för att de materiella frågorna som kan bli föremål för rättens prövning inte är särskilt omfattande.

Sammantaget kan inte de kostnadsökningar som den nya lagen eventuellt medför för Kronofogdemyndigheten och domstolsväsendet förväntas vara större än att de kan finansieras inom befintliga budgetramar. Frågan kan emellertid komma att behöva utvärderas en tid efter lagens ikraftträdande.

11.1 Förslaget till lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Lagen är ny. Den genomför rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande). De allmänna övervägandena angående behovet av en ny lag finns i avsnitt 6.

Rambeslutet utesluter inte att bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser tillämpas i den mån dessa bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfaranden för att verkställa beslut om förverkande (artikel 21). Såväl lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) som lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen) kommer fortfarande att gälla vid sidan av den nya lagen, i den mån de kan anses tillåta ett förenklat förfarande jämfört med rambeslutet.

Lagen är indelad i tre kapitel: Allmänna bestämmelser (1 kap.), Verkställighet utomlands av ett svenskt beslut om förverkande (2 kap.) och Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande (3 kap.).

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande.

I paragrafen anges att genom denna lag genomförs rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande.

Definition av ett svenskt beslut om förverkande

2 § Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande

1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller

2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.

Paragrafen innehåller en definition av vad som avses med ett svenskt beslut om förverkande, dvs. vilka svenska beslut om förverkande som omfattas av lagens tillämpningsområde, och som kan bli föremål för verkställighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU). Bestämmelsen avser att omfatta beslut om förverkande som meddelats

med stöd av såväl brottsbalkens som specialstraffrättsliga bestämmelser, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Den allmänna motiveringen till bestämmelsen finns i avsnitt 7.1. Definitionen grundar sig i huvudsak på artikel 2 och skäl 11 i rambeslutet.

Det framgår inledningsvis av bestämmelsen att ett beslut om förverkande ska ha meddelats av domstol och vunnit laga kraft för att kunna sändas över för verkställighet i en annan medlemsstat. Förverkande som beslutats genom strafföreläggande eller ordningsbot faller således utanför lagens tillämpningsområde.

Enligt *punkten 1* omfattas beslut om förverkande som avser utbyte av brott. Även beslut om förverkande avseende vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller genom vilket värdet av det mottagna har förklarats förverkat omfattas. Bestämmelsen har i stort utformats enligt 36 kap. 1 § brottsbalken. Definitionen omfattar beslut om förverkande som meddelats med stöd av nämnda bestämmelse, men även beslut som meddelats med stöd av bestämmelser i specialstraffrätten, t.ex. 6 § narkotikastrafflagen (1968:64).

Punkten 2, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, motsvarar i stora delar 36 kap. 2 § första och andra styckena brottsbalken. Bestämmelsen omfattar beslut enligt vilka egendom som använts eller som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott har förverkats. Med hjälpmedel avses all egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå brott. Även beslut enligt vilka egendom som frambragts genom brott, vars användande utgör brott eller som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott faller in under punkten 2. Beslut enligt vilka föremålet för brottet har förklarats förverkat omfattas också av bestämmelsen. Beslut enligt vilka värdet av ett hjälpmedel har förklarats förverkat (36 kap. 2 § tredje stycket) faller däremot utanför lagens tillämpningsområde. I vissa specialstraffrättsliga bestämmelser, t.ex. 6 § narkotikastrafflagen, anges uttryckligen att även föremålet för ett brott kan förverkas. För att tydliggöra att även dessa förverkandebeslut omfattas av lagens tillämpningsområde har detta uttryckligen angetts i definitionen. Utanför lagens tillämpningsområde faller beslut om förverkande som meddelats med stöd av 36 kap. 3 § brottsbalken, eftersom dessa beslut inte är en reaktion på ett begånget brott, vilket rambeslutet förutsätter.

Andra stycket anger att beslut som har meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken, dvs. förverkande till följd av ett brott begånget i utövningen av näringsverksamhet, också omfattas av lagens tillämpningsområde.

Definition av ett utländskt beslut om förverkande

3 § *Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarar att egendomen*

1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,

2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, eller

3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

I paragrafen definieras de utländska beslut om förverkande som faller inom lagens tillämpningsområde och som således kan bli föremål för erkännande och verkställighet i Sverige. Bestämmelsen, som i huvudsak återger artikel 2 och skäl 11 i rambeslutet, behandlas i avsnitt 7.1.

I *första stycket* anges att det ska vara fråga om ett lagakraftvunnet beslut om förverkande meddelat av domstol som en reaktion på en brottslig handling. Beslut som har meddelats av andra myndigheter än domstolar faller alltså utanför lagens tillämpningsområde. Beslutet om förverkande ska avse ett slutligt straff eller en slutlig åtgärd och ha meddelats efter rättegång. Såväl muntliga som skriftliga förfaranden i domstol omfattas av bestämmelsen. Beslut som har ett rent brottsförebyggande syfte omfattas inte. Förverkandebeslutet ska innebära ett slutligt berövande av egendomen i fråga. Personen mot vilken beslutet har meddelats ska genom beslutet förlora rätten till egendomen. Begreppet egendom har en, som framgår av artikel 2 d i rambeslutet, vid betydelse. Det omfattar såväl lös som fast egendom, materiell som immateriell egendom samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till egendomen.

I punkterna 1–3 anges närmare vilka beslut om förverkande som omfattas.

Enligt *punkten 1* ska beslut som avser egendom som utgör vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning omfattas av tillämpningsområdet. Med begreppet vinning ska, enligt rambeslutets artikel 2 e, förstås varje ekonomisk fördel av brott. Även sådant som träder i stället för vinning samt själva föremålet för brottet inkluderas i begreppet.

Punkten 2 innebär att ett beslut genom vilket egendom som utgjort hjälpmedel vid ett brott har förverkats ska kunna erkännas och verkställas i Sverige. Begreppet hjälpmedel definieras i rambeslutets artikel 2 f samt skäl 11. Där anges att med hjälpmedel ska förstås egendom som använts eller har varit avsedd att användas för att begå brott. Även detta begrepp inkluderar själva föremålet för brottet.

Av *punkten 3* framgår att beslut om förverkande som grundar sig på artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (förverkanderambeslutet) omfattas av lagens tillämpningsområde och således kan bli föremål för erkännande och verkställighet i Sverige. Bestämmelsen grundar sig på artikel 2 d iii i rambeslutet. Det ska framgå av det intyg som enligt 3 kap. 5 § ska översändas tillsammans med förverkandebeslutet att det rör sig om ett beslut om förverkande som har sin grund i förverkanderambeslutet. Beslut om utökade möjligheter till förverkande som baserar sig på andra nationella bestämmelser eller går utöver vad som följer av artikel 3.1 och 3.2 i förverkanderambeslutet (och som är att hänföra till de beslut som anges i

artikel 2 d iv i rambeslutet) faller utanför lagens tillämpningsområde. I avsnitt 7.4.5 redogörs för beslut om utvidgat förverkande.

I andra stycket anges att utländska beslut som innebär att egendom ska återställas till sin rättmätiga ägare inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Verkställighet av sådana beslut om restitution hanteras, som framgår av avsnitt 7.1, inom ramen för andra samarbetsformer.

Föreskrifter om verkställigheten av denna lag

4 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

I paragrafen lämnas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kommer att meddela verkställighetsföreskrifter. Det kan t.ex. röra sig om bestämmelser avseende vissa formkrav, samråd och underrättelser. Det kan även bli aktuellt att bemyndiga Rikspolisstyrelsen att meddela föreskrifter om polismyndigheters förfarande med förverkad egendom som ska förstöras enligt 3 kap. 17 § andra stycket. Regeringen har, beträffande paragrafens utformning, avvikit från Lagrådets förslag. Rubriken har utformats utifrån Lagrådets synpunkter.

Den allmänna motiveringen till bestämmelsen finns i avsnitt 6.

2 kap. Verkställighet utomlands av ett svenskt beslut om förverkande

Översändande av ett beslut om förverkande

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för erkännande och verkställighet i den staten. Ett beslut om förverkande får sändas över om översändandet är förenligt med rambeslutet och det kan antas ge fördelar vid verkställigheten av beslutet.

Ett beslut om förverkande får sändas över till flera medlemsstater samtidigt.

I paragrafen anges vilken myndighet som är behörig när Sverige är utfärdande stat enligt rambeslutets artikel 3.1. Vidare anges förutsättningarna för att ett beslut om förverkande ska få sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet där. Myndighetsfrågan behandlas i avsnitten 7.2.1 och 7.2.2. Den allmänna motiveringen till bestämmelsen finns i avsnitt 7.3.1.

I första stycket anges att det är Kronofogdemyndigheten som avgör om ett svenskt beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat i EU för att verkställas där. En fråga om verkställighet utomlands aktualiseras under verkställighetsstadiet, dvs. under handläggningen hos Kronofogdemyndigheten. Kronofogdemyndigheten är den enda myndigheten som i Sverige är behörig att sända över ett beslut om förverkande. Detta gäller även förverkandebeslut som avser egendom som redan omfattas av ett frysningsbeslut enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut.

Kronofogdemyndigheten ska vid sin prövning av om ett svenskt beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat bedöma om ett sådant översändande är förenligt med rambeslutet. Det ska t.ex. finnas

tillräckliga skäl att anta att personen mot vilken beslutet om förverkande har utfärdats har egendom eller inkomster i den medlemsstat som beslutet skickas till. Om beslutet avser specifik egendom ska det finnas tillräckliga skäl att anta att den egendom som omfattas av beslutet är belägen i en viss medlemsstat (artikel 4.1 i rambeslutet). Ett översändande ska vidare antas ge fördelar vid verkställigheten. Någon första verkställighetsåtgärd behöver inte ha vidtagits i Sverige. Förverkandebeslutet kan omgående sändas över till en annan stat om Kronofogdemyndigheten anser det vara ett mer effektivt sätt att verkställa beslutet på. Exempel på när detta kan bli aktuellt är när egendom redan har säkrats i en annan medlemsstat genom frysning eller när det finns kännedom om tillgångar i en annan medlemsstat. En bedömning får göras i varje enskilt fall.

Ett beslut om förverkande får, enligt *andra stycket*, sändas över till flera medlemsstater samtidigt (rambeslutets artikel 5.2 och 5.3). Avser förverkandebeslutet en betalningsskyldighet är det viktigt att Kronofogdemyndigheten noga bevakar ärendet i syfte att förhindra att ett högre belopp än det totala förverkandebeloppet drivs in, se 5 §.

2 § Kronofogdemyndigheten ska sända över beslutet om förverkande till en behörig myndighet eller en centralmyndighet i den andra medlemsstaten.

I paragrafen anges att Kronofogdemyndigheten ska skicka ett beslut om förverkande för erkännande och verkställighet i en annan medlemsstat i EU direkt till en behörig myndighet eller – i förekommande fall – till en centralmyndighet i den staten. Detta gäller också det särskilda intyg som ska bifogas beslutet (se bilagan till rambeslutet). Rambeslutet ålägger varje medlemsstat att underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt nationell lag är behöriga enligt rambeslutet, samt om medlemsstaten avser att använda sig av en centralmyndighet. Denna information kommer att vara tillgänglig för Kronofogdemyndigheten.

Den allmänna motiveringen finns i avsnitt 7.3.1.

Andra åtgärder och omvandling

3 § När ett beslut om förverkande sänds över för verkställighet till en annan medlemsstat, får Kronofogdemyndigheten inte tillåta att verkställigheten i den staten sker genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet.

Avser beslutet om förverkande viss egendom, får Kronofogdemyndigheten inte heller tillåta att verkställigheten i stället sker genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde.

Paragrafens *första stycke*, som i huvudsak har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, innehåller ett förbud för Kronofogdemyndigheten att tillåta att en annan medlemsstats myndighet verkställer förverkandebeslutet genom andra åtgärder än de som uttryckligen framgår av det svenska beslutet om förverkande, t.ex. genom någon form av frihetsberövande åtgärd eller samhällstjänst. Det innebär att det varje gång Kronofogdemyndigheten sänder över ett beslut om förverkande till en annan medlemsstat uttryckligen, i det intyg som ska bifogas beslutet (se

bilagan till rambeslutet), ska anges att det inte medges att den verkställande staten tillämpar andra alternativa åtgärder om det inte är möjligt att verkställa förverkandebeslutet (se ruta 1 i intyget). Bestämmelsen har sitt ursprung i rambeslutets artikel 12.4 och behandlas i avsnitt 7.3.2.

Av *andra stycket* framgår att Kronofogdemyndigheten inte heller får tillåta att ett svenskt beslut om förverkande som avser viss specifik egendom omvandlas i den andra medlemsstaten och i stället verkställs såsom en förpliktelse för den berörde att betala ett visst belopp. Det är endast den egendom som anges i förverkandebeslutet som kan bli föremål för verkställighet. Även detta ska anges i det intyg som sänds över till den verkställande staten. Bestämmelsen har sitt ursprung i artikel 7.2 och behandlas i avsnitt 7.3.2.

Verkställighet i Sverige

4 § Även om ett beslut om förverkande har sänts över för verkställighet till en eller flera medlemsstater, får verkställighet äga rum i Sverige.

Bestämmelsen, som har sitt ursprung i rambeslutets artikel 14, anger att verkställighet får ske i Sverige även sedan ett beslut om förverkande har sänts över till en eller flera medlemsstater för verkställighet. En förutsättning för att verkställighet ska få ske i Sverige av beslut om förverkande som avser en betalningsskyldighet är att det sammanlagda belopp som förverkas inte överstiger det som anges i förverkandebeslutet, se 5 §. Rubriken och paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Den allmänna motiveringen finns i avsnitt 7.3.3.

Verkställighet i flera stater

5 § Om ett beslut om förverkande avseende en betalningsskyldighet har sänts över till flera medlemsstater för verkställighet eller om verkställighet av beslutet även sker i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten bevaka att det sammanlagda värdet av det som verkställs inte överstiger det belopp som anges i beslutet.

Paragrafen, som i huvudsak har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, har sitt ursprung i rambeslutets artikel 14.2 och syftar till att förhindra att ett högre belopp än det totala förverkandebeloppet drivs in, dvs. att ett s.k. överförverkande sker. Det kan inte uteslutas att det finns risk för att ett överförverkande sker då verkställighet samtidigt äger rum i flera stater av ett beslut om förverkande avseende en betalningsskyldighet. I de fall beslutet har sänts över till flera medlemsstater eller då verkställighet sker i Sverige parallellt med verkställighet i en eller flera andra stater ska Kronofogdemyndigheten kontinuerligt bevaka ärendet så att ett överförverkande inte sker. Det är viktigt att Kronofogdemyndigheten håller en nära kontakt med myndigheterna i de andra staterna och förtropande rapporter hur verkställigheten framskrider (se artikel 14.2 och 14.3 i rambeslutet).

Den allmänna motiveringen finns i avsnitt 7.3.3.

Inledande bestämmelser

1 § Ett beslut om förverkande som sänds över till Sverige ska erkännas enligt bestämmelserna i denna lag och verkställas enligt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verkställighet i Sverige av beslut om förverkande, om inte annat följer av denna lag.

I denna bestämmelse anges att ett beslut om förverkande som omfattas av definitionen i 1 kap. 3 § ska verkställas enligt de regler som gäller för verkställighet av beslut om förverkande som meddelats i Sverige, om inte annat följer av en särskild bestämmelse i lagen. Exempel på sådana bestämmelser där förfarandet skiljer sig från verkställighet av ett nationellt förverkandebeslut är de särskilda möjligheterna för Kronofogdemyndigheten att besluta om uppskov med verkställigheten enligt 13 § samt de regler som gäller för fördelningen av de medel som flutit in enligt 18 §.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.4.2.

2 § Verkställighet av ett beslut om förverkande får inte ske genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet.

Verkställighet av ett beslut som avser viss egendom får ske genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde, om det är lämpligt och behörig myndighet i den andra medlemsstaten samtycker till det. Detta gäller inte vid verkställighet av beslut om förverkande av hjälpmedel vid brott.

I bestämmelsens *första stycke*, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, anges att verkställighet av ett beslut om förverkande inte får ersättas med ett frihetsberövande eller någon annan åtgärd, t.ex. någon form av samhällstjänst. Detta gäller även om ett sådant förfarande skulle vara godtagbart i den stat som har meddelat beslutet och den behöriga myndigheten i det intyg som enligt 5 § ska åtfölja förverkandebeslutet har förklarat sig villig att godta en sådan ordning. Om den utfärdande myndigheten i intyget anger att andra alternativa åtgärder får tillämpas bör Kronofogdemyndigheten upplysa myndigheten om att detta inte är möjligt enligt svensk lag. Frågan behandlas i avsnitt 7.4.6 och motsvarar artikel 12.4 i rambeslutet.

Av *andra stycket* framgår att verkställighet av ett beslut om förverkande avseende viss specifik egendom i stället får ske genom betalning eller verkställighet avseende ett belopp som motsvarar värdet på egendomen. En förutsättning för en sådan omvandling är dels att det bedöms vara lämpligt, dels att den behöriga myndigheten i den andra staten har lämnat sitt samtycke till det. Kronofogdemyndigheten får utifrån omständigheterna i det enskilda fallet göra en bedömning av om det är lämpligt med en omvandling eller inte. Det kan t.ex. inte anses lämpligt om det är förbjudet att inneha egendomen. Erforderligt samtycke ska framgå av intyget. Likaså ska intyget innehålla uppgift om värdet på egendomen. Skulle denna uppgift saknas måste Kronofogdemyndigheten på lämpligt sätt begära in den. Det ska enligt 8 § andra stycket 2 följa av verkställbarhetsförklaringen att ett beslut om förverkande avseende specifik egendom får verkställas på detta sätt. Av andra meningen följer att verk-

ställighet av ett beslut om förverkande av hjälpmedel vid brott inte får omvandlas. Intyget ska innehålla uppgift om huruvida den egendom som förverkandebeslutet avser utgör hjälpmedel.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 7.2 i rambeslutet och behandlas i avsnitt 7.4.6.

3 § Vid omräkning till svensk valuta ska den växelkurs tillämpas som gällde när beslutet om förverkande meddelades.

I bestämmelsen, som genomför artikel 7.4 i rambeslutet, anges vilken växelkurs som ska användas vid omräkning av det belopp som framgår av förverkandebeslutet till svensk valuta, nämligen den växelkurs som gällde dagen då det utländska avgörandet meddelades. Detta innebär att valutaförändringar som ägt rum efter den tidpunkten inte påverkar beloppet. Eftersom ingen annan medlemsstat har samma valuta som Sverige blir en sådan omräkning alltid nödvändig. Detta gäller även vid nedsättning av beloppet (se 12 §). Det är beloppet i svenska kronor som ska anges i verkställbarhetsförklaringen (se 8 § andra stycket 1). Riksbanken publicerar dagsnotering på valutakurser mot svensk valuta på sin hemsida. Där finns även historisk information som bör kunna vara användbar.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.4.2.

Behörig myndighet

4 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.

I paragrafen anges att Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att pröva frågor om erkännande och verkställighet i Sverige av förverkandebeslut som har meddelats i en annan medlemsstat i EU. Rubriken har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.2.3.

Hur förfarandet inleds

5 § Ett beslut om förverkande sänds över till Kronofogdemyndigheten för erkännande och verkställighet. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

I paragrafen föreskrivs i *första stycket* att ett beslut om förverkande som översänds för erkännande och verkställighet i Sverige ska skickas direkt till Kronofogdemyndigheten och åtföljas av ett intyg, som är utformat enligt det formulär som återfinns som bilaga till rambeslutet. I de fall beslutet om förverkande har föregåtts av verkställighet av ett frysningsbeslut enligt lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut (lagen om verkställighet av frysningsbeslut) får den andra statens myndighet sända över förverkandebeslutet till den åklagare som handlagt frysningsärendet. Åklagaren ska

då vidarebefordra beslutet till Kronofogdemyndigheten enligt 3 kap. 19 § andra stycket 1 lagen om verkställighet av frysningsbeslut (se avsnitt 7.6.3).

Av *andra stycket* följer att intyget ska vara skrivet på eller översatt till svenska, danska, norska eller engelska. Motsvarande krav på översättning kan inte uppställas för själva förverkandebeslutet. Detta utesluter givetvis inte att Kronofogdemyndigheten vid behov och på eget initiativ och egen bekostnad översätter beslutet om förverkande.

Rubriken har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Bestämelsen behandlas i avsnitt 7.4.1 och genomför delvis artiklarna 4.1 och 19 i rambeslutet.

6 § Ett beslut om förverkande och intyget ska sändas över skriftligen genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

I paragrafen regleras på vilket sätt översändandet av beslutet om förverkande och intyget ska ske. Den allmänna motiveringen finns i avsnitt 7.4.1. Bestämmelsen genomför delvis artikel 4 i rambeslutet.

Om inget annat överenskommit i det enskilda fallet ska översändandet ske genom post, bud eller telefax. Kronofogdemyndigheten kan emellertid, i samråd med behörig myndighet i den andra staten, bestämma att översändandet i stället kan ske t.ex. per e-post med digitala bilagor. Det avgörande för vilket kommunikationssätt som kan godtas är att Kronofogdemyndigheten ska kunna försäkra sig om att översända dokument är äkta.

7 § Om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska Kronofogdemyndigheten ge den andra medlemsstatens myndighet möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering. Detsamma gäller om beslutet om förverkande saknas.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 7.4.1, anges att Kronofogdemyndigheten ska ge myndigheten i den andra staten möjlighet att komma in med komplettering, om intyget saknas eller om det har sådana brister att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för Kronofogdemyndighetens prövning. Komplettering torde t.ex. krävas om det råder oklarhet om vem beslutet om förverkande är riktat mot, om informationen i intyget kan tolkas på mer än ett sätt, om intyget uppenbarligen inte motsvarar förverkandebeslutet eller om intyget inte är undertecknat. Vidare bör komplettering begäras om intyget inte är avfattat på eller översatt till ett språk som anges i 5 § andra stycket. Kronofogdemyndigheten ska ange inom vilken tid kompletteringen ska ha kommit in. Hänsyn bör tas bl.a. till postgång samt den tid det kan ta för den andra statens myndighet att få begärda kompletteringar översatta.

I 10 § regleras vad som gäller om det efter kompletteringsfristens utgång kvarstår brister i intyget.

Om beslutet om förverkande saknas helt eller om det saknas sidor i det, ska den andra statens myndighet också ges tillfälle att komma in med en komplettering. Någon översättning av beslutet om förverkande kan dock inte begäras in. Om myndigheten trots en begäran om det inte sänder

över beslutet, får en verkställbarhetsförklaring inte meddelas. Skälet för detta är inte att någon av rambeslutets vägransgrunder är tillämplig utan att det saknas ett beslut att verkställa. Erkännande och verkställighet av beslutet ska därför avvisas.

Verkställbarhetsförklaring

8 § Om ett beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det belopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,
2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svensk valuta,
3. hur beslutet ska verkställas, om det finns andra beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt
4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. Verkställbarhetsförklaringen ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutat Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 om uppskov med verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälen för uppskov består.

De överväganden som ligger till grund för bestämmelsen finns i avsnitt 7.4.2. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Tredje stycket behandlar frågan om delgivning och utvecklas närmare i avsnitt 7.4.9.

I paragrafens *första stycke* åläggs Kronofogdemyndigheten att meddela ett beslut om att det utländska förverkandebeslutet är verkställbart i Sverige, en s.k. verkställbarhetsförklaring. Detta gäller under förutsättning att det inte finns några hinder mot att erkänna och verkställa beslutet enligt 10–11 §§. En verkställbarhetsförklaring får heller inte meddelas i strid med de svenska grundlagarna, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet eller unionsrättens bestämmelser om skydd för grundläggande fri- och rättigheter. Någon särskild erinran om detta i lag har inte ansetts nödvändig (se avsnitt 7.4.4). Skulle Kronofogdemyndigheten finna det uppenbart att det översända beslutet om förverkande inte faller inom lagens tillämpningsområde, t.ex. om det är meddelat av annan myndighet än domstol eller om det rör sig om ett förverkande som inte utgör en reaktion på ett brott, ska en verkställbarhetsförklaring inte meddelas. Det kan i stället bli aktuellt med ett avvisande. Ett sådant avvisande bör alltid föregås av en kontakt med den utfärdande myndigheten för att reda ut eventuella missförstånd.

Verkställbarhetsförklaringen ersätter inte det utländska beslutet om förverkande utan anger endast att beslutet får verkställas i Sverige och hur detta ska ske. Verkställbarhetsförklaringen gäller så snart den har meddelats. Exekutiva åtgärder kan således inledas utan hinder av att beslutet har överklagats enligt 14 §. Det kan dock finnas andra skäl att besluta om

uppskov med verkställigheten enligt 13 §. En verkställbarhetsförklaring ska i de fallen beslutas även om Kronofogdemyndigheten finner att verkställigheten måste skjutas upp en viss tid.

I *andra stycket* anges vilka uppgifter en verkställbarhetsförklaring ska innehålla. Uppgifterna ska finnas tillgängliga i det översända intyget (se 5 §). Skulle någon uppgift saknas ska Kronofogdemyndigheten begära in en komplettering (se 7 §).

Enligt *punkten 1* ska förklaringen innehålla uppgift om vilket penningbelopp eller vilken egendom som verkställigheten ska avse. Beloppet som anges i verkställbarhetsförklaringen kan vara lägre än det som framgår av det utländska beslutet, t.ex. om beslutet till viss del redan har verkställts i någon annan stat.

Det ska vidare, enligt *punkten 2*, framgå om ett förverkande avseende viss specifik egendom får ersättas med betalning av ett visst belopp eller verkställighet avseende egendomens värde enligt 2 § andra stycket första meningen. Bestämmelsen har sin grund i att det krävs att den andra statens myndighet samtycker till ett sådant förfarande (se artikel 7.2 i rambeslutet). Har den andra statens myndighet lämnat sitt samtycke är det ytterst Kronofogdemyndigheten som avgör hur verkställigheten ska ske. Frågan behandlas i avsnitt 7.4.6.

I *punkten 3* regleras frågan om hur det utländska beslutet om förverkande ska verkställas i förhållande till andra – svenska eller utländska – beslut om förverkande eller beslut för att säkerställa framtida verkställighet av förverkandebeslut, t.ex. beslag eller kvarstad. Kronofogdemyndigheten ska i verkställbarhetsförklaringen ange hur det utländska beslutet om förverkande ska prioriteras i förhållande till dessa andra beslut. Bestämmelsen blir tillämplig om besluten avser samma specifika egendom eller riktas mot samma fysiska eller juridiska person. Avser det samma person blir bestämmelsen relevant endast om personen i fråga inte har tillräckligt med tillgångar för att samtliga beslut ska kunna verkställas. Skulle Kronofogdemyndigheten finna att ett annat förverkandebeslut har företräde, får myndigheten besluta om uppskov med verkställigheten av det översända beslutet om förverkande enligt 13 § första stycket 2. Frågan behandlas i avsnitt 7.4.7.

Slutligen anges i *punkten 4* att verkställbarhetsförklaringen ska innehålla en upplysning om att den kan överklagas och hur ett överklagande ska göras. Frågan om överklagande regleras i 14 § och behandlas i avsnitt 7.4.9.

I *tredje stycket* föreskrivs att 3 § ska tillämpas vid omräkning av penningbelopp till svensk valuta. Vidare anges att en verkställbarhetsförklaring ska delges. Delgivningslagen gäller utan några särskilda inskränkningar avseende vilka former för delgivning som är tillåtna. Delgivning behöver inte ske om Kronofogdemyndigheten har beslutat om uppskov med anledning av att verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott enligt 13 § första stycket 1. Det kan inte utslutas att Kronofogdemyndigheten i ett enskilt fall finner att delgivning kan eller bör kunna ske även om myndigheten har beslutat om uppskov med verkställigheten. Bestämmelsen hindrar inte att delgivning sker i ett sådant fall. Det finns heller inget som hindrar att Kronofogdemyndigheten kontaktar åklagare för samråd när det gäller frågan huruvida delgivning bör ske.

9 § Ett beslut av Kronofogdemyndigheten att inte meddela en verkställbarhetsförklaring, att upphäva en sådan eller att besluta om uppskov med verkställigheten ska innehålla skälen för beslutet.

Bestämmelsen innebär en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att motivera beslut om att inte meddela en verkställbarhetsförklaring, uppskavsbeslut samt beslut om att upphäva en verkställbarhetsförklaring. Motiveringen ska göra det möjligt för bl.a. den som berörs av beslutet och behörig myndighet i den andra staten att avgöra på vilken grund myndigheten meddelat beslutet. Skyldigheten att motivera beslut att inte erkänna ett beslut om förverkande följer av artikel 17 b i rambeslutet och skyldigheten att ange skälen för ett beslut om uppskov följer av artikel 10.4. Ett beslut om att upphäva en verkställbarhetsförklaring får i praktiken samma verkan som ett beslut att vägra verkställighet och ska därför också motiveras. Ett beslut om att meddela uppskov på den grunden att verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott bör, med hänsyn till bestämmelserna om förundersökningssekretess, inte motiveras mer än med en hänvisning till att det pågår en brottsutredning. Rättens skyldighet att motivera sina avgöranden följer av 28 § lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen). Bestämmelsen, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, behandlas i avsnitten 7.4.2, 7.4.7 och 7.4.10.

Hinder mot erkännande och verkställighet

10 § En verkställbarhetsförklaring får inte meddelas om ett sådant intyg som anges i 5 §, trots att den andra medlemsstatens myndighet getts tillfälle att komma in med komplettering, saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet.

Denna bestämmelse innebär att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas om det finns vissa brister i intyget eller om intyget saknas. Som framgår av 7 § ska myndigheten i den andra staten ges möjlighet att komma in med ett intyg, om det saknas, eller annars rätta till de brister som finns i intyget. Om bristerna kvarstår trots att Kronofogdemyndigheten begärt relevant komplettering, blir aktuell bestämmelse tillämplig. Mindre brister behöver inte föranleda ett avslag. Ett avslag bör meddelas först när bristerna är av sådant slag att intyget inte utan väsentlig olägenhet kan ligga till grund för den prövning som ska göras. I kommentaren till 7 § ges några exempel. Den allmänna motiveringen till bestämmelsen finns i avsnitt 7.4.4.

11 § En verkställbarhetsförklaring får utöver vad som anges i 10 § inte meddelas om

1. det för samma gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande har meddelats dom eller beslut i Sverige eller i en annan stat och domen eller beslutet i den andra staten, vid ett fällande avgörande, har verkställts,

2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan svensk lag har meddelats beslut att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för beslutet om förverkande,

3. en sådan förklaring inte skulle vara förenlig med bestämmelser om immunitet och privilegier,

4. beslutet om förverkande har meddelats vid en rättegång där den mot vilken beslutet riktar sig inte varit närvarande och det av intyget inte framgår

– att denne personligen eller genom behörigt ombud informerats om rättegången, eller

– att denne har meddelat att beslutet inte bestrids, eller

5. den gärning, som ligger till grund för beslutet om förverkande, helt eller delvis har begåtts i Sverige och inte motsvarar brott enligt svensk lag eller preskription har inträtt enligt 36 kap. 15 § brottsbalken.

I paragrafen anges i fem punkter ett antal vägransgrunder som föranleder att en verkställbarhetsförklaring inte får meddelas. Vägransgrunderna behandlas närmare i avsnitt 7.4.3 (dubbel straffbarhet) och 7.4.4 (övriga vägransgrunder). Där beskrivs också vissa andra situationer som alltid ska leda till att verkställighet vägras, t.ex. om verkställighet skulle strida mot en bestämmelse i grundlag eller mot de grundläggande rättsprinciper som läggs fast i Europakonventionen eller dess tilläggsprotokoll. Paragrafen har sin motsvarighet i artikel 8 i rambeslutet. Samtliga vägransgrunder är obligatoriska.

I *punkten 1* regleras förbudet mot dubbelbestraffning (*ne bis in idem*). Om den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande redan omfattas av en dom eller ett beslut i Sverige eller i en annan stat ska verkställighet vägras. Såväl friande som fällande domar och beslut utgör hinder mot verkställighet. En förutsättning för att ett fällande utländskt avgörande ska utgöra hinder är att straffet avseende den gärning som har legat till grund för beslutet om förverkande har verkställts. Ett godkänt strafföreläggande eller föreläggande om ordningsbot jämställs med en svensk dom (48 kap. 3 § rättegångsbalken) och utgör också hinder.

När det gäller fällande domar och beslut meddelade i Sverige kommer Kronofogdemyndighetens tillgång till belastningsregistret att klargöra hur det förhåller sig (se avsnitt 7.4.2). Information om utländska domar och beslut kommer sannolikt i första hand att komma från den som omfattas av beslutet om förverkande. Skulle sådana uppgifter framkomma ska Kronofogdemyndigheten införskaffa nödvändig information om det utländska avgörandet. Myndigheten måste också, vid utländska fällande avgöranden, utreda om straffet har verkställts, vilket är en förutsättning för att verkställighet ska vägras.

I *punkten 2* anges att ett svenskt beslut om åtalsunderlåtelse utgör grund för att vägra verkställighet. Ett utländskt motsvarande beslut utgör däremot inte något hinder.

I *punkten 3* slås fast att det inte får meddelas någon verkställbarhetsförklaring mot personer som omfattas av straffrättslig immunitet i Sverige. Detta gäller t.ex. främmande statsöverhuvuden och personer som omfattas av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Även svenska medborgare kan i varierande utsträckning omfattas av immunitet, t.ex. statschefen, riksdagens talman, riksdagens ledamöter och statsråden.

Enligt *punkten 4* får en verkställbarhetsförklaring under vissa förutsättningar inte meddelas när det är en utevarodom som ligger till grund för beslutet om förverkande, dvs. när den dömde inte var närvarande vid den rättegång som ledde fram till beslutet om förverkande. För att en verkställbarhetsförklaring ska få meddelas avseende en utevarodom krävs att det av intyget (se 5 §) framgår att den som beslutet avser personligen eller via behörig företrädare underrättats om de rättsliga åtgärderna eller att personen i fråga har meddelat att han eller hon inte bestrider förverkandebeslutet. Om intyget inte uttryckligen anger att någon sådan förutsättning är för handen men det på annat sätt framgår att förverkandebeslutet i utevarodomen är verkställbart, bör den andra statens myndighet ges tillfälle att komplettera intyget, se 7 §, innan verkställighet vägras.

Genom *punkten 5* ställs särskilda krav för att en verkställbarhetsförklaring ska få meddelas om förverkandebeslutet avser en gärning som helt eller delvis har begåtts i Sverige. För det första måste gärningen motsvara brott även enligt svensk lag. Vidare krävs att brottet inte är preskriberat enligt svensk rätt. Skulle det röra sig om ett beslut om utvidgat förverkande och det förverkandeutlösande brottet är begånget i Sverige är en förutsättning för verkställighet här att det förverkandeutlösande brottet utgör brott även enligt svensk lag och att det inte är preskriberat enligt svensk lag.

Nedsättning av det verkställbara beloppet

12 § Om beslutet om förverkande avser en betalningsskyldighet och det under verkställigheten framkommer att beloppet till viss del har betalats eller verkställts i en annan stat, ska Kronofogdemyndigheten i samma mån sätta ned det belopp för vilket verkställighet får ske. Vid nedsättning tillämpas 3 §.

Paragrafen, som behandlar frågan om nedsättning av det belopp som ska förverkas, behandlas i avsnitt 7.4.8. Bestämmelsens första mening, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, har sin grund i artikel 12.2 i rambeslutet.

Nedsättning blir aktuellt t.ex. om den som beslutet avser frivilligt har betalat in delar av beloppet eller om verkställighet delvis har ägt rum i någon stat. Myndigheten som har sänt över förverkandebeslutet är enligt artikel 14.3 a och b i rambeslutet skyldig att omedelbart underrätta Kronofogdemyndigheten om det finns risk för överförverkande eller om förverkandebeslutet helt eller delvis verkställts i annan stat än Sverige. Informationen kan givetvis även komma från den som förverkandebeslutet riktar sig mot. Kronofogdemyndigheten ska i sådant fall vända sig till den andra statens myndighet för att få uppgiften bekräftad.

Så snart information om att vissa delar har verkställts kommer Kronofogdemyndigheten till handa ska myndigheten räkna av motsvarande belopp från vad som ska verkställas i Sverige. Vid nedsättning av det verkställbara beloppet ska en omräkning ske till svensk valuta enligt 3 §, dvs. den växelkurs som gällde vid tidpunkten då förverkandebeslutet meddelades ska tillämpas. Det är Kronofogdemyndigheten som sätter ned beloppet i verkställbarhetsförklaringen även om förklaringen är föremål för en domstolsprövning.

13 § Kronofogdemyndigheten får besluta om uppskov på viss tid med verkställigheten av ett beslut om förverkande om

1. verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott,
2. egendomen har förklarats förverkad enligt ett svenskt beslut om förverkande eller är föremål för verkställighet av ett beslut om förverkande eller ett beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande,
3. beslutet avser en betalningsskyldighet hos en person mot vilken ett förfarande om förverkande eller verkställighet av ett beslut om förverkande pågår och personen i fråga saknar tillgångar för att samtliga beslut ska kunna verkställas,
4. verkställigheten innebär en risk för att det penningbelopp som anges i beslutet kommer att överskridas på grund av samtidig verkställighet av beslutet i flera medlemsstater, eller
5. det är nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet.

Tiden för uppskov enligt denna paragraf får förlängas. Kronofogdemyndigheten får besluta att vidtagna verkställighetsåtgärder ska återgå. När skälen för uppskov har upphört ska verkställigheten återupptas.

Bestämmelsen, som har sin motsvarighet i artiklarna 10 och 11 i rambeslutet, ger utrymme för att i vissa fall besluta om uppskov med verkställigheten av ett beslut om förverkande. Bestämmelsen har utformats delvis i enlighet med *Lagrådets* förslag. Den allmänna motiveringen finns i avsnitt 7.4.7.

I paragrafens *första stycke* anges i fem punkter när Kronofogdemyndigheten får besluta om uppskov. Ett uppskov ska beslutas på viss tid, vilket innebär att Kronofogdemyndigheten i beslutet måste ange hur länge uppskovet gäller. Tiden får inte vara längre än nödvändigt. Kronofogdemyndigheten ska informera den utfärdande myndigheten om uppskovet samt skälen för det. Om det redan från början kan förutses att det kommer att krävas ett längre uppskov, t.ex. på grund av en pågående brottsutredning, finns det skäl för Kronofogdemyndigheten att innan den beslutar om uppskov kontakta den andra statens myndighet och redogöra för de närmare omständigheter som gör att uppskovet bedöms kunna bli långvarigt. En sådan dialog kan leda till att den andra statens myndighet omprövar sitt beslut att begära verkställighet i Sverige.

Ett beslut om uppskov ska enligt 9 § motiveras. Den andra statens myndighet ska underrättas om beslutet, vilket kommer att regleras i förordning.

I *punkten 1* öppnas en möjlighet att besluta om uppskov med verkställigheten om den skulle skada en pågående brottsutredning. Det är tillräckligt att det bedöms att det finns en konkret risk för skada. Det kan t.ex. vara nödvändigt med uppskov med verkställigheten i förhållande till en person som polisen just står i begrepp att ingripa mot för pågående brottslighet. Inte endast svenska brottsutredningar utan även utländska sådana ska beaktas, i likhet med vad som gäller enligt lagen om verkställighet av frysningensbeslut (se prop. 2004/05:115 s. 93). Något krav på att en förundersökning ska vara inledd för att uppskovsgrunden ska aktualiseras finns inte.

Kronofogdemyndigheten kommer inte att ha tillgång till misstankeregistret utan kommer i stället att vara hänvisad till att samråda med de brottsutredande myndigheterna. Som huvudregel ska Kronofogdemyn-

digheten, vid varje verkställighet enligt denna lag, samråda med Åklagarmyndigheten. Det kan emellertid finnas situationer då ett sådant samråd inte är nödvändigt, t.ex. om egendomen redan är fryst för den utfärdande statens räkning. Formerna för samrådsskyldigheten regleras i förordning.

Det bör observeras att någon delgivning av verkställbarhetsförklaringen inte behöver ske om Kronofogdemyndigheten beslutar om uppskov enligt denna bestämmelse, se 8 § tredje stycket.

Punkten 2 tar sikte på situationer då det pågår ett förfarande i Sverige där den egendom som är föremål för förverkande enligt det utländska förverkandebeslutet redan är föremål för olika förfaranden. Det kan röra sig om ett svenskt beslut om förverkande, ett utländskt beslut om förverkande som är under verkställighet i Sverige eller ett beslut om kvarstad eller beslag till säkerställande av ett framtida förverkande. Skulle det i dessa situationer komma in ett beslut om förverkande från en annan medlemsstat, vilket på något sätt konkurrerar med det pågående förfarandet i Sverige, möjliggör bestämmelsen för Kronofogdemyndigheten att besluta om uppskov med verkställigheten av det förverkandebeslut som översänts med stöd av rambeslutet. Det översända förverkandebeslutet kan avse antingen samma specifika egendom som redan är föremål för ett förfarande i Sverige eller en betalningsskyldighet där den egendom som är föremål för handläggning i Sverige måste tas i anspråk för att det utländska beslutet ska kunna verkställas. I dessa situationer får Kronofogdemyndigheten besluta om uppskov till dess att det redan pågående förfarandet har avslutats. Skulle det därefter finnas möjlighet att verkställa det utländska förverkandebeslutet ska verkställigheten påbörjas eller återupptas. I annat fall ska verkställbarhetsförklaringen upphävas, se 15 §.

Bestämmelsen tar också sikte på den situationen då två medlemsstater samtidigt skickar över beslut om förverkande och dessa i något avseende konkurrerar med varandra, t.ex. att de avser samma specifika egendom. Det är då upp till Kronofogdemyndigheten att besluta vilket av besluten som ska verkställas och för vilket ett beslut om uppskov ska meddelas. Vid denna bedömning bör samtliga omständigheter beaktas. I rambeslutets artikel 11 anges exempel på omständigheter att beakta. Det kan vara att egendomen redan frysts för den ena statens räkning enligt lagen om verkställighet av frysningsbeslut, brottets svårhetsgrad samt datum för beslutet om förverkande respektive för översändandet.

I *punkten 3* regleras situationen när ett beslut om förverkande avseende en betalningsskyldighet har sänts över till Sverige med stöd av rambeslutet och beslutet riktar sig mot en fysisk eller juridisk person mot vilken det redan pågår ett förfarande i Sverige. En förutsättning för att det ska bli aktuellt att besluta om uppskov är att personen i fråga inte har tillgångar nog för att samtliga beslut ska kunna verkställas. Bestämmelsen blir tillämplig vid konkurrens mellan det översända beslutet och sådana förfaranden som avses i punkten 2, dvs. verkställighet av ett svenskt eller ett utländskt beslut om förverkande eller ett beslut om kvarstad eller beslag till säkerställande av ett framtida förverkande. Det kan också vara fråga om beslut om förverkande som sänts över från två medlemsstater och som blir konkurrerande på grund av att det saknas tillgångar att verkställa båda besluten. Kronofogdemyndigheten får då

avgöra vilket beslut som ska verkställas och för vilket uppskov ska beslutas.

Enligt *punkten 4* kan uppskov beslutas om det finns risk för öververkande på grund av samtidig verkställighet i flera stater. Det ska framgå av intyget om förverkandebeslutet har sänts till flera stater för verkställighet. Det förutsätts att Kronofogdemyndigheten har en nära kontakt med den andra myndigheten för att undvika att ett högre belopp än det som beslutet avser verkställs. Punkten är endast tillämplig på beslut om förverkande avseende penningbelopp.

Punkten 5 tar sikte på den situationen att det är nödvändigt att översätta själva beslutet om förverkande, trots att det normalt inte ska behövas. Det kan vara fråga om någon invändning från den mot vilken verkställbarhetsförklaringen gäller som måste kontrolleras, t.ex. att intyget inte motsvarar beslutet om förverkande. I sådana fall får verkställigheten skjutas upp under den tid det tar att översätta beslutet. En översättning bekostas av Kronofogdemyndigheten.

Av *andra stycket* framgår att tiden för ett uppskov får förlängas. Ett sådant beslut om förlängning medför att den andra myndigheten ska underrättas på nytt. Det går inte alltid att förutse hur långt uppskov som kan behövas och utgångspunkten är att det inte ska vara längre än nödvändigt. I stället finns det möjlighet att förlänga den först utsatta tiden. Så snart skälen för uppskov har upphört ska verkställigheten återupptas, vilket innebär en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att fortlöpande kontrollera om det alljämt finns skäl för uppskov. Paragrafen ger också Kronofogdemyndigheten möjlighet att låta vidtagna verkställighetsåtgärder återgå under den tid uppskovet varar. Utgångspunkten bör vara att så inte ska ske, men frågan får bedömas från fall till fall. Rambeslutet förutsätter i artikel 10.2 att alla åtgärder som skulle ha vidtagits i ett liknande inhemskt fall för att undvika att egendomen efter uppskovet inte längre finns tillgänglig ska vidtas. Avgörande får anses vara grunden för uppskovet samt intresset av att inte riskera redan vidtagna verkställighetsåtgärder ställt mot den enskildes eller andras intresse av att åtgärden återgår under tiden för uppskovet.

Överklagande

14 § *Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring får överklagas av den mot vilken förklaringen gäller till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Överklagandet ska göras skriftligen och ges in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från den dag då den mot vilken förklaringen gäller fick del av verkställbarhetsförklaringen.*

Ett överklagande som inte har kommit in i rätt tid ska avvisas av Kronofogdemyndigheten. Om överklagandet har kommit in till tingsrätten inom tiden för överklagande, ska den omständigheten att överklagandet har kommit in till Kronofogdemyndigheten först därefter inte föranleda att det avvisas. Om överklagandet inte avvisas, ska myndigheten sända det och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

I denna paragraf regleras förutsättningarna för överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring och rättens prövning av

förklaringen. Närmare överväganden görs i avsnitt 7.4.9. Bestämmelsen har sin grund i artikel 9 i rambeslutet.

En verkställbarhetsförklaring kan, enligt *första stycket*, överklagas av den mot vilken förklaringen gäller. Ett överklagande ska ske till den domstol som är behörig i fråga om överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vilken domstol som i det enskilda fallet är behörig framgår av 17 kap. 1 § utsökningsförordningen (1981:981). Bestämmelsen reglerar vidare hur ett överklagande ska ske och vilka tidsfrister som gäller. Tidsfristen börjar löpa den dag då den som beslutet avser har delgett verkställbarhetsförklaringen.

Kronofogdemyndigheten prövar enligt *andra stycket* om ett överklagande har kommit in i rätt tid. Detta gäller även om överklagandet har sänts direkt till tingsrätten. Har överklagandet kommit in för sent ska det avvisas. Överklagandet ska dock inte anses ha kommit in för sent om det har sänts direkt till tingsrätten inom tidsfristen. När Kronofogdemyndigheten har tagit ställning till att överklagandet har kommit in i tid ska myndigheten sända överklagandet, verkställbarhetsförklaringen, intyget och förverkandebeslutet samt eventuella övriga handlingar i ärendet till behörig domstol.

Upphävande av verkställbarhetsförklaringen

15 § *En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om*

1. *det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,*
2. *beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,*
3. *egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,*
4. *nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,*
5. *beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt i en annan stat, eller*
6. *begäran om verkställighet av beslutet om förverkande återkallas.*

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver de fall i vilka förklaringen är föremål för rättens prövning enligt 14 §, fatta beslut i de fall rätten har fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva denna enligt första stycket 1.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

En redan utfärdad verkställbarhetsförklaring måste i vissa fall upphävas. I paragrafen, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, anges i sex punkter i vilka fall detta får ske. Den allmänna motiveringen till bestämmelsen finns i avsnitt 7.4.10.

Enligt *första stycket punkten 1* ska en verkställbarhetsförklaring upphävas om det framkommer omständigheter som gör att förverkande-beslutet inte får verkställas i Sverige. Det kan t.ex. vara fråga om att det först efter det att förklaringen har utfärdats kommer fram omständigheter som, om de varit kända tidigare, skulle ha lett till att erkännande och verkställighet vägrats. Det kan t.ex. visa sig att det förelåg immunitet eller att förbudet mot dubbelbestraffning är tillämpligt. Vidare kan verkställbarhetsförklaringen upphävas med stöd av denna punkt om den andra

staten upplyser att beslutet inte längre är verkställbart, men av något skäl inte återkallar sin framställning.

I *punkten 2* regleras den situationen att förverkandebeslutet avser specifik egendom och denna egendom inte påträffas här. I ett sådant fall ska den andra staten omedelbart underrättas. Punkten är också tillämplig om det skulle visa sig att den förverkade egendomen har förstörts.

Punkten 3 tar sikte på den situationen att fortsatta verkställighetsförsök är utsiktslösa, t.ex. om det vid verkställigheten konstateras att den mot vilken förverkandet riktas saknar tillgångar eller om förverkandet riktar sig mot en juridisk person som har upphört att existera.

Punkten 4 avser den situationen att förverkandebeslutet inte kan verkställas på grund av att ett beslut om nåd eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats. Hänvisningen till regeringsformen avser den paragraf vari bestämmelsen om nåd m.m. i nuvarande 11 kap. 13 § regeringsformen tas in fr.o.m. den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:80, bet. 2009/10:KU19 och 2010/11:KU4, rskr. 2010/11:21). Om ett beslut av detta slag har meddelats av den andra staten, ska denna underrätta Kronofogdemyndigheten om beslutet. Verkställbarhetsförklaringen ska då upphävas antingen med stöd av punkten 6 eller, om den andra staten inte formellt återkallar sin framställning, med stöd av punkten 1.

Enligt *punkten 5* ska verkställbarhetsförklaringen upphävas om förverkandebeslutet till fullo har verkställts i en annan stat. Eftersom verkställighet kan pågå i flera stater samtidigt kan den situationen uppkomma. Den utfärdande staten är skyldig att meddela Kronofogdemyndigheten om detta förhållande uppstår.

Slutligen tas i *punkten 6* upp den situationen att den andra staten återkallar begäran om verkställighet i Sverige av beslutet om förverkande. Det spelar ingen roll av vilket skäl ett återkallande sker.

I *andra stycket* regleras frågan om vem som får besluta om upphävande av en verkställbarhetsförklaring. Huvudregeln är att det är Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om upphävande. Av 9 § följer att ett beslut av Kronofogdemyndigheten att upphäva en verkställbarhetsförklaring ska motiveras. Rätten prövar emellertid frågan om upphävande om verkställbarhetsförklaringen har överklagats och är föremål för rättens prövning eller om det är fråga om att upphäva en verkställbarhetsförklaring som rätten fastställt på grund av att förverkandebeslutet inte får verkställas i Sverige, dvs. ett upphävande med stöd av punkten 1. I det senare fallet torde rätten kunna ta upp frågan utan att en särskild ansökan om det ges in (jfr Fitger, Lagen om domstolsärenden, 2 uppl., s. 49 f.). Det bör ske så snart det finns skäl till det. Ofta torde dock ett sådant ärende initieras av rätten efter det att Kronofogdemyndigheten har fått och vidarebefordrat information eller uppgifter som föranleder en sådan prövning.

I *tredje stycket* slås fast att när en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits återgå, såvitt detta är möjligt. Härvid gäller samma förfarande som då en exekutionstitel upphävs, se 3 kap. 22 § utsökningsbalken. Flera av grunderna för upphävande innebär att några verkställighetsåtgärder inte har kunnat vidtas eller att dessa i varje fall inte har lett till något resultat. Ibland kan dock verkställigheten ha påbörjats (exempelvis genom utmätning) när verkställbarhetsförklaringen upphävs. Det kan t.ex. gälla fall där beslutet om upphävande med-

delas av domstol. Ett beslut om upphävande av verkställbarhetsförklaringen ska därför i förekommande fall förenas med ett beslut som innebär att de verkställighetsåtgärder som har vidtagits ska återgå. Om en verkställbarhetsförklaring endast upphävs till viss del, ska verkställighetens återgång anpassas till upphävandets omfattning.

Övriga bestämmelser

16 § För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten avgör ett ärende eller upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utökningsbalken.

I första stycket anges att ärendelagen gäller för rättens prövning, om inget annat anges i denna lag. Detta innebär bland annat att Kronofogdemyndigheten blir motpart i rätten. Kronofogdemyndigheten ska alltid ges tillfälle att yttra sig innan rätten meddelar beslut efter ett överklagande eller i fråga om upphävande, vilket skiljer sig något från ärendelagens reglering (se 22 § tredje stycket). Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.4.9.

I bestämmelsens andra stycke anges att reglerna i 18 kap. utökningsbalken ska tillämpas när det gäller överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställigheten. Enligt 18 kap. utökningsbalken får även tredje man som berörs av verkställigheten tillgång till rättsmedel. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.4.11.

17 § Annan egendom än pengar som erhållits vid verkställigheten ska säljas. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

Egendomen enligt första stycket som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning ska oskadliggöras av den myndighet som förvarar egendomen.

Om det finns särskilda skäl, får viss egendom överlämnas till den andra medlemsstaten i stället för att säljas enligt första stycket. Sådan egendom får, om beslutet om förverkande avser en betalningsskyldighet, överlämnas endast om den andra staten samtycker till det.

Egendom får inte i något fall överlämnas om den utgör svenska kulturföremål som avses i 6 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

I paragrafen, som behandlas i avsnitt 7.4.12, regleras hanteringen av den egendom som tas om hand som ett led i verkställigheten av ett utländskt beslut om förverkande. Bestämmelsen har delvis utformats efter förslag från Lagrådet och har sin motsvarighet i artikel 16 i rambeslutet.

Regleringen i de två första styckena motsvarar vad som gäller vid verkställighet i Sverige av beslut om förverkande, enligt t.ex. lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. I första stycket slås fast att huvudregeln är att annan egendom än pengar som har förverkats ska säljas. Saknar egendomen saluvärde får den i stället förstöras. Detsamma gäller om Kronofogdemyndigheten inte lyckats sälja egendomen.

Av *andra stycket* framgår att annan egendom än pengar som är av den arten att den varken kan eller bör säljas undantas från kravet på att egendomen ska bjudas ut till försäljning. Sådan egendom ska oskadliggöras. Detta gäller egendom som kan befaras komma till brottslig användning, t.ex. piratkopior eller varumärkesförfalskade produkter. Egendom som är förbjuden att inneha får givetvis inte heller säljas. Beslut om att egendom ska oskadliggöras meddelas enligt 19 § av Kronofogdemyndigheten. Det är därefter den myndighet som har egendomen i sitt förvar som ska se till att den oskadliggörs. En tänkbar situation är när egendom finns i en polismyndighets förvar som ett led i verkställigheten av ett utländskt frysningsbeslut. Det är då den myndigheten som ska oskadliggöra egendomen vid verkställigheten av det efterföljande utländska beslutet om förverkande.

Enligt *tredje stycket* kan det bli aktuellt att lämna över egendom till den andra staten i stället för att sälja den. En förutsättning för detta är att det finns särskilda skäl. Ett sådant skäl kan t.ex. vara att beslutet om förverkande avser viss specifik egendom och den utfärdande myndigheten har framställt särskilda önskemål om att egendomen ska överlämnas. Kronofogdemyndigheten får bedöma dessa situationer från fall till fall och i samråd med den andra myndigheten. Av andra meningens framgår att det finns en möjlighet att överlämna viss egendom trots att beslutet om förverkande avser en betalningsskyldighet. Ett sådant förfarande kräver den andra statens samtycke, vilket ska framgå av intyget, och bör föregås av samråd mellan myndigheterna. Situationen skulle kunna tänkas uppstå om egendom som tagits om hand som ett led i verkställigheten betingar betydligt större värde i den andra staten än i Sverige.

Slutligen finns det, i *fjärde stycket*, ett förbud att lämna över egendom som ingår i det svenska kulturarvet till en annan stat. I artikel 2 g i rambeslutet hänvisas till en definition i rådets direktiv 93/7/EEG av den 15 mars 1993 om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en medlemsstats territorium. Direktivet har i denna del sin motsvarighet i reglerna i 6 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Med ett svenskt kulturföremål avses föremål som är eller kan antas vara framställda i Sverige eller i ett annat land av en svensk (jfr 5 kap. 2 § första stycket lagen om kulturminnen m.m.).

18 § *Influtna medel tillfaller svenska staten om beloppet understiger 10 000 euro. I övriga fall ska influtna medel fördelas lika mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten.*

Regeringen får, efter överenskommelse med den andra medlemsstaten, besluta om en annan fördelning än den som anges i första stycket.

Paragrafen reglerar hur influtna medel ska fördelas och har sin motsvarighet i artikel 16.1 och 16.4 i rambeslutet. Den allmänna motiveringen till bestämmelsen finns i avsnitt 7.4.12.

I *första stycket* regleras hur de medel som flutit in vid verkställigheten av ett förverkandebeslut ska fördelas. Eftersom egendom som har förverkats som huvudregel ska säljas (se 17 §), kan någon slutredovisning inte ske förrän all egendom har omvandlats till pengar. Belopp som understiger 10 000 euro tillfaller helt och hållet den svenska staten. Upp-

går beloppet till 10 000 euro eller mer ska det i sin helhet delas lika mellan den svenska och den andra staten.

I *andra stycket* föreskrivs att regeringen kan komma överens med den andra staten om en annan fördelning än den som följer av huvudregeln i första stycket. Skulle denna fråga väckas, ska Kronofogdemyndigheten överlämna samtliga handlingar i ärendet till Justitiedepartementet.

19 § Beslut enligt 17 § och 18 § första stycket meddelas av Kronofogdemyndigheten.

I paragrafen föreskrivs att det är Kronofogdemyndigheten som fattar de beslut som krävs för att omvandla egendom till pengar. Det är således Kronofogdemyndigheten som beslutar huruvida egendomen ska säljas, förstöras eller oskadliggöras. Vidare meddelar myndigheten beslut om att föra över specifik egendom till den andra medlemsstaten, eller att utnyttja undantaget för kulturföremål.

Kronofogdemyndigheten beslutar också om den fördelning som enligt 18 § första stycket ska ske av de medel som flutit in, samt ansvarar för att de medel som tillfaller den andra staten också överförs till denna. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.4.12.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

I lagen införs regler som innebär att handläggningen av frysningsbeslut samordnas med den nya lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen. En ny bestämmelse om möjligheter för rätten att besluta om kvarstad till säkerhet för ett beslut om förverkande som ska verkställas i en annan medlemsstat införs. Med anledning av den nya bestämmelsen om kvarstad får 2 kap. en ny rubrik: Beslut i Sverige om kvarstad och beslag enligt denna lag och översändande från Sverige av frysningsbeslut.

2 kap. Beslut i Sverige om kvarstad och beslag enligt denna lag och översändande från Sverige av frysningsbeslut

3 a § Rätten får, på yrkande av åklagaren, i en dom förordna att ett beslut om kvarstad till säkerhet för beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter det att beslutet har vunnit laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

Paragrafen är ny. Den ger rätten en möjlighet att förordna att ett beslut om kvarstad ska gälla en tid efter det att domen har vunnit laga kraft, om detta krävs för att verkställa ett beslut om förverkande i en annan medlemsstat. Bestämmelsen har kommit till för att underlätta den praktiska tillämpningen av frysningsförfarandet. Den kommenteras i avsnitt 7.6.2.

Ett beslut om förlängd giltighet av kvarstaden förutsätter ett yrkande från åklagaren. Rätten får således inte på eget initiativ besluta att kvarstaden ska bestå efter laga kraft. Åklagaren kan framställa ett sådant

yrkande såväl när det redan finns ett verkställt frysningsbeslut som när han eller hon avser att begära frykning i en annan stat.

Tiden under vilken kvarstadsbeslutet ska bestå ska, med beaktande av proportionalitetsprincipen, bestämmas utifrån vad som krävs i det enskilda fallet. Den yttersta gränsen för kvarstadsbeslutet är när det svenska förverkandebeslutet har verkställts i den andra staten.

5 § I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom *och i lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen* finns bestämmelser om förfarandet vid verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har översänts enligt 2 §.

I paragrafen har det förts in en upplysning om lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen. I övrigt är paragrafen oförändrad.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av frysningsbeslut

19 § En verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom *eller enligt lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen*. Något beslut om beslag eller kvarstad *ska* inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan *eller ett beslut om förverkande* enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren *ska*

1. vidarebefordra *beslutet om förverkande till Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över av en myndighet i en annan medlemsstat enligt lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen,*

2. vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan *har* gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland *enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,* och

3. vidarebefordra ansökan till Justitiedepartementet, om ansökan *har* gjorts *enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.*

Om rätten i ett ärende *enligt andra stycket 3 beslutar att egendom ska förklaras förverkad, ska* rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet *ska* bestå till dess att *beslutet* om förverkande vinner laga kraft.

I *första stycket* har en hänvisning införts om att det finns verkställighetsregler även i lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen.

I *andra stycket* regleras vilken myndighet ett utländskt beslut om förverkande ska vidarebefordras till, när den andra staten utnyttjat möjligheten att sända det direkt till den åklagare som handlagt frysningsärendet.

Bestämmelsen har arbetats om och delats upp i punkter för att underlätta den praktiska tillämpningen.

I *punkten 1*, som huvudsakligen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, behandlas beslut om förverkande som sänts över med stöd av lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen. Har beslutet skickats till den åklagare som handlagt frysningsärendet, ska denne vidarebefordra beslutet till Kronofogdemyndigheten. I *punkten 2* regleras ansökningar enligt nordiska verkställighetslagen. Även dessa ska vidarebefordras till Kronofogdemyndigheten. I *punkten 3* regleras ansökningar som görs med stöd av internationella verkställighetslagen. Sådana ansökningar ska vidarebefordras till Justitiedepartementet.

Det *tredje stycket* har anpassats till ändringarna i andra stycket och förtydligats på så sätt att det är i de ärenden som handläggs enligt den internationella verkställighetslagen som rätten kan besluta att frysningsbeslutet ska bestå till dess att beslutet om förverkande vinner laga kraft.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.6.3.

11.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

1 § I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat får regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket får regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt myndighet i den främmande staten. Vad som har sagts nu gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

I ett nytt *ffjärde stycke* tas det in en upplysning om lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i Europeiska unionen.

11.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Prop. 2010/11:43

1 § I Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, får på begäran verkställas här i riket.

Vad som nu sagts ska också gälla beslut, som i någon av nämnda stater till tryggande av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats angående kvarstad, skingringsförbud eller beslag av egendom tillhörande för brott misstänkt.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

I ett nytt *fjärde stycke* tas det in en upplysning om lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i Europeiska unionen.

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT 2006/783/RIF

av den 6 oktober 2006

om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 31.1 a och 34.2 b,

med beaktande av Konungariket Danmarks initiativ ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska rådet i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 betonade att principen om ömsesidigt erkännande bör utgöra hörnstenen i det rättsliga samarbetet på både det civilrättsliga och det straffrättsliga området inom unionen.
- (2) I punkt 51 i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors framfördes att penningtvätt är en central del i den organiserade brottsligheten, att den bör utrotas varhelst den förekommer och att Europeiska rådet är fast beslutet att se till att det vidtas konkreta åtgärder för spårande, spärrande, beslag och förverkande av vinning av brott. Europeiska rådet uppmanade i detta sammanhang, i punkt 55 i slutsatserna, till tillnärmning av straffrätten och de straffrättsliga förfarandena vid penningtvätt (t.ex. spårande, spärrande och förverkande av medel).
- (3) Samtliga medlemsstater har ratificerat Europarådets konvention av den 8 november 1990 om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (nedan kallad "1990 års konvention"). Konventionen ålägger de parter som har undertecknat den att erkänna och verkställa beslut om förverkande från en annan part eller att inlämna en framställan till sina egna behöriga

myndigheter för att erhålla ett beslut om förverkande samt att, om ett sådant beslut erhålls, verkställa detta. Parterna kan avvisa framställningar om förverkande, bl.a. när det brott som framställan gäller inte är något brott enligt den anmodade partens nationella lagstiftning eller om det brott som framställan gäller inte kan utgöra underlag för förverkande enligt den anmodade partens nationella lagstiftning.

- (4) Rådet antog den 30 november 2000 ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, i vilket högsta prioritet (åtgärderna 6 och 7) gavs till antagande av ett instrument om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på frysning av bevismaterial och egendom. Dessutom framgår det av punkt 3.3 i programmet att syftet är att, i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande, förbättra verkställigheten i en medlemsstat av ett beslut om förverkande som avkunnats i en annan medlemsstat, bland annat när det gäller återställande till ofret för en straffbar gärning, med beaktande av 1990 års konvention. För att uppnå detta syfte minskas genom detta rambeslut, inom dess tillämpningsområde, skälen till vägran av verkställighet och upphävs, bland medlemsstaterna, eventuella system för att omvandla beslutet om förverkande till ett inhemskt beslut.
- (5) I rådets rambeslut 2001/500/RIF ⁽³⁾ fastställs bestämmelser om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel till och vinning av brott. Enligt det rambeslutet får medlemsstaterna inte heller göra eller vidhålla några reservationer i fråga om artikel 2 i 1990 års konvention, om brottet bestraffas med frihetsberövande eller frihetsberövande åtgärd där högsta straffet är mer än ett år.
- (6) Slutligen antog rådet den 22 juli 2003 rambeslut 2003/577/RIF om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EGT C 184, 2.8.2002, s. 8.

⁽²⁾ Yttrandet avgivet den 20 november 2002 (EUT C 25 E, 29.1.2004, s. 205).

⁽³⁾ EGT L 182, 5.7.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT L 196, 2.8.2003, s. 45.

- (7) Huvudsyftet för den organiserade brottsligheten är ekonomisk vinning. Effektivt förebyggande och effektiv bekämpning av den organiserade brottsligheten bör därför inriktas på spårande, spärrande, beslag och förverkande av vinning av brott. Det räcker dock inte med att garantera ömsesidigt erkännande inom Europeiska unionen av preliminära rättsliga åtgärder såsom spärrande och beslag, eftersom effektiv bekämpning av ekonomisk brottslighet dessutom kräver ömsesidigt erkännande av beslut om förverkande av vinning av brott.
- (8) Syftet med detta rambeslut är att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna om ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande av egendom, så att en medlemsstat på sitt territorium skall erkänna och verkställa beslut om förverkande som har utfärdats av en annan medlemsstats domstol som är behörig i brottmål. Detta rambeslut hänger samman med rådets rambeslut 2005/212/RIF av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott⁽¹⁾. Syftet med det rambeslutet är att säkerställa att alla medlemsstater har effektiva regler för förverkande av vinning av brott, bland annat när det gäller bevisbördan i fråga om ursprung för tillgångar vilka innehas av en person som är dömd för ett brott som har samband med organiserad brottslighet.
- (9) Samarbete mellan medlemsstaterna på grundval av principen om ömsesidigt erkännande och omedelbar verkställighet av rättsliga avgöranden förutsätter förtroende för att de beslut som skall erkännas och verkställas alltid kommer att fattas i enlighet med principerna om laglighet, subsidiaritet och proportionalitet. Det förutsätter också att de rättigheter som beviljas parterna eller berörda tredje parter i god tro kommer att bibehållas. I detta sammanhang bör lämplig hänsyn tas till att förhindra att orätmätiga anspråk från juridiska eller fysiska personer tillgodoses.
- (10) En korrekt tillämpning av detta rambeslut förutsätter nära förbindelser mellan de berörda ansvariga nationella myndigheterna, i synnerhet när det gäller samtidig verkställighet av ett beslut om förverkande i fler än en medlemsstat.
- (11) Termerna "vinning" och "hjälpmedel" som används i detta rambeslut har en tillräckligt vid definition för att i förekommande fall innefatta föremål för brottet.
- (12) Om det råder tveksamhet om var den egendom som är föremål för beslut om förverkande är belägen, bör medlemsstaterna använda alla tillgängliga medel för att korrekt kunna fastställa var egendomen finns, också med användning av alla tillgängliga informationssystem.
- (13) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt kapitel VI i denna. Inget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud mot att vägra att förverka egendom om vilken ett beslut om förverkande har utfärdats, om det finns objektiva skäl att tro att beslutet har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.
- (14) Detta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier.
- (15) Detta rambeslut tar inte upp återställande av egendom till dess rättmätiga ägare.
- (16) Detta rambeslut påverkar inte det ändamål för vilket medlemsstaterna använder de summor som erhålls till följd av dess tillämpning.
- (17) Detta rambeslut påverkar inte medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten enligt artikel 33 i fördraget om Europeiska unionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

1. Syftet med detta rambeslut är att fastställa de regler enligt vilka en medlemsstat skall erkänna och på sitt territorium verkställa ett beslut om förverkande som har utfärdats av en domstol som är behörig i brottmål i en annan medlemsstat.
2. Detta rambeslut innebär ingen ändring av skyldigheten att iaktta de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsprinciperna enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen, och inga skyldigheter som åligger rättsliga myndigheter i detta avseende skall påverkas.

⁽¹⁾ EUT L 68, 15.3.2005, s. 49.

Artikel 2

Definitioner

I detta rambeslut används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

- a) *utfärdande stat*: den medlemsstat där en domstol har utfärdat ett beslut om förverkande i samband med ett straffrättsligt förfarande.
- b) *verkställande stat*: den medlemsstat till vilken ett beslut om förverkande har överfört för verkställighet.
- c) *beslut om förverkande*: sådant slutligt straff eller sådan slutlig åtgärd som beslutas av domstol efter rättegång på grund av en eller flera brottsliga handlingar som innebär slutligt berövande av egendom.
- d) *egendom*: varje form av egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom, som enligt beslut av domstolen i den utfärdande staten
  - i) utgör vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning.
  - ii) utgör hjälpmedel för ett sådant brott, vinning.
  - iii) kan förklaras förverkade till följd av tillämpningen i den utfärdande staten av någon av de utökade möjligheterna till förverkande som anges i artikel 3.1 och 3.2 i rambeslut 2005/212/RIF,

eller

  - iv) kan förklaras förverkade enligt någon annan bestämmelse om utökade möjligheter till förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning.
- e) *vinning*: varje ekonomisk fördel av brott. Den kan bestå av alla former av egendom.
- f) *hjälpmedel*: all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå ett eller flera brott.
- g) *kulturföremål som ingår i det nationella kulturarvet* skall definieras i enlighet med artikel 1.1 i direktiv 93/7/EEG av den 15 mars 1993 om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en medlemsstats territorium ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EGT L 74, 27.3.1993, s. 74. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/38/EG (EGT L 187, 10.7.2001, s. 43).

- h) om de straffrättsliga förfaranden som leder fram till ett beslut om förverkande omfattar ett förbrott, inbegripet penningtvätt, skall med "brott" enligt artikel 8.2 f avses ett förbrott.

Artikel 3

Fastställande av behöriga myndigheter

1. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat om vilken eller vilka myndigheter som enligt nationell lag är behöriga enligt detta rambeslut, när medlemsstaten är
  - utfärdande stat,
  - eller
  - verkställande stat.
2. Utan hinder av bestämmelserna i artikel 4.1 och 4.2 får varje medlemsstat, om organisationen av dess interna system gör det nödvändigt, utse en eller flera centrala myndigheter till att ansvara för administrativ översändning och mottagning av beslut om förverkande och bistå de behöriga myndigheterna.
3. Rådets generalsekretariat skall hålla de erhållna underrättelserna tillgängliga för alla medlemsstater och för kommissionen.

Artikel 4

Översändande av beslut om förverkande

1. Ett beslut om förverkande får, om beslutet om förverkande avser ett penningbelopp, översändas, tillsammans med det intyg som avses i punkt 2, till den behöriga myndigheten i en medlemsstat i vilken den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att den fysiska eller juridiska person mot vilken ett beslut om förverkande har utfärdats har egendom eller inkomster.

Om beslutet om förverkande avser specifik egendom får beslutet om förverkande och intyget översändas till den behöriga myndigheten i en medlemsstat i vilken den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägen.

Om det saknas tillräckliga skäl för att den utfärdande staten skall kunna fastställa till vilken medlemsstat beslutet om förverkande skall översändas, kan detta överföras till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där den fysiska eller juridiska person för vilken beslutet om förverkande har utfärdats normalt är bosatt respektive har sitt registrerade säte.

2. Beslutet om förverkande eller en bestyrkt avskrift av detta, skall tillsammans med intyget översändas av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten direkt till den behöriga myndigheten i den verkställande staten, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, så att den verkställande staten kan fastställa äktheten. Beslutet om förverkande i original, eller en bestyrkt avskrift av detta, och intyget i original skall översändas till den verkställande staten, om den kräver detta. Allt informationsutbyte skall också ske direkt mellan de berörda myndigheterna.

3. Intyget skall undertecknas och riktigheten i dess innehåll intygas av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

4. Om den myndighet som är behörig att verkställa beslutet om förverkande inte är känd av den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, skall denna vidta alla nödvändiga efterforskningar, inklusive via kontaktpunkterna i det europeiska rättsliga nätverket, för att erhålla informationen från den verkställande staten.

5. Om en myndighet i den verkställande staten tar emot ett beslut om förverkande och inte är behörig att erkänna det och vidta de åtgärder som krävs för att det skall verkställas, skall den *ex officio* översända beslutet till den behöriga myndigheten och därefter underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten.

Artikel 5

Översändande av ett beslut om förverkande till en eller flera verkställande stater

1. Med förbehåll för punkterna 2 och 3 får ett beslut om förverkande endast översändas i enlighet med artikel 4 till en verkställande stat åt gången.

2. Ett beslut om förverkande som avser specifik egendom får översändas till flera än en verkställande stat åt gången om

— den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att olika delar av den egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägna i olika verkställande stater,

eller

— förverkandet av en specifik egendom som omfattas av beslutet om förverkande medför åtgärder i mer än en verkställande stat,

eller

— den behöriga myndigheten i den utfärdande staten har tillräckliga skäl att anta att en specifik egendom som omfattas av beslutet om förverkande är belägen i en av två eller fler angivna verkställande stater.

3. Ett beslut om förverkande som avser ett penningbelopp får översändas till flera än en verkställande stat åt gången om den behöriga myndigheten i den utfärdande staten bedömer att det finns ett specifikt behov att göra det, till exempel om

— egendomen i fråga inte har frysts i enlighet med rådets rambeslut 2003/577/RIE,

eller

— värdet på den egendom som får förverkas i den utfärdande staten och ytterligare en verkställande stat förmodligen inte räcker för att driva in hela det belopp som omfattas av beslutet om förverkande.

Artikel 6

Brott

1. Om de gärningar som föranleder beslutet om förverkande utgör ett eller flera av följande brott, enligt den utfärdande statens lagstiftning, och de i den utfärdande staten medför ett högsta frihetsstraff på minst 3 år, skall ett beslut om förverkande verkställas utan kontroll av dubbel straffbarhet:

— Deltagande i en kriminell organisation.

— Terrorism.

— Människohandel.

— Sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.

— Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.

— Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängmedel.

— Korruption.

— Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som skadar Europeiska gemenskapernas finansiella intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

— Tvätt av vinning av brott.

— Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.

— IT-brottslighet.

— Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.

— Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.

— Mord, grov misshandel.

— Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.

- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegrivet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanter.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

2. Rådet kan när som helst med enhällighet, och efter att ha hört Europaparlamentet enligt villkoren i artikel 39.1 i EU-fördraget, besluta att lägga till andra kategorier av brott i förteckningen i punkt 1. Rådet skall på grundval av den rapport som kommissionen lägger fram i enlighet med artikel 22 överväga om förteckningen skall utvidgas eller ändras.

3. I andra fall än de som anges i punkt 1 får den verkställande staten låta erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande bero på om de gärningar som föranleder beslutet om förverkande utgör ett brott som ger möjlighet till förverkande enligt den verkställande statens lagstiftning, oavsett brottets beskaffenhet eller brottsrubriceringen enligt den utfärdande statens lagstiftning.

Artikel 7

Erkännande och verkställighet

1. De behöriga myndigheterna i den verkställande staten skall utan ytterligare formaliteter erkänna ett beslut om förverkande som har översänts i enlighet med artiklarna 4 och 5 och skyndsamt vidta alla de åtgärder som krävs för att verkställa det, såvida inte de behöriga myndigheterna beslutar att återopä något av de

skäl för att vägra erkännande eller verkställighet som anges i artikel 8 eller något av de skäl till uppskov av verkställigheten som anges i artikel 10.

2. Om en framställan om förverkande rör en viss specifik egendom, får de behöriga myndigheterna i den utfärdande och den verkställande medlemsstaten, om det föreskrivs i dessa staters lagstiftning, träffa överenskommelse om att den verkställande staten kan verkställa förverkandet i form av ett krav om inbetalning av ett penningbelopp som motsvarar värdet av denna egendom.

3. Om ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp skall de behöriga myndigheterna i den verkställande staten, om betalning inte erhålls, verkställa beslutet om förverkande i enlighet med punkt 1 på all egendom som finns tillgänglig för detta.

4. Om ett beslut om förverkande avser ett penningbelopp, skall de behöriga myndigheterna i den verkställande staten om nödvändigt räkna om det förverkade beloppet till den verkställande statens valuta till den växelkurs som rådde när beslutet om förverkande utfärdades.

5. Varje medlemsstat får genom en förklaring som deponeras vid rådets generalsekretariat förklara att dess behöriga myndigheter inte kommer att erkänna och verkställa beslut om förverkande, om beslutet utfärdades under omständigheter som medförde att egendomen skulle förverkas i enlighet med de utökade möjligheter till förverkande som avses i artikel 2 d iv. Alla sådana förklaringar får dras tillbaka vid vilken tidpunkt som helst.

Artikel 8

Skäl för att vägra erkännande eller verkställighet

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får vägra att erkänna och verkställa beslutet, om det intyg som avses i artikel 4 saknas, är ofullständigt eller uppenbarligen inte motsvarar beslutet.

2. Den behöriga rättsliga myndigheten i den verkställande staten, så som den definieras i den statens lagstiftning, får dessutom vägra att erkänna och verkställa beslutet om förverkande, om det fastställs att

- a) verkställande av beslutet om förverkande skulle stå i strid med *ne bis in idem*-principen,
- b) i något av de fall som anges i artikel 6.3, den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande inte utgör ett brott som ger möjlighet till förverkande enligt lagen i den verkställande staten; när det gäller skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner får emellertid verkställigheten av ett beslut om förverkande inte vägras av det skälet att den verkställande statens lagstiftning inte föreskriver samma typ av skatter eller andra avgifter eller att den inte innehåller samma slags bestämmelser om skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner som den utfärdande statens lagstiftning.

- c) det enligt den verkställande statens lagstiftning föreligger immunitet eller privilegier som skulle förhindra verkställigheten av ett nationellt beslut om förverkande av egendomen i fråga,
- d) de rättigheter som innehas av berörda parter, inklusive tredje part i god tro, enligt den verkställande statens lagstiftning gör det omöjligt att verkställa beslutet om förverkande, inklusive när detta är en konsekvens av tillämpningen av rättsmedel i enlighet med artikel 9,
- e) den berörda personen, enligt det intyg som avses i artikel 4.2, inte inställde sig personligen och inte heller företräddes av ett ombud vid det förfarande som ledde till beslutet om förverkande, såvida inte intyget fastställer att personen personligen eller genom sin enligt nationell lagstiftning behörige företrädare informerades om förfarandet enligt den utfärdande statens lagstiftning, eller att personen har meddelat att han/hon inte bestrider beslutet om förverkande,
- f) beslutet om förverkande är grundat på straffrättsliga förfaranden med avseende på brott som
- enligt den verkställande statens lagstiftning helt eller delvis anses ha begåtts inom dess territorium eller på en plats som är likvärdig med dess territorium,
- eller
- begicks utanför den utfärdande statens territorium och det enligt den verkställande statens lagstiftning inte är möjligt att inledda rättsliga förfaranden med avseende på sådana brott om de begås utanför dess territorium,
- g) beslutet om förverkande, i enlighet med vad denna myndighet har funnit, utfärdades under omständigheter som medförde att egendomen skulle förverkas i enlighet med de utökade möjligheter till förverkande som avses i artikel 2 d iv,
- h) verkställigheten av beslutet har preskriberats enligt lagen i den verkställande staten, under förutsättning att gärningarna omfattas av den statens behörighet enligt dess egen strafflagstiftning.
3. Om den behöriga myndigheten i den verkställande staten har funnit att
- beslutet om förverkande utfärdades under omständigheter som medförde att egendomen skulle förverkas i enlighet med de utökade möjligheter till förverkande som avses i artikel 2 d iii
- och

- beslutet om förverkande faller utanför räckvidden av det alternativ som den verkställande staten har antagit enligt artikel 3.2 i rambeslut 2005/212/RIF.

skall den verkställa beslutet om förverkande åtminstone i den omfattning som föreskrivs i liknande fall enligt den nationella lagstiftningen.

4. De behöriga myndigheterna i den verkställande staten skall särskilt överväga att på lämpligt sätt samråda med de behöriga myndigheterna i den utfärdande staten innan de beslutar att inte erkänna och verkställa ett beslut om förverkande enligt punkt 2 eller att begränsa verkställigheten enligt punkt 3. Samråd är obligatoriskt då beslutet sannolikt kommer att grunda sig på

- punkt 1,

- punkt 2 a, 2 e, 2 f eller 2 g,

- punkt 2 d och det inte ges någon information enligt artikel 9.3,

eller

- punkt 3.

5. Om det är omöjligt att verkställa beslutet om förverkande, på grund av att den egendom som skall förverkas redan har förverkats, försvunnit, förstörts, inte kan återfinnas på den plats som anges i intyget eller platsen där egendomen finns inte har angetts tillräckligt exakt, trots att den utfärdande staten konsulterats, skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten underrättas utan dröjsmål.

Artikel 9

Rättsmedel i den verkställande staten mot erkännande och verkställighet

1. Varje medlemsstat skall införa nödvändiga bestämmelser för att se till att alla berörda parter, inbegripet tredje part i god tro, har tillgång till rättsmedel mot erkännande och verkställighet av ett beslut om förverkande i enlighet med artikel 7 i syfte att bevara hans eller hennes rättigheter. Talan skall väckas vid en domstol i den verkställande staten i enlighet med den statens nationella lagstiftning. Talan får ha suspensiv effekt enligt lagen i den verkställande staten.

2. Grunden för utfärdande av beslutet om förverkande får inte prövas vid en domstol i den verkställande staten.

3. Om talan väcks vid en domstol i den verkställande staten skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten underrättas om detta.

Artikel 10

Uppskov av verkställigheten

1. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten får uppskjuta verkställigheten av ett beslut om förverkande som har överlämnats i enlighet med artiklarna 4 och 5

a) om den när det gäller ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp anser att det finns risk för att det sammanlagda värdet av verkställigheten kommer att överstiga det belopp som anges i beslutet om förverkande på grund av samtidig verkställighet av beslutet om förverkande i fler än en medlemsstat,

eller

b) i fråga om de rättsmedel som avses i artikel 9,

eller

c) om verkställigheten kan skada en pågående brottsutredning eller ett förfarande, fram till en tidpunkt som anses lämplig,

eller

d) i fall där det anses nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet om förverkande, under den tid som är nödvändig för översättningen på den verkställande statens bekostnad,

eller

e) i fall där egendomen redan omfattas av förfaranden om förverkande i den verkställande staten.

2. Den behöriga myndigheten i den verkställande staten skall under uppskovet vidta alla åtgärder som den skulle vidta i ett liknande inhemskt fall för att undvika att egendomen inte längre står till förfogande för verkställighet av beslutet om förverkande.

3. Vid uppskov enligt punkt 1 a skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, och den behöriga myndigheten i den utfärdande staten skall fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 14.3.

4. När det gäller de fall som anges i punkterna 1 b, 1 c, 1 d och 1 e skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten omgående lämna rapport till den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om uppskovet av verkställigheten, inklusive skälen för uppskovet och om möjligt uppgift om hur långt uppskovet väntas bli, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

Så snart det inte längre finns något skäl för uppskovet, skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten omgående vidta de åtgärder som är nödvändiga för att verkställa beslutet om förverkande och underrätta den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om detta på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning.

Artikel 11

Flera beslut om förverkande

Om de behöriga myndigheterna i den verkställande staten handlägger

— två eller flera beslut om förverkande avseende ett penningbelopp mot samma fysiska eller juridiska person och den

berörda personen inte har tillräckligt med resurser i den verkställande staten för att alla beslut skall kunna verkställas,

eller

— två eller flera beslut om förverkande avseende samma specifika egendom,

skall beslutet om vilken eller vilka av framställningarna som skall verkställas fattas av den behöriga myndigheten i den verkställande staten i enlighet med lagstiftningen i den verkställande staten, med vederbörlig hänsyn till alla omständigheter, vilka kan omfatta förekomsten av frysta tillgångar, brottets relativa svårighetsgrad och platsen för dess förövande samt datum för respektive beslut och tidpunkt då respektive beslut översändes.

Artikel 12

Tillämplig lag för verkställighet

1. Om inte annat föreskrivs i punkt 3 skall verkställigheten av beslutet om förverkande regleras av lagen i den verkställande staten, och dess myndigheter skall ha exklusiv behörighet att besluta om verkställighetsförfarandena och om alla åtgärder i samband härmed.

2. Om den berörda personen kan lämna bevis på att förverkande helt eller delvis skett i någon stat, skall den behöriga myndigheten i den verkställande staten samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten på lämpligt sätt. Vid förverkande av vinning skall varje del av beloppet som drivits in enligt beslutet om förverkande i en annan stat än den verkställande staten i sin helhet dras av från det belopp som skall drivas in i den verkställande staten.

3. Ett beslut om förverkande mot en juridisk person skall verkställas, även om den verkställande staten inte erkänner principen om juridiska personers straffrättsliga ansvar.

4. Den verkställande staten får inte föreskriva åtgärder som alternativ till beslutet om förverkande, inklusive frihetsstraff eller någon annan åtgärd som begränsar en persons frihet till följd av översändande enligt artiklarna 4 och 5, såvida inte den utfärdande staten har samtyckt till detta.

Artikel 13

Amnesti, nåd, omprövning av beslut om förverkande

1. Amnesti och nåd får beviljas av både den utfärdande staten och den verkställande staten.

2. Endast den utfärdande staten får fatta beslut om en ansökan om omprövning av beslutet om förverkande.

Artikel 14

Följder av översändande av beslut om förverkande

1. Översändandet av ett beslut om förverkande till en eller flera verkställande stater i enlighet med artiklarna 4 och 5 begränsar inte den utfärdande statens rätt att själv verkställa beslutet om förverkande.

2. Om ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp översänds till en eller flera verkställande stater får det sammanlagda värdet som härrör från verkställigheten inte överstiga det högsta belopp som anges i beslutet om förverkande.

3. Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten skall därför omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i varje berörd verkställande stat på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning

- a) om den anser att det finns risk för att verkställighet utöver det högsta beloppet kan äga rum, till exempel på grundval av information som den erhållit från en verkställande stat i enlighet med artikel 10.3. Om artikel 10.1 a tillämpas skall den behöriga myndigheten i den utfärdande staten så snart som möjligt underrätta den behöriga myndigheten i den verkställande staten om risken har upphört,
- b) om beslutet om förverkande helt eller delvis har verkställts i den utfärdande staten eller i en annan verkställande stat. Det belopp beträffande vilket beslutet om förverkande ännu inte har verkställts skall specificeras,
- c) om en myndighet i den utfärdande staten, efter det att ett beslut om förverkande har översänts i enlighet med artiklarna 4 och 5, tar emot ett penningbelopp som den berörda personen har betalat frivilligt med avseende på beslutet om förverkande. Artikel 12.2 skall tillämpas.

Artikel 15

Inställande av verkställighet

Den behöriga myndigheten i den utfärdande staten skall genast informera den behöriga myndigheten i den verkställande staten, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning, om varje beslut eller åtgärd som innebär att beslutet inte längre är verkställbart eller av någon annan anledning skall dras tillbaka från den verkställande staten. Den verkställande staten skall inställa verkställigheten av beslutet, så snart som den erhåller information från den behöriga myndigheten i den utfärdande staten om ett sådant beslut eller en sådan åtgärd.

Artikel 16

Förfogande över förverkad egendom

1. Den verkställande staten skall fördela de penningbelopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande enligt följande:

- a) Om det belopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande understiger 10 000 EUR eller motsvarande belopp skall detta tillfalla den verkställande staten.

- b) I samtliga övriga fall skall 50 % av det belopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande överföras av den verkställande staten till den utfärdande staten.

2. Annan egendom än penningbelopp som erhålls vid verkställigheten av beslutet om förverkande skall förfogas över på ett av följande sätt som den verkställande staten själv bestämmer:

- a) Egendomen får säljas. I detta fall skall intäkterna från försäljningen fördelas i enlighet med punkt 1.
- b) Egendomen får överföras till den utfärdande staten. Om beslutet om förverkande omfattar ett penningbelopp får egendomen endast överföras till den utfärdande staten när denna stat har gett sitt samtycke.
- c) Om det inte är möjligt att tillämpa led a eller b, får egendomen förfogas över på något annat sätt i enlighet med den verkställande statens nationella lagstiftning.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 behöver den verkställande staten inte sälja eller återlämna specifika föremål som omfattas av beslutet om förverkande vilka utgörs av kulturföremål som ingår i den statens nationella kulturarv.

4. Punkterna 1, 2 och 3 skall tillämpas om inget annat överenskommit mellan den utfärdande staten och den verkställande staten.

Artikel 17

Information om resultatet av verkställigheten

Den behöriga myndigheten i den verkställande staten skall utan dröjsmål informera den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, på ett sätt som gör det möjligt att få en skriftlig uppteckning,

- a) om översändande av beslutet om förverkande till den behöriga myndigheten enligt artikel 4.5,
- b) om varje beslut om att inte erkänna beslutet om förverkande samt skälen till beslutet,
- c) om att beslutet helt eller delvis inte har verkställts av de skäl som anges i artikel 10, artikel 12.1 och 12.2 eller artikel 13.1,
- d) så snart som beslutet har verkställts,
- e) om tillämpning av alternativa åtgärder enligt artikel 12.4.

Artikel 18

Ersättning

1. Om den verkställande staten enligt sin lagstiftning är ansvarig för skada, som orsakats någon av de parter som avses i artikel 9 på grund av verkställighet av ett beslut om förverkande som översänts till denna enligt artiklarna 4 och 5 skall den utfärdande staten, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9.2, ersätta den verkställande staten eventuella skadeståndsbelopp som betalats ut i enlighet med detta ansvar till nämnda part, såvida inte skadan eller någon del av den uteslutande beror på den verkställande statens agerande.

2. Punkt 1 påverkar inte tillämpningen av medlemsstaternas lagstiftning om fysiska eller juridiska personers anspråk på skadeersättning.

Artikel 19

Språk

1. Intyget skall översättas till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande staten.

2. Varje medlemsstat får vid antagandet av detta rambeslut eller vid en senare tidpunkt, genom en förklaring som deponeras hos rådets generalsekretariat, förklara att den kommer att godta en översättning till ett eller flera av de övriga officiella språken vid Europeiska gemenskapernas institutioner.

Artikel 20

Kostnader

1. Om inte annat föreskrivs i artikel 16, får medlemsstaterna inte avkräva varandra ersättning för kostnader i samband med tillämpningen av detta rambeslut.

2. Om den verkställande staten har haft kostnader som den anser vara stora eller exceptionella, får den lägga fram ett förslag för den utfärdande staten om att dessa kostnader skall delas. Den utfärdande staten skall beakta varje sådant förslag på grundval av detaljerade specifikationer från den verkställande staten.

Artikel 21

Förhållandet till andra avtal och överenskommelser

Detta rambeslut påverkar inte tillämpningen av bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser mellan medlemsstaterna i den mån som sådana avtal och överenskommelser bidrar

till att ytterligare förenkla eller underlätta förfaranden för att verkställa beslut om förverkande.

Artikel 22

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut senast den 24 november 2008.

2. Medlemsstaterna skall till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som kommissionen utarbetar med hjälp av denna information skall rådet senast den 24 november 2009 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Rådets generalsekretariat skall underrätta medlemsstaterna och kommissionen om de förklaringar som görs i enlighet med artiklarna 7.5 och 19.2.

4. En medlemsstat som erfarit upprepade svårigheter eller bristande verksamhet från en annan medlemsstats sida när det gäller ömsesidigt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande, utan att detta har lösts genom bilaterala samråd, får underrätta rådet för en utvärdering av detta rambesluts genomförande på medlemsstatsnivå.

5. Medlemsstaterna skall, som verkställande stater, i början av varje kalenderår informera rådet och kommissionen om antalet fall i vilka artikel 17 b har tillämpats och en sammanfattning av skälen till detta.

Senast den 24 november 2013 skall kommissionen upprätta en rapport på grundval av mottagen information tillsammans med eventuella initiativ som den anser lämpliga.

Artikel 23

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Luxemburg den 6 oktober 2006.

På rådets vägnar
K. RAJAMÄKI
Ordförande

BILAGA

INTYG

enligt artikel 4 i rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på
beslut om förverkande

a) Utfärdande och verkställande stat:

Utfärdande stat: .....

Verkställande stat: .....

b) Den domstol som har utfärdat beslutet om förverkande:

Officiellt namn: .....

Adress: .....

Ärendebeteckning: .....

Tfn (landsnummer) (riktnummer): .....

Fax (landsnummer) (riktnummer): .....

E-post (om sådan finns): .....

Språk för kontakter med domstolen: .....

Uppgifter om den person/de personer som skall kontaktas för att få ytterligare information för verkställighet av beslutet om förverkande eller i förekommande fall för att samordna verkställighet av ett beslut om förverkande som översänts till två eller fler verkställande stater, eller för att till den utfärdande staten överföra belopp eller egendom som erhålls vid verkställighet (namn, titel/grad, tfn, fax och, om sådan finns, e-post):

.....

.....

.....

- c) Behörig myndighet för verkställighet av ett beslut om förverkande i den utfärdande staten (om denna myndighet är en annan än den domstol som anges i led b):

Officiellt namn: .....

.....

Adress: .....

.....

Tfn (landsnummer) (riktnummer): .....

Fax (landsnummer) (riktnummer): .....

E-post (om sådan finns): .....

.....

Språk för kontakter med den för verkställighet behöriga myndigheten: .....

.....

.....

Uppgifter om den person/de personer som skall kontaktas för att få ytterligare information för verkställighet av beslutet om förverkande eller i förekommande fall för att samordna verkställighet av ett beslut om förverkande som översänts till två eller fler verkställande stater, eller för att till den utfärdande staten överföra belopp eller egendom som erhålls vid verkställighet (namn, titel/grad, tfn, fax och, om sådan finns, e-post): .....

.....

.....

- d) Central myndighet med ansvar för administrativ översändning och mottagande av beslut om förverkande i den utfärdande staten:

Namn på den centrala myndigheten: .....

.....

.....

Kontaktperson, i förekommande fall (titel/grad och namn): .....

.....

Adress: .....

.....

Ärendebeteckning: .....

Tfn (landsnummer) (riktnummer): .....

Fax (landsnummer) (riktnummer): .....

E-post (om sådan finns): .....

e) Den myndighet/de myndigheter som kan kontaktas (om led c och/eller d har fyllts i):

Myndighet enligt b:
Kan kontaktas beträffande frågor som rör: .....

Myndighet enligt c:
Kan kontaktas beträffande frågor som rör: .....

Myndighet enligt d:
Kan kontaktas beträffande frågor som rör: .....

f) Om beslutet om förverkande är en uppföljning av ett beslut om frysning som översänts till den verkställande staten enligt rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställande i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial (*) skall nödvändiga uppgifter för att identifiera frysningsbeslutet lämnas (datum för utfärdande och överföring av beslutet om frysning, myndighet som beslutet översänts till, i förekommande fall referensnummer): .....

.....

.....

g) Om beslutet om förverkande har översänts till mer än en verkställande stat, lämna följande upplysningar:

1. Beslutet om förverkande har översänts till annan verkställande stat/stater (land och myndighet) enligt följande: .....

.....

.....

2. Beslutet om förverkande har översänts till mer än en verkställande stat av följande skäl (markera relevant ruta):

2.1 Beslutet om förverkande avser en eller flera specifika delar av en egendom:

Olika specifika delar av den egendom som omfattas av beslutet om förverkande antas vara belägna i olika verkställande stater.

Förverkandet av en specifik del av en egendom medför åtgärder i mer än en verkställande stat.

En specifik del av en egendom som omfattas av beslutet om förverkande antas vara belägen i en av två eller fler angivna verkställande stater.

2.2 Beslutet om förverkande avser ett penningbelopp:

Egendomen i fråga har inte frysts i enlighet med rambeslut 2003/577/RIF av den 22 juli 2003 om verkställighet i Europeiska unionen av beslut om frysning av egendom eller bevismaterial.

Värdet på den egendom som får förverkas i den utfärdande staten och ytterligare en verkställande stat räcker förmodligen inte för att driva in hela det belopp som omfattas av beslutet om förverkande.

Andra skäl (specificera): .....

.....

.....

(*) EUT L 196, 2.8.2003, s. 45.

h) Uppgifter om fysisk eller juridisk person för vilken beslutet om förverkande har utfärdats:

1. Fysisk person:

Namn: .....

Samtliga förnamn: .....

Flicknamn, i tillämpliga fall: .....

Alias, i tillämpliga fall: .....

Kön: .....

Nationalitet: .....

ID-nummer eller socialförsäkringsnummer (om möjligt): .....

Födelsedatum: .....

Födelseort: .....

Senaste kända adress: .....

.....

Språk som personen förstår (om detta/dessa är känt/kända): .....

.....

1.1 Om beslutet om förverkande rör ett penningbelopp:

Beslutet om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

- a) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den person mot vilken beslutet om förverkande har utfärdats har egendom eller inkomst i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att personen har egendom/inkomst: .....

.....

Beskrivning av personens egendom/inkomstkälla: .....

.....

Lokaliseringsuppgifter om personens egendom/inkomstkälla (om okänd, senast kända lokalisering): .....

.....

- b) Det finns inga rimliga skäl enligt led a som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får sändas, men den person som är föremål för beslutet normalt har hemvist i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Normal hemvist i den verkställande staten: .....

.....

.....

1.2 Om beslutet om förverkande rör specifik egendom:

Beslutet om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

- a) Den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten (se punkt i).
- b) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den specifika egendom eller del av denna som omfattas av beslutet om förverkande är lokaliserad i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten: .....

.....

- c) Det finns inga rimliga skäl enligt led b som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får sändas, men den person som är föremål för beslutet normalt har hemvist i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Normal hemvist i den verkställande staten: .....

.....

.....

2. Juridisk person

Namn: .....

Form av juridisk person: .....

Registreringsnummer (om sådant finns) (1): .....

Registrerat säte (om sådant finns) (1): .....

Den juridiska personens adress: .....

2.1 Om beslutet om förverkande rör ett penningbelopp:

Beslutet översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

- a) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den juridiska person som är föremål för beslutet har egendom eller inkomst i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att den juridiska personen har egendom/inkomst: .....

.....

Beskrivning av den juridiska personens egendom/inkomstkälla: .....

.....

Lokaliseringsuppgifter om den juridiska personens egendom/inkomstkälla (om okänd, senast kända lokalisering): .....

.....

(1) Om ett beslut om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av att den juridiska person mot vilken beslutet har utfärdats har sitt registrerade säte i den staten måste registreringsnummer och registrerat säte fyllas i.

- b) Det finns inga rimliga skäl enligt led a som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får översändas, men den juridiska person som är föremål för beslutet har sitt registrerade säte i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Registrerat säte i den verkställande staten: .....
.....
.....

2.2 Om beslutet om förverkande omfattar specifik egendom:

Beslutet om förverkande översänds till den verkställande staten på grund av följande (markera relevant ruta):

- a) Den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten, se punkt i.
- b) Den utfärdande staten har rimliga skäl att anta att den specifika egendom eller del av denna som omfattas av beslutet är lokaliserad i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Skäl för antagandet att den specifika egendomen är lokaliserad i den verkställande staten: .....
.....
.....

- c) Det finns inga rimliga skäl enligt led b som gör att den utfärdande staten kan avgöra till vilken medlemsstat beslutet om förverkande får översändas men den juridiska person för vilken beslutet om förverkande har utfärdats har sitt registrerade säte i den verkställande staten. Fyll i följande uppgifter:

Registrerat säte i den verkställande staten: .....
.....
.....

i) Beslutet om förverkande

Beslutet om förverkande utfärdades den (datum): .....
.....

Beslutet blev slutgiltigt den (datum): .....
.....

Beslutets referensnummer (om sådant finns): .....
.....

1. Uppgifter angående beslutet om förverkande

1.1 Ange (genom att markera i relevant(a) ruta/rutor) om beslutet om förverkande omfattar

ett penningbelopp

Det belopp som skall förverkas i den verkställande staten med angivande av valuta (i siffror och ord): .....

.....

Det sammanlagda beloppet enligt beslutet om förverkande med angivande av valuta (i siffror och ord): .....

.....

specifik egendom eller del/delar av denna

Beskrivning av egendomen: .....

.....

Lokalisering av egendomen (om okänd, senast kända lokalisering): .....

.....

Om förverkandet av egendomen medför åtgärder i mer än en verkställande stat, beskrivning av vilka åtgärder som skall vidtas:

.....

1.2 Domstolen har beslutat att egendomen (markera relevant(a) ruta/rutor):

i) utgör vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning

ii) utgör hjälpmedel för ett sådant brott

iii) har förklarats förverkad till följd av tillämpningen i den utfärdande staten av de utökade möjligheterna till förverkande enligt beskrivning i led a, b och c. Grunden för beslutet är att domstolen på grundval av specifika sakförhållanden är fullständigt övertygad om att egendomen i fråga härrör från

a) den dömda personens brottsliga verksamhet under en period som föregår domen för brottet i fråga och som anses rimlig av domstolen med tanke på omständigheterna i det särskilda fallet, eller

b) den dömda personens liknande brottsliga verksamhet under en period som föregår domen för brottet i fråga och som anses rimlig av domstolen med tanke på omständigheterna i det särskilda fallet, eller

c) den dömda personens brottsliga verksamhet och det har fastställts att värdet av egendomen inte står i proportion till den dömda personens lagligen förvärvade inkomst.

- iv) har förklarats förverkad enligt någon annan bestämmelse som avser utökade möjligheter till förverkande enligt den utfärdande statens lagstiftning.

Om det rör sig om två eller fler kategorier av förverkande, lämna uppgifter om vilken egendom som förverkats i förhållande till varje kategori: .....

2. Information om det eller de brott som ledde till beslutet om förverkande:

2.1 En sammanfattning av fakta och beskrivning av omständigheterna under vilka det eller de brott begicks som ledde till beslutet om förverkande, inklusive tid och plats:

2.2 Beskaffenhet och brottsrubricering för de(t) brott som ledde till beslutet om förverkande samt den tillämpliga bestämmelse/lag som beslutet grundar sig på:

2.3 Ange i förekommande fall ett eller flera av följande brott som brottet eller brotten under punkt 2.2 hänför sig till, om brottet eller brotten i den utfärdande staten medför ett högsta frihetsstraff på minst 3 år (markera relevant(a) ruta/rutor):

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.

- Tvätt av vinning av brott.
- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälptillstånd till olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld eller väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanter.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.

2.4 Om de(t) brott som ledde till beslutet om förverkande under punkt 2.2 ovan inte omfattas av punkt 2.3, ge en fullständig beskrivning av ifrågakvarande brott (denna bör omfatta den brottsliga verksamheten i fråga [i motsats till exempelvis brottsrubriceringar]):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

j) Förfarande som ledde till beslutet om förverkande

Ange följande avseende det förfarande som ledde till beslutet om förverkande (sätt kryss i relevant ruta eller rutor):

- a) Den berörda personen inställde sig personligen vid förfarandet.
- b) Den berörda personen inställde sig inte personligen vid förfarandet men företräddes av ett ombud.
- c) Den berörda personen inställde sig inte personligen vid förfarandet och företräddes inte av ett ombud. Det bekräftas att
- personen informerades personligen, eller genom en enligt nationell lagstiftning behörig företrädare, om förfarandet i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning, eller
- personen har uppgivit att han/hon inte bestrider beslutet om förverkande.

k) Omvandling och överföring av egendom

1. Om beslutet om förverkande rör specifik egendom, ange om den utfärdande staten tillåter att förverkandet i den verkställande staten verkställs i form av ett krav om inbetalning av ett penningbelopp som motsvarar värdet av denna egendom.

- Ja
 Nej

2. Om beslutet om förverkande rör ett penningbelopp, ange huruvida annan egendom än pengar som erhålls från verkställandet av beslutet om förverkande kan överföras till den utfärdande staten.

- Ja
 Nej

l) Alternativa åtgärder, inklusive frihetsberövande påföljder

1. Ange om den utfärdande staten medger att den verkställande staten tillämpar alternativa åtgärder, om det inte är möjligt att vare sig helt eller delvis verkställa beslutet om förverkande:

Ja

Nej

2. Om ja, ange vilka åtgärder som kan tillämpas (beskaffenhet och maximistraff):

Frihetsberövande. Maximitid: .....

Samhällstjänst (eller motsvarande). Maximitid: .....

Andra åtgärder. Beskrivning: .....
.....

m) Andra omständigheter i fallet (frivillig information): .....

.....
.....

n) Beslutet om förverkande bifogas intyget.

Underskrift av den myndighet som utfärdar intyget och/eller företrädare, som bekräftar att intyget är korrekt: .....

Namn: .....

Befattning (titel/grad): .....

Datum: .....

Officiell stämpel (i förekommande fall):

2.1 Förslag till lag (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Gemensamma bestämmelser

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförandet av

1. rådets rambeslut 2005/214/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff¹ och
2. rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande.²

Definitioner

2 § Med ett bötesstraff avses i denna lag en lagakraftvunnen dom eller ett godkänt föreläggande enligt 48 kap. rättegångsbalken om böter enligt 25 kap. brottbalken eller företagsbot enligt 36 kap. brottbalken och beslut i samma avgörande om

- rättegångskostnader och motsvarande ersättning samt
- avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

3 § Med ett bötesstraff avses i denna lag också ett beslut om skyldighet för en fysisk eller juridisk person att betala ett penningbelopp som utgör påföljd för brott och som meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen av domstol i en lagakraftvunnen dom i brottmål, eller av annan myndighet än domstol, om den som beslutet avser kunnat få detta prövat av domstol i ett brottmålsförfarande. Ett bötesstraff omfattar också beslut i samma avgörande om

- annan ersättning till brottsoffer än sådan som grundar sig på civilrättsligt anspråk,
- rättegångskostnader och motsvarande ersättning samt
- penningbelopp till en allmän fond eller till en stödorganisation för brottsoffer.

Bötesstraff enligt första stycket omfattar inte

- beslut om förverkande av hjälpmedel till eller utbyte av brott eller
- enskilt anspråk som är verkställbart enligt rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om

¹ EUT L 76, 22.3.2005, s.16, Celex 32005F0214.

² EUT L 328, 24.11.2006, s. 59, Celex 32006F0783.

4 § Med beslut om förverkande avses i denna lag ett i Sverige eller i en annan medlemsstat i Europeiska unionen meddelat lagakraftvunnet beslut av domstol i ett brottmålsförfarande om en åtgärd som innebär ett slutligt berövande av egendom som utgör utbyte av brott, hjälpmedel vid brott eller som förklarats förverkad enligt regler om utvidgat förverkande.

Med utvidgat förverkande avses i denna lag ett beslut om förverkande som grundas på lagstiftning som svarar mot någon av punkterna 2 a–c i artikel 3 i rådets rambeslut 2005/212/RIF¹¹ om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

Allmänt om verkställigheten

5 § Ett bötesstraff eller beslut om förverkande som har meddelats i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen skall, efter framställning av behörig myndighet i den andra staten, erkännas och verkställas i Sverige enligt bestämmelserna i denna lag. För verkställigheten gäller vad som är föreskrivet om verkställighet av motsvarande svenskt beslut, om inte annat följer av denna lag.

2 kap. Allmänna bestämmelser om erkännande och verkställighet i Sverige av utländska bötesstraff och beslut om förverkande

Hur ärendet inleds

1 § Ett bötesstraff eller beslut om förverkande som begärs erkänt och verkställt i Sverige med stöd av denna lag skall sändas direkt till behörig svensk myndighet.

Begäran om erkännande och verkställighet skall göras skriftligen genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får dock översändandet ske på annat sätt.

Krav på skyndsamhet

2 § Frågor som rör erkännande och verkställighet av bötesstraff och beslut om förverkande skall handläggas skyndsamt.

Intyget

3 § Ett bötesstraff, som översänds för erkännande och verkställighet, skall åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rådets rambeslut 2005/214/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff.

Ett beslut om förverkande, som översänds för erkännande och verkställighet, skall åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med

¹¹ EUT L 68, 15.3.2005, s. 49, Celex 32005F0212.

formuläret i bilagan till rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande.

Intyget skall vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska, eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

4 § När det intyg som anges i 3 § till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, skall behörig myndighet ge den andra statens myndighet möjlighet att inom viss tid inkomma med komplettering. Detsamma gäller om intyget saknas.

5 § Verkställbarhetsförklaring får inte meddelas om det intyg som anges i 3 § saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet.

3 kap. Särskilda bestämmelser om erkännande och verkställighet i Sverige av utländska bötesstraff

Allmänna bestämmelser

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett utländskt bötesstraff skall erkännas och verkställas i Sverige.

2 § Ett bötesstraff som avses i 1 kap. 3 § får verkställas även om bötesbeloppet överstiger högsta bötesbelopp enligt svensk lag.

Bötesstraff som verkställs enligt denna lag får inte förvandlas till fängelse.

Verkställbarhetsförklaring

3 § Om bötesstraffet är verkställbart i Sverige skall Kronofogdemyndigheten meddela en verkställbarhetsförklaring. Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

Verkställbarhetsförklaringen skall innehålla uppgift om

1. det bötesstraff som skall verkställas, med tillämpning av den växelkurs som gällde vid tidpunkten för det utländska beslutet om bötesstraff och med beaktande av i vilken mån bötesstraffet redan delvis är verkställt och

2. hur den bötfällda kan begära rättens prövning av förklaringen.

Verkställbarhetsförklaringen skall delges den bötfällda. Härvid gäller inte 12 och 15 §§ delgivningslagen (1970:428).

Tillgång till register

4 § Vid prövning av frågor om erkännande och verkställighet av bötesstraff skall Kronofogdemyndigheten ha tillgång till uppgifter ur belastningsregistret.

5 § Verkställbarhetsförklaring får, utöver vad som anges i 2 kap. 5 §, inte meddelas

1. om det meddelats dom eller beslut för samma gärning i Sverige eller om det meddelats dom eller beslut för samma gärning i en annan stat och, vid fällande dom, påföljden har verkställts,

2. om gärningen helt eller delvis begåtts i Sverige och den inte motsvarar brott enligt svensk lag eller en tillämpning av 35 kap. 7 § brottsbalken innebär att preskription inträtt,

3. om den dömda inte var 15 år när brottet begicks,

4. om en sådan förklaring skulle strida mot bestämmelser om immunitet,

5. om böterna har beslutats efter ett skriftligt förfarande och det intyg som anges i 2 kap. 3 § inte fastställer att den dömda personligen eller genom behörigt ombud underrättats om sin rätt att bestrida och om tidsfristen för detta eller

6. om böterna dömts ut efter en rättegång som hållits i den dömdes utevaro och det intyg som anges i 2 kap. 3 § inte fastställer antingen att denne personligen eller genom behörigt ombud informerats om förfarandet eller att den dömda har meddelat att saken inte bestrids.

6 § Ett beslut enligt 5 § att inte meddela en verkställbarhetsförklaring och beslut enligt 8 § att upphäva en sådan skall innehålla skälen för beslutet.

Uppskjutande av verkställighet och upphävande av verkställbarhetsförklaring

7 § Beslut om att verkställigheten av ett bötesstraff skall skjutas upp får meddelas för den tid som krävs för att översätta beslutet om bötesstraff.

När skälet för uppskov har upphört skall verkställigheten återupptas.

8 § En verkställbarhetsförklaring avseende bötesstraff skall upphävas

1. om det framkommer att straffet inte får verkställas i Sverige,

2. om nåd beviljats eller annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen har meddelats,

3. om egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det annars inte är möjligt att verkställa straffet eller

4. om begäran om verkställighet återkallas.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs skall de verkställighetsåtgärder som gjorts återgå.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten, om verkställbarhetsförklaringen inte har underställts rättens prövning, och i övriga fall av rätten på ansökan av myndigheten.

Rättens prövning

9 § Har en verkställbarhetsförklaring meddelats får den bötfällda begära rättens prövning av den. Begäran om sådan prövning skall göras

skriftligen hos Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från den dag då denne fick del av verkställbarhetsförklaringen. Kronofogdemyndigheten, som skall överlämna handlingarna i ärendet till allmän domstol, är klagandens motpart sedan handlingarna överlämnats till rätten.

Behörig domstol är, i fråga om fysisk person, den tingsrätt inom vars domkrets personen är bosatt och, i fråga om juridisk person, den tingsrätt inom vars domkrets den juridiska personen har sitt säte. Även domstol inom vars domkrets den fysiska eller juridiska personen har egendom eller inkomster är behörig.

Rätten får hålla förhandling i ärendet, om förhandling kan antas vara till fördel för prövningen eller främja ett snabbt avgörande av saken. Rätten skall hålla förhandling om en part begär det. För förhandlingen tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken. Att den som begärt prövningen uteblir från förhandlingen hindrar inte att ärendet avgörs.

Vid rättens handläggning tillämpas i övrigt reglerna om domstols handläggning i mål om brott, på vilket inte kan följa strängare straff än böter.

10 § Vid fastställande av verkställbarhetsförklaringen skall rätten beakta vad som har verkställts i en annan stat enligt vad som sägs i 3 § andra stycket.

11 § Om verkställbarhetsförklaringen upphävs, skall verkställighetsåtgärder som gjorts återgå.

Rätten får inte upphäva en verkställbarhetsförklaring utan att Kronofogdemyndigheten beretts tillfälle att yttra sig.

Nedsättning av beloppet

12 § Om det under verkställigheten framkommer att bötesbeloppet till viss del har verkställts i en annan stat, skall Kronofogdemyndigheten sätta ned det belopp som skall verkställas här med motsvarande belopp. Den växelkurs som gällde vid tidpunkten för det utländska beslutet om bötesstraff skall tillämpas.

Fördelning av influtna medel

13 § Värdet av det som har drivits in tillfaller staten. Regeringen kan, efter överenskommelse med den utfärdande staten, besluta om en annan fördelning.

4 kap. Särskilda bestämmelser om erkännande och verkställighet i Sverige av utländska beslut om förverkande

Allmänna bestämmelser

1 § Åklagare som för talan i den ort där verkställigheten skall äga rum prövar om ett utländskt beslut om förverkande skall erkännas och verkställas i Sverige.

Om det inte är känt för den andra statens myndighet var erkännande och verkställighet skall begäras får framställningen sändas till riksåklagaren. Prop. 2010/11:43
Bilaga 2

2 § Ett utländskt beslut om förverkande av egendom får, om det är lämpligt, verkställas genom betalning av belopp som motsvarar värdet på egendomen. Vad som nu har sagts gäller inte hjälpmedel vid brott.

Utöver vad som sägs i första stycket får ett beslut om förverkande inte ersättas av annan åtgärd.

Verkställbarhetsförklaring

3 § Om ett utländskt beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, skall åklagaren meddela en verkställbarhetsförklaring. Verkställbarhetsförklaringen gäller omedelbart, om inte annat bestäms.

Verkställbarhetsförklaringen skall innehålla uppgift om

1. vilket belopp som skall verkställas, om det är fråga om ett penningbelopp,
2. huruvida förverkande av egendom får ersättas med betalning, och i så fall med hur stort belopp,
3. hur beslutet skall verkställas, om det finns konkurrerande framställningar enligt 10 § samt
4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan begära rättens prövning av den.

4 § Verkställbarhetsförklaringen skall delges den mot vilken förklaringen gäller. Härvid gäller inte 12 och 15 §§ delgivningslagen (1970:428).

Beslutar åklagaren att skjuta upp verkställigheten med stöd av 14 § första stycket 1 får delgivningen anstå till dess att skälet för uppskov har upphört.

5 § Det belopp som skall verkställas enligt 3 § beräknas enligt den växelkurs som gällde vid tidpunkten för det utländska förverkandebeslutet och med beaktande av vad som verkställts i en annan medlemsstat.

Ändring av verkställbarhetsförklaringen

6 § Har verkställbarhetsförklaring utfärdats och framkommer det, innan verkställbarhetsförklaringen har prövats slutligt, att förverkandebeloppet till viss del har verkställts i annan stat, skall det belopp som anges i verkställbarhetsförklaringen sättas ned med motsvarande belopp. Den växelkurs som gällde vid tidpunkten för det utländska beslutet om förverkande skall tillämpas.

Tillgång till register

7 § Vid prövning av frågor om erkännande och verkställighet skall åklagaren ha tillgång till uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret enligt vad som är föreskrivet om tillgång till sådana uppgifter i

Hinder mot erkännande och verkställighet

8 § Verkställbarhetsförklaring får, utöver vad som sägs i 2 kap. 5 §, inte meddelas

1. om det i Sverige eller i en annan stat har meddelats dom, eller om det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har meddelats beslut att inte väcka åtal, för den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande,

2. om en sådan förklaring skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier,

3. om beslutet om förverkande har dömts ut efter en rättegång där den, mot vilken beslutet om förverkande riktar sig, inte varit närvarande och intyget inte fastställer antingen att denne personligen eller genom behörigt ombud informerades om förfarandet eller att denne har meddelat att förverkandet inte bestrids,

4. om gärningen helt eller delvis begåtts i Sverige och förverkande inte kunnat ske här eller inte får verkställas här eller

5. om beslutet om förverkande inte kan verkställas av hänsyn till regler om skydd för parten eller tredje man.

9 § Om ett beslut om utvidgat förverkande, enligt det intyg som anges i 2 kap. 3 §, grundas på någon av punkterna 2 a–c i artikel 3 i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott, har utdömts på grund av en gärning som sägs i bilagan till denna lag, och det för denna gärning enligt den andra statens lagstiftning är föreskrivet en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer, skall beslutet om förverkande verkställas även om gärningen inte motsvarar brott enligt svensk lag.

Om ett beslut om utvidgat förverkande som avses i första stycket grundas på annat brott får beslutet erkännas och verkställas endast om gärningen motsvarar brott enligt svensk lag.

Konkurrerande framställningar

10 § Om två eller flera medlemsstater har begärt erkännande och verkställighet av beslut om förverkande av visst penningbelopp mot samma fysiska eller juridiska person eller av beslut om förverkande avseende samma egendom, prövar åklagaren i vilken ordning framställningarna skall verkställas.

Prövningen skall ske med beaktande av samtliga omständigheter. Särskild hänsyn skall tas till förekomsten av beslut om frysning enligt lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut, brottets svårhetsgrad samt när förverkandebesluten meddelades respektive översändes för erkännande och verkställighet.

11 § För att säkra verkställighet av ett utländskt beslut om förverkande av föremål får åklagare besluta om husrannsakan enligt reglerna i 28 kap. 1, 3 och 3 a §§ rättegångsbalken och kroppsvisitation enligt 28 kap. 11 § rättegångsbalken för att söka efter föremålet.

Påträffas föremålet får det tas i beslag enligt bestämmelserna i 27 kap. 1–3 §§ rättegångsbalken. Beslut om beslag meddelas av åklagaren.

Har ett beslag verkställts skall följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken tillämpas

6 § första stycket om rättens prövning

8 § första och fjärde styckena om hävande av beslag

11 § om underrättelse

13 § om protokoll och rätt för den som drabbats av ett beslag att få ett bevis om beslaget.

Åklagaren får anlita biträde av polismyndighet eller polisman för åtgärd enligt denna paragraf.

12 § För att säkra verkställighet av ett utländskt beslut om förverkande av penningbelopp, får åklagare ta egendom i förvar under de förutsättningar som anges i 26 kap. 3 § rättegångsbalken. Åklagaren kan även begära att rätten beslutar om kvarstad enligt 26 kap. rättegångsbalken.

Har egendom tagits i förvar, skall åklagaren ge in framställning om kvarstad och rätten hålla förhandling i frågan enligt vad som föreskrivs i 26 kap. 4 § rättegångsbalken. Gör åklagaren inte sådan framställning skall egendomen omedelbart återlämnas. Om förhandling enligt 19 § tredje stycket hålls inom en vecka efter det att framställningen om kvarstad inkom till rätten, får prövningen av kvarstadsfrågan anstå till den förhandlingen.

Åklagaren får anlita biträde av polismyndighet eller polisman för att ta egendom i förvar.

13 § När en verkställbarhetsförklaring har utfärdats, skall åklagaren anhängiggöra ärendet hos Kronofogdemyndigheten. Detta gäller dock inte om åklagaren beslutat om uppskov enligt 14 §.

Uppskjutande av verkställighet

14 § Beslut om att verkställigheten av ett beslut om förverkande skall skjutas upp på viss tid får meddelas

1. om verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott,

2. om beslutet avser förverkande av visst penningbelopp hos samma fysiska eller juridiska person hos vilken egendom förklarats förverkad genom ett svenskt beslut, eller förverkande av samma egendom som förklarats förverkad genom svenskt beslut, eller är föremål för beslag eller kvarstad för att säkerställa ett framtida beslut om förverkande i ett svenskt brottmålsförfarande,

3. om det utländska beslutet om förverkande avser samma egendom som ett annat utländskt beslut om förverkande som har begärts verkställt här,

4. om det är nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet om förverkande, under den tid som krävs för detta,

5. om det finns risk för att det sammanlagda värdet av verkställigheten kommer att överstiga det belopp som anges i beslutet om förverkande på grund av samtidig verkställighet av beslutet i flera medlemsstater eller

6. om talan har förts mot verkställigheten och det med hänsyn till denna prövning är nödvändigt att verkställigheten skjuts upp.

Beslut enligt punkten 1 meddelas av åklagare. Beslut enligt punkten 6 meddelas av Kronofogdemyndigheten. Beslut enligt punkterna 2, 3, 4 och 5 meddelas antingen av åklagare eller av Kronofogdemyndigheten.

Tiden för uppskov enligt denna paragraf får förlängas.

Ett beslut att skjuta upp verkställigheten skall innehålla skälen för beslutet.

När skälet för uppskov har upphört skall verkställigheten återupptas. Har ärendet inte anhängiggjorts hos Kronofogdemyndigheten skall detta ske.

15 § Får Kronofogdemyndigheten av behörig myndighet i den andra staten eller på annat sätt kännedom om att beslutet om förverkande inte längre är verkställbart, skall verkställigheten genast ställas in.

Upphävande av verkställbarhetsförklaring

16 § En verkställbarhetsförklaring skall upphävas

1. om det framkommer att förverkandebeslutet inte får verkställas i Sverige,

2. om beslutet avser förverkande av viss egendom och denna inte påträffas här i landet,

3. om annan egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller beslutet om förverkande annars inte är möjligt att verkställa,

4. om nåd beviljats eller annat beslut enligt 11 kap. 13 § regeringsformen har meddelats,

5. om beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt av en annan stat eller

6. om begäran om verkställighet av förverkandebeslutet återkallas.

Beslut om upphävande av verkställbarhetsförklaring meddelas av åklagaren, om verkställbarhetsförklaringen inte har underställts rättens prövning, och i övriga fall av rätten på ansökan av åklagaren.

17 § Om en verkställbarhetsförklaring upphävs skall de verkställighetsåtgärder som gjorts återgå.

18 § Ett beslut att inte meddela eller att upphäva en verkställbarhetsförklaring skall innehålla skälen för beslutet.

Rättens prövning

19 § Har verkställbarhetsförklaring meddelats får den mot vilken förklaringen gäller begära prövning av den. Begäran om prövning skall

göras skriftligen hos tingsrätten inom tre veckor från den dag då personen fick del av verkställbarhetsförklaringen. Har prövning av verkställbarhetsförklaringen begärts, skall åklagaren överlämna handlingarna i ärendet till rätten.

Behörig domstol är tingsrätt inom vars domkrets den egendom finns som förverkandet avser. Vid förverkande av penningbelopp, eller om det inte kan fastställas var egendomen finns, är den domstol behörig där den fysiska eller juridiska person, mot vilken beslutet om förverkande gäller, är bosatt eller, i fråga om juridisk person, har sitt säte, eller har egendom eller inkomster.

Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i mål om brott, på vilket inte kan följa strängare straff än böter, om inte annat följer av denna lag. Rätten får hålla förhandling i ärendet, om en förhandling kan antas vara till fördel för prövningen eller främjar ett snabbt avgörande av saken. Om en part begär det skall rätten hålla förhandling. Vid förhandlingen tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 17 § andra stycket rättegångsbalken.

20 § Rätten skall pröva om beslag eller kvarstad, som meddelats enligt denna lag, eller verkställighet av frysningsbeslut enligt lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut, skall bestå.

Rätten får inte upphäva en verkställbarhetsförklaring eller ändra ett beslut enligt första stycket utan att åklagaren beretts tillfälle att yttra sig.

Nedsättning av beloppet

21 § Om det under verkställigheten framkommer att verkställighet av delar av det förverkade beloppet har skett utomlands, skall Kronofogdemyndigheten sätta ned det belopp som återstår att verkställa med motsvarande belopp. Den växelkurs som gällde vid tidpunkten för det utländska beslutet om förverkande skall tillämpas.

Det efterföljande förfarandet

22 § Värdet av det som har förverkats

1. tillfaller svenska staten om det understiger 10 000 euro eller
2. fördelas med 50 procent vardera mellan den svenska och den andra staten, om det överstiger nämnda belopp.

Regeringen kan, på begäran av den stat som begärt verkställighet här, besluta om en annan fördelning.

23 § Avser ett beslut om förverkande viss egendom skall den försäljas för statens räkning, om inte annat följer av denna lag. Egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning skall oskadliggöras. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

Intäkterna från försäljningen skall fördelas på sätt som anges i 22 §.

24 § Ett föremål som förklarats förverkat får överföras till den andra staten om denna samtycker till det och det i övrigt är lämpligt. Detta gäller dock inte förverkad egendom i form av svenska kulturföremål som avses i 6 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

25 § Beslut enligt 22 § första stycket, 23 och 24 §§ meddelas av Kronofogdemyndigheten.

5 kap. Verkställighet utomlands av ett svenskt bötesstraff eller beslut om förverkande

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om erkännande och verkställighet enligt denna lag av bötesstraff eller beslut om förverkande skall begäras i en annan medlemsstat. En framställning får göras om indrivning utomlands kan antas ge fördelar vid indrivningen. Framställningen skickas direkt till behörig myndighet i den andra staten.

2 § Kronofogdemyndigheten får inte medge att bötesstraff, som översänds för verkställighet till en annan stat, förvandlas till fängelse eller annan påföljd i den andra staten.

3 § Ett bötesstraff får inte översändas för verkställighet till fler än en stat åt gången.

Har ett bötesstraff sänts över för verkställighet till en annan stat, får fortsatt indrivning i Sverige inte äga rum.

4 § Har den stat, hos vilken verkställighet begärts, meddelat att bötesstraffet inte har verkställts, får verkställigheten i Sverige återupptas. Detta gäller dock inte om verkställighet vägrats på grund av att den dömda dömts för samma gärning i en annan stat.

5 § Har ett frysningsbeslut enligt lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen översänts för att säkerställa ett framtida beslut om förverkande, får åklagaren, när domen i brottmålet vinner laga kraft, direkt hos behörig myndighet i den andra staten begära erkännande och verkställighet av beslut om förverkande som svarar mot beslaget eller kvarstaden.

6 kap. Övriga bestämmelser

Överklagande

1 § Rättens beslut enligt denna lag får överklagas. Beslutet gäller omedelbart om inte annat förordnas. Vid överklagande av beslut angående tvångsmedel tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av domstols beslut angående en åtgärd som avses i 24–28 kap. samma balk.

För prövning i hovrätt krävs prövningstillstånd.

2 § För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet tillämpas bestämmelserna i 18 kap. utsökningsbalken. Prop. 2010/11:43
Bilaga 2

Verkställighetsföreskrifter

3 § Regeringen meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den .....

Gärningar som avses i 4 kap. 9 § lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande

1. Deltagande i kriminell organisation.
2. Terrorism.
3. Människohandel.
4. Sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
7. Korruption.
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
9. Tvätt av vinning av brott.
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
11. IT-brottslighet.
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
13. Hjälptillstånd till olovlig inresa och olovlig vistelse.
14. Mord, grov misshandel.
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
16. Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
17. Rasism och främlingsfientlighet.
18. Organiserad stöld eller väpnat rån.
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
20. Svindleri.
21. Beskyddarverksamhet och utpressning.
22. Förfalskning och piratkopiering.
23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
24. Förfalskning av betalningsmedel.
25. Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanser.
26. Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
27. Handel med stulna fordon.
28. Våldtäkt.
29. Mordbrand.
30. Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
31. Kapning av flygplan eller fartyg.
32. Sabotage.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Prop. 2010/11:43
Bilaga 2

Häri genom föreskrivs att 1, 12 och 16 §§ lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige har ingått med främmande stat kan regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket kan regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt myndighet i den främmande staten. Vad som nu har sagts gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

I lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande finns bestämmelser om erkännande och verkställighet av bötesstraff och beslut om förverkande i vissa fall.

12 §

Har frihetsberövande påföljd ådömts genom den utländska domen, får rätten ej bestämma strängare påföljd än i denna dom. Detta gäller även om den ådömda påföljden är lindrigare än den lindrigaste påföljd som enligt svensk lag kan följa på brottet eller brotten.

Är påföljden böter, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett bötesbelopp som i svenska kronor motsvarar beloppet av böterna. Är i svensk lag för motsvarande brott föreskrivet penningböter, får dock inte bestämmas högre bötesbelopp än tvåtusen eller, om påföljden avser

Är påföljden böter, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett bötesbelopp som i svenska kronor motsvarar beloppet av böterna. Är i svensk lag för motsvarande brott föreskrivet penningböter, får dock inte bestämmas högre bötesbelopp än fyratusen eller, om påföljden avser

flera brott, *femtusen* kronor. Är i svensk lag inte föreskrivet svårare straff än böter, får inte bestämmas högre bötesbelopp än etthundra-femtiotusen, eller, om påföljden avser flera brott, tvåhundra-tusen kronor.

flera brott, *tiotusen* kronor. Är i svensk lag inte föreskrivet svårare straff än böter, får inte bestämmas högre bötesbelopp än etthundra-femtiotusen, eller, om påföljden avser flera brott, tvåhundra-tusen kronor.

16 §

Avser framställningen endast verkställighet av böter eller förverkande, kan riksåklagaren, i stället för att göra ansökan till rätten enligt 9 § första stycket, själv pröva framställningen och utfärda strafföreläggande för det brott som påföljden avser. *Överstiger beloppet av de ådömda böterna tjugofemtusen eller, om den påföljd som skall verkställas avser flera brott, trettiotusen kronor, får strafföreläggande ej utfärdas.*

I fråga om strafföreläggande som utfärdas med stöd av första stycket gäller 48 kap. rättegångsbalken i tillämpliga delar. *Därjämte äger 10 och 11 §§, 12 § andra och tredje styckena samt 13–15 §§ denna lag motsvarande tillämpning.*

Godkännes ej strafföreläggande som utfärdas enligt första stycket, gör riksåklagaren ansökan enligt 19 § första stycket.

Avser framställningen endast verkställighet av böter eller förverkande, kan riksåklagaren, i stället för att göra ansökan till rätten enligt 9 § första stycket, själv pröva framställningen och utfärda strafföreläggande för det brott som påföljden avser.

I fråga om strafföreläggande som utfärdas med stöd av första stycket gäller 48 kap. rättegångsbalken i tillämpliga delar. *Bestämmelserna i 10 och 11 §§, 12 § andra stycket samt 13–15 §§ denna lag skall också tillämpas.*

Godkänns inte ett strafföreläggande som utfärdas enligt första stycket, gör riksåklagaren ansökan enligt 19 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den .....

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge ang. verkställighet av straff m.m.

Prop. 2010/11:43
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge om verkställighet av straff m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, *må* på begäran verkställas här i riket.

Vad som nu har sagts *skall ock gälla* beslut, som i någon av nämnda stater till tryggnad av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats angående kvarstad, skingringsförbud eller beslag *å* egendom *tillhörande* för brott *misstänkt*.

Föreslagen lydelse

1 §

En i Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom *någon* dömts till böter eller förverkande av egendom eller *ett beslut* i *ett* brottmål om ersättning för rättegångskostnad, *får* på begäran verkställas här i riket.

Vad som nu har sagts *gäller även* beslut, som i någon av nämnda stater till tryggnad av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats angående kvarstad, skingringsförbud eller beslag av egendom *som tillhör den som är misstänkt* för brott.

I lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande finns bestämmelser om erkännande och verkställighet av bötesstraff och beslut om förverkande i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den .....

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Prop. 2010/11:43
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 2 kap. 3 a och
3 b §§, med följande lydelse,
dels att 2 kap. 5 § och 3 kap. 19 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 a §

Har ett beslut om kvarstad som avses i 1 kap. 2 § 1 verkställts i den andra medlemsstaten, skall förundersökningen och rättegången handläggas skyndsamt.

3 b §

Rätten får, på yrkande av åklagaren, i en dom förordna att ett beslut om kvarstad till säkerhet för beslut om förverkande skall gälla under viss efter det att domen har vunnit laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

5 §

I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. och i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom finns bestämmelser om förfarandet vid ansökan om verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har överlämnats enligt 2 §.

I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och i lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande finns bestämmelser om förfarandet vid ansökan om verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har överlämnats enligt 2 §.

3 kap.
19 §¹

En ansökan om verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. *eller* enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Något beslut om beslag eller kvarstad skall inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren skall vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland, och till Justitiedepartementet, om ansökan gjorts av en myndighet i en annan medlemsstat.

En ansökan om verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller enligt lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande. Något beslut om beslag eller kvarstad skall inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren skall vidarebefordra ansökan till

1. Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av behörig myndighet i en annan medlemsstat enligt lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande och avgörandet är verkställbart i Sverige,

2. Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. och

3. Justitiedepartementet, om ansökan har gjorts enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

¹ Senaste lydelse 2007:280.

Om rätten i ett *sådant* ärende beslutar om verkställighet av ett beslut om förverkande, skall rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet skall bestå till dess att domen vinner laga kraft.

Om rätten i ett ärende *enligt andra stycket 2 eller 3* beslutar om verkställighet av ett beslut om förverkande, skall rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet skall bestå till dess att domen vinner laga kraft. *Bestämmelser om prövning av tvångsmedel i ett ärende enligt andra stycket 1 finns också i 3 kap. 20 § lagen (2007:000) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande.*

Denna lag träder i kraft den .....

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian lämnats av Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Linköpings tingsrätt, Örebro tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Malmö tingsrätt, Umeå tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Rättshjälpsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Brottsoffermyndigheten, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund, Landsorganisationen i Sverige, Sveriges Domareförbund och Föreningen Sveriges kronofogdar.

Riksrevisionen, Tjänstemännens Centralorganisation och Sveriges Akademikers Centralorganisation har avstått från att yttra sig. Statstjänstemannaförbundet och Nordiska museet har inte hörts av.

Lagrådsremissens lagförslag

2.1 Förslag till lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Häri genom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande¹.

Definition av ett svenskt beslut om förverkande

2 § Med ett svenskt beslut om förverkande avses i denna lag ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut om förverkande

1. som avser utbyte av ett brott, eller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott eller värdet av det mottagna, eller

2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som varit föremål för brott.

Med ett svenskt beslut om förverkande ska även avses ett av svensk domstol meddelat lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av 36 kap. 4 § brottsbalken.

Definition av ett utländskt beslut om förverkande

3 § Med ett utländskt beslut om förverkande avses i denna lag ett straff eller en åtgärd enligt ett lagakraftvunnet beslut, som har meddelats av en domstol i en annan medlemsstat i Europeiska unionen efter rättegång på grund av brottslig handling och som innebär ett slutligt berövande av egendom när domstolen förklarat att egendomen

1. utgjort vinning av ett brott eller motsvarande som helt eller delvis uppgår till värdet av denna vinning,

2. utgjort hjälpmedel vid ett brott, eller

3. har förverkats till följd av en tillämpning av artikel 3.1 och 3.2 om utökade möjligheter till förverkande i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott².

Denna lag ska inte tillämpas på utländska beslut om förverkande som innebär återställande av egendom till rättmätig ägare.

¹ EUT L 328, 24.11.2006, s. 59 (Celex 32006F0783).

² EUT L 68, 15.3.2005, s. 49 (Celex 32005F0212).

4 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

2 kap. Verkställighet utomlands av ett svenskt beslut om förverkande

Översändande av ett beslut om förverkande

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat i Europeiska unionen för erkännande och verkställighet i den staten. Ett beslut om förverkande får sändas över om översändandet är förenligt med rambeslutet och det kan antas ge fördelar vid verkställigheten av beslutet.

Ett beslut om förverkande får sändas över till flera medlemsstater samtidigt.

2 § Kronofogdemyndigheten ska sända över beslutet om förverkande till en behörig myndighet eller en centralmyndighet i den andra medlemsstaten.

Andra åtgärder och omvandling

3 § När ett beslut om förverkande sänds över för verkställighet till en annan medlemsstat, får Kronofogdemyndigheten inte tillåta att verkställigheten av beslutet ersätts med en annan åtgärd i den andra staten.

Avser beslutet om förverkande viss egendom, får Kronofogdemyndigheten inte heller tillåta att verkställigheten i stället sker genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde.

Fortsatt verkställighet i Sverige

4 § Även om ett beslut om förverkande har sänts över för verkställighet till en eller flera medlemsstater, får fortsatt verkställighet i Sverige äga rum.

Verkställighet i flera stater

5 § Avser beslutet om förverkande en betalningsskyldighet ska Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över till flera medlemsstater eller om fortsatt verkställighet sker i Sverige, bevaka att det sammanlagda värdet av det som verkställs inte överstiger det belopp som anges i beslutet.

3 kap. Erkännande och verkställighet i Sverige av ett utländskt beslut om förverkande

Inledande bestämmelser

1 § Ett utländskt beslut om förverkande som sänds över till Sverige ska erkännas enligt bestämmelserna i denna lag och verkställas enligt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verkställighet i Sverige av beslut om förverkande, om inte annat följer av denna lag.

2 § Verkställighet av ett beslut om förverkande får inte ersättas med en annan åtgärd.

Avser beslutet viss egendom får verkställighet i stället ske genom betalning eller verkställighet avseende egendomens värde, om det är lämpligt och behörig myndighet i den andra medlemsstaten samtycker till det. Detta gäller inte vid verkställighet av beslut om förverkande av hjälpmedel vid brott.

3 § Vid omräkning till svensk valuta ska den växelkurs tillämpas som gällde när det utländska beslutet om förverkande meddelades.

Behörig myndighet och hur förfarandet inleds

4 § Kronofogdemyndigheten prövar om ett utländskt beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige.

5 § Ett beslut om förverkande sänds över för erkännande och verkställighet till Kronofogdemyndigheten. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med formuläret i bilagan till rambeslutet.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

6 § Beslutet om förverkande och intyget ska sändas över skriftligen genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

7 § Om intyget som anges i 5 § saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet, ska Kronofogdemyndigheten ge den andra medlemsstatens myndighet möjlighet att inom viss tid komma in med komplettering. Detsamma gäller om beslutet om förverkande saknas.

Verkställbarhetsförklaring

8 § Om ett utländskt beslut om förverkande är verkställbart i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet får ske (verkställbarhetsförklaring). Beslutet gäller omedelbart.

Verkställbarhetsförklaringen ska innehålla uppgifter om

1. det penningbelopp i svensk valuta eller den egendom som verkställigheten ska avse,

2. huruvida beslutet får verkställas enligt 2 § andra stycket första meningen, och i så fall med beloppet angivet i svenskt valuta,

3. hur beslutet ska verkställas, om det finns flera beslut om förverkande eller ett eller flera beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande, samt

4. hur den mot vilken förklaringen gäller kan överklaga verkställbarhetsförklaringen.

Vid fastställande av det belopp som avses i andra stycket 1 och 2 ska 3 § tillämpas. Verkställbarhetsförklaringen ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Beslutar Kronofogdemyndigheten med stöd av 13 § första stycket 1 att skjuta upp verkställigheten behöver delgivning inte ske så länge skälet för detta uppskov består.

Kronofogdemyndighetens motiveringsskyldighet

9 § Ett beslut av Kronofogdemyndigheten att inte meddela en verkställbarhetsförklaring, att upphäva en sådan eller att skjuta upp verkställigheten ska innehålla skälen för beslutet.

Hinder mot erkännande och verkställighet

10 § En verkställbarhetsförklaring får inte meddelas om ett sådant intyg som anges i 5 §, trots att den andra statens myndighet getts tillfälle att komma in med komplettering, saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och verkställighet.

11 § En verkställbarhetsförklaring får utöver vad som anges i 10 § inte meddelas om

1. det för samma gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande har meddelats dom eller beslut i Sverige eller i en annan stat och domen eller beslutet i den andra staten, vid ett fällande avgörande, har verkställts,

2. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan svensk lag har meddelats beslut att inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för beslutet om förverkande,

3. en sådan förklaring inte skulle vara förenlig med bestämmelser om immunitet och privilegier,

4. beslutet om förverkande har meddelats vid en rättegång där den mot vilken beslutet riktar sig inte varit närvarande och det av intyget inte framgår

– att denne personligen eller genom behörigt ombud informerades om förfarandet, eller

– att denne har meddelat att beslutet inte bestrids, eller

5. den gärning som ligger till grund för beslutet om förverkande helt eller delvis har begåtts i Sverige och den inte motsvarar brott enligt svensk lag eller en tillämpning av 36 kap. 15 § brottsbalken innebär att preskription inträtt.

Nedsättning av det verkställbara beloppet

12 § Om beslutet om förverkande avser ett penningbelopp och det under verkställigheten framkommer att beloppet till viss del har betalats eller verkställts i annan stat, ska Kronofogdemyndigheten sätta ned det belopp för vilket verkställighet får ske. Vid nedsättning tillämpas 3 §.

Uppskov med verkställighet

13 § Kronofogdemyndigheten får besluta att verkställighet av ett beslut om förverkande ska skjutas upp på viss tid om

1. verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott,
2. egendomen redan har förklarats förverkad eller är föremål för verkställighet av ett beslut om förverkande eller ett beslut för att säkerställa verkställighet av ett beslut om förverkande,
3. beslutet avser ett förverkande av ett penningbelopp hos en fysisk eller juridisk person mot vilken ett förfarande om förverkande eller verkställighet av ett beslut om förverkande pågår,
4. verkställigheten innebär en risk för att det penningbelopp som anges i beslutet kommer att överskridas på grund av samtidig verkställighet av beslutet i flera medlemsstater, eller
5. det är nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet.

Beslutar Kronofogdemyndigheten om uppskov enligt första stycket gäller 9 §. Tiden för uppskov enligt denna paragraf får förlängas. Kronofogdemyndigheten får besluta att vidtagna verkställighetsåtgärder ska återgå. När skälet för uppskov har upphört ska verkställigheten återupptas.

Överklagande

14 § Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring får överklagas av den mot vilken förklaringen gäller till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Överklagandet ska göras skriftligen och ges in till Kronofogdemyndigheten inom tre veckor från den dag då den mot vilken förklaringen gäller fick del av verkställbarhetsförklaringen.

Ett överklagande som inte har kommit in i rätt tid ska avvisas av Kronofogdemyndigheten. Om överklagandet har kommit in till tingsrätten inom tiden för överklagande, ska den omständigheten att överklagandet har kommit in till Kronofogdemyndigheten först därefter inte föranleda att det avvisas. Om överklagandet inte avvisas, ska myndigheten sända det och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

Upphävande av verkställbarhetsförklaringen

15 § En verkställbarhetsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer att beslutet om förverkande inte får verkställas i Sverige,
2. beslutet om förverkande avser viss egendom och denna inte påträffas här i landet,

3. egendom som kan användas för verkställighet inte påträffas eller det av någon annan anledning inte är möjligt att verkställa beslutet om förverkande,

4. nåd har beviljats eller annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen har meddelats,

5. beslutet om förverkande i sin helhet är verkställt av en annan stat, eller

6. verkställigheten av beslutet om förverkande återkallas.

Beslut om upphävande av en verkställbarhetsförklaring meddelas av Kronofogdemyndigheten. Rätten ska dock, utöver i de fall förklaringen är föremål för rättens prövning enligt 14 §, fatta beslut i de fall rätten har fastställt förklaringen och det är fråga om att upphäva den enligt första stycket 1.

Om Kronofogdemyndigheten upphäver verkställbarhetsförklaringen gäller 9 §.

Om en verkställbarhetsförklaring upphävs ska de verkställighetsåtgärder som vidtagits såvitt möjligt återgå.

Övriga bestämmelser

16 § För rättens prövning gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag. Innan rätten avgör ett ärende eller upphäver en verkställbarhetsförklaring ska Kronofogdemyndigheten ha getts tillfälle att yttra sig.

För överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut i frågor som rör verkställighet gäller bestämmelserna i 18 kap. utsokningsbalken.

17 § Egendom som erhållits vid verkställigheten ska säljas. Kan egendomen inte säljas får den förstöras.

Egendom som kan befaras komma till brottslig användning eller annars är olämplig för försäljning ska oskadliggöras av den myndighet som förvarar egendomen.

Om det finns särskilda skäl, får viss egendom överlämnas till den andra staten i stället för att säljas enligt första stycket. Om beslutet om förverkande avser förverkande av ett penningbelopp, får annan egendom överlämnas endast om den andra staten samtycker till det.

Egendom får inte i något fall överlämnas om den utgör svenska kulturföremål som avses i 6 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

18 § Inlutna medel tillfaller svenska staten om beloppet understiger 10 000 euro. I övriga fall ska influtna medel fördelas lika mellan den svenska staten och den andra medlemsstaten.

Regeringen får, efter överenskommelse med den andra medlemsstaten, besluta om en annan fördelning än den som anges i första stycket.

19 § Beslut enligt 17 § och 18 § första stycket meddelas av Kronofogdemyndigheten.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

Prop. 2010/11:43
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

dels att 2 kap. 5 § och 3 kap. 19 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 2 kap. ska lyda ”Beslut i Sverige om kvarstad och beslag enligt denna lag och översändande från Sverige av frysningsbeslut”,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 a §

Rätten får, på yrkande av åklagaren, i en dom förordna att ett beslut om kvarstad till säkerhet för beslut om förverkande ska gälla under viss tid efter det att beslutet har vunnit laga kraft, dock längst till dess att beslutet om förverkande har verkställts i den andra staten.

5 §

I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. och i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom finns bestämmelser om förfarandet vid *ansökan om verkställighet utomlands* av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har översänts enligt 2 §.

I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och i lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om förfarandet vid verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har översänts enligt 2 §.

3 kap.
19 §¹

En *ansökan om verkställighet* i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. *eller* enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Något beslut om beslag eller kvarstad *skall* inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren *skall* vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland, och till Justitiedepartementet, om ansökan gjorts av en myndighet i en annan medlemsstat.

En verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom *eller enligt lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen*. Något beslut om beslag eller kvarstad *ska* inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan *eller ett beslut om förverkande* enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren *ska*

1. *vidarebefordra beslutet om förverkande till Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över av behörig myndighet i en annan medlemsstat enligt lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen,*

2. *vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., och*

3. *vidarebefordra ansökan till Justitiedepartementet, om ansökan har gjorts enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.*

¹ Senaste lydelse 2007:280.

Om rätten i ett *sådant* ärende *beslutar om verkställighet av ett beslut om förverkande, skall rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet skall bestå till dess att domen om förverkande vinner laga kraft.*

Om rätten i ett ärende *enligt andra stycket 3 beslutar att egendom ska förklaras förverkad, ska rätten samtidigt pröva om verkställigheten av frysningsbeslutet ska bestå till dess att beslutet om förverkande vinner laga kraft.*

Prop. 2010/11:43
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Prop. 2010/11:43
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat får regeringen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket får regeringen, i den mån det påkallas eller eljest föranleds av överenskommelsen, förordna att verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt myndighet i den främmande staten. Vad som har sagts nu gäller dock inte verkställighet av något annat beslut om överlämnande till särskild vård än överlämnande till rättspsykiatrisk vård.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Senaste lydelse 2009:1429.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Prop. 2010/11:43
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I Danmark, Finland, Island eller Norge meddelad dom, varigenom dömts till böter eller förverkande av egendom eller i brottmål utdömts ersättning för rättegångskostnad, får på begäran verkställas här i riket.

Vad som nu sagts ska också gälla beslut, som i någon av nämnda stater till tryggande av anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad meddelats angående kvarstad, skingringsförbud eller beslag av egendom tillhörande för brott misstänkt.

I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

I lagen (2011:000) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Senaste lydelse 2009:1430.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-11-03

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, regeringsrådet Carina Stävberg och justitierådet Ella Nyström.

Erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

Enligt en lagrådsremiss den 21 oktober 2010 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen,
2. lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut,
3. lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, och
4. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Marie Skåninger.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Syftet med den föreslagna lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen är att genomföra rådets rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande. Lagen ska omfatta både det fallet att svenska förverkandebeslut sänds över till en annan medlemsstat för verkställighet där och det fallet att utländska förverkandebeslut sänds över till Sverige från en annan medlemsstat för verkställighet här. Kronofogdemyndigheten ska vara behörig att dels ansöka om verkställighet av svenska förverkandebeslut i annan medlemsstat, dels pröva om det finns förutsättningar att erkänna och verkställa utländska beslut om förverkande. De andra lagförslagen innehåller vissa följdändringar.

I huvudlagförslaget används i flera hänseenden inte någon enhetlig terminologi. Således preciseras ibland att det är fråga om ett utländskt beslut men lika ofta används endast ordet beslut även om det torde vara ett utländskt avgörande som avses. Detta gör sig särskilt gällande i 3 kap., där redan kapitelrubriken anger vad för slags beslut det är fråga om. Möjligen kan man då nöja sig med att endast använda ordet beslut i kapitlets bestämmelser. Vidare används i vissa fall termen ”uppskov” men i andra fall uttrycket ”skjutas upp” beträffande samma företeelse (se t.ex. 3 kap. 8 § tredje stycket, 9 § och 13 §). Lagrådet rekommenderar här ordet ”uppskov”, som i verbform kan ges lydelsen ”besluta om uppskov”. Jfr ”skjuta upp” och ”uppskjutande”. Enligt Lagrådets mening bör också ordet ”medlemsstat” användas i lagtexten i fall, där denna

begränsning är avsedd, och inte ersättas med enbart ordet ”stat” (se 3 kap. 10 § och 17 § tredje stycket).

Prop. 2010/11:43
Bilaga 5

Förslaget till lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

1 kap. 2 §

I paragrafen anges vilka svenska beslut om förverkande som omfattas av den aktuella lagen. Uppräkningen i första stycket punkten 2 avslutas med beslut om förverkande som avser egendom ”som någon tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som varit föremål för brott”. För att tydliggöra att de inom citat angivna fallen avser andra än de som tidigare räknats upp i punkten 2 föreslår Lagrådet att bestämmelsen får följande lydelse:

2. som avser egendom som använts eller varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott, som frambragts genom brott, vars användande utgör brott, som någon annars tagit befattning med på ett sätt som utgör brott eller som annars varit föremål för brott.

1 kap. 4 §

Lagrådet har i ett flertal tidigare yttranden kritiserat den utformning av en informationsbestämmelse som används i paragrafen. Eftersom Lagrådets synpunkter hittills inte haft någon synbarlig effekt på lagstiftningsarbetet, har Lagrådet under senare tid låtit konstruktionen passera i flera lagförslag utan att lämna några kommentarer. I det aktuella lagförslaget har det emellertid tillkommit en omständighet som gör det befogat att än en gång påpeka det olämpliga i att konstruera en informationsbestämmelse på sådant sätt som om det vore fråga om en kompetensregel. Lagförslaget innehåller nämligen också två bestämmelser (2 kap. 1 § första stycket första meningen och 3 kap. 4 §) som är avsedda att vara ordinära kompetensregler och som konstruerats på det för dessa regler karakteristiska sättet. Enligt Lagrådets mening bör bestämmelsen i 1 kap. 4 § språkligt sett skilja sig från de egentliga kompetensreglerna och därför förlagsvis ges följande lydelse:

Bestämmelser om verkställighet av denna lag kan finnas i förordning som har meddelats av regeringen eller i föreskrifter som har meddelats av den myndighet som regeringen har bestämt.

I sammanhanget vill Lagrådet också påpeka att rubriken Verkställighetsföreskrifter till 1 kap. 4 § är mindre väl vald, eftersom de flesta föreskrifterna i den föreslagna lagen handlar just om verkställighet, dock naturligtvis i en annan betydelse än vad ifrågavarande rubrik är avsedd att ge uttryck för.

2 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att första stycket förtydligas och ges följande lydelse:

Prop. 2010/11:43

Bilaga 5

När ett beslut om förverkande sänds över för verkställighet till en annan medlemsstat, får Kronofogdemyndigheten inte tillåta att verkställigheten i den andra medlemsstaten sker genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet.

2 kap. 4 § och rubriken till bestämmelsen

Enligt bestämmelsen får fortsatt verkställighet av ett beslut om förverkande äga rum i Sverige, även om beslutet har sänts över för verkställighet till en eller flera medlemsstater. Bestämmelsen kan läsas så att verkställighet av beslutet ska ha påbörjats här i landet innan beslutet får sändas över till en annan medlemsstat för verkställighet där. Vid föredragningen har dock framkommit att någon första verkställighetsåtgärd inte behöver ha vidtagits i Sverige innan beslutet sänds över till annan medlemsstat. Lagrådet föreslår att ordet ”fortsatt” i såväl bestämmelsen som rubriken närmast före bestämmelsen utgår.

2 kap. 5 §

Lagrådet hänvisar till vad som anförts under 2 kap. 4 § beträffande ordet ”fortsatt” och föreslår att paragrafen ges en enklare utformning. Den kan förslagsvis ges följande lydelse:

Om ett beslut om förverkande avseende ett penningbelopp har sänts över till flera medlemsstater för verkställighet eller om verkställighet av beslutet sker i Sverige, ska Kronofogdemyndigheten bevaka att det sammanlagda värdet av det som verkställs inte överstiger det belopp som anges i beslutet.

3 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att första stycket förtydligas och ges följande lydelse:

Verkställighet av ett beslut om förverkande får inte ske genom frihetsberövande eller någon annan åtgärd som ersätter förverkandet.

Rubriken till 3 kap. 4 §

Rubriken har lydelsen: Behörig myndighet och hur förfarandet inleds. I 4 § anges endast vilken myndighet som är behörig. Det är först i 5 § som regleringen av förfarandets inledning tar sin början. Rubriken bör därför delas upp så att rubriken till 4 § blir Behörig myndighet och till 5 § Hur förfarandet inleds.

3 kap. 8 §

I första stycket förekommer ordet ”beslut” i två betydelser. Det kan vara dels det utländska beslutet om förverkande, dels Kronofogdemyndighetens verkställbarhetsförklaring. Det blir därför oklart vilket beslut som avses i andra meningen av första stycket och som således ska gälla omedelbart. Av denna anledning bör ordet ”beslutet” bytas ut mot ”verkställbarhetsförklaringen”.

Vad gäller tillämpningen av andra stycket punkten 3 kan det bli svårt att inse vilken situation som avses med skrivningen ”hur beslutet ska verkställas, om det finns flera beslut om förverkande”. För att få fram den rätta innebörden bör orden ”flera beslut” bytas ut mot ”andra beslut”.

3 kap. 12 §

Den föreslagna bestämmelsen kan förstås så att Kronofogdemyndigheten efter eget gottfinnande skulle kunna sätta ned det ifrågavarande beloppet försåvitt de angivna förutsättningarna är uppfyllda. Detta torde dock inte vara avsikten utan denna torde vara att myndigheten endast får sätta ned beloppen i relation till den betalning eller verkställighet som skett. Lagrådet föreslår att huvudsatsen i första meningen ges följande lydelse:

... ska Kronofogdemyndigheten i samma mån sätta ned det belopp för vilket verkställighet får ske.

3 kap. 13 §

Enligt paragrafen får Kronofogdemyndigheten besluta att verkställighet av ett beslut om förverkande ska skjutas upp på viss tid. Enligt första stycket punkten 2 gäller detta bl.a. om egendomen redan har förklarats förverkad. Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen avser sådana situationer där det redan pågår ett förfarande i Sverige beträffande viss egendom och att det t.ex. kan röra sig om ett svenskt beslut om förverkande av egendomen. Enligt Lagrådets mening är det dock oklart vad som menas med att ”egendomen redan har förklarats förverkad”. Den för Lagrådet närmast till hands liggande tolkningen är att det torde vara ett svenskt beslut om förverkande som åsyftas där verkställigheten av beslutet ännu inte har påbörjats. Om avsikten är att bestämmelsen ska läsas på detta sätt, bör dock skrivningen förtydligas.

Bestämmelsen i första stycket punkten 3 avses motsvara fall där den verkställande staten handlägger två eller flera beslut om förverkande av ett penningbelopp mot samma fysiska eller juridiska person och den berörda personen inte har tillräckligt med resurser i den verkställande staten för att alla beslut ska kunna verkställas (artikel 11 första strecksatsen). Enligt författningskommentaren till punkten 2 kan det översända förverkandebeslutet avse ett penningbelopp där den egendom som redan är föremål för handläggning i Sverige måste tas i anspråk för att det utländska beslutet ska kunna verkställas. I sammanhanget kan ifrågasättas om inte ett ”penningbelopp” ska anses som egendom enligt definitionen i artikel 2 d) (se 3 kap. 17 §). Enligt Lagrådets mening torde bestämmelsen i punkten 2 vara tillämplig även på de situationer som anges i punkten 3. Den sist nämnda punkten är i sådant fall överflödigt och kan utgå.

Av andra stycket framgår, genom en hänvisning till 9 §, att ett beslut om uppskov ska innehålla skälen för beslutet. Denna upplysning behövs inte. Någon sådan upplysning finns för övrigt inte i anslutning till 10 och 11 §§ som reglerar beslut att inte meddela verkställighetsförklaring.

Mot bakgrund av det ovan anförda och med vissa redaktionella ändringar föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Kronofogdemyndigheten får besluta om uppskov på viss tid med verkställigheten av ett beslut om förverkande om

- 1. verkställigheten skulle skada en pågående utredning om brott,*
- 2. egendomen har förklarats förverkad enligt ett svenskt beslut om förverkande eller är föremål för verkställighet av ett beslut om förverkande eller ett beslut för att säkerställa en sådan verkställighet,*
- 3. verkställigheten innebär en risk för att det penningbelopp som anges i beslutet kommer att överskridas på grund av samtidig verkställighet av beslutet i andra medlemsstater, eller*
- 4. det är nödvändigt att helt eller delvis översätta beslutet.*

Tiden för uppskov enligt denna paragraf får förlängas. Kronofogdemyndigheten får besluta att vidtagna verkställighetsåtgärder ska återgå. När skälen för uppskov har upphört ska verkställigheten återupptas.

3 kap. 15 §

Under föredragningen upplystes om att man i allra görligaste mån velat undvika att en annan medlemsstats myndighet skulle behöva ”begära” att förverkandebeslut skulle verkställas i vårt land. Lagrådet vill dock påpeka att det kan finnas regler där ordet trots allt måste användas så att innebörden inte blir en annan än den åsyftade. I första stycket punkten 6 föreslås en bestämmelse om att verkställbarhetsförklaringen ska upphävas om verkställigheten av beslutet om förverkande återkallas. Med hänsyn till att det är Kronofogdemyndigheten som ska genomföra verkställigheten kan man fråga sig vem det egentligen är som ska återkalla denna åtgärd. Föremålet för återkallelsen är naturligtvis den andra medlemsstatens begäran eller, om man så vill, framställning om verkställighet av förverkandebeslutet, vilket bör framgå tydligt av bestämmelsen.

3 kap. 17 §

När det i paragrafen talas om egendom görs inte något undantag för det fall att egendomen består av penningmedel. Detta får vissa egendomliga konsekvenser, nämligen att sådana medel skulle kunna säljas eller förstöras. Om man vill undvika att sådana åtgärder skulle vara möjliga att vidta i fråga om penningmedel, skulle ett förtydligande kunna införas i paragrafen av förslagsvis följande lydelse:

Annan sådan egendom än penningmedel som erhållits vid verkställigheten ska säljas.

Förslaget till lag om ändring i lagen om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut

3 kap. 19 §

Enligt paragrafens andra stycke punkten 1 ska åklagaren vidarebefordra ett beslut om förverkande till Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över av behörig myndighet i en annan medlemsstat. Bestämmelsen kan läsas så att det ankommer på åklagaren att pröva om översändandet har skett av en behörig myndighet. Vid föredragningen har uppgetts att någon sådan prövning inte ska ske. Lagrådet föreslår att orden ”behörig myndighet” utgår.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 december 2010

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Olofsson, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Carlsson, Borg, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2010/11:43 Erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen

---

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen		32006F0783
Lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut		32006F0783
Lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom		32006F0783
Lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.		32006F0783
